

APPSC GROUP II

ఇండియన్ ఎకానమి

1వ యూనిట్ - భారతదేశంలో ప్రణాళికా రచన

TOP SCORER 5

రెండవ ప్రణాళిక రూపశిల్పి
మహాల్ నోబిస్

Also useful for
Group 1, J.L. & D.L

చిరంజీవి

విషయ సూచిక

(భారత దేశంలో ప్రణాళిక రచన)

1.	పేదరికం	3
2.	ప్రణాళిక రచన ముఖ్యాంశాలు	16
3.	ఆర్థిక సంస్కరణలు	56
4.	కీ పాయింట్స్	64
5.	One word Questions	67
6.	ఎ.పి.పి.ఎస్.సి. గత ప్రశ్నాపత్రాలలోని ప్రశ్నలు	113
7.	యు.పి.ఎస్.సి. గత ప్రశ్నాపత్రాలలోని ప్రశ్నలు	126
8.	ప్రాక్టీస్ ప్రశ్నలు	135
9.	మోడల్ పేపర్ (ప్రణాళికల పైన)	155
10.	Previous Question Paper (On Indian Economy)	165

ECONOMY

పేదరికం

- పేదరికం అనేది ఆర్థిక, సాంఘిక సమస్య.
- “పేదరికం అనుభవించేవాడి బాధను గుడ్డివాడు సైతం చూడగలడు” - అమర్త్యసేన్.
- “భారత ఆర్థికవ్యవస్థను గాజుతెర ఆర్థికవ్యవస్థ (Glass Curtained Economy)”గా వర్ణించినది గౌతమ్ మాథూర్.
- “పేదరికం అనే సముద్రంలో మనం ఒక్కరము ఒక దీవిలో సంతోషంగా జీవించలేం” - M.S. స్వామినాథన్.
- “కనీస జీవన ప్రమాణాన్ని కూడా పొందలేని స్థితియే పేదరికం” - World bank నిర్వచనం.
- “దీర్ఘకాల ఆరోగ్యవంతమైన జీవనం గడిపేందుకు సౌకర్యాలు కొరవడటం. స్వేచ్ఛ, స్వాభిమానము, ఇతరుల నుండి గౌరవము కొరవడటమే” పేదరికం అని మానవ అభివృద్ధి నివేదిక పేర్కొన్నది.

పేదరికం - రకాలు

1. **నిరపేక్ష పేదరికం:-** వ్యక్తి జీవించడానికి కావలసిన కనీస జీవనాధార వినియోగవ్యయం కూడా చేయలేని పరిస్థితి నిరపేక్ష పేదరికం. ఇది అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల్లో కన్పిస్తుంది.
2. **సాపేక్ష పేదరికం:-** సమాజంలో పైనున్న 5% నుండి 10% ప్రజల జీవన ప్రమాణంతో పోల్చినపుడు దిగువనున్న 5% నుండి 10% ప్రజల జీవన ప్రమాణం తక్కువగా ఉంటుంది. దీన్నే సాపేక్ష పేదరికం అంటారు. ఇది అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో ఎక్కువగా కన్పిస్తుంది. దీనిని లారెంజ్ వక్రరేఖ (గిని గుణకం) ద్వారా కొలవవచ్చు.

పేదరికపు రేఖ (Poverty Line) :- ఒక వ్యక్తి జీవించడానికి కావలసిన కనీస జీవితావసరాలను నిర్ణయించి వాటిని పొందేందుకు చేయవలసిన కనీస వ్యయంను నిర్ధారిస్తారు. ఈ కనీస వ్యయమే దారిద్ర్యరేఖ. అంతకంటే తక్కువ వ్యయం చేసేవారిని పేదరికపు రేఖకు దిగువన (BPL) ఉన్నవారనీ, అంతకంటే ఎక్కువ వ్యయం చేసేవారిని పేదరిక రేఖకు పైన (APL) ఉన్నవారనీ పిలుస్తారు.

- 1969 లో పౌష్టికాహార నిపుణుల సలహా మేరకు ప్రణాళికా సంఘం.... లభ్యమయ్యే కేలరీల శక్తిని బట్టి కనీస పోషకాహార స్థాయిని నిర్ణయించింది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 2.400 కేలరీలు, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 2.100 కేలరీల శక్తినిచ్చే ఆహారాన్ని ప్రాతిపదికగా తీసుకొని పేదరికంను నిర్వచించింది.
- 1973-74 సంవత్సరమును పేదరికపు గీత నిర్ణయించడంలో, జీవన ప్రమాణంను అంచనావేయడానికి ప్రాతిపదికగా తీసుకున్నారు. నాడు నెలసరి తలసరి వినియోగ వ్యయం (Monthly percapita consumption Expenditure - MPCE) గ్రామాల్లో 49/- గాను, పట్టణాలలో 56/-గాను తీసుకున్నారు. కాలానుగతంగా ఇది పెరుగుతూ వచ్చింది.
- NSSO వారి 61 రౌండ్లలో గ్రామాల్లో MPCE 356/-గాను, పట్టణాల్లో 538/-గానూ నిర్ణయించారు. మనదేశంలో NSSO వారు ప్రతి 5 సం||లకు ఒకసారి Large Sample Survey ద్వారా కుటుంబ వ్యయంను అంచనా వేస్తారు.
- NSSO వారి అంచనాలను ప్రణాళికా సంఘం అధికారికంగా ప్రకటిస్తుంది. అంటే భారత్ లో పేదరికంను అధికారికంగా అంచనావేసేది ప్రణాళికా సంఘం.

భారత్ లో పేదరికపు అంచనాలు:- స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం దాదాబాయ్ నౌరోజీ తన Poverty and Un-British Rule in India గ్రంథంలో "Jail Cost of Living" పేరుతో పేదరికంను అంచనావేశారు. స్వాతంత్ర్యం తర్వాత అనేకమంది ఆర్థిక వేత్తలు పేదరికంను అంచనావేశారు.

- రాత్ మరియు దండేకర్లు "Poverty In India" గ్రంథంలో పేదరికాన్ని అంచనావేశారు. 1960-61 ధరలలో, MPCE గ్రామాల్లో 15/- పట్టణాల్లో 22.50 రూ||గా వీరు తీసుకొనిరి. దీని ప్రకారం పేదరికం 41 శాతంగా ఉంది. వీరు 2250

ECONOMY

కేలరీలు ప్రాతిపదికగా రూపొందించారు.

- మిన్వాస్, అహ్లావాలియా, ఓజా, బర్దన్, బాటియా, డకోస్టావంటి వారు పేదరికాన్ని అంచనావేశారు.
- మిన్వాస్ Planning and the Poor గ్రంథంలో గ్రామీణ పేదరికాన్ని అంచనావేశారు.
- 7వ ఆర్థిక సంఘం... ప్రైవేట్ వ్యయానికి ప్రభుత్వ వ్యయం చేర్చి వృద్ధిచేసిన పేదరికపు రేఖ (Augmented Poverty Line) అనే భావనను అభివృద్ధి చేసింది.
- గౌరవ్‌దత్ మరియు మార్టిన్ రావెల్లిన్‌లు Poverty Gap అనే భావనను వృద్ధి చేశారు. "Regional Disparities and the poverty in India" (1989) వ్యాసంలో దీన్ని వ్యక్తపరిచారు.
- 1993లో లక్ష్మవాలా అధ్యక్షతన పేదరికంపై నిపుణుల కమిటీని నియమించారు. ఈ కమిటీ రాష్ట్రాల మధ్య ఉండే ధరల వ్యత్యాసం బట్టి ఆయా రాష్ట్రాలు ప్రత్యేక వినియోగదారుల ధరల సూచీ ఆధారంగా పేదరికాన్ని గణించాలని సూచించింది. ప్రస్తుతం భారత్‌లో “లక్ష్మవాలా ఫార్ములా ఆధారంగానే పేదరికాన్ని గణిస్తున్నారు.”
- NSSO వారి 27వ రౌండ్‌లో (1973-1974) పేదరికశాతం 55% (పేదలు 32 కోట్లు)
 50వ రౌండ్‌లో (1993-94) పేదరికశాతం 36% (పేదలు 32 కోట్లు)
 55వ రౌండ్‌లో (1999-2000) పేదరికశాతం 26% (పేదలు 26 కోట్లు)
 61వ రౌండ్‌లో (2004-2005) పేదరికశాతం 27.5% (పేదలు 30 కోట్లు)

భారత్‌లో పేదరిక శాతం 55% నుండి 28%కి తగ్గింది. పేదల సంఖ్య 32 కోట్ల నుండి 30 కోట్లకి తగ్గింది.

NSSO వారి 61వ రౌండ్ (2004-2005) :- దీనిలో పేదరికం 2 రకాలుగా గణించెను.

1. Uniform Recall Period (URP): దీనిలో పేదరికమును గణించేటప్పుడు అన్ని వస్తువులపై చేసే వ్యయంను 30days Recall period పద్ధతిలో తీసుకుంటారు. (మొదటి నెలకు చేసే వ్యయాన్ని ప్రతి నెలా చేస్తారని భావించి పేదరికం గణిస్తారు)
2. Mixed Recall Period (MRP): దీనిలో తరుచుగా కొనుగోలు చేయని 5 రకాలయిన వస్తువులు (వస్త్రాలు, పాదరక్షలు, మన్నిక గల వస్తువులు, విద్య, ఆరోగ్యం) పై 365 days Recall period ప్రాతిపదికన మిగిలిన వస్తువులకు 30 days Recall period పద్ధతిలోనూ పేదరికాన్ని అంచనా వేస్తారు.

భారత్ & A.P. లో పేదరికశాతం

	భారతదేశం			ఆంధ్రప్రదేశ్		
NSSO, Round	Rural	Urban	భారత్ (%)	భారత్ (పేదల సంఖ్య)	Kోట్లలో Rural	Urban AP (%)
27th Round (1973-74)	56.1%	49.1%	54.8	32.1	48.4%	50.6%
61st Round (2004-05)						
a) U.R.P.	28.3%	25.7%	27.5	30.1	11.2%	28%
b) M.R.P.	21.8%	21.7%	21.8	23.8	7.5%	20.7%

- 27వ రౌండ్ నుండి 61వ రౌండ్ నాటికి భారత్‌లో పేదరికం 55% నుండి 27.5 శాతానికి తగ్గింది (సుమారు సగం). భారత్‌లో ప్రారంభం నుండి పట్టణ పేదరికశాతం కంటే గ్రామీణ పేదరిక శాతం ఎక్కువ.
- 61వ రౌండ్‌లో U.R.P.లో గ్రామీణ పేదరిక శాతం 28.3 శాతం. పట్టణ పేదరికం 25.7%, దేశ పేదరికం 27.5% M.R.P. ప్రకారం గ్రామీణ పేదరికం 21.8%కాగా, పట్టణ పేదరికం 21.7%, దేశ పేదరికం 21.8%.

ECONOMY

ఎ.పి తో సరి పోలిక:-

- 27వ రౌండ్ లో రాష్ట్ర పేదరికం 49% కాగా, 61వ రౌండ్ నాటికి 16%కి తగ్గింది. అంటే దేశ పేదరికం కంటే రాష్ట్ర పేదరికం మొదటినుండి తక్కువగానే వుంది. రాష్ట్రంలో పట్టణ పేదరిక శాతం కంటే గ్రామీణ పేదరిక శాతం తక్కువ (దేశంలో దీనికి భిన్నంగా వుంది). రాష్ట్రంలో పట్టణ పేదరికం కంటే గ్రామీణ పేదరికం తక్కువగా ఉండటమే గాక, పట్టణ పేదరిక శాతంలో సగం కంటే తక్కువగా గ్రామీణ పేదరికం కనిపిస్తుంది.
- 61వ రౌండ్: URP ప్రకారం రాష్ట్ర పట్టణ పేదరికం 28% కాగా, గ్రామీణ పేదరికం 11% మాత్రమే.
MRP ప్రకారం రాష్ట్ర పట్టణ పేదరికం 20.7% కాగా, గ్రామీణ పేదరికం 7.5% మాత్రమే.
- అధికార అంచనాలను ప్రత్యామ్నాయంగా డ్రిజ్ & డీటన్లు రాష్ట్రంలో పేదరికాన్ని అంచనా వేశారు. వీరి ప్రకారం గ్రామీణ పేదరికం 26%గాను, పట్టణ పేదరికం 12%గాను ఉంది.
- 61వ రౌండ్: భారత్ లో అత్యధిక పేదరికం గల రాష్ట్రం - 1. ఒరిస్సా (46.37%)
2. బీహార్ (41.8%)
భారత్ లో తక్కువ పేదరికం గల రాష్ట్రం - 1. జమ్మూకాశ్మీర్ (5.4%)
2. పంజాబ్ (8.4%)
ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థానం 21, పేదరికం (15.8%)
అత్యధిక పేదలుగల రాష్ట్రం 1. ఉత్తరప్రదేశ్ (5 crores)
2. బీహార్
అతి తక్కువ పేదలు గల రాష్ట్రం 1. గోవా
2. జమ్మూకాశ్మీర్
- భారత్ లో U.P, బీహార్, మహారాష్ట్ర, M.P, పశ్చిమబెంగాల్ రాష్ట్రాల్లోనే సగంకంటే ఎక్కువమంది పేదలున్నారు.

సంస్కరణల తర్వాత పేదరికం:- సంస్కరణలకు పూర్వం 0.85% చొప్పున పేదరికం తగ్గితే సంస్కరణల అనంతరం 0.70% చొప్పున పేదరికం తగ్గింది. (మహేంద్రదేవ్, రవిల ప్రకారం)

గౌరవదత్ అభిప్రాయం:- "Has Poverty declined, Since economic Reforms" గ్రంథంలో సంస్కరణల పూర్వం కంటే సంస్కరణల తరువాతనే పేదరికం తగ్గుదల రేటు తక్కువగా ఉందనెను.

పేదరికం వార్షిక తగ్గుదల రేటు

కాలం	గ్రామీణ	పట్టణ
1973-74 to 1990-91 (సంస్కరణలకు పూర్వం)	2.7%	2.2%
1990-91 to 1996-97 (సంస్కరణల తర్వాత)	0. %	2.2%

పేదరికం పునర్నిర్వచనం: మోహన్ గురుస్వామి, అబ్రహంలు పేదరికంను పునర్నిర్వచించారు. పౌష్టికాహారం, ఆరోగ్యం, వస్త్రాలు, విద్యుత్, వినోదం, రవాణా వంటి అంశాలను తీసుకుంటే ఒక వ్యక్తికి నెలకు 840/- వ్యయం చేయాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. 5గురు సభ్యులు గల కుటుంబాన్ని తీసుకొంటే నెలకు 4200/- వ్యయం చేయవలసి ఉంటుంది. దీని ప్రకారం భారత్ లో పేదరికం 69 శాతం.

ECONOMY

World Bank అంచనా: - ప్రపంచ బ్యాంక్ గతంలో రోజుకి ఒక అమెరికా డాలర్ కూడా ఖర్చు చేయలేని వారిని పేద వారిగా తీసుకుంటే భారత్‌లో 34% పేదరికం ఉన్నట్లు అంచనావేసింది.

ప్రపంచ బ్యాంక్ ఆర్థికవేత్తలు మార్టిన్ రావెల్లిన్ & సాహూచెన్‌లు పేదరికపు గీతను పునర్నిర్వచించారు. దీని ప్రకారం రోజుకి 1.25 డాలర్లు పొందలేనివారిని పేదవారిగా నిర్వచించారు. వీరి అంచనా ప్రకారం భారత్‌లో పేదరికం 41.8% (46 కోట్ల మంది). రోజుకి 2 డాలర్లు ప్రాతిపదికగా తీసుకుంటే భారత్‌లో పేదరికం 75.6 శాతం.

మహేంద్రదేవ్ & రవి (2008): - పేదరికరేఖ పునర్నిర్వచనం: Revising Estimates of Poverty అనే గ్రంథంలో, ప్రైవేటు విద్య, ఆరోగ్యం, వ్యయం కలిపితే గ్రామాల్లో 392 రూ., పట్టణాల్లో 623 MPCE ఉండాలని, దేశపేదరికం 35.8% ఉంటుందని అంచనా వేసెను.

సురేష్ టెండూల్కర్ కమిటీ: - పేదరికపు అంచనా పద్ధతి (Review the methodology to Estimation of Poverty)ని సమీక్షించేందుకు సురేష్ టెండూల్కర్ అధ్యక్షతన గల నిపుణుల కమిటీని 2005 డిసెంబర్‌లో ప్రణాళికా సంఘం నియమించింది. ఈ కమిటీ 2009లో నివేదిక సమర్పించింది. సురేష్ టెండూల్కర్ పేదరికపు గీతను నిర్ణయించుటకు మన్నికగల వస్తువులతో పాటు, విద్య, ఆరోగ్యం వంటి అంశాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు.

➤ NSSO సేకరించే ప్రైవేట్ గృహవినియోగవ్యయం ఆధారంగానే పేదరికాన్ని అంచనా వేయాలి.

➤ ఆహారంలో తీసుకునే కేలరీల బదులు cost of Living Index ను ఉపయోగించాలి.

➤ ప్రస్తుతమున్న URP కి బదులు MRP పద్ధతిని అవలంబించాలి.
దీనికై Urban Poverty Line Basket (PLB) ను ఉపయోగించాలి.

ఈ నూతన అధ్యయనం ప్రకారం MPCE గ్రామాల్లో 446.68/-లను, పట్టణాల్లో 578.8/-లుగా నిర్ణయించారు.

➤ A.P. లో MPCE: గ్రామాల్లో 433/-, పట్టణాల్లో 563/-లుగా నిర్ణయించారు.

➤ టెండూల్కర్ ప్రకారం భారత్‌లో పేదరికం 37.2% (NSSO అంచనాల కంటే ఇది 10% పాయింట్లు ఎక్కువ).
గ్రామాల్లో పేదరికం - 41.8%, పట్టణ పేదరికం - 25.7%, భారత పేదరికం - 37.2%

➤ ఈ నివేదిక ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ పేదరికం 29.9% : (గ్రామాల్లో 32.3%, పట్టణాల్లో 23.4%)

➤ టెండూల్కర్ నివేదిక అత్యధిక పేదరికం గల రాష్ట్రం :
1. ఒరిస్సా (57%)
2. బీహార్ (54%)

➤ తక్కువ పేదరికం గల రాష్ట్రం: నాగాలాండ్ (9%)

➤ 2009-10 ప్రణాళికా సంఘం అంచనా ప్రకారం భారత పేదరికం 37.2% నుండి 32%కి తగ్గింది

N.C. సక్సేనా: - గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో BPL కుటుంబాలను గుర్తించేందుకు సరైన methodology ని సూచించేందుకై గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వశాఖ నిపుణుల గ్రూప్‌ను (2008లో) ఏర్పాటు చేసెను. ఇది 2009 ఆగష్టు లో నివేదికను సమర్పించినది.

➤ 2002 BPL CENSUS లోని విధానానికి భిన్నమైన విధానాన్ని సూచించెను.

కొన్ని రకాల గృహాలను Automatic Exclusion చేయాలని సూచన.

Ex: 1) జిల్లా వ్యవసాయ కుటుంబ సగటు కమతానికి రెట్టింపు భూమి ఉన్నవారు

2) మూడు చక్రాల వాహనంగలవారు (motor Vehicle)

3) Tractors వంటి యంత్రాలు కలిగిన కుటుంబాలు

4) నెలకు 10,000/- జీతం పొందే వ్యక్తులుగల కుటుంబాలు BPL నుండి మినహాయించాలి.

ECONOMY

అదేవిధంగా కొన్ని కుటుంబాలను Automatic Inclusion పద్ధతిలో చేర్చాలని సూచించెను.

Ex: 1) ఆదిమ గిరిజన గ్రూపులను, 2) మహా దళిత గ్రూపులను,

3) వికలాంగులు ప్రధాన ఆహార సంపాదకుడిగా ఉన్న కుటుంబాలను చేర్చాలి.

- NSSO వారు పేర్కొన్న MPCE (356/- (R), 538/- (U)) ప్రస్తుత ధరలలో (2004-05) ఆమోదిస్తే ప్రజలు 1820 కేలరీల శక్తినిచ్చే ఆహారం మాత్రమే పొందగలరనీ; 2400/2100 కేలరీలు పొందాలంటే గ్రామాల్లో MPCE 700/-, పట్టణాల్లో 1000/-గా నిర్ణయించాలనీ; పేర్కొన్నారు.

S.R. హాషీమ్ కమిటీ:- పట్టణ ప్రాంతాల్లో BPL కుటుంబాలను గుర్తించేందుకు హాషీమ్ కమిటీని ఏర్పాటుచేశారు. ఇది తన నివేదికను సమర్పించవలసి ఉంది.

NSSO 66వ రౌండ్:-

2009-10 NSSO వారి 66వ రౌండ్ లో పల్లెలలో తలసరి వ్యయం 1053/-

పట్టణాలలో 1984/-

మొత్తం వ్యయంలో 57% ఆహారానికి ఖర్చు అవుతుందనెను.

పేదరికకొలమానపద్ధతులు:

1) **Head Count Ratio:-** పేదరికాన్ని ప్రపంచవ్యాప్తంగా & భారత్ లోనూ ఈ పద్ధతి ద్వారానే గణిస్తున్నారు.

$$HCR = \frac{\text{BPL జనాభా}}{\text{మొత్తం జనాభా}} \times 100$$

ఇది పేదరికపు శాతాన్ని గణిస్తుంది కానీ, పేదలలో ఉన్న తీవ్రతను తెలియజేయదు.

Ex: 300/- లను పేదరికపు గీతగా నిర్ణయిస్తే 250/- వ్యయం చేసేవారిని, 50/- వ్యయం చేసేవారిని పేదలుగానే గుర్తిస్తుంది. నిజానికి 250/- వ్యయం చేసేవారి కంటే 50/- వ్యయం చేసేవారి పేదరిక తీవ్రత ఎక్కువగా ఉంటుంది. అనగా ఇది పేదలలో గల ఆదాయ అంతరాలను సూచించదు.

2) **Poverty Gap:-** పేదరిక తీవ్రతను పేదలలో గల అంతరాలను తెలుసుకునేందుకు దీన్ని ఉపయోగిస్తారు. గౌరవ్ డత్ & రావెల్లిన్లు దీనిని ఉపయోగించారు.

$$\text{పేదరికపు అంతరం} = \frac{\text{దారిద్ర్య రేఖ} - \text{BPL ప్రజల సగటు ఆదాయం}}{\text{దారిద్ర్య రేఖ}}$$

- రెండు దేశాలకు దీన్ని గణించేటప్పుడు పేదరికపు అంతరం తక్కువ విలువ ఉన్న దేశంలో అంతరాలు తక్కువ ఉన్నాయనీ, ఎక్కువ విలువ ఉన్న దేశంలో అంతరాలెక్కువన్నాయనీ చెప్పొచ్చు.
- Poverty Gap ను శాతంలో వ్యక్తపరిస్తే Poverty Gap Index వస్తుంది.
- జాతీయ దారిద్ర్యరేఖకూ, రాష్ట్రంలో సగటు తలసరి వినియోగ వ్యయానికీ మధ్యగల వ్యత్యాసం బట్టి రాష్ట్రాలలో పేదరికపు తీవ్రతను లెక్కించవచ్చు.
- 3) **Sen Index:-** సంక్షేమ ఆర్థికవేత్త అమర్త్యకుమార్ సేన్ దీన్ని అభివృద్ధి చేశారు.
- పేదవారి ఆదాయాల్లో గల అంతరాలను తీసుకొని పేదరికపు గీతకు ఎక్కువ దూరంలోనున్న వారికి ఎక్కువభారాన్నీ, పేదరికపు గీతకు దగ్గరగా ఉన్నవారికి తక్కువ భారాన్నీ (వెయిటేజీ) ఇస్తుంది.

ECONOMY

- పేదరికపు గీతకు దగ్గరగా ఉన్నవారిని పైకి తీసుకొచ్చే కంటే పేదరికపు గీతకు దూరంగా ఉన్నవారిని పైకి తీసుకురావడం వల్ల సమాజ సంక్షేమం ఎక్కువ పెరుగుతుందనెను.
- అమర్త్యసేన్ కు సంక్షేమ అర్థశాస్త్రంలో కృషిగాను 1998లో నోబెల్ బహుమతి లభించింది. (1969 నుండి అర్థశాస్త్రంలో నోబెల్ బహుమతి ఇస్తున్నారు).
- అమర్త్యసేన్ గ్రంథం: " Choice of Techniques"
- 4) **Multi dimensional Poverty Index:-** ఆక్స్ ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయం & UNDP వారు దీన్ని అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. ఆయుర్దాయం, అక్షరాస్యత, జీవన ప్రమాణం ఆధారంగా దీన్ని రూపొందిస్తున్నారు.

పేదరికం - కారణాలు:

★ జనాభా పెరుగుదల,	★ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అసమానతలు,
★ ఆదాయ అసమానతలు,	★ అల్ప వృద్ధిరేటు,
★ వ్యవసాయ రంగంలో ఉత్పాదకత తక్కువగా ఉండటం,	★ సరిపడని అభివృద్ధి వ్యూహం,
★ నిరుద్యోగిత,	★ సాంఘిక వ్యవస్థాపర కారణాలు
★ ద్రవ్యోల్బణం	

పేదరికం - నివారణ చర్యలు:

పేదరికపు నివారణ చర్యలను '3' రకాలుగా చెప్పవచ్చు.

- 1) స్వల్పకాలిక చర్యలు
 - 2) మధ్యకాలిక చర్యలు (Self Help Groups ద్వారా పేదరికం తగ్గించడం. బంగ్లాదేశ్ లో మహమ్మద్ యూనస్ నమూనా వలేనే)
 - 3) దీర్ఘకాలిక చర్యలు
★ జనాభా తగ్గించుట;	★ వృద్ధిని వేగవంతం చేయటం
★ ఆదాయ అసమానతలు తగ్గించుట,	★ భూసంస్కరణల అమలు
★ అక్షరాస్యత పెంచుట	★ గ్రామీణ పారిశ్రామికీకరణ

స్వల్పకాలిక చర్యలు:-

1970కి పూర్వం ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆర్థికవేత్తలు "Trickle down theory" పై విశ్వాసం ఉంచారు. వృద్ధి జరిగితే తలసరి ఆదాయం పెరిగి అది క్రింది స్థాయికి ప్రవహించి పేదరికం దానంతట అదే తగ్గుతుందని తెలిపేదే "Trickle down theory". 1970 నాటికి వృద్ధి జరిగింది. కానీ పేదరికం తగ్గలేదు. అనగా పేదరికాన్ని తగ్గించడంలో ఇది పని చెయ్యలేదు. అందుచే పేదరికాన్ని తగ్గించేందుకు ప్రత్యక్షంగా కొన్ని చర్యలు తీసుకోవాలని ఆర్థిక వేత్తలు భావించారు. ఫలితంగా 1970వ దశకం నుండి కొన్ని పథకాలు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. అవి:

1. గ్రామీణ ఉపాధి పథకాలు
 2. పట్టణ ఉపాధి పథకాలు
 3. అఖిలభారత స్థాయి పథకాలు
 4. సామాజిక భద్రతా పథకాలు
 5. ఇతర పథకాలు
1. గ్రామీణ ఉపాధి పథకాలు: ఇవి '2' రకాలు (a) వేతన ఉపాధి పథకాలు
(b) స్వయం ఉపాధి పథకాలు

ECONOMY

(a) వేతన ఉపాధి పథకాలు:- ఉద్యమిత్వ సామర్థ్యంలేని, నైపుణ్యంలేని వ్యక్తులకు వ్యవసాయ పనులు లేని కాలంలో ఉపాధినిందించటంతో పాటు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో శాశ్వత ప్రాతిపదికపై అవస్థాపనా సౌకర్యాల నిర్మాణానికి ఉద్దేశించబడినవే 'వేతన ఉపాధి పథకాలు'.

FWP: 1977-78
NREP- 1980
RLEGP- 1983
JRY- 1989
EAS- 1993
JGSY- 1999
SGRY- 2001
NFFWP- 2004
NREGS- 2006

FWP-Food for Work Program: 1977-78లో భారత ప్రభుత్వం దీనిని ప్రవేశపెట్టింది. వ్యవసాయ పనులు లేని కాలంలో ఉపాధినిందించి శాశ్వత ప్రాతిపదిక పై, గ్రామాల్లో ఆస్తులను సృష్టించేందుకు దీన్ని ప్రారంభించారు. 1980లో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం దీన్ని పునర్నిర్మించి NREP గా పేరు మార్చింది.

NREP-National Rural Employment Programme: 1980లో పూర్వమున్న FWP ని పునర్నిర్మించి NREP గా మార్చారు. దీనికి కేంద్ర, రాష్ట్రాలు 50:50 నిష్పత్తిలో నిధులందిస్తాయి. ఉద్యమిత్వ లక్షణాలు లేనివారికి ఉపాధిని అందించడం, సామాజిక ఆస్తులను సృష్టించుటయే దీని లక్ష్యం. తరువాతి కాలంలో ఇది JRY లో విలీనమైంది.

RLEGP-Rural Landless Employment Guarantee Programme: గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భూమిలేని పేదలకు 100రోజులు పని కల్పించాలనే ఉద్దేశంతో 1983లో దీన్ని ప్రారంభించారు. దీనికి నిధులు మొత్తం కేంద్రమే భరిస్తుంది. తరువాత కాలంలో ఇది JRY లో విలీనమైంది.

JRY-Jawahar Rozgar Yojana: NREP + RLEGP ల లక్ష్యం ఒకే విధంగా ఉండటంతో ఈ రెండింటిని విలీనం చేసి 1989లో JRY గా ఏర్పాటు చేశారు. దీనికి కేంద్రరాష్ట్రాలు నిధులను 80:20 నిష్పత్తిలో సమకూరుస్తాయి. తరువాత దీని పేరును JGSY గా మార్చారు.

EAS-Employment Assurance Scheme: ఎడారి, కొండప్రాంతాల్లో, క్షామపీడిత ప్రాంతాల్లో 100 రోజులకు తక్కువ కాకుండా లాభదాయకమైన ఉపాధినిందించేందుకు 1993లో దీన్ని ప్రవేశపెట్టారు. తరువాత కాలంలో ఇది SGRY లో విలీనం అయింది.

JGSY- జవహర్ గ్రామ్ సమృద్ధియోజన: గతంలో వున్న JRY ను పునర్ నిర్మించి 1999లో JGSY ను ప్రారంభించారు.

SGRY-సంపూర్ణ గ్రామీణ రోజ్ గార్ యోజన: JGSY + EAS లను విలీనం చేసి 2001 SEP 25న SGRY గా ప్రారంభమైంది. దీనికి కేంద్ర, రాష్ట్రాల నిధుల నిష్పత్తి 75:25. తరువాతి కాలంలో ఇది NREGS లో విలీనం అయింది.

NFFWP- జాతీయ పనికి ఆహార పథకం: 2004 నవంబర్ లో ప్రణాళికా సంఘంచే గుర్తించబడ్డ 150 వెనుకబడ్డ జిల్లాలలో దీనిని ప్రారంభించారు. ఆహార భద్రతను అందించుట, గ్రామాలలో సామాజిక ఆస్తులు సృష్టించుట దీని లక్ష్యం. ఇది NREGS లో విలీనం అయింది.

NREGS-National Rural Employment Guarantee Scheme:- అంతకు పూర్వం గల NFFWP + SGRY లను విలీనంచేసి NREGS Act - 2005 రూపొందించారు. దీని ఆధారంగా 2006 Feb 2న AP (బండ్లపల్లి - అనంతపురం జిల్లా)లో దీన్ని ప్రారంభించారు. ప్రారంభంలో 200 జిల్లాల్లో అమలుచేసినప్పటికీ తరువాత సం.లో 330 జిల్లాలకు, 2008-09 బడ్జెట్ నుండి దేశంలోని అన్ని గ్రామీణ జిల్లాలకూ విస్తరించెను. AP లో హైదరాబాద్ మినహా మిగిలిన 22 జిల్లాల్లో అమలౌతోంది.

ECONOMY

ముఖ్యాంశాలు:

- ★ ప్రతి గ్రామీణ కుటుంబానికి ఒక ఆర్థికసంవత్సరంలో నైపుణ్యంచేసి పనులలో కనీసం 100రోజులు పనికల్పించుట. (తద్వారా వలసలను నిరోధించడం).
 - ★ 15 రోజుల్లోగా పని కల్పించకపోతే మొదటి 30 రోజులకు 1/4 వంతు, మిగిలిన రోజులకు 1/2వంతు (వేతనాలలో)ను నిరుద్యోగ భృతిగా చెల్లించాలి.
 - ★ NREGS కు నోడల్ ఏజెన్సీగా గ్రామపంచాయితీ ఉంటుంది.
 - ★ 5 కి.మీ. దాటి పని కల్పిస్తే 10% రవాణా ఖర్చులు ఇవ్వాలి.
 - ★ కనీసవేతన చట్టం - 1948 క్రింద కనీస వేతనం అందించాలి.
 - ★ స్త్రీ, పురుషులకు సమానవేతనం ఇవ్వాలి.
 - ★ లబ్ధిదారుల్లో 1/3 వంతు స్త్రీలు ఉండాలి.
 - ★ గ్రామసభలు Social Audit చేస్తాయి.
 - ★ కేంద్ర, రాష్ట్రాలు 90:10 నిష్పత్తిలో నిధులు సమకూరుస్తాయి.
 - ★ పనిచేసే స్థలాల్లో త్రాగునీరు, నీడ, పిల్లలకు సంరక్షణ వంటి సౌకర్యాలు కల్పించాలి.
- ⇒ 2009 అక్టోబర్ 2 నుండి “మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణా ఉపాధి హామీ పథకం”గా పేరు మార్చారు.
- ⇒ ఈ పథకం క్రింద చేపట్టిన పనులలో ఎక్కువ పనులు నీటి సంరక్షణకు సంబంధించినవే.
- ⇒ 2011 జనవరి నుంచి MGNREGS క్రింద చెల్లించే వేతనాలు CPI (AL) తో ముడిపెట్టెను.
- ⇒ వివిధ బడ్జెట్లలో దీనికై కేటాయింపులు.
2009-10 -	39,100/-కోట్లు
2010-11-	40,100/-కోట్లు
2011-12-	40,000/-కోట్లు
- ⇒ కల్పించిన ఉపాధి
2008-09	4.5 కోట్ల కుటుంబాలకు
2009-10	4.34 కోట్ల కుటుంబాలకు
- 2010 డిసెంబరు (2010-11) - 4.10 కోట్ల కుటుంబాలకు ఈ పథకం ద్వారా ఉపాధినందించారు.
- ⇒ ప్రస్తుతం భారత గ్రామీణా ప్రాంతంలో అమలవుతోన్న ఏకైక వేతన ఉపాధి పథకం MGNREGS.
- ⇒ MGNREGS ద్వారా 2009-10లో ఎక్కువ ఉపాధినందించిన రాష్ట్రాలు:
1. రాజస్థాన్
 2. ఆంధ్రప్రదేశ్
- ★ SC జనాభా శాతానికి అధికంగా ఉపాధినందించినది : పంజాబ్
 - ★ ST జనాభా శాతానికి అధికంగా ఉపాధినందించినది : మధ్యప్రదేశ్
 - ★ మహిళా జనాభా శాతానికి అధికంగా ఉపాధినందించినది : కేరళ
- ⇒ NREGS సక్రమంగా అమలైతే:
- ★ గ్రామీణ ప్రాంత భాగస్వామ్యం ఉండటం వల్ల ప్రజాస్వామ్యం బలోపేతమగును.
 - ★ వలసలు నిరోధించబడును.
 - ★ HIV వ్యాప్తిని నిరోధించవచ్చు.
 - ★ మహిళా భాగస్వామ్యం (SC, ST) ద్వారా Social and Financial Inclusions సాధించవచ్చు.

ECONOMY

లోపాలు:- అయితే చేపట్టిన పనులలో నాణ్యత కొరత, నిరుద్యోగ భృతి చెల్లించకపోవడం, సరైన రికార్డులు నిర్వహించకపోవడం, తప్పుడు రికార్డులు చూపించడం వంటి లోపాలు కలవు.

★ 2011 జనవరిలో NREGS క్రింద 100 రోజులు పని చేసిన వారికి మరో 25 రోజులు పని కల్పించాలని దినసరి వేతనం 100/- నుండి 121/-కి పెంచాలనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

(b) స్వయం ఉపాధి పథకాలు:-

IRDP - Integrated Rural Development Programme (సమీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి పథకం): అప్పటివరకూ ఉన్న SFDA, MFAL వంటి పథకాలను ఒకే గొడుగు క్రిందకు తీసుకురావాలని భావించి 1978 - 79లో 2300 బ్లాకులలో దీన్ని ప్రారంభించెను. 1980 అక్టోబరు 2 గాంధీజయంతి సందర్భంగా దీన్ని దేశవ్యాప్తంగా విస్తరించెను. దీనికి కేంద్ర, రాష్ట్ర నిధులు 50:50. కేంద్రంలోనూ, రాష్ట్రంలోనూ గ్రామీణ మంత్రిత్వ శాఖ... జిల్లాలలో DRDA దీనిని అమలుపరుచును. '5' ఉపపథకాలతో కలిసి ఇది 1999లో SGSY లో విలీనమైనది.

ఎ) **TRYSEM - (Training to Rural youth for self Employment)** పేదరికపు రేఖకు దిగువనున్న గ్రామీణ నిరుద్యోగ యువతకు స్వయం ఉపాధికై శిక్షణ ఇచ్చేందుకు 1979 ఆగస్టు 15న ప్రారంభించబడెను.

బి) **DWCRA - (Development of Women and children in Rural Area)** 1982

UNICEF సహకారంతో 1982లో గ్రామీణ స్త్రీల, పిల్లల అభివృద్ధికై దీన్ని ప్రారంభించెను.

సి) **MWS: 10 లక్షల బావులను తీసేందుకు (Open Irrigation)** 1988-89లో ప్రవేశపెట్టెను. (Million Wells Scheme)

డి) **SITRA: Supply of Improved tool Kits to Rural Articians** (1992): గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సాంకేతిక నైపుణ్యం గల కళాకారులకు మెరుగైన పరికరాలు అందించుట ద్వారా స్వయం ఉపాధి కల్పనకు ఉద్దేశించబడింది.

ఇ) **GKY - గంగాకళ్యాణ్ యోజన:** భూగర్భ జలాలను వెలికి తీసేందుకు 1997లో ప్రవేశపెట్టెను.

SGSY స్వర్ణజయంతి గ్రామస్వరాజ్ గార్ యోజన (1999): IRDP దాని అనుబంధ పథకాలైన TRYSEM + DWCRA + MWS + SITRA + GKY లను విలీనం చేసి 1999 ఏప్రిల్ 1 నుండి దీన్ని ప్రారంభించెను. 2009-10 బడ్జెట్ నుంచి దీనిపేరును "జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి పథకం" (NRLM) గా మారుస్తున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి ప్రణబ్ ముఖర్జీ ప్రకటించారు. 2011లో హర్యానాలో సోనియాగాంధీ దీనిని ప్రారంభించెను. 2010 December నాటికి 40లక్షల SHG లు ఏర్పడినవి.

2. పట్టణ ఉపాధి పథకాలు:- పట్టణాలలో స్వయంఉపాధి, వేతనోపాధి పథకాలు ఒక్కటే.

SEPUP:- Self Employment Programme for Urban Poor (1986): IRDP అమలుకాని 10,000 జనాభా మించని పట్టణ ప్రాంతాలలో దీనిని అమలు పరిచెను తర్వాత ఇది NRY లో భాగం అయినది.

NRY- నెహ్రూ రోజ్ గార్ యోజన (1989): పట్టణ పేదల జీవన పరిస్థితులు మెరుగుపరిచేందుకు దీన్ని ప్రారంభించెను. ఇది స్వయం ఉపాధి మరియు వేతనోపాధి పథకం.

UBSP - Urban Basic Services for Poor (1990-91): పట్టణ ప్రాంతాల్లోని మురికి వాడల్లో వున్న ప్రజల జీవన పరిస్థితులు మెరుగుపరిచేందుకు ఇది ప్రారంభించబడింది.

PMIUPEP - Prime Minister Integrated Urban Poverty Eradication Programme (1995): పట్టణ ప్రాంతాలలో పేదరికానికి గల మూలకారణాలను పరిశీలించి నిర్మూలించుటకు ఉద్దేశించబడినది ఈ కార్యక్రమం.

SJSRY - స్వర్ణజయంతి సహారో రోజ్ గార్ యోజన: అప్పటివరకు అమల్లో వున్న పట్టణ పథకాలైన NRY+UBSP+PMIUPEP లను విలీనం చేసి 1997 డిసెంబరు 16న ప్రవేశపెట్టెను. దీనికి కేంద్ర, రాష్ట్ర నిధులు 75:25. 2009 ఏప్రిల్ లో దీన్ని పునర్ నిర్మించెను / ప్రక్షాళన చేసెను. దీనిలో 5 అంశాలు కలవు.

ECONOMY

ఎ) **USEP** - Urban Self Employment Programme: పట్టణ పేదలకు సబ్సిడీపై ఋణాలనందించుట ద్వారా స్వయం ఉపాధిని ఏర్పాటు చేసుకునేందుకు ఉద్దేశించబడింది.

బి) **UWSP** - Urban Women self Help Programme: పట్టణ పేదమహిళల స్వయం ఉపాధికి చెందినది.

సి) **STEP-UP** - Skilled Training for Employment Promotion amongst Urban Poor: పట్టణ పేదలకు వారి నైపుణ్యాన్ని మెరుగుపరుచుకునేందుకు తద్వారా ఉపాధి అవకాశాలు పెంచుకునేందుకు, అధిక వేతనాన్ని పొందేందుకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించబడినది.

డి) **UWEP** - Urban Wage Employment Programme: పట్టణాలలో సాంఘిక, ఆర్థిక పబ్లిక్ ఆస్తుల్ని ఏర్పాటు చేయుట ద్వారా పేదలకు వేతనోపాధి అందించేందుకు ఉద్దేశించబడింది.

ఇ) **UCDN** - Urban Community Development Network: పేదరికాన్ని తగ్గించేందుకు, పేదల్లో చైతన్యాన్ని కల్పించేందుకు, స్వయంగా నిర్వహించబడే కమ్యూనిటీ నిర్మాణానికి సంబంధించినది.

VAMBAY - Valmiki Ambedkar Aawas Yojana (2001): పట్టణాలలో దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉండి మురికివాడల్లో జీవించేవారికి గృహవసతి కల్పించే ఉద్దేశంతో దీనిని ప్రారంభించారు. పట్టణాలలో సామాజిక మరుగుదొడ్లు నిర్మించి ఆరోగ్యకర వాతావరణాన్ని ఏర్పరిచేందుకు “నిర్మల్ భారత్ అభియాన్”ను కూడా దీనిలో భాగంగా ఏర్పరిచారు.

VAMBAY కార్యక్రమం, JNNURM లో ఒక అంశం అయిన IHSDP లో విలీనం అయింది.

JNNURM - Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission: దీనిని 2005-2006లో 7సం||లు అమల్లో ఉండేట్లు ప్రారంభించెను. దీనిలో 2 భాగాలు కలవు.

- I) **BSUP** - Basic Services for Urban Poor: ఇది ఎంపిక చేసిన 65 నగరాలు గృహ నిర్మాణానికి, అవసాపనా సౌకర్యాలకు ఉద్దేశించబడినది.
- II) **IHSDP** - Integrated Housing and Slum Development Programme: BSUP క్రిందకు రాని నగరాలలో గృహ నిర్మాణానికి, మురికివాడల అభివృద్ధికి ఇది ఉద్దేశించబడినది.

RAY - Rajiv Aawas Yojana (2009-10): గ్రామాల్లో ఇందిరా ఆవాస్ యోజన ఉన్నట్లే పట్టణ పేదలకు ముఖ్యంగా మురికి వాడల్లో నివసించేవారి ఇండ్ల నిర్మాణానికి ఇది ఉద్దేశించబడింది.

3. All India Programmes:

1. **SEEUY**- Self Employment to Educated Unemployed Youth (1983): అఖిల భారత స్థాయిలో విద్యావంతులైన నిరుద్యోగులకు స్వయం ఉపాధినందించడానికి దీన్ని ప్రారంభించారు.
2. **PMRY** ప్రధానమంత్రి రోజ్ గార్ యోజన: SEEUY ని పునర్నిర్మించి 1993లో PMRY గా ఏర్పాటు చేసెను. ఇది కూడా స్వయం ఉపాధి పథకమే. తర్వాత ఇది PMEGP లో విలీనమైంది.
3. **PMEGP** - Prime Minister Employment Generation Programme: PMRY (1993), REGP (1995) పథకాలను విలీనం చేసి 2008 సెప్టెంబర్ లో PMEGP ని ప్రారంభించెను. గ్రామీణ పట్టణ ప్రాంతాల్లో, సూక్ష్మ పరిశ్రమలు స్థాపించేందుకు ఇది సహాయపడెను. ఇది కేంద్రప్రభుత్వ పథకం. దీన్ని Ministry of Micro Small Medium Enterprises వారు మరియు Khadi Village Industries Commission వారు కలిసి అమలు చేస్తున్నారు.

గమనిక:ఎ) Khadi Village Industrial Act - 1956 ప్రకారం Khadi Village Industries Commission ఏర్పడింది.

బి) ఈ కమీషన్ 1995లో Rural Employment Generation Programme ను (REGP) ప్రారంభించింది. ఇది 2008లో PMEGP లో విలీనమైంది.

ECONOMY

4. సామాజిక భద్రతా పథకాలు:

- 1) **NSAP** - National Social Assistance Programme (జాతీయ సామాజిక సహాయక పథకం) (1995): - ఇది 100% కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకం. దీనిలో 3 భాగాలు కలవు.
- ఎ) **NOAPS** - National Old Age Pension Scheme: 2007 నుండి ఇది “ఇందిరా గాంధీ NOAPS”గా పిలువబడుతోంది. దీనిలో పేదరికపు రేఖకు దిగువన వున్న వృద్ధులకు నెలకు 200/- చొప్పున పింఛనుగా ఇవ్వబడుతోంది. దీని అర్హత వయస్సు 2011-12 బడ్జెట్లో 60సం॥కు తగ్గించేను. 80 సం॥లు దాటినవారికి రూ.500/- పింఛను ఇస్తారు.
- బి) **NFBS** - National Family Benefit Scheme: కుటుంబాలలో ప్రధాన ఆహార సంపాదకుడు మరణిస్తే ఆ కుటుంబానికి 10,000రూ॥ వరకు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తారు.

గమనిక: మన రాష్ట్రంలో “ఆపద్బంధు” పథకం కింద ఆకస్మిక మరణాలకు 1,00,000రూ॥లు ఇచ్చేవారు. తరువాత దీన్ని 50,000రూ॥లకు తగ్గించారు.

- సి) **National Maternity Benfit Scheme:** 19 సం॥లు దాటిన స్త్రీకి ఇద్దరు పిల్లల వరకూ కాన్పుల సమయంలో 500/- ఆర్థిక సహాయం అందిస్తారు.
- 2) **అన్నపూర్ణ (2000):** ఇది 100% కేంద్రప్రభుత్వ పథకం. దీనిలో పేదలైన వృద్ధులకు 10 కేజీల ఆహార ధాన్యాలు ఉచితంగా ఇవ్వబడతాయి.
- 3) **అంత్యోదయ అన్నయోజన (AAY 2000 డిసెంబర్):** పేదల్లో నిరుపేదలను గుర్తించి అధిక సబ్సిడీపై ఆహార ధాన్యాలను అందిస్తారు. బియ్యం కేజీ 3 రూ॥లు, గోధుమ కేజీ 2 రూ॥లు
- 4) **రాష్ట్రీయ సావ్య భీమా యోజన (RSBY):** 2007 అక్టోబరు 1న ఇది ప్రారంభమైంది. అవ్యవస్థీకృత రంగంలో ఉన్న, బి.పి.ఎల్ కుటుంబాల కోసం ప్రవేశపెట్టిన ఆరోగ్య భీమా పథకం ఇది. దీనిలో 30,000రూ॥లు భీమా అందిస్తారు. కేంద్ర రాష్ట్రాలు నిధులను 75:25 నిష్పత్తిలో అందిస్తాయి. ఈశాన్య రాష్ట్రాల్లో అయితే 90:10
- 5) **ఆమ్ ఆద్యీ భీమా యోజన (AABY):** 2007 అక్టోబరు 2 ప్రారంభించారు.
 - భూమిలేని పేద కుటుంబాలకు ఇది వర్తిస్తుంది.
 - సహజ మరణాలు, ప్రమాదవశాత్తు మరణాలకు, పాక్షిక లేదా పూర్తి అంగవైకల్యం పొందినవారికి వర్తిస్తుంది. దీనిలో సహజ మరణానికి 30,000రూ॥లు, ప్రమాదంలో పాక్షిక అంగవైకల్యానికి 37,500 రూ॥లు, ప్రమాదవశాత్తు సంభవించే మరణానికి, పూర్తి అంగవైకల్యానికి 75,000 రూ॥లు భీమా సౌకర్యం అందిస్తారు. సం॥నకు చెల్లించే ప్రీమియంలో కేంద్ర, రాష్ట్రాలు 50:50గా భరిస్తాయి.
- 6) **ఉజ్వల:** లైంగిక వృత్తిలో వున్న మహిళలకు పునరావాసం కల్పించేందుకు 2007లో దీన్ని ప్రారంభించారు.
- 7) అవ్యవస్థీకృత రంగంలో పనిచేసే వారి రక్షణకై "Unorganised works Social Security Act - 2008" చేయడం జరిగింది. ఇది 2009 నుండి అమల్లోకి వచ్చింది. దీని ప్రకారం జాతీయ స్థాయిలో జాతీయ సాంఘిక భద్రతా బోర్డ్, రాష్ట్ర స్థాయిలో రాష్ట్ర సాంఘిక భద్రతా బోర్డ్ ఏర్పడి అవ్యవస్థీకృత రంగంలో పనిచేసే శ్రామికులకు రక్షణ కల్పిస్తుంది.

5. ఇతర పథకాలు:

1. CDP - Community Development Programme (సామాజిక అభివృద్ధి పథకం): - మొదటి ప్రణాళికలో 1952లో సి.డి.పి.ని ప్రారంభించారు.

2. SFDA - Small Farmers Development Agency (1969-70) చిన్న రైతులకు పరపతి సౌకర్యాలను అందించేందుకు ఇది ఉద్దేశించబడింది.

గమనిక: ఉపాంత రైతులు : 0-1 హెక్టారు భూమిగలవారు

చిన్న రైతులు : 1-2 హెక్టార్లు భూమిగలవారు

3. EGS - Employment Guarantee Scheme (1972-73) పనిహక్కును గుర్తిస్తూ ఉపాధి హామీ కల్పించి మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం దీన్ని ప్రారంభించింది.

ECONOMY

- 4. MFAL - Marginal Farmers and Agriculture Labour (1973-74):** - సబ్సిడీ ద్వారా పాడి, మత్స్య, కోళ్ళ పరిశ్రమల ఏర్పాటుకు ఇది సహాయపడును.
- 5. DPAP - Drought Prone Area Programme (1973):** కరువు ప్రాంతాల అభివృద్ధికోసం
- 6. RWP - Rural Works Programme (1970-71):** క్షామ పీడిత ప్రాంతాల్లో రైతుల అభివృద్ధికోసం
- 7. CADP - Command Area Development Programme (1974-75):** - భారీ, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల క్రింద నీటి పారుదల సౌకర్యాలను సమర్థవంతంగా వినియోగించుకునేందుకు ఉద్దేశించబడింది. ప్రస్తుతం ఇది Command Area Development and water management Programme గా మార్చబడింది.
- 8. MNP - Minimum Needs Programme (1974):** గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రజల కనీస అవసరాలైన త్రాగునీరు, రోడ్ల నిర్మాణం, ఆరోగ్య సదుపాయాలు, డ్రైనేజి వ్యవస్థ ఏర్పాటు, విద్యుత్ సౌకర్యాల కల్పన వంటివి తీర్చేందుకు ఇది ఉద్దేశించబడింది.
- 9. Twenty Points Programme (TPP 20 సూత్రాల పథకం):** పేదరిక నిర్మూలనకు, ప్రజల జీవన ప్రమాణాన్ని మెరుగు పరిచేందుకు 1975లో ఇందిరాగాంధీ తొలిసారిగా దీన్ని ప్రవేశపెట్టారు. 1982, 1986, 2006లో దీనిని సవరించారు.
- 10. DDP - Desert Development Programme (ఎడారి ప్రాంతాల అభివృద్ధి కార్యక్రమం: 1977-78)** ఎడారిగా మారుతున్న ప్రాంతాల అభివృద్ధికి ఇది ఉద్దేశించబడింది.
- 11. అంత్యోదయ కార్యక్రమం (1977) :** గ్రామీణ ప్రాంతాల పేదల్లో నిరుపేదలను గుర్తించి వారి అభివృద్ధికి ఉద్దేశించబడినది. ఇది రాజస్థాన్ లో ప్రవేశపెట్టబడింది.
- 12. CAPART - Council for Advancement of People's Action and Rural Technology (1986)** గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పరిశోధన డిజైనింగ్ సాంకేతిక పరిజ్ఞాన విభాగంలో సహాయానికై దీనిని ప్రారంభించారు.
- 13. IAY - ఇందిరా ఆవాస్ యోజన (1985-86) :** RLEGP కి ఉపపథకంగా ప్రారంభమైంది. తర్వాత JRY లో భాగం అయింది. 1996నుండి స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి ఇవ్వడం జరిగింది. గృహనిర్మాణానికి అందించే ఆర్థిక సహాయాన్ని 2010-11 బడ్జెట్ లో మైదాన ప్రాంతాల్లో 45,000 రూ||లకు కొండప్రాంతాల్లో 48,500 రూ||లకు పెంచెను.
- 14. PMGSY - ప్రధాన మంత్రి గ్రామ సడక్ యోజన (2000 డిసెంబర్) :** గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అన్ని కాలాల్లో పనికొచ్చే విధంగా రోడ్లు నిర్మించడం దీని ప్రధానోద్దేశ్యం మైదాన ప్రాంతాల్లో 500 జనాభాగల నివాసాలను అనుసంధానం చేస్తూ రోడ్లు నిర్మించగా, కొండప్రాంతాల్లో 250 జనాభాగల నివాసాలను అనుసంధానం చేస్తూ రోడ్లు నిర్మిస్తారు. డిజిల్ సెస్ ద్వారా వచ్చే ఆదాయం నుండి దీనికి నిధులు సమకూరుస్తారు.
- గమనిక:** 'భారత్ నిర్మాణ' పథకంలో మైదాన ప్రాంతాల్లో 1000 మంది, గిరిజన ప్రాంతాలలో 500 మంది కంటే ఎక్కువ ఉంటే అక్కడ రోడ్లు నిర్మిస్తారు.
- 15. PMGY - ప్రధానమంత్రి గ్రామోదయ యోజన (2000) :** 5 రంగాల్లో మానవాభ్యుదయాన్ని సాధించేందుకు దీన్ని ప్రారంభించారు. విద్య, ఆరోగ్యం, పౌష్టికాహారం, త్రాగునీరు, గృహనిర్మాణం, గ్రామీణ విద్యుదీకరణ (తర్వాత కాలంలో 6వ అంశాన్ని చేర్చారు.)
- 16. భారత్ నిర్మాణ (2005-06) :** గ్రామీణ, పట్టణాల మధ్య అంతరాలను తగ్గిస్తూ గ్రామాల్లో 6 అంశాల్లో మౌలిక సౌకర్యాల కల్పనకు ఇది ఉద్దేశించబడింది. 2010-11 బడ్జెట్ లో దీనికి 48వేల కోట్లు కేటాయించెను. 2011-12లో 58,000 కోట్లకు పెంచెను.

ECONOMY

6 అంశాలు: త్రాగునీరు, నీటిపారుదల, గ్రామీణ గృహవసతి, గ్రామీణ రోడ్లు, గ్రామీణ విద్యుత్, గ్రామీణ టెలిఫోన్.

17. BRGP - Backward Region Grant Fund (2007-08): స్థానిక అవస్థాపనా సౌకర్యాలలోగల వ్యత్యాసాలు తొలగించేందుకు, ప్రాంతీయ అసమానతలు తగ్గించేందుకు దీన్ని ప్రారంభించెను.

18. స్వావలంబన్:

- ★ 2010-11 బడ్జెట్‌లో ప్రణబ్ ముఖర్జీ దీన్ని ప్రకటించారు.
- ★ అవ్యవస్థీకృత రంగంలో పనిచేసేవారికి పొదుపును ప్రోత్సహించాలనే ఉద్దేశంతో దీనిని ప్రారంభించారు.
- ★ దీని ద్వారా లబ్ధి పొందాలంటే నూతన పింఛను పథకంలో అకౌంట్ కలిగి వుండాలి.
- ★ సంవత్సరానికి కనిష్టంగా 1000 రూ॥లు గరిష్టంగా 12000రూ॥లు పొదుపు చేయాలి. వీరికి ప్రభుత్వం నం॥నకు 1000 రూ॥లు డిపాజిట్ చేస్తుంది.

19. PMAGA - ప్రధానమంత్రి ఆదర్శ గ్రామయోజన:

- ★ 2009 -10 బడ్జెట్‌లో ప్రణబ్ ముఖర్జీ ప్రకటించారు.
- ★ ఎస్.సి. జనాభా అధికంగాగల 1000 గ్రామాల అభివృద్ధికి చెందినది.

వివిధ ప్రణాళికలు - పేదరిక నిర్మూలనా పథకాలు:

1వ ప్రణాళిక (1951-56) : CDP

మొదటి 3 పంచవర్ష ప్రణాళికల్లో పేదరిక నిర్మూలనకు ఎటువంటి ప్రత్యేక పథకాలు ప్రవేశపెట్టలేదు. కారణం ట్రికిల్ డౌన్ సిద్ధాంతాన్ని విశ్వసించడమే.

4వ ప్రణాళిక (1969-74) : SFDA, MFAL, EGS, RWP, DPAP, CSRE (Crash Scheme for Rural Employment)

5వ ప్రణాళిక (1974-79/78) : FWP, DDP, అంత్యోదయ కార్యక్రమం (AY) CADP, MNP, TPP

6వ ప్రణాళిక (1980-85) : IRDP, NREP, RLEGP, DWCRA (పేదరికం పై ప్రత్యక్షంగా దాడి చేసిన ప్రణాళిక)

7వ ప్రణాళిక (1985-90) : JRY, NRY, SEPUP

8వ ప్రణాళిక (1992-97) : PMRY, EAS, MPLADS, PMIUPEP

9వ ప్రణాళిక (1997-2002) : SJSRY, SGRY, SGSY, VAMBAY, PMGSY, PMGY, AAY

10వ ప్రణాళిక (2002-07) : NFFWP, NREGS, భారత్ నిర్మాణ్, PURA, JNNURM

11వ ప్రణాళిక (2007-12) : RSBY, AABY, UJJAWALA, BRGF, స్వావలంబన్, PMAGA

Note: 1) 2002-03 నుండి 2008-2009 మధ్య అధిక వృద్ధిని కనబరిచిన రాష్ట్రం: 1. గుజరాత్
2. బీహార్

2002-03 నుండి 2008-2009 మధ్య తక్కువ వృద్ధిని కనబరిచిన రాష్ట్రం: మధ్యప్రదేశ్

2) గినిగుణకం ఎక్కువగా గల రాష్ట్రం: హర్యానా (గ్రామీణా ప్రాంతాల్లో)

పట్టణాలలో ఎక్కువ (గిని గుణకం ఎక్కువ) ఆదాయ అసమానతలు కలిగినది: మధ్యప్రదేశ్

3) IMR ఎక్కువగా కలిగినది : మధ్యప్రదేశ్

IMR తక్కువగా కలిగినది : కేరళ

ECONOMICS

ప్రణాళికలు - క్రమ పరిణామము

- ⇒ “కొన్ని ప్రభుత్వసంస్థలు ఉద్దేశపూర్వకంగాను, సుదీర్ఘ ఆలోచన తరువాత ఆర్థిక ప్రాధాన్యతలను ఎంపిక చేసుకొనుటయే ప్రణాళికారచన”. - శ్రీమతి బార్బారా ఊటన్
- “ ఉత్పత్తి కార్యకలాపాలను ఒక కేంద్ర అధికార సంస్థ నడుపుటయే ప్రణాళిక” - హెయెక్ (Hayek)
- “ లభ్యమవుతున్న వనరులను ఎంతసామర్థ్యంతో వీలయితే అంతసామర్థ్యంతోనూ ఉపయోగించి కొన్ని స్పష్టమైన లక్ష్యాలను సాధించాలని ఉద్దేశ పూర్వకంగానూ జాగ్రత్తగా ఆలోచించిన తరువాత ప్రభుత్వం తీసుకొనే చొరవే” ప్రణాళిక - ప్రణాళికాసంఘం.
- ⇒ 1929 సం॥లో ప్రారంభమైన ఆర్థికమాంధ్యంవల్ల ప్రపంచ ఆర్థికవ్యవస్థలన్నీ అస్తవ్యస్తం అయ్యాయి. ఒక్క రష్యా మాత్రమే ప్రణాళికలను ఆచరించి, ఆర్థిక మాంధ్య ప్రభావానికి గురికాకుండా నిలబడగలిగింది. దీంతో ప్రపంచ దేశాలదృష్టి ప్రణాళికలవైపు మరలెను. రష్యా సాధించిన ప్రణాళికాబద్ధ ప్రగతి భారతదేశాన్ని ప్రభావితం చేసింది.

స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం ప్రణాళికల కోసం జరిగిన కృషి :-

- ⇒ బ్రిటీష్ పాలనా కాలంలో ప్రభుత్వపరంగా ప్రణాళికా బద్ధమైన కృషి జరగలేదు.
- ⇒ కొందరు ప్రముఖులు ఆర్థికవ్యవస్థలో అమలుజరపవల్సిన ప్రణాళికల స్వరూపంగూర్చి తమ ఆలోచనలు వ్యక్తపరిచిరి.
- ⇒ మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య 1934లో తాను రచించిన ‘ప్రణాళికాబద్ధమైన ఆర్థిక వ్యవస్థ - భారతదేశం’ (Planned Economy for India) అనే గ్రంథంలో భారతదేశ ఆర్థికాభివృద్ధికోసం 10సం॥ల కాలాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని ప్రణాళికను రూపొందించెను.
- ⇒ 1938లో భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ జవహర్లాల్ నెహ్రూ అధ్యక్షతన జాతీయ ప్రణాళికా కమిటీని నియమించింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంవల్ల ఈ కమిటీ తన నివేదికను తయారుచేయడంలో జాప్యం జరిగింది.
- ⇒ మనదేశానికి ప్రణాళికాసంఘం అవసరమని ప్రస్తావించిన మొట్టమొదటి జాతీయ నాయకుడు -సుబాష్ చంద్రబోస్.
- ⇒ భారత ప్రజల జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచాలంటే దేశంలో ఉన్న వనరులను ప్రణాళికాబద్ధంగా అభివృద్ధిపరచాలని 1931లో సర్ అర్థర్ సాల్టర్ సూచించెను.
- ⇒ 1943 బాంబేప్రణాళిక : బొంబాయికి చెందిన 8 మంది పారిశ్రామికవేత్తలు A plan for Economic Development అనే పేరుతో ప్రణాళికను తయారుచేసి 1944లో ముద్రించెను. దీన్ని Bombay Plan అందురు. దీనిలో 10,000కోట్ల వ్యయంతో 15 సం॥లో తలసరి ఆదాయాన్ని రెట్టింపుచెయ్యాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొనెను. దీనిలో మౌళిక పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను.

ECONOMICS

- ⇒ 1944 : గాంధీ సిద్ధాంతాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని శ్రీమన్నారాయణ అగర్వాల్ 3,500 కోట్లు వ్యయంతో గాంధీప్రణాళికను రూపొందించెను. దీనిలో వ్యవసాయానికి చిన్న పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను.
 - ⇒ 1944 : బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం 1944లో Department of planning and development ను సర్ అడ్మిషర్ దలాల్ ఆధ్వర్యంలో ఏర్పాటుచేసింది. ఇతను బాంబే ప్రణాళిక నిర్మాతలలో ఒకరు.
 - ⇒ 1945 : ఇండియన్ లేబర్ ఫెడరేషన్కి చెందిన M.N. Roy ప్రజా ప్రణాళిక పేరుతో (People Plan) ఒక ప్రణాళికను రూపొందించెను. ఇది 15,000కోట్ల వ్యయంతో, 10సం॥ల కాలానికి చెందినది. ఇది వ్యవసాయ, వినియోగ వస్తువుల పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను.
- NOTE :** బాంబే ప్రణాళిక పెట్టుబడిదారీ లక్షణాలతో ఉండగా, ప్రజాప్రణాళిక సామ్యవాద లక్షణాలతో ఉన్నది.
- ⇒ 1946 : 1946లో ఏర్పడిన మధ్యంతర ప్రభుత్వం, ప్రణాళికలు, అభివృద్ధి సమస్యలను అధ్యయనం చేయుటకు High level Advisory Planning Board ను ఏర్పాటుచేసెను. ఇది ఒక స్థిర ప్రణాళికా సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేయాలని సిఫార్సు చేసెను.

స్వాతంత్ర్యం తరువాత :

- ⇒ 1950 లో శ్రీ జయప్రకాష్ నారాయణ్ 'సర్వోదయ ప్రణాళికను' రూపొందించెను.
- ప్రణాళికా సంఘం - 1950 మార్చి 15 :** 1950 పిబ్రవరిలో పణ్డుగం శెట్టి తన బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ప్రణాళికా సంఘం స్వరూపం గూర్చి ప్రకటించెను.
- ⇒ 1950 మార్చి 15న నెహ్రూ అధ్యక్షతన గల కేంద్ర మంత్రిమండలి తీర్మానం ద్వారా ప్రణాళికాసంఘం ఏర్పడింది.
 - ⇒ ఇది రాజ్యాంగేతర సంస్థ మరియు శాసనేతర సంస్థ (Extra - constitutional and non- statutory body)
 - ⇒ ఇది కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సలహాసంస్థ మాత్రమే
 - ⇒ ప్రణాళికా సంఘానికి అధ్యక్షుడు ప్రధానమంత్రి (Ex-officio chairman)
 - ⇒ క్రియాశీలకంగా పనిచేసే వాస్తవ కార్యనిర్వాహణాధికారి - ఉపాధ్యక్షుడు
 - ⇒ ప్రణాళికాసంఘ సభ్యులు, ఉపాధ్యక్షుడు కాలం నిర్ణయించబడలేదు. సభ్యులకు ఎలాంటి అర్హతలు పేర్కొనబడలేదు. సభ్యుల సంఖ్య, నియామకం, తొలగింపు ప్రభుత్వ విచక్షణపై ఆధారపడును.
 - ⇒ మొదటి ప్రణాళికా సంఘ అధ్యక్షుడు జవహర్లాల్ నెహ్రూ
 - ⇒ మొదటి ప్రణాళికాసంఘ ఉపాధ్యక్షుడు గుల్జారీలాల్ నందా (1950-53)
 - ⇒ ప్రస్తుత ప్రణాళికాసంఘ అధ్యక్షుడు ప్రధానమంత్రి డా॥ మన్మోహన్ సింగ్
 - ⇒ ఉపాధ్యక్షుడు (డిప్యూటీ చైర్మన్) డా॥ మాంటెక్ సింగ్ ఆహ్లావాలియా
 - ⇒ ప్రణాళికాసంఘంను ఆదేశిక సూత్రాలలోని 39వ నిబంధనకు అనుగుణంగా ఏర్పాటుచేయడమైంది (ఆదేశ సూత్రాలలో దీనికి చెందిన ప్రస్తావన కలదు)

ECONOMICS

⇒ ఆర్థిక ప్రణాళికలు రాజ్యాంగంలోని ఉమ్మడి జాబితాకు చెందిన అంశం.

1952 జాతీయాభివృద్ధి మండలి (National Development council - NDC)

- ⇒ 1952 ఆగస్టు 6న ఏర్పడింది. ఇది కూడా (Non-statutory body) రాజ్యాంగేతర సంస్థయే. ఇది కేంద్ర కార్యనిర్వహకవర్గం ఉత్తర్వుద్వారా ఏర్పడింది.
- ⇒ రాష్ట్రాలకు, ప్రణాళికా సంఘానికి మధ్య సహకారాన్ని పెంపొందించుటకు దీనిని ఏర్పరిచిరి.
- ⇒ ప్రణాళికా నిర్మాణంలో రాష్ట్రాలకు ఇది ప్రాతినిధ్యం వహించును.
- ⇒ జాతీయాభివృద్ధిమండలి, ప్రణాళికలను పరిశీలించి, అమోద ముద్ర వేసిన తరువాతే ప్రణాళికలు అమలగును.
- ⇒ దీనికి గూడా ప్రధానమంత్రి Ex-officio chairman (అధ్యక్షుడు) గా వ్యవహరించును.
- ⇒ ప్రణాళికాసంఘం కార్యదర్శియే, NDC కి కార్యదర్శిగా ఉంటాడు.
- ⇒ NDC లో సభ్యులందరూ పదవీరీత్యా Ex- officio సభ్యులే. మండలికోసం పూర్తిగా పనిచేసే పూర్తికాల సభ్యులు లేరు.
- ⇒ ప్రారంభంలో రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులు మాత్రమే NDC సభ్యులుగా ఉండేవారు.
- ⇒ 1967లో పరిపాలనా సంస్కరణల సంఘం చేసిన సిఫార్సు మేరకు దీనిని పునర్వ్యవస్థీకరించిరి. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్లు, కేంద్ర కేబినెట్ మంత్రులు, ప్రణాళికాసంఘం సభ్యులు, దీనిలో సభ్యులుగా ఉంటారు.
- ⇒ ప్రణాళికాసంఘం ప్రణాళికలను తయారుచేయును ఆ ప్రణాళికలను పరిశీలించి, ఆమోదించేది NDC
- ⇒ రాష్ట్ర ప్రణాళికా బోర్డు చైర్మన్ ఆ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి
- ⇒ జిల్లా ప్రణాళికా బోర్డు చైర్మన్ జిల్లా కలెక్టర్.

ప్రణాళికలు రకాలు**I. ప్రభుత్వపాత్రను బట్టి ప్రణాళికలు****1) ఆదేశాత్మక / నిర్దేశాత్మక ప్రణాళిక (Planning by direction / Imperative planning)**

- ⇒ ప్రణాళిక రచన, అమలు, అన్ని అధికారాలున్న ఒక కేంద్రసంస్థ చూస్తుంది.
- ⇒ ఆర్థికవ్యవస్థలోని వనరులు, ఆర్థిక కార్యకలాపాలన్నీ ప్రభుత్వ దిశా నిర్దేశం ప్రకారం జరుగును.
- ⇒ సాధారణంగా రష్యాలాంటి సామ్యవాద ఆర్థికవ్యవస్థలలో కన్పడును.
- ⇒ వినియోగదారుడి ఆకాంక్షలకు చోటు ఉండదు.

2) సూచనాత్మక ప్రణాళిక (Indicative planning / Facilitatory planning)

- ⇒ ప్రభుత్వం స్థూల అంశాలను నిర్ణయించి, వాటిని సాధించుటకు ప్రైవేటు రంగానికి అన్నిరకాల సౌకర్యాలు కల్పించును. కాని దిశా నిర్దేశం చేయదు.
- ⇒ దీనిని మొదటిసారిగా 1947 -50లలో ఫ్రాన్స్ ప్రభుత్వం అవలంబించింది.

ECONOMICS

- ⇒ 8వ ప్రణాళిక నుండి భారతదేశం కేంద్రీకృత ప్రణాళికస్థానే, సూచనాత్మక ప్రణాళిక విధానాన్ని అవలంబిస్తున్నది.
- ⇒ ఇది మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థలకు సరిపోవును. ⇒ దీన్ని మార్కెట్ ప్రణాళిక అందురు

II. ప్రజల భాగస్వామ్యం బట్టి ప్రణాళికలు

1. కేంద్రీకృతప్రణాళిక : ప్రణాళికా రచన, అమలు ఒక్క కేంద్ర అధికార యంత్రాంగంవద్ద కేంద్రీకృతమై ఉంటుంది.
మాజీ సోవియట్ రష్యాలాంటి సామ్యవాద ఆర్థికవ్యవస్థలలో కన్పడును.
2. వికేంద్రీకృత ప్రణాళిక : దిగువ స్థాయినుంచి అనగా మండల, జిల్లా, రాష్ట్రస్థాయిలలో ప్రణాళికలు రూపొందించి, కేంద్ర ప్రణాళికలను తయారుచేస్తారు. ఇది ప్రాంతీయ అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని రచించబడును.

III. వనరులు కేటాయింపు బట్టి ప్రణాళికలు

1. భౌతిక ప్రణాళిక : వాస్తవిక భౌతిక వనరులైన ముడిపదార్థాలు, మానవశక్తి లాంటి అంశాలను దృష్టిలోపెట్టుకొని తయారుచేసేదే భౌతిక ప్రణాళిక.
2. విత్త ప్రణాళిక : నిర్ణయించిన ప్రణాళికా లక్ష్యాలను సాధించుటకు ద్రవ్యరూపంలో వనరులు ఎంతకావాలో అంచనా వేసి కేటాయిస్తారు.

IV. కాలం ఆధారంగా ప్రణాళికలు :

1. దీర్ఘదర్శి ప్రణాళిక (Perspective Planning) : 15, 20 25 సం॥ల ధీర్ఘకాలాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని రచించడబడే ప్రణాళికలు.
2. స్వల్పకాలిక ప్రణాళికలు : ఒక సంవత్సర కాలవ్యవధితో రచించేవి స్వల్పకాలిక ప్రణాళికలు.
మధ్య కాలిక ప్రణాళికలు : 4, 5, లేదా 6 సం॥ల కాలానికి రచించేవి

V. సరళత్వం ఆధారంగా ప్రణాళికలు :-

1. నిరంతర ప్రణాళిక : నూతనంగా ఉత్పన్నమయ్యే పరిస్థితులను బట్టి ప్రణాళికా లక్ష్యాలను నిరంతరం మార్పుటకు అవకాశం కల్పించు ప్రణాళిక నిరంతర ప్రణాళిక. దీనిలో గడిచిన సంవత్సరాన్ని తీసివేసి నూతన సంవత్సరాన్ని చేరుస్తుంటారు.
- ⇒ ఈ ప్రణాళికకు నిర్దిష్ట కాలవ్యవధి ఉండదు. సరళత్వం ఉంటుంది.
- ⇒ స్వల్పకాల, మధ్యకాల, దీర్ఘకాల ప్రణాళికలు అనుసంధానం చేసి రూపొందిస్తారు.
- ⇒ ఈ భావనను గున్నార్ మిర్థాల్ పరిచయం చేసెను.
- ⇒ మనదేశంలో 5వ ప్రణాళికను ఒక సంవత్సరం ముందుగానే రద్దుచేసి 1978లో జనతా ప్రభుత్వం 6వ ప్రణాళికగా దీన్ని ప్రవేశపెట్టెను.
- ⇒ దీనిని డా॥ లక్ష్మణ్ రూపొందించెను.

ECONOMICS

⇒ ఇందిరాగాంధీ ప్రభుత్వం 1980లో దీన్ని రద్దుచేసెను.

2. స్థిరప్రణాళిక : కొన్ని సంవత్సరాల కాలాన్ని స్థిరంగా నిర్ణయించి, లక్ష్యాలు సాధించుటకు ప్రణాళికలు రూపొందిస్తారు. సాధారణంగా 4,5,6 లేదా 7 సం॥ గా నిర్ణయిస్తారు. ఉదా :- భారత్‌లో పంచవర్షప్రణాళికలు (ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు) అత్యవసర పరిస్థితులలో తప్ప ఈ కాలాన్ని మార్చడానికి వీలుండదు.

VI. వ్యవస్థ స్వరూపాన్ని మార్పుబట్టి

1. నిర్మాణాత్మక ప్రణాళిక (Structural planning) :- ప్రస్తుతమున్న ఆర్థిక వ్యవస్థ స్వరూపాన్ని మార్చడానికి ప్రయత్నంచేసే ప్రణాళిక
2. కార్యాత్మక ప్రణాళిక (Functional Planning) :- ప్రాథమికంగా ఆర్థికవ్యవస్థ నిర్మాణం మార్చకుండా, ప్రస్తుతమున్న ఆర్థిక వ్యవస్థలోనే ప్రణాళికలు అమలు పర్చవీలయ్యే ప్రణాళికలు.
 పాక్షిక ప్రణాళిక :- ఆర్థిక వ్యవస్థలో కొన్ని రంగాలకే ప్రణాళిక రూపొందిస్తే పాక్షిక ప్రణాళిక
 సాధారణ ప్రణాళిక :- ఆర్థిక వ్యవస్థలో అన్ని రంగాలకు వర్తించేటట్లు రూపొందించే ప్రణాళిక
 వార్షిక ప్రణాళిక :- ఒక సంవత్సర కాలవ్యవధిలో స్థలకాలిక లక్ష్యాలతో రూపొందించిన ప్రణాళిక వార్షిక ప్రణాళిక. వీటిని 'పిగ్మీ ప్రణాళికలు' అందురు.

⇒ మనదేశంలో వార్షిక ప్రణాళికల కాలం - 1966-69 ; 1990-92

ప్రణాళికా విరామం :- పంచవర్ష ప్రణాళికకు, పంచవర్ష ప్రణాళికకు మధ్యగల కాలాన్ని ప్రణాళికా విరామం అందురు. ఉదా :- 1966-69, 1990-92.

Principles of Planning - P.S. లోక్ నాథ్

భారత ప్రణాళిక లక్షణాలు

1. సూచనాత్మక ప్రణాళిక :- 8వ ప్రణాళికనుంచి సూచనాత్మక స్వభావం కల్గిఉంది.
2. సమగ్ర ప్రణాళిక :- ప్రణాళిక ప్రక్రియ అన్ని రంగాలకు వర్తిస్తుంది.
3. ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకృత ప్రణాళిక :- క్రింది స్థాయి నుంచి ప్రజాస్వామ్య సంస్థలకు ప్రణాళికలను చర్చించే అవకాశం ఉంటుంది. కాని అంతిమ నిర్ణయం కేంద్రస్థాయిలో చేస్తారు.
4. భౌతిక విత్త ప్రణాళిక :- వనరుల అంచనా, కేటాయింపు భౌతిక రూపంలోను, ద్రవ్యరూపంలోను జరుగును.
5. దీర్ఘ కాలిక స్వభావం కూడా కల్గిఉన్నది.
6. 1991 వరకు ప్రభుత్వరంగానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది. 1991 నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు తరువాత ప్రైవేటురంగ ఆధిపత్యం పెరిగింది.

Self - Sufficiency :- ఒక దేశం తనకు అవసరమైన అన్ని వస్తువులను తానే ఉత్పత్తి చేసుకొనుటను Self - Sufficiency అందురు. ఎలాంటి వస్తువులను దిగుమతి చేసుకోదు.

ECONOMICS

Self - Reliance :- దీనిలో దిగుమతులు ఉండును. కాని విదేశీ దిగుమతులకు చెల్లించుటకు సరిపడే విదేశీమారక ద్రవ్యం కల్గిఉండును. అనగా దిగుమతులకు చెల్లించే విదేశీమారక ద్రవ్యం ఇతర దేశాలనుండి అప్పుచేయుటద్వారా కాక, ఎగుమతులు చేయుట ద్వారా ఆర్జించును. 4వ ప్రణాళికలో దీనిని లక్ష్యంగా నిర్ణయించెను.

- ⇒ భారత ప్రణాళికల రూపశిల్ప (Architect of Indian Planning) - నెహ్రూ
- ⇒ The End of Laissez Faire రచయిత - కీన్సు.
- ⇒ రష్యాచేత ప్రభావితమైన నెహ్రూ, సామ్యవాద భావాన్ని, పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలోని ప్రజాస్వామ్య విలువలను కల్పి Democratic Socialism ను రూపొందించెను.

భారత ఆర్థిక ప్రణాళికలు - లక్ష్యాలు

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆదేశిక సూత్రాలలోని 39వ అధికరణ

- ఎ) స్త్రీ, పురుషులు సమాన జీవన ప్రమాణం పొందాలని
- బి) సమాజ వనరులు సమానంగా పంపిణీజరగాలని
- సి) ఆర్థికశక్తి కేంద్రీకృతం కాకుండా చూడాలని పేర్కొంటుంది.

ప్రణాళికా సంఘం క్రింది ధీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలను ఏర్పరచింది.

1. ఉత్పత్తిని వీలైనంత గరిష్ట స్థాయికి పెంచితద్వారా జాతీయ, తలసరి ఆదాయాలను పెంచుట
2. సంపూర్ణ ఉద్యోగితను సాధించుట
3. ఆదాయ, సంపద వ్యత్యాసాలు తొలగించుట
4. సమానత్వాన్ని, సాంఘిక న్యాయంతో కూడిన సామ్యవాద సమాజం ఏర్పడేటట్లు చేయడం.

⇒ మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక కూడా గరిష్ట ఉత్పత్తి, పూర్తి ఉద్యోగిత, ఆర్థిక సమానత్వం సాధించుట, సాంఘిక న్యాయం అనే ధీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలను వ్యక్తపర్చింది. అన్ని లక్ష్యాలకు సమతుల్య ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలనేను.

⇒ బి.యస్.మిన్వాస్ కూడా 'Planning and the poor' అనే గ్రంథంలో పేర్కొన్న లక్ష్యాలు సత్వర వృద్ధి సాధించుట, ఉపాధి విస్తరణ, ఆదాయ సంపదల వ్యత్యాసాల తొలగింపు, ఆర్థిక శక్తి కేంద్రీకరణను తగ్గించుట, సమానత్వ సమాజంపై విలువలు, ధృక్పదాలు సృష్టించుట.

⇒ పై లక్ష్యాలను ఆర్థిక లక్ష్యాలు, సాంఘిక లక్ష్యాలుగా విభజించవచ్చు.

1. ఆర్థికలక్ష్యాలు
 - ఎ) సత్వర ఆర్థికాభివృద్ధి
 - బి) ఉపాధి అవకాశాలు పెంచుట

ఎ) సత్వర ఆర్థికాభివృద్ధి : వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, రవాణా, కమ్యూనికేషన్స్ లాంటి రంగాల అభివృద్ధి ద్వారా సత్వరవృద్ధి సాధించాలి. జాతీయ తలసరి ఆదాయాలు పెరుగుదలద్వారా వృద్ధిని గణించవచ్చు.

⇒ భారత ప్రణాళికావేత్తలు జాతీయదాయం, తలసరి ఆదాయం పెరిగితే, దానంతట అదే పేదరికం తగ్గి, జీవన ప్రమాణం పెరుగునని భావించిరి.

ECONOMICS

- ⇒ అయితే జాతీయాదాయం పెరిగింది కాని, పేదరికం తగ్గలేదు.
- ⇒ ఫలితంగా 4వ ప్రణాళిక నుంచి ఆర్థికవృద్ధితోపాటు, జీవన ప్రమాణం పెంపుదల కూడా లక్ష్యంగా భావించిరి.
- ⇒ 1970 దశకం ప్రారంభంలో గరీబహతావో(), న్యాయంతో కూడిన వృద్ధి (Growth with Justice) అనే నినాదాలు ఇవ్వబడినవి.
- ⇒ 1950-51 నుంచి 1980-81 మధ్య జాతీయాదాయవృద్ధి రేటు 3.4%, తలసరి ఆదాయం వృద్ధిరేటు 1.2% కలదు. దీనినే ప్రొ॥ రాజ్ కృష్ణ హిందూ వృద్ధిరేటు అనిపిలిచెను.
- ⇒ 1980-81 నుండి 1996-97 మధ్య 5.5% వృద్ధిరేటు సాధించడం జరిగింది.
- ⇒ 1996-97 నుంచి 2001-02 మధ్య 6.2% వృద్ధిరేటు సాధించెను.

వివిధ ప్రణాళికలో వృద్ధిరేట్లు	లక్ష్యం	సాధించినది
1వ ప్రణాళిక (1951-56)	2.1	3.6
2వ ప్రణాళిక (1956-61)	4.5	4.3
3వ ప్రణాళిక (1961-66)	5.6	2.8
4వ ప్రణాళిక (1969-74)	5.7	3.3
5వ ప్రణాళిక (1974-79)	4.4	4.8
6వ ప్రణాళిక (1980-85)	5.2	5.7
7వ ప్రణాళిక (1985-90)	5.0	6.0
8వ ప్రణాళిక (1992-97)	5.6	6.8
9వ ప్రణాళిక (1997-2002)	6.5	5.4
10వ ప్రణాళిక (2002-07)	8.0	7.8

- ⇒ 4వ ప్రణాళిక వరకు వృద్ధిరేట్లు ఒడిదుడుకులతో కూడి ఉన్నవి.
- ⇒ 2,3,4,9,వ ప్రణాళికలలో లక్ష్యంకంటే తక్కువ సాధించబడినవి.
- ⇒ 1,5,6,7,8 ప్రణాళికలలో లక్ష్యంకంటే ఎక్కువ సాధించబడినవి.
- ⇒ 5వ ప్రణాళికనుంచి నెమ్మదిగా వృద్ధిరేటు పెరుగుచున్నది. (9వ ప్రణాళిక మినహా)
- ⇒ 6వ ప్రణాళికనుంచి అధికవృద్ధిరేటు దశ (5%)కు చేరింది.
- ⇒ 10వ ప్రణాళికలో అత్యధిక వృద్ధి (7.8%) సాధించడమైనది.
- ⇒ లక్ష్యంకంటే అధిక వృద్ధి సాధించిన ప్రణాళికలు 1, 5, 6, 7, 8 అయినప్పటికీ, శాతంతో పోలిస్తే అధిక వృద్ధి 1వ ప్రణాళికలో సమోదు అయినది.

బి. ఉపాధి అవకాశాలు పెంపు :-

- ⇒ పెట్టుబడిపెరిగితే, అవలంబించిన ఉత్పత్తి పద్ధతులతో సంబంధం లేకుండా, ఉపాధి అవకాశాలు, జాతీయాదాయం పెరుగునని ప్రణాళికాసంఘం భావించింది.
- ⇒ ఉపాధికల్పన ఒకలక్ష్యంగా ఉన్నప్పటికీ ఏ ప్రణాళికలోనూ దీనికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదు. ప్రత్యేకంగా ఉపాధిప్రణాళికను తయారుచేయలేదు.

ECONOMICS

- ⇒ మొదటగా 1978-83 జనతాపార్టీ యొక్క 6వ ప్రణాళికలో ఉపాధికి, ఆర్థికవృద్ధికి మధ్య వైరుధ్యాన్ని గుర్తించెను. ఉపాధికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను.
 - ⇒ తిరిగి 1980 అధికారంలోకి వచ్చిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం సాంప్రదాయ వృద్ధి దృక్పథానికే ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను.
 - ⇒ అయినా కొన్ని ప్రత్యేక ఉపాధికల్పనా కార్యక్రమాలు ప్రారంభించెను.
 - ⇒ 5వ ప్రణాళికలో కనీస అవసరాల కార్యక్రమం
 - ⇒ 6వ ప్రణాళికలో IRDP, NREP, RLEGP
 - ⇒ 9వ ప్రణాళికలో SGSY, SGRY, PMGSY, SJSRY లు అమలుపర్చిరి.
- ఆధునీకీకరణ అనే లక్ష్యం 6వ ప్రణాళికా లక్ష్యాలలో ప్రకటించెను. Self-Reliance అనేవి కూడా ఆర్థిక లక్ష్యాలే. సామాజిక లక్ష్యాలు
- ఎ) ఆదాయ అసమానతలు తగ్గించుట
 - బి) సామ్యవాద సమాజాన్ని స్థాపించుట

ఎ) ఆదాయ అసమానతలు తగ్గించుట :-

ఆదాయ అసమానతలు తగ్గించుటకు గ్రామాల్లో గల సెమిప్రూడల్ వ్యవస్థను నిర్మూలించ ప్రయత్నించెను. మధ్యవర్తులను తొలగించుట, కమతాలపై గరిష్ట పరిమితి విధించుట లాంటి చర్యలు తీసుకొనెను.

- ⇒ అయినా ఈ లక్ష్యానికి కూడా ప్రణాళికలలో తక్కువ ప్రాధాన్యత కల్పించబడింది.

బి) సామ్యవాద సమాజాన్ని స్థాపించుట :-

విద్య, వృత్తి లాంటి అంశాలలో ప్రతిఒక్కరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పించుట

- ⇒ కొద్దిమంది చేతిలో ఆర్థిక శక్తి కేంద్రీకృతం కాకుండా చూచుట.
- ⇒ మొదటి 3 ప్రణాళికల్లో 'Socialist Pattern of Society' ని ఏర్పాటుచెయ్యాలని భావించెను.
- ⇒ 4వ ప్రణాళికలో 'సాంఘిక మరియు ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం' స్థాపించాలనెను.
- ⇒ ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం అనగా విద్య, ప్రజారోగ్యం, పరిశుభ్రత, త్రాగునీరు లాంటి అంశాలలో అత్యధికులకు అవకాశాల లభ్యత కల్పించుట.
- ⇒ అయితే 1991 నూతన సంస్కరణలు తరువాత మార్కెట్ శక్తులకు చోటు ఇచ్చి, సాంఘిక లక్ష్యాలను విస్మరించెను.

ప్రణాళిక లక్ష్యాలు మూల్యాంకనం :-

- ⇒ మొదటి రెండు ఆదాయం, ఉపాధికి చెందిన ఆర్థికలక్ష్యాలు
- ⇒ తరువాత రెండూ ఆదాయం పంపిణీ, సామ్యవాద సమాజస్థాపనకు చెందిన సామాజిక లక్ష్యాలు
- ⇒ ఈ రెండు లక్ష్యాలు ఒకదాని కొకటి వైరుధ్యం కల్గిఉన్నాయి.
- ⇒ అధిక పెట్టుబడులు పెట్టి, మూలధన సాంద్రత పద్ధతిని ఉపయోగించి, సత్వరవృద్ధి సాధించవచ్చు, కాని దానివల్ల ఆర్థికశక్తి కొద్దిమంది వద్ద కేంద్రీకరించబడి, ఆదాయ అసమానతలు పెరుగును.
- ⇒ ఆర్థికలక్ష్యాలలో కూడా సంఘర్షణకన్పడును. సత్వర వృద్ధికై మూలధన సాంద్రత పద్ధతిని అవలంబించుటవల్ల, ఉపాధి అవకాశాలు తగ్గును.

భారత ప్రణాళికలు అత్యధిక ప్రాధాన్యతను సత్వరవృద్ధి అనే లక్ష్యానికిచ్చి, మిగిలిన లక్ష్యాలను (నోటిమాటగా Lip Service) విస్మరించెను.

ECONOMY

ప్రణాళిక వనరులు

ప్రణాళిక వనరులు: ప్రణాళికలకు వనరులు 3 మార్గాల ద్వారా సమకూరును.

- 1) దేశీయ వనరులు, 2) విదేశీ సహాయం, 3) లోటు డ్రవ్యం

దేశీయ వనరులు: దేశీయ వనరులు 4 మార్గాల్లో సమకూరును. దీనినే "Domestic Budget Resources" అంటారు.

1. ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల లాభాలు:
2. మార్కెటు రుణాలు, చిన్న మొత్తాల పొదుపు
 - Public Provident Funds ద్వారా అంతర్గత ప్రైవేట్ పెట్టుబడుల సేకరణ;
3. ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల ఉత్పత్తుల ధరలు పెంచుట ద్వారా, అదనపు పన్నులు విధించుట ద్వారా
4. కరెంట్ రెవెన్యూ నుండి నిధులు (Balance of Current Revenue - BCR);

⇒ ప్రణాళికలకు ఎప్పుడూ దేశీయ బడ్జెట్ వనరులే ఉత్తమమైన మార్గం.

ఈ మార్గం ద్వారా వనరులు సరిపోకపోతే విదేశీ సహాయానికి వెళ్ళాల్సి వుంటుంది.

విదేశీ సహాయం:

- విదేశీ సహాయం గ్రాంట్లు, ఋణాల రూపంలో ఉంటుంది.
- విదేశీ సహాయం వల్ల అసలు, వడ్డీలు చెల్లించాల్సి రావడంతో వడ్డీభారం పెరుగును.

లోటు డ్రవ్యం:

పై '2' మార్గాల్లో ప్రణాళికా వనరులు సమకూర్చుకోలేని ఎడల ఆర్.బి.ఐ. నుండి అప్పు తెచ్చుకోవడం ద్వారా లోటు డ్రవ్యంను ఉపయోగించుకోవలసి వస్తుంది. లోటు డ్రవ్యం వల్ల డ్రవ్య సరఫరా పెరిగి ద్రవ్యోల్బణ పరిస్థితులేర్పడతాయి. (భారత్కు అధిక గ్రాంట్లు జపాన్, బ్రిటన్ నుండి వస్తున్నవి.)

(శాతములలో)

ప్రణాళికలు	దేశీయ బడ్జెట్ వనరులు (DBR)	విదేశీ సహాయం (EA)	లోటు డ్రవ్యం (DF)
1.	73	10	17
2.	56	24	20
3.	59	28	13
4.	74	13	13
5.	82	15	3
6.	78	8	14
7.	75	9	16
8.	86	5	9
9.	94	6	–
10.	100	–	–

- ప్రణాళికా వనరులలో అత్యధిక వాటా దేశీయ బడ్జెట్ వనరులదే.
- 2nd plan లో దేశీయ వనరులు అతి తక్కువగా 56% మాత్రమే కలవు.
- విదేశీ సహాయం 3rd plan లో అత్యధికంగా 28% పొందడం జరిగింది.

ECONOMY

➤ లోటు విత్తం 2nd plan లో అత్యధికంగా 20% సమకూర్చడం జరిగింది.

రాబడి వనరులు పెంచే మార్గాలు:

- పన్ను రాబడిని పెంచడం
- PSUs లో మిగులును పెంచడం
- User Charges పెంచుట
- ప్రభుత్వోద్యోగుల భారం తగ్గించుట
- వ్యయ నియంత్రణ

ప్రణాళికలు - వ్యూహాలు

A) మహల్ నోబిస్ వ్యూహం:-

➤ 2nd plan నుండి భారత్ లో స్పష్టమైన వ్యూహం కన్పిస్తుంది. రెండవ ప్రణాళిక రూపశిల్పిగా పి.సి. మహలనోబిస్ ను పిలుస్తారు. ఆర్థిక వృద్ధి జరగాలంటే పారిశ్రామికీకరణ జరగాలి. పారిశ్రామికీకరణ కై మౌఖిక పరిశ్రమలు స్థాపించాలి. అనగా భారీ పరిశ్రమల వ్యూహాన్ని అవలంబించాలి. నాటి ప్రధాని నెహ్రూ కూడా భారీ పరిశ్రమల స్థాపనతోనే పారిశ్రామికీకరణ సాధించవచ్చునని అభిప్రాయపడెను. మహలనోబిస్ రూపొందించిన '4 రంగాల నుమూనా' రెండవ ప్రణాళికకు ఆధారమైంది.

- 1) K_1 (పెట్టుబడిరంగం)
- 2) C_1 కర్మాగారాలలో వినియోగ వస్తువుల ఉత్పత్తి
- 3) C_2 చిన్న, గృహ పరిశ్రమల్లో వినియోగ వస్తువుల ఉత్పత్తి (వ్యవసాయ వస్తు ఉత్పత్తితో సహా)
- 4) C_3 సేవారంగం

మహలనోబిస్ వ్యూహంలో లోపాలు:-

- ★ వ్యవసాయ రంగాన్ని, చిన్న కుటీర పరిశ్రమల రంగాన్ని విస్మరించుట.
- ★ ఆదాయ అసమానతలు, పేదరికం, నిరుద్యోగం తగ్గకపోవడం.
- ★ “వ్యవసాయ రంగంను నిర్లక్ష్యం చేయడం” భారతజాతికి ప్రణాళికవేత్తల శాపం అని చరణ్ సింగ్ వ్యాఖ్యానించెను.

Note: మొదటి ప్రణాళిక హరాడ్-డోమర్ నమూనాను ఆధారంగా రూపొందించిరి.

$$\text{హరాడ్ డోమర్ ల వృద్ధిరేటు} = \frac{\text{పొదుపు/పెట్టుబడి}}{\text{COR (Capital Output Ratio)}}$$

దీనిలో వృద్ధిరేటుకి, పొదుపు/పెట్టుబడికి అనులోమ సంబంధం వుంటుంది.

వృద్ధిరేటుకి మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తికి మధ్య విలోమ సంబంధం వుంటుంది.

- ★ 1978లో అధికారంలోకి వచ్చిన జనతా ప్రభుత్వం శ్రీమన్నారాయణ అగర్వాల్ రూపొందించిన 'గాంధీ ప్రణాళిక' ఆధారంగా చిన్న, కుటీర పరిశ్రమలకు, వ్యవసాయానికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ ప్రణాళికలు రూపొందించెను. అయితే 1980లో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం మరలా మహలనోబిస్ వ్యూహానికి ప్రాధాన్యమిచ్చింది.
- ★ వకీల్ - బ్రహ్మానందంలు రూపొందించిన 'వేతన వస్తు వ్యూహం'ను 7th plan లో కొంత వరకు అమలు చేయడానికి ప్రయత్నించారు.

LPG:- 8వ ప్రణాళిక నుండి డా॥ మన్మోహన్ సింగ్ LPG నమూనాను అమలుపరిచిరి. దీనిలో

ECONOMY

- ప్రభుత్వ రంగానికి రిజర్వ్ చేసిన వాటిని ఫ్రైవేట్ రంగానికి విడిచి పెట్టడం.
- పారిశ్రామిక రంగంపై నియంత్రణ ఎత్తివేయడం.
- విదేశీ పెట్టుబడులను అనుమతించడం వంటి అంశాలు ఈ నమూనాలో కలవు.

LPG లో గల లోపాలు:

- వ్యవసాయ రంగాన్ని, చిన్న కుటీర పరిశ్రమలను నిర్లక్ష్యం చేయటం
- బహుళజాతి సంస్థలను (MNC) అనుమతించడం.
- ఉపాధికి ప్రాధాన్యత లేకపోవడం.
- మూలధన సాంద్రత పద్ధతికై అధిక ప్రాధాన్యతనివ్వడం.

PURA:-

అబ్దుల్ కలాంగారు పట్టణప్రాంత సౌకర్యాలను గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కల్పించాలనే ఉద్దేశ్యంతో PURA ను రూపొందించారు. దీనిలో 10నుండి 15 గ్రామాలను Clusters గా ఏర్పాటు చేసి ఆ గ్రామాల మధ్య భౌతిక (రోడ్లు వేయడం), సాంకేతిక (Internet సదుపాయంతో సహా), విద్యా సంబంధ (Colleges, Universities), ఆర్థిక (మార్కెటింగ్ సదుపాయాలు) అనుబంధాలు వుండాలి.

10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో PURA కొరకు కొంత వరకు నిధులు కేటాయించారు.

అయితే PURA ను సంపూర్ణంగా అమలు చేయుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నించలేదు.

ECONOMY

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక (1951-56)

లక్ష్యాలు:-

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం వలన, దేశ విభజన వలన చిన్నాభిన్నం అయిన పరిస్థితులను, శరణార్థుల సమస్యలను ఎదుర్కొనుట; ద్రవ్యోల్బణ ఒత్తిడి అరికట్టుట ఆహార ధాన్యాల సమస్య నివారించుట; జాతీయ తలసరి ఆదాయాలను పెంచి జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచుట అనే లక్ష్యాలతో ప్రారంభమయ్యెను.

సమూహ:-

మూలం: హోరాడ్ డోమర్ నమూనా

('H.D. నమూనా' ఆధారంగా మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య 1st plan తయారు చేయుటలో సహాయపడెను.)

- ప్రణాళిక సంఘం అధ్యక్షుడు: జవహర్లాల్ నెహ్రూ
- ఉపాధ్యక్షుడు: గుల్జారీలాల్ నందా

ప్రాధాన్యత:

వ్యవసాయ రంగానికి అధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చారు. దీన్ని 'వ్యవసాయ ప్రణాళిక' అందురు.

వ్యయం:

ఈ ప్రణాళికలో మొదట అంచనా వేసినది: 2069/- కోట్లు
వాస్తవంగా వ్యయం చేసినది: 1960/- కోట్లు

కేటాయింపులు:

1. వ్యవసాయరంగం (నీటిపారుదలతో కలిపి) - 600/- కోట్లు (31%)
 2. రవాణా సమాచారం - 520/- కోట్లు (27%)
 3. సామాజిక సేవలు - 460/- కోట్లు (22%)
 4. పరిశ్రమలు, ఖనిజాలు, చిన్న పరిశ్రమలు - 120/- కోట్లు (6%)
- ఈ ప్రణాళికలో అత్యధిక కేటాయింపులు వ్యవసాయం, నీటి పారుదలపై చేయడం వల్ల దీన్ని "వ్యవసాయ నీటి పారుదల ప్రణాళిక" అని పిలుస్తారు.

లక్ష్యాలు - సాధించినవి:-

- వృద్ధి రేటు లక్ష్యం 2.1%; సాధించినది 3.6%
- ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి లక్ష్యం 61 మిలియన్ టన్నులు; సాధించినది 65.8 మిలియన్ టన్నులు
- తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు 1.8%ను సాధించడమైనది.
- ధరల శాతంలో తగ్గుదల 13%
- ప్రకృతి సహకరించడం వల్ల మొదటి ప్రణాళికలో లక్ష్యాల కంటే సాధించినది ఎక్కువగా ఉన్నది.

సూతన ప్రాజెక్టులు:-

- బాక్రానంగల్, హీరాకుడ్, దామోదర్వ్యాలి, వంటి బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్టులు ప్రారంభం.
- A.P. లో నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్ట్, మాచ్ఖండ్ జలవిద్యుత్ ప్రాజెక్టు ప్రారంభం.
- 1952 - Community Development Programme (కృష్ణమాచారి కమిటీ సూచనపై సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం)

ECONOMY

నూతన పరిశ్రమలు:-

- సింగ్రి ఎరువుల కర్మాగారం (జార్ఖండ్)
- చిత్తరంజన్ లోకోమోటివ్ ఫ్యాక్టరీ (WB)
- భారతీయ టెలిఫోన్ పరిశ్రమ (బెంగళూరు)
- విశాఖపట్నం హిందుస్థాన్ షిప్ యార్డు
- దుర్గాపూర్ హిందుస్థాన్ కేబుల్స్ పరిశ్రమ (ప.బెంగాల్)
- పెరంబుదూర్ Integral coach Factory (తమిళనాడు)
- మైసూర్ హిందుస్థాన్ మెషిన్ టూల్స్ (కర్నాటక)

వనరుల సమీకరణ: దేశీయ వనరులు 73%, విదేశీ సహాయం 10% కాగా, లోటు ద్రవ్యం 17%

ఈ ప్రణాళిక యందు ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు:-

1. 1951 – IDRA (Industrial Development Regulation Act)
 2. 1951 – CSO (Central Statistical Organization); బౌలే, రాబర్ట్స్ సూచనలపై
 3. 1952 – Community Development Programme (CDP)
 4. 1952 – NDC (National Development Council)
 5. 1952 – కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం ప్రారంభం
 6. 1952 – జాతీయ అటవీ విధానం
 7. 1953 – జాతీయ విస్తరణ సేవల పథకం
 8. 1953 – SFC (State Finance Corporation)
 9. 1953 – Forward Marketing Commission (FMC Act - 1952)
 10. 1954 – SIDO (Small Industries Development Organisation)
 11. 1955 – SBI జాతీయీకరణ
 12. 1955 – నిత్యావసరాల వస్తువుల చట్టం
 13. 1955 – NSIC (National Small Scale Industries Corporation)
 14. 1955 – ICICI (Industrial Credit and Investment Corporation of India)
 15. 1955 – డిసెంబర్ లో నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్ట్ ప్రారంభం.
- మొదటి ప్రణాళిక ప్రారంభంలో 268/-గా ఉన్న తలసరి ఆదాయం ప్రణాళిక అంతానికి 299/-కు చేరింది.
 - జాతీయ ఆదాయం 8850/- కోట్లనుండి 10,480/- కోట్లకు చేరింది.
 - జమిందారీ విధానం రద్దు చేయబడింది.
 - ఈ ప్రణాళికలో ICOR 2.95:1

వైఫల్యాలు: పరిశ్రమలను నిర్లక్ష్యం చేసింది, నిరుద్యోగం పెరిగింది.

సమీక్ష: స్తబ్ధంగా ఉన్న ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఈ ప్రణాళిక విజయవంతంగా అమలు చేయబడి 'ప్రణాళికాయుగం' ఆరంభం కావడానికి దోహదపడింది.

ECONOMY

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1956-61)

లక్ష్యం:- మౌళిక, భారీపరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తూ సత్వర పారిశ్రామికీకరణ జాతీయాదాయాన్ని 25% పెంచుట. సామ్యవాదరీతి ఆర్థికవ్యవస్థ స్థాపనతో ఆర్థిక అసమానతలు తొలగించుట.

వ్యూహం:- 2వ ప్రణాళిక మహాలనోబిస్ వ్యూహం ఆధారంగా రూపొందింది.

(మహాలనోబిస్ 4 రంగాల నమూనా దీనికి ఆధారమైంది.)

అధిక ప్రాధాన్యత: భారీ పరిశ్రమలు

ప్రణాళికా సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు: వి.టి.కృష్ణమాచారి

వ్యయం: అంచనా వ్యయం 4800/- కోట్లు కాగా, వాస్తవ వ్యయం: 4672/- కోట్లు

కేటాయింపులు:-

1. రవాణా, సమాచారం (28%)
2. పరిశ్రమలు, ఖనిజాలు (24%)
3. వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు (20.9%)
4. సాంఘిక సేవలు (18%)

➤ ఈ ప్రణాళికలో అత్యధిక వ్యయం రవాణారంగం, పరిశ్రమల రంగంపై చేయుటవలన దీనిని 'పరిశ్రమల & రవాణా ప్రణాళిక' అని పిలుస్తారు.

వృద్ధిరేటు: లక్ష్యం 4.5% కాగా సాధించినది 4.3% (అనగా లక్ష్యం కంటే తక్కువగా సాధించడమైనది)

ధరల పెరుగుదల: 30 శాతం

1956 లో సూయజ్ కాలువ మూసివేయుట వలన మన విదేశీ వ్యాపారం దెబ్బతిని విదేశీమారక నిల్వల సమస్య ఏర్పడింది.

నూతన పరిశ్రమలు: రూర్కెలా ఉక్కు కర్మాగారం (ఒరిస్సా) - పశ్చిమ జర్మనీ సహకారం

బిలాయ్ ఉక్కు కర్మాగారం (ఛత్తీస్ గఢ్) - రష్యా సహకారం

దుర్గాపూర్ ఉక్కు కర్మాగారం (ప.బెంగాల్) - ఇంగ్లండ్ సహకారం

నైవేలి లిగ్నైట్ కార్బోరేషన్ (తమిళనాడు)

మరియు Heavy Engineering Plant (రాంచీ)

భారీ పెట్టుబడులకు ప్రాధాన్యమివ్వడం వలన దీనిని "Bold Plan" (ధైర్యంతో కూడుకున్న ప్రణాళిక) అంటారు.

➤ వనరుల సేకరణ: దేశీయ బడ్జెట్ వనరులు 56%
విదేశీ సహాయం 24%
లోటు ద్రవ్య విధానం 20%

➤ 2nd plan లో భారీ పరిశ్రమల్లో భారీగా పెట్టుబడులు పెట్టి Big Push సిద్ధాంతానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చెను. దీనిలో భారీ పరిశ్రమలకు అధిక ప్రాధాన్యతనివ్వడం ద్వారా అసంతులిత వృద్ధి వ్యూహానికి ప్రాధాన్యమిచ్చెను. (రష్యాలో అసంతులిత వృద్ధి వ్యూహం ఆధారంగా ప్రణాళికలు తయారు చేయబడి వేగంగా అభివృద్ధి సాధించెను)

➤ భారత్ Take-off లోకి ప్రవేశించిందని ఈ ప్రణాళికలో విశ్వసించడమైంది.

➤ ఈ ప్రణాళిక భారత ఆర్థికవ్యవస్థను సామ్యవాద రీతి సమాజస్థాపన దిశగా తీసుకెళ్లేందుకు సహాయపడింది.

➤ ఫెల్డ్మన్ నమూనా, మహల్ నోబిస్ కు ఆధారమైంది.

ECONOMY

ముఖ్య సంఘటనలు:

1. 1956 – A.P. State Finance Corporation
2. 1956 – 2వ పారిశ్రామిక తీర్మానం ప్రకటన. దీన్నే 'ఆర్థిక రాజ్యాంగం' అంటారు.
3. 1956 – LIC జాతీయం
4. 1956 – Khaadi Village Industries Commission ఏర్పడింది.
5. 1957 – కేంద్ర గిడ్డంగుల సంస్థ ఏర్పాటు (రాష్ట్ర గిడ్డంగుల సంస్థ కూడా)
6. 1957 – RBI కనీస నిల్వల పద్ధతి అమలుచేసింది.
7. 1958 – వ్యవసాయ మార్కెటింగ్ కోసం NAFED ఏర్పడింది.
8. 1958 – APSRTC
9. 1959 – SBI... 8 బ్యాంకుల్ని తన అనుబంధ బ్యాంకులుగా గుర్తించింది.
10. 1959 – A.P. State Electricity Board (APSEB) ఏర్పాటు
11. 1960 – A.P. Industrial Development Corporation ఏర్పాటు
12. 1960 – ఆదాయ పంపిణీ అసమానతలు పరిశీలించేందుకు మహాలనోబిస్ అధ్యక్షతన కమిటీ నియామకం.

సమీక్ష: ఇది శక్తికిమించిన ప్రణాళిక. ఈ ప్రణాళిక అనుకున్న లక్ష్యాన్ని సాధించలేకపోయినప్పటికీ మనదేశంలో పారిశ్రామిక పునాది ఏర్పాటుకు, సామ్యవాదరీతి సమాజ స్థాపనకు దోహదపడింది.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1961-66)

- వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక రంగాలకు ప్రాధాన్యమిస్తూ సంతులిత ప్రణాళికను మూడవ ప్రణాళికలో ప్రారంభించెను.
- సమూహా:- 'అశోక మెహతా నమూనా' ఆధారంగా ఇది ప్రారంభించబడింది. పీతాంబర్ పంత్ రచించిన సిద్ధాంతాలపై ఆధారపడి అశోక్ మెహతా తన నమూనా రూపొందించెను.

వ్యయం:- ప్రభుత్వరంగం చేసిన వ్యయం: 8577/- కోట్లు (అంచనా వ్యయం: 7500/- కోట్లు)

కేటాయింపులు:- రంగాలవారీగా కేటాయింపుల్ని పరిశీలిస్తే:

1. రవాణా & సమాచారం	- 25%
2. పరిశ్రమలు	- 23%
3. వ్యవసాయం, నీటిపారుదల	- 21%

లక్ష్యం:- ఈ ప్రణాళికలో Self – Reliance, Self – Generating Economy అనే లక్ష్యాలు నిర్దేశించారు.

వృద్ధిరేటు:- లక్ష్యం 5.6% కాగా, సాధించబడి 2.8% (విఫలం)

అయితే రవాణా, సమాచారం & సాంఘిక సేవలు మాత్రం అనుకున్న లక్ష్యాలు సాధించాయి.

- 1962- చైనా యుద్ధం, 1965- పాకిస్తాన్ యుద్ధం, చివరి సం॥ తీవ్ర కరువుల వలన, సకాలంలో విదేశీ సహాయం అందకపోవడం వలన ఈ ప్రణాళిక అనుకున్న లక్ష్యాలను సాధించలేకపోయింది.
- తలసరి ఆదాయం కూడా కేవలం 0.2% వృద్ధి మాత్రమే నమోదుచేసుకొంది.

ECONOMY

➤ ధరల పెరుగుదల - 36శాతం.

వనరుల సమీకరణ: దేశీయ బడ్జెట్ వనరులు 59%

విదేశీ సహాయం 28%

లోటు ద్రవ్య విధానం 13%

➤ ఈ ప్రణాళికలో దీర్ఘదర్శిప్రణాళిక స్వభావం (15సం॥ అనుగుణంగా లక్ష్యాలు నిర్దేశించడం) కన్పిస్తుంది.

➤ రెండు దేశాలతో యుద్ధాలు, ఇద్దరు ప్రధానుల మరణం, ప్రణాళికా నిధులు రక్షణకు తరలింపు వంటి ప్రధాన సంఘటనలు ఈ ప్రణాళికా కాలంలోనే జరిగినవి.

➤ 1964: రష్యా సహకారంతో బొకారో ఇనుము-ఉక్కు కర్మాగారం (జార్ఖండ్) స్థాపన.

ముఖ్య సంఘటనలు:

1. 1961 – A.P. Small Industries Development Corporation
2. 1961 – A.P. Mineral Development Corporation (APMDC)
3. 1961 – A.P. Land Ceiling Act (మొదటిసారిగా చేయబడింది)
4. 1963 – National Co-Operative Development Corporation
5. 1963 – A.P. State Co-Operative Bank (APCOB)
6. 1963 – Agriculture Refinance Development Corporation (తరువాత ఇది NABARD లో విలీనం అయ్యింది)
7. 1963 – National Seeds Corporation (NSC)
8. 1964 – IDBI, UTI ల ఏర్పాటు
9. 1965 – సాంద్ర వ్యవసాయ ప్రాంతాల కార్యక్రమం
(ఇది 1960-61లో 7 జిల్లాల్లో ప్రారంభించబడ్డ సాంద్రవ్యవసాయ జిల్లా పథకం యొక్క విస్తరణ)
10. 1964 – బొకారో ఇనుము-ఉక్కు కర్మాగారం ప్రారంభం.
11. 1964-65 – సమగ్ర పశుగణాభివృద్ధి (Integrated Cattle Development Programme)
12. 1965 – Food Corporation of India (FCI)
13. 1965 – వ్యవసాయ ధరల కమీషన్ ఏర్పాటు.

వార్షిక ప్రణాళికలు (1966-69)

1962, 1965 యుద్ధాలు; 3rd plan చివరి సంవత్సరము అనావృష్టి పరిస్థితులు ఏర్పడుట వలన వెంటనే 4th plan ను ప్రవేశపెట్టే స్థితి భారత్ కు లేకపోవడంతో 1966-69 మధ్య 'ప్రణాళిక సెలవు' లను ప్రకటించెను.

➤ దీన్నే "Plan Holiday" అంటారు.

➤ ఈ కాలంలో చేసిన వ్యయం: 6625/- కోట్లు

➤ ఆర్థికవ్యవస్థలో ఏర్పడ్డ అసమతౌల్యంను సరిచేసి ద్రవ్యోల్బణ ఒత్తిడులు తగ్గించడమే లక్ష్యం. అనగా ద్రవ్యోల్బణరహిత వృద్ధిని సాధించాలి.

➤ వీటిని "పిగ్మీప్రణాళికలు" అంటారు.

ECONOMY

- 1966 జూన్ లో రూపాయి మూల్యహీనీకరణ (Devaluation) చేయడం జరిగింది. (1949లో తొలిసారిగా రూపాయి మూల్యహీనీకరణ చేశారు)
- 1966 ఖరీఫ్ సీజన్ లో హరిత విప్లవం ప్రారంభమైంది.
- 1968 - వస్త్రపరిశ్రమ పునరుద్ధరణకై National Textile Corporation ఏర్పాటు.
- 1969 నారిమన్ కమిటీ సూచనలమేరకు Lead Bank Scheme ప్రారంభం.

4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1969-74)

లక్ష్యాలు:-

వ్యవసాయ ఉత్పత్తులలోను, విదేశీ సహాయంలోను అస్థిరత్వమును తగ్గించి స్థిరత్వాన్ని నెలకొల్పేందుకు దీనిలో ప్రాధాన్యమిచ్చారు. PL-480 క్రింద దిగుమతి చేసుకునే ఆహారధాన్యాల దిగుమతులను 1971కి నిలిపివేయాలని దీనిలో నిర్దేశించెను.

ప్రాధాన్యత:- స్థిరత్వంలో కూడిన వృద్ధి (Growth with Stability);

ఆర్థిక స్వావలంబన (Economic Self-Reliance); అనే '2' లక్ష్యాలతో ఇది ప్రారంభించబడింది.

సమునా:- 4వ ప్రణాళికకు అశోక్ రుద్ర మరియు Alan-S.Manne లు తయారుచేసిన సమునా ఆధారమయింది.

ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షులు: ఇందిరాగాంధీ

ఉపాధ్యక్షుడు: డి.ఆర్. గాడ్గిల్

- 4th plan ముసాయిదా తయారుచేసింది: డి.ఆర్. గాడ్గిల్

ప్రభుత్వ రంగ వ్యయం: 15,779/- కోట్లు (కేటాయింపులు 15,902 కోట్లు)

కేటాయింపులు:	1. వ్యవసాయం, నీటిపారుదల	-	24%
	2. పరిశ్రమలు	-	23%
	3. రవాణా, సమాచారం	-	20%

- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం. 5.7% కాగా, సాధించినది 3.3% (విఫలం)
- మొదటి సారిగా ఈ ప్రణాళికలోనే 1972-73 లో BOT (Balance of Trade) లో మిగులు కనబడింది.

Note: భారత్ లో ఇంతవరకూ 2 సందర్భాల్లో BOT లో మిగులు కన్పించింది.

1) 1972-73

2) 4 సం॥ ల తర్వాత 1976-77

వనరుల సమీకరణ:	దేశీయ బడ్జెట్ వనరులు	74%
	విదేశీ సహాయం	13%
	లోటు ద్రవ్య విధానం	13%

- 1971-పాక్ తో యుద్ధం, బంగ్లాదేశ్ కాందిశీకుల భారం, 1973 లో చమురు ధరలు పెరగడం, ప్రణాళిక చివరి 3 సం॥లలో వాతావరణం అనుకూలంగా లేకపోవడం, విద్యుత్ కొరత, పారిశ్రామిక అశాంతి వలన అనుకున్న లక్ష్యాన్ని సాధించలేకపోయెను.

ECONOMY

- ఈ ప్రణాళికా కాలంలోనే ఇందిరాగాంధీ గరీబీ హరావో నినాదాన్నిచ్చారు.
- ఈ కాలంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రణాళికలను వేరుచేశారు.
- 1974 లో AP State Planning Board ఏర్పడింది.

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు:

1. హజారీ కమిటీ సిఫారసులపై 1969 జూలై లో 14 వాణిజ్య బ్యాంకుల జాతీయం.
2. 1969 - ఏకస్వామ్య వ్యాపార నిరోధక చట్టము
3. 1970 - MRTP చట్టం అమలు
4. 1970-71: గ్రామీణ పనుల కార్యక్రమం (Rural Works Program)
5. 1971 - ఈశాన్య రాష్ట్రాల అభివృద్ధికోసం North East Council ఏర్పాటు.
6. 1972-73: Maharastra Employment Guarantee Scheme
7. 1972-73: శీఘ్ర గ్రామీణ నీటి సరఫరా పథకం Accelerated Rural water supply Programme)
8. 1972-73: Crash scheme for Rural Employment (CSRE)
9. SFDA, MFAL (Marginal Former Agriculture labour) వంటి పథకాలు ఈ ప్రణాళికలో ప్రారంభం.
10. AP land Ceiling Act -1961 ను 1973 లో సవరించారు.
11. 1972 లో విచక్షణాత్మక వడ్డీరేటు (DIR) ప్రవేశపెట్టుబడింది.
12. 1972-GIC జాతీయం . 1973-FERA రూపొందించడం.
13. AP లో రాష్ట్ర ఆదాయాన్ని గణించేందుకు 1971 లో DES ఏర్పడింది.
14. ఖాయిలా పద్ధ పరిశ్రమలకు సహాయం చేసేందుకు 1971 లో IRCI (Industrial Re-Construction Corporation of India) ఏర్పడింది.
15. 1970 దశకం ప్రారంభంలోనే వర్గీకరియన్ నేతృత్వంలో శ్వేతవిప్లవం ప్రారంభమైంది.

5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1974-79/78)

ప్రాధాన్యత:-

పేదరిక నిర్మూలన (Removal of Poverty), ఆర్థిక స్వావలంబన (Economic Self Reliance) అనే లక్ష్యాలకు ప్రాధాన్యమిస్తూ 1974లో 5వ ప్రణాళిక ప్రారంభమైంది.

ముసాయిదా రూపకర్త :-

దీన్ని మొదట సి.సుబ్రమణ్యం తయారు చేసినప్పటికీ తర్వాతకాలంలో Final Draft ను డి.పి.థర్ రూపొందించారు.

- నాటి ప్రణాళికా సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు: P.N. హక్నర్
- ఒక సంవత్సరం ముందుగానే రద్దయిన ప్రణాళిక 5వ ప్రణాళిక.

ECONOMY

ప్రభుత్వరంగ వ్యయం: 39,426 కోట్లు

కేటాయింపులు: -	1. పరిశ్రమలు	:	26%
	2. వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలు	:	22%
	3. ఇంధనము	:	19%

వనరుల సమీకరణ: దేశీయ Budget వనరులు 82%
విదేశ సహాయం 15%
లోటు ద్రవ్య విధానం 3% (అతి తక్కువ లోటు ద్రవ్యం దీనికే వినియోగించారు)

వృద్ధిరేటు: - లక్ష్యం 4.4% కాగా, సాధించినది 4.8% (విజయం). అంటే నిర్దేశించిన లక్ష్యం కంటే ఎక్కువ వృద్ధిరేటు నమోదయింది.

- ఈ ప్రణాళికను "పేదరికపు ప్రణాళిక" గా పిలుస్తారు.
- తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు 2.7% సాధించగలిగెను.

ముఖ్య సంఘటనలు:

- 1974-75: కనీస అవసరాల కార్యక్రమం (పేదరిక నిర్మూలన, గ్రామ ప్రజల కనీస అవసరాలు అయిన త్రాగునీరు, విద్య, వైద్యం, రహదారి సదుపాయాలు)
- 1975 - "20 సూత్రాల కార్యక్రమం" (20 Points Program) ఇందిరాగాంధీ కాలంలో;
- 1975 - ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు (AP లో 2005 నుండి A.P గ్రామీణ వికాస్ బ్యాంక్ అని పిలుస్తున్నారు.)
- 1975 - Integrated Tribal Development Agency (ITDA)
- 1975 - నిర్బంధ కుటుంబ నియంత్రణ
- 1975-76 : Integrated Child Development Scheme (ICDS)
- 1975 - మొదటి జాతీయ జనాభా విధానం
- 1976 - సామాజిక అడవుల కార్యక్రమం
- 1976 - Urban Land Ceiling Regulation Act
- 1977- 78: "వనికి ఆహార పథకం"
- 1977- 78 : Desert Development Program (DDP) మొదట రాజస్థాన్, J&K లాంటి 7 రాష్ట్రాల్లో ప్రారంభం. ఈ ప్రాంతాల్లో నీటి పారుదల పెంచి ఎడారి భూముల విస్తరణను నిరోధించాలి. ప్రస్తుతం దీనికి కేంద్ర, రాష్ట్రాల నిధులు 75:25 నిష్పత్తిలో ఇస్తున్నాయి. (A.P-అనంతపురం జిల్లా)
- 1977 - అంత్యోదయ కార్యక్రమం. రాజస్థాన్ (పేదలు, నిరపేదలకు లబ్ధికోసం), తర్వాత A.P అనంతరం మిగతా రాష్ట్రాలకు విస్తరించారు.
- 1977 - National Institute of Rural Development (NIRD)
- 1977 - జనతా ప్రభుత్వం చిన్న, కుటీర పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యమిస్తూ పారిశ్రామిక తీర్మానం ప్రవేశపెట్టింది.
- 1977 - ప్రైవేట్ రంగంలో గృహనిర్మాణానికి సంబంధించి Housing Development Finance Corporation (HDFC) నెలకొల్పబడింది.

ECONOMY

గమనిక: 6వ ప్రణాళిక నుండి నేటివరకు భారతప్రణాళికల వృద్ధిరేటు 5% పైనే నమోదవుతూ వస్తోంది.

- ఈ ప్రణాళికలో తలసరి ఆదాయం వృద్ధిరేటు 3.2% కి పెరిగింది.
- ఈ ప్రణాళికలో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి లక్ష్యం కంటే ఎక్కువగా పెరగడం వలన, వ్యవసాయ వృద్ధిరేటు 4% నమోదు కావడం వలన 1983-84 సం॥ను '2 వ హరితవిప్లవం ప్రారంభం' గా పిలుస్తారు.

ముఖ్య సంఘటనలు :

- ఈ ప్రణాళిక అనుకున్న వృద్ధిరేటు కంటే ఎక్కువ వృద్ధిని సాధించి విజయవంతమైంది.
- ఈ ప్రణాళిక పేదరికంపై ప్రత్యక్షంగా దాడి చేసింది.
- 1980 - IRDP దేశవ్యాప్తంగా విస్తరించడం (1999లో ఇది SGSY లో విలీనం)
- 1980 - National Rural Employment Programme (NREP) ప్రారంభం. (ఇది FWP ను పునః నిర్మించి ఏర్పరచెను. తర్వాత RLEGP తో కలిసి JRY లో భాగమైంది).
- 1980 - 6 వాణిజ్య బ్యాంకుల జాతీయం (200 Cr పైన డిపాజిట్లు కలిగినవి)
- 1981 - Forest Survey of India ప్రారంభం.
- 1982 - DWCRA (Development of women and children in Rural Area) ప్రారంభం.
(మొదట్లో UNICEF 20% నిధులందించేది. ప్రస్తుతం కేంద్ర, రాష్ట్రాల 50:50 నిష్పత్తిలో భరిస్తున్నాయి.
IRDP తో కలిపి DWCRA+TRYSEM+GKY+MWS లు 1999 లో SGSY లో విలీనమయ్యాయి).
- 1982 - శివరామన్ కమిటీ సిఫార్సులపై NABARD ఏర్పడింది.
- 1982 - ఎగుమతి, దిగుమతల ప్రోత్సాహానికి EXIM BANK ఏర్పడింది.
- 1983 - భూమిలేని గ్రామీణ కుటుంబాలను కనీసం 100 రోజులు పని కల్పించేందుకై RLEGP (Rural Landless Employment Guarantee Scheme) ప్రారంభించబడింది.
- 1983 - పట్టణ విద్యార్థులకు స్వయం ఉపాధిని కల్పించేందుకై SEEUY ప్రారంభం.
SEEUY : Self Employment to the Educated Unemployed Youth.
- 1983 - A.P. లో సబ్సిడీపై కిలో 2% బియ్యం పథకం ప్రారంభం.
- 1984 - A.P. లో Mid-Day Meal (మధ్యాహ్న భోజన పథకం) ప్రారంభం.
(1995 లో కేంద్రం కూడా ప్రారంభించింది)
- 1985 లో ఖాయిలాపడ్డ పరిశ్రమలకు సహాయం అందించే IRCI స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి పొంది IRBI గా ఏర్పాటయింది.
- 1985 లో తివారీ కమిటీ సిఫార్సులపై SICA (ఖాయిలా పడ్డ పరిశ్రమల కంపెనీ చట్టం) ఏర్పడింది.

7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1985- 90)

లక్ష్యం: వృద్ధి, ఆధునికీకరణ, స్వావలంబన, సాంఘిక న్యాయం అనే లక్ష్యాలతో ఆహారధాన్యాలు, ఉపాధి అవకాశాల కల్పన, ఉత్పాదకతను పెంచుట, అవస్థాపనా సదుపాయాల విస్తరణకు ప్రాధాన్యమిచ్చారు.

ECONOMY

ప్రాధాన్యం: ఆహారం, పని, ఉత్పాదకత (Food, Work, Productivity)

వ్యూహం: మహాలనోబిస్ వ్యూహాన్ని దీనిలో అనుసరించలేదు.

- పారిశ్రామిక రంగానికి తక్కువ ప్రాధాన్యమిచ్చి, అవస్థాపనా సౌకర్యాల కల్పనకు అధిక ప్రాధాన్యమిచ్చారు.
- దిగుమతులను సరళీకరించడానికి ప్రయత్నించెను.
- లైసెన్సుల సరళీకరణ జరిగింది.
- దీనిని రాజీవ్ వ్యూహం అంటారు.
- వకీల్ & బ్రహ్మానందల వేతన-వస్తు వ్యూహాన్ని కొంతవరకు అనుసరించారు.

ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షుడు : రాజీవ్ గాంధీ

ఉపాధ్యక్షుడు : డా॥ మన్మోహన్ సింగ్

ప్రభుత్వరంగ వ్యయం: 2,18,730 కోట్లు

కేటాయింపులు: శక్తి 28%
వ్యవసాయం, నీటిపారుదల 22%

వృద్ధిరేటు: లక్ష్యం 5% కాగా, సాధించినది 6%

(భారత వృద్ధిరేటు తొలిసారిగా 6% కి చేరింది)

- 7వ ప్రణాళిక యందు అత్యధిక కేటాయింపులు శక్తిపై చేయడం వల్ల దీన్ని "శక్తి ప్రణాళిక" అంటారు.

వనరుల సమీకరణ : దేశీయ బడ్జెట్ వనరులు 75%
విదేశీ సహాయం 9%
లోటుద్రవ్య విధానం 16%

- దీనిలో తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు 3.6 శాతంగా నమోదైంది.

సమీక్ష : ఈ ప్రణాళిక అనుకున్న లక్ష్యాలకంటే అధికవృద్ధిని సాధించినప్పటికీ చెల్లింపుల సమస్య తీవ్రత పెరిగింది. ఆధునికీకరణ దిశగా, సరళీకరణ దిశగా చర్యలు చేపట్టారు.

కార్యక్రమాలు:

- 1985-86 : ఇందిరా ఆవాస్ యోజన. (IAY) ఎస్.సి, ఎస్.టి లకు, వెట్టిచాకిరీ నుండి విముక్తి పొందినవారికి, BPL వారికి ఇంటి వసతిని కల్పించుటయే దీని ఉద్దేశ్యం.
- 1985 - సమగ్ర పంటల భీమా పథకం (CCI-Comprehensive Crop Insurance)
- 1986 - National Education Policy
- 1986 - SEPUP (Self Employment Program for Urban Poor) పట్టణ పేదలకు స్వయం ఉపాధిసందించేందుకు ఉద్దేశించబడింది.
- 1986 - CAPART (Council for Advancement of Peoples Action and Rural Technology) స్థాపన.
దీని ప్రధాన కేంద్రం : న్యూఢిల్లీ
ఇది గ్రామీణాభివృద్ధికి ఆర్థిక సాంకేతిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది.

ECONOMY

- 1986 - Central Rural Sanitation Programme
 - 1986 - Inland Waterways Authority of India (IWAI) ఏర్పాటు.
 - 1987 - TRIFED (Tribal co-operative Marketing development Federation) ను
గిరిజన ఉత్పత్తులను మార్కెటింగ్ చేసేందుకై ఏర్పాటుచేసెను.
 - 1987 - National Equity Fund (చిన్న పరిశ్రమలకు ఋణ సహాయమందించేందుకు)
 - 1987 - ఖాయిలాపద్ధ పరిశ్రమలను పరిశీలించేందుకు BIFR (Board for Industrial Financial Reconstruction)
ఏర్పడింది.
 - 1987-88 : Operation Black Board (OBB), పాథమిక విద్యకై;
 - 1988 - మిలియన్ బావుల పథకం (Million wells scheme); గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో చిన్న, ఉపాంత రైతులకు
ఉచితంగా 10 లక్షల బావులను తవ్వించే కార్యక్రమం MWS. దీనికి కేంద్ర, రాష్ట్ర నిధులు 80:20 నిష్పత్తిలో
ఖర్చుచేస్తారు. ఇది 1999లో SGSY లో విలీనమయింది.
 - 1988 - Share Market నియంత్రణపై షేర్వాస్ కమిటీ సిఫార్సులపై SEBI (Security and Exchange Board
of India) ఏర్పాటు. 1992 లో SEBI స్వయం ప్రతిపత్తిని పొందినది.
 - 1988 - ద్రవ్య మార్కెట్ కి సంబంధించి DFHI (Discount Finance House of India) ఏర్పడింది.
 - 1988 - National Literacy Mission ప్రారంభం.
 - 1988 - గృహనిర్మాణంలో శిఖరాగ్ర సంస్థ అయిన National Housing Bank స్థాపన.
 - 1988 - National Highway Authority of India (NHAI) ఏర్పాటు.
 - 1988 - కంపెనీల నాణ్యతను తెలియజేసే సమాచారాన్నందించేందుకు CRISIL ఏర్పడింది.
(Credit Rating Information Services of India Ltd)
 - 1988 - 89 : BPL వారికి "కుటీరజ్యోతి పథకం" (KJP).
 - 1988 - 89: Computerised Land Records (CLR) పథకం ప్రారంభం.
 - 1989 - Jawahar Rozgar Yojana (JRY), గతంలోవున్న NREP+RLEGP లు విలీనం చేయబడి దీన్ని
ప్రారంభించెను. (1999 - JRY ను JGSY గా పేరుమార్చి 2001 లో SGRY లో విలీనం చేశారు.)
 - 1989 - పట్టణ పేదలకై NRY ప్రారంభం. దీనిలో 3 ఉప పథకాలు కలవు.
 1. SUME (Scheme of Urban Micro Enterprises)
 2. SUME (Scheme of Urban wage Employment)
 3. SHASU (Scheme of Housing and Shelter Upgradation)
- ఈ NRY ని 1997 లో SJSRY (స్వర్ణజయంతి సహారీ రోజ్ గార్ యోజన) లో విలీనము చేసెను.

ECONOMY

వార్షిక ప్రణాళికలు (1990-92)

రాజకీయ అస్థిరత, ఆర్థిక సంక్షోభం, విదేశీ మారక నిల్వల కొరత, ద్రవ్యోల్బణం వంటి సమస్యల వలన ఈ రెండు సం॥ల కాలంలో వార్షిక ప్రణాళికలను అమలుపరిచెను. ఈ కాలంలో వి.పి.సింగ్, చంద్రశేఖర్, పి.వి.నరసింహారావులు ప్రధానమంత్రులుగా పనిచేశారు.

- ఈ కాలాన్ని "ప్రణాళిక అనధికార సెలవు" గా గుర్తిస్తారు.
 - ఈ కాలంలో భారత్‌లో నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టబడినవి.
1. 1990 - చిన్న పరిశ్రమలకు ఋణాలందించేందుకు SIDBI ఏర్పాటు. (శిఖరాగ్రసంస్థ)
SIDBI : Small Industries Development Bank of India
 2. 1990-91: పట్టణప్రాంతాల మురికివాడలలో నివసించే ప్రజల జీవన స్థితిగతులను మెరుగుపరిచేందుకు UBSP (Urban Basic Services for the Poor) ప్రారంభించెను.
 3. 1991 - Rajiv Gandhi National Drinking Water Mission ప్రారంభం.
 4. 1991 - మన్మోహన్ సింగ్, పి.వి. నరసింహారావుల ఆధ్వర్యంలో నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రారంభం.
 5. 1991 - నూతన పారిశ్రామిక తీర్మాన ప్రకటన (దీన్నే Minor Revolution అంటారు)
 6. 1991 - విత్తవ్యవస్థపై నరసింహం కమిటీ నియామకం.
 7. 1991 - పన్ను వ్యవస్థపై రాజాచెల్లయ్య కమిటీ నియామకం.

8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1992-97)

లక్ష్యాలు: శతాబ్ది అంతానికి సంపూర్ణ ఉద్యోగతన సాధించుటకు, జనాభా పెరుగుదల నియంత్రణ, నిరక్షరాస్యత తొలగింపు, సార్వత్రిక ప్రాథమిక విద్య, త్రాగునీరు, ఆరోగ్య సౌకర్యాల కల్పన అనే లక్ష్యాలతో 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభించబడింది.

ప్రాధాన్యత: మానవ వనరుల అభివృద్ధి (Human Development), గ్రామీణాభివృద్ధి, ఉపాధికల్పన.

- నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రారంభించబడ్డ తర్వాత అమలుచేయబడ్డ మొదటి ప్రణాళిక.
- దీనిలో ప్రభుత్వరంగ ప్రాధాన్యత తగ్గి, ప్రైవేటురంగ ప్రాధాన్యత పెరిగింది.
- ఈ ప్రణాళిక నుండి భారత్‌లో Indicative Planning (సూచనాత్మక ప్రణాళిక) అమలుపరచబడింది.
- ప్రణాళికా పెట్టుబడులలో ప్రభుత్వరంగం వాటా : 4,34,100 కోట్ల రూపాయలు
(తొలిసారిగా ప్రభుత్వ వ్యయం కంటే ప్రైవేట్ వ్యయం అధికంగా ప్రస్తావించబడ్డ ప్రణాళిక ఇది)

కేటాయింపులు: శక్తి 26.6%
సాంఘిక సేవలు 22%

సమూహం: LPG (పి.వి. నరసింహారావు, మన్మోహన్ సింగ్ ఆధ్వర్యంలో రూపొందించబడింది)

ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షుడు : పి.వి. నరసింహారావు

ఉపాధ్యక్షుడు : ప్రణబ్ ముఖర్జీ (ప్రణాళికా ముసాయిదా రూపకర్త)

ECONOMY

వృద్ధిరేటు: లక్ష్యం 5.6% కాగా, సాధించినది 6.8%.

తలసరి ఆదాయ వృద్ధి 4.6%, ICOR : 3.7 (Incremental Capital Output Ratio)

వనరుల సమీకరణ: దేశీయ Budget వనరులు 86%

విదేశీ సహాయం 5%

లోటు ద్రవ్యం 9%

- 1990-91 నాటికి భారత విదేశీ మారక నిల్వలు 2.236 బిలియన్ డాలర్లు. 1997 నాటికి 22.36 బిలియన్లకు పెరిగెను.

వైఫల్యం:- ఈ ప్రణాళికలో పేద, ధనిక వర్గాల మధ్య అంతరాలు పెరిగాయి.

ఇది ప్రైవేట్ రంగానికి అధిక ప్రాధాన్యమిచ్చి ప్రభుత్వరంగాన్ని క్షీణింపజేసింది.

సమీక్ష:- భారత ప్రణాళికల స్వభావం కేంద్రీకృతం నుండి సూచనాత్మక ప్రణాళికలుగా మారింది.

- ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని పెంచేందుకు మార్కెట్ వ్యవస్థకు ప్రాధాన్యమిచ్చెను.
- మానవ వనరుల అభివృద్ధికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను.
- భారత్....మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థగా మారే పరిణామానికి ఇది మొదటి దశ.

కార్యక్రమాలు:

- 1992 - SITRA (Supply of Improved Tool kits to Rural Artisans)
గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో చేతివృత్తులవారికి ఆధునిక పనిముట్లు పంపిణీచేసే కార్యక్రమం.
- 1993 - SEEUY ని పునర్ నిర్మించి PMRY గా మార్చారు. విద్యావంతులయిన నిరుద్యోగ యువతకు సబ్సిడీపై ఋణాలిచ్చేందుకు ఉద్దేశించబడినది.
- 1993- EAS (Employment Assurance Scheme). 100 రోజులు పని కల్పించాలి అనే ఉద్దేశ్యంతో ఉపాధి హామీ పథకంను దేశవ్యాప్తంగా ప్రారంభించెను. (1972-73; మహారాష్ట్రలో ప్రవేశపెట్టిన Employment Guarantee Scheme స్ఫూర్తితో ఇది ప్రారంభం)
- 1993- మహిళా సమృద్ధి యోజన ప్రారంభం. ఇది గ్రామీణ మహిళలలో పొదుపును ప్రోత్సహించుటకు ఉద్దేశించబడింది. (2001 నుండి ఈ పథకాన్ని 'మహిళా స్వయం సిద్ధ యోజన' గా పిలుస్తున్నారు)
- 1993- MPLADS (MP Local Area Development Scheme). ప్రతీ పార్లమెంట్ సభ్యుడు తన నియోజక వర్గంను అభివృద్ధి చేసుకునేందుకు కోటి రూ.లు కేటాయిస్తారు. 10 లక్షలకు మించని పనుల విషయంలో M.P సూచనపై కలెక్టర్ మంజూరు చేయును. (1998లో దీన్ని 1 కోటి నుండి 2 కోట్ల రూ., లకు ప్రస్తుతం 5 కోట్లకు పెంచారు)
- 1993- DRDA (District Rural Development Agency) ఏర్పడింది.
- 1993- పట్టణాల్లో నీటి సరఫరాకు ఉద్దేశించబడిన AUWSP (Accelerated Urban Water Supply Programme) ప్రారంభం.
- 1995- REGP (Rural Employment Generation Program) ప్రారంభం. దీన్ని Khadi Village Industries Commission వారు నిర్వహించెను.

ECONOMY

- 1994- DPEP ప్రారంభం.

Note: REGP ... PMRY తో కలిపి 2008లో PMEGP (Prime Minister Employment Generation Programme) గా మార్చబడింది.

- 1995- PMIUPEP (Prime Minister's Integrated Urban Poverty Eradication Programme) ఏర్పాటు.
- 1995- జాతీయ సామాజిక సహాయ పథకం
- 1995-96 : గ్రామీణా ప్రాంతాల్లో అవస్థాపనా సౌకర్యాలు కల్పించేందుకు RIDF (Rural Infrastructure Development Fund) ఏర్పాటు.
- 1996-97 : సత్వర సాగునీటి లబ్ధి పథకం (Accelerated Irrigation Benefit Programme-AIBP)
- 1997- GKY (గంగా కళ్యాణ్ యోజన) (భూగర్భ జలాల వెలికితీతకు సబ్సిడీతో కూడిన రుణాలందించేందుకు) దీనిలో కేంద్ర, రాష్ట్ర నిధులు 80:20
1999లో ఇది SGSY లో విలీనమయింది.
- 1997- పారిశ్రామిక పునర్నిర్మాణ బ్యాంక్ (IRBI)ను పారిశ్రామిక పెట్టుబడి బ్యాంక్ (IIBI)గా మార్చారు.

9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక(1997-2002)

Focus: "Growth with Social Justice and Equality" ("సాంఘిక న్యాయంతో కూడిన వృద్ధి- సమానత్వం")

- దీన్ని సాధించేందుకు 4 అంశాలపై ప్రత్యేక దృష్టి సాధించాలని పేర్కొనెను.

1. జీవన నాణ్యత
2. ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగు పరచుట
3. ప్రాంతీయ అసమానతలు తగ్గించుట
4. స్వయం ఆధారితం(Self dependency)

ప్రాధాన్యత: ఉత్పాదకతతో కూడిన ఉపాధిని పెంచుటకు, పేదరికాన్ని తగ్గించేందుకు, వ్యవసాయ గ్రామీణాభివృద్ధికి అధిక ప్రాధాన్యమిచ్చెను.

ప్రణాళికా సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు & ముసాయిదా రూపకర్త: శ్రీ మధు దండావతే

ప్రభుత్వ రంగ వ్యయం: 8,59,200 కోట్ల రూపాయలు

కేటాయింపులు:

1. రవాణా & సమాచారం 25%
2. సాంఘిక సేవలు 23.8%

వృద్ధిరేటు: లక్ష్యం 6.5% (తొలుత 7% గా నిర్ణయించారు)

సాధించినది 5.4%

తలసరి ఆదాయ వృద్ధి రేటు 3.4%

ICOR 4.5

వ్యవసాయ వృద్ధి రేటు 2.1%

పరిశ్రమల వృద్ధి రేటు 4.5%

ECONOMY

సేవల వృద్ధి రేటు	7.8%
GDP వృద్ధి రేటు	5.4%

సమీక్ష:- లక్ష్య సాధనలో ఇది విఫలమైనప్పటికీ పేదరికం 26% కి తగ్గింది. ఒరిస్సాలో వరదలు రావడం, కార్గిల్ యుద్ధం వంటి కారణాల వల్ల అనుకున్న లక్ష్యం సాధింలేకపోయాం. అయినప్పటికీ అనేక పేదరిక నిర్మూలనా కార్యక్రమాలు దీనిలో చేపట్టెను.

కార్యక్రమాలు:-

- 1997- SJSRY (స్వర్ణ జయంతి సహారీ రోజ్ గార్ యోజన) డిసెంబర్ లో ప్రారంభం.
గతంలో ఉన్న NRY... మరికొన్ని పట్టణ పథకాలను విలీనం చేసి దీన్ని ప్రారంభించారు.
- 1998 - కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డ్ (KCC) విధానాన్ని రైతులకు ఋణాలిచ్చేందుకు ప్రవేశపెట్టారు.
- 1999 - జవహర్ గ్రామ్ సమృద్ధి యోజన ప్రారంభం (JGSY). గతంలో ఉన్న JRY ను ఘనర్ నిర్మించి JGSY గా మార్చెను.
- 1999 - IRDA (Insurance Regulatory Development Authority) ఏర్పాటు.
- 1999 -2000: జాతీయ వ్యవసాయ భీమాపథకం(National Agriculture Insurance Scheme-NAIS)
- 1999- స్వర్ణజయంతి గ్రామ్ స్వరాజ్ గార్ యోజన (SGSY). దీన్ని DRDA వారు పర్యవేక్షిస్తున్నారు.
గతంలోవున్న IRDP, TRYSEM, SITRA, DWCRA, GKY, MWS ల విలీనంతో ఇది ప్రారంభమైంది.
ప్రస్తుతం దీనిని "జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్" గా పిలుస్తున్నారు.
- 2000-01: ప్రధానమంత్రి గ్రామోదయ యోజన
- 2000 - ప్రధానమంత్రి గ్రామసడక్ యోజన. 500 జనాభా దాటిన గ్రామాల్లో అన్ని కాలాలలో పనికివచ్చే విధంగా రోడ్లు నిర్మించుట దీని ఉద్దేశ్యం.
- 2000 - అంతోదయ అన్న యోజన (AAY). ఇది పేదలలో నిరుపేదలకు అధిక సబ్సిడీపై బియ్యం, గోధుమలు అందించును.
- 2001- VAMBAY (Valmiki Ambedkar Aawaas Yojana) పట్టణ ప్రాంత మురికివాడలలో ఉన్నవారికి గృహనిర్మాణం, సామూహిక మరుగుదొడ్ల నిర్మాణమునకు సంబంధించినది.
- 2001, Sep - SGRY (సంపూర్ణ గ్రామీణ రోజ్ గార్ యోజన). ఇది గతంలో JGSY, EAS లను విలీనం చేసి సామాజిక ఆస్తులు సృష్టించేందుకు, ఆహార భద్రత కల్పించేందుకు ప్రారంభించబడింది. ఇది 2006 లో NREGS లో విలీనమయింది.
- 2000- 'జాతీయ వ్యవసాయ విధానం' ప్రకటన. (4% ఆ పైన వృద్ధి సాధించాలనే లక్ష్యంతో)
- 2000 - 'జాతీయ జనాభా విధానం' ప్రకటన.
- 2000 - రంగరాజన్ అధ్యక్షతన National Statistical Commission ఏర్పడింది.
- 2001 - TATA: పేదరిక నిర్మూలనకు INSTEP (Integrated New Sustainable Technology for Eradication of Poverty) ప్రారంభం.
- 2001- స్వీడన్ సహాయంతో ప్రాథమిక విద్యకై "లోక్ జుంబిష్" కార్యక్రమం ప్రారంభం.

ECONOMY

- 2001-02 : Agriculture Export Zones (AEZS) ప్రారంభం.
- 2001- సర్వశిక్షా అభియాన్ (SSA) ప్రారంభం.
- 2001-02: KTMBY (చేనేత కార్మికులకు కేత్రీమజుందార్ భీమాయోజన).

10 పంచవర్ష ప్రణాళిక (2002-07)

1990 దశకంలో బలహీనతలు:

1990 దశకంలో ప్రవేశపెట్టిన నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు కొన్ని రంగాల్లో అసంతృప్తిని మిగిల్చినాయి.

- శిశు మరణరేటు (IMR) స్తబ్ధంగా ఉండిపోయింది.
- ఉపాధి అవకాశాలు తక్కువగా సృష్టించబడ్డాయి.
- 60% గ్రామీణ కుటుంబాలు, 20% పట్టణ కుటుంబాలు విద్యుత్తును కలిగిలేవు.
- పట్టణప్రాంతాల్లో 60% కుటుంబాలు మాత్రమే సురక్షిత మంచినీటిని పొందేవి.

అభివృద్ధి వ్యూహం:

ప్రభుత్వ పెట్టుబడులను కీలకరంగాలకు, సాంఘిక రంగాలకు పరిమితం చేసి ప్రైవేటు పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించాలి. ప్రభుత్వం నిర్ణయాధికారి పాత్రకు బదులు ప్రోత్సాహకారి, మార్గదర్శక పాత్రలో ప్రైవేటు పెట్టుబడులకు మార్గం చూపేదిగా ఉండాలి.

లక్ష్యాలు: జాతీయాదాయం వృద్ధిరేటు 8 శాతం సాధించాలి.

రాబోయే 10 సంవత్సరాలలో తలసరి ఆదాయం రెట్టింపు చేయాలి.

MONITORABLE TARGETS:

1. పేదరికపు నిష్పత్తిని 2007 నాటికి 5% పాయింట్లు, 2012 నాటికి 15% పాయింట్లు తగ్గించాలి.
2. 2007 నాటికి అక్షరాస్యతను 75% కి పెంచాలి.
3. 2001-11 మధ్య దశాబ్ద జనాభా వృద్ధిరేటును 16.2% కు తగ్గించాలి.
4. ప్రతీ 1000 సజీవ జననాలకు IMR ను 2007 నాటికి '45' కు, 2012 నాటికి '28' కు తగ్గించాలి.
5. ప్రతీ 1000 సజీవ జననాలకు MMR ను 2007 నాటికి '2' కి, 2012 నాటికి '1' కి తగ్గించాలి.
6. వృక్షాలు, అడవుల విస్తీర్ణంను 2007 నాటికి 25%, 2012 నాటికి 33% విస్తరింపజేయాలి.
7. 2007 నాటికి సాంస్కృతిక ప్రాథమిక విద్యనందించాలి.
8. 2012 నాటికి గ్రామాలన్నింటికీ రక్షిత త్రాగునీరు అందించాలి.
9. 2007 నాటికి కలుషితమైన ప్రధాన నదులను, 2012 నాటికి గుర్తించిన నదులను శుభ్రం చేయాలి.
10. శ్రామికులకు లాభసాటి ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాలి.

నిరుద్యోగము:-10వ ప్రణాళిక ప్రారంభం నాటికి 35 మిలియన్ల నిరుద్యోగులు ఉన్నారనీ, నూతనంగా చేరేవారు 35 మిలియన్లు ఉంటారనీ, మొత్తం 70 మిలియన్ల నిరుద్యోగులుంటారనీ అంచనా వేశారు.

ECONOMY

- నిరుద్యోగితపై నియమించబడ్డ ఎస్.పి. గుప్తా కమిటీ.. 10వ ప్రణాళిక యందు 8% వృద్ధి 30 మిలియన్ల నిరుద్యోగులకు ఉపాధినిందిస్తుందనీ, ప్రత్యేక ఉపాధి పథకాలు మరో 20 మిలియన్ల మందికి ఉపాధిని అందిస్తుందనీ, 10వ ప్రణాళిక అంతానికి 5% నిరుద్యోగిత ఉంటుందనీ అంచనావేసెను.

స్థూల ఆర్థిక సూచీలు:

1. దేశీయ పొదుపురేటు	26.8%
2. Current Account లోటు	1.57%
3. పెట్టుబడి రేటు	28.4%
4. ICOR	3.58
5. GDP వృద్ధిరేటు	7.93%
6. ఎగుమతుల వృద్ధిరేటు	12.38%
7. దిగుమతుల వృద్ధిరేటు	17.13%

- 10వ ప్రణాళికలో 8% వృద్ధిని సాధించాలంటే ICOR 3.58 కి తగ్గించాలి.
- జి.డి.పి.లో పొదుపును 26.8% కి, పెట్టుబడిని 28.4% కి పెంచాలి.
- భారత్ లో పొదుపులో అత్యధిక వాటా గృహరంగానిదే.

మొత్తం ప్రణాళికా కేటాయింపు : 15,25,639 కోట్ల రూ॥లు

వాస్తవ వ్యయం : 16,18,460 కోట్ల రూ॥లు

వనరుల కేటాయింపు:

- 10వ ప్రణాళికలో మొదటి స్థానం విద్యుత్(శక్తి), కానీ వాస్తవ వ్యయంలో మాత్రం మొదటి స్థానం పొందినది సాంఘిక సేవలు (27%).
- ఈ ప్రణాళికలో పరిశ్రమలకు కేవలం 4% నిధులు మాత్రమే కేటాయించెను. దీనికి కారణం పరిశ్రమల అభివృద్ధి ప్రైవేట్ పెట్టుబడుల ద్వారా జరుగుతుందని భావించడమే.

రంగం	కేటాయింపు	వ్యయం
1. వ్యవసాయరంగం	20%	20.2%
2. శక్తి	26.5%	22.5%
3. పరిశ్రమలు, గనులు	3.9%	4.0%
4. శాస్త్రసాంకేతిక పరిజ్ఞానం		
మరియు పర్యావరణం	2.0%	1.8%
5. రవాణా & సమాచారం	21.3%	21.4%
6. సాధారణ ఆర్థిక సేవలు	2.5%	1.9%
7. సాంఘిక సేవలు	22.8%	27.0%
8. సాధారణ సేవలు	1.0%	1.2%

ECONOMY

- ఈ ప్రణాళికలో ప్రాంతీయ అసమానతల నిర్మూలన కోసం రాష్ట్రీయ సమవికాస్ యోజన అనే పథకాన్ని 2002-03 లో ప్రారంభించారు.
- పన్ను జి.డి.పి. నిష్పత్తి (Tax GDP Ratio) 10.3% కి పెంచాలని నిర్దేశించెను.

ప్రగతి:	సాధించిన వృద్ధిరేటు	7.8%
	తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు	6.1%
	వ్యవసాయ రంగ వృద్ధిరేటు	2.1%
	పారిశ్రామిక రంగ వృద్ధిరేటు	8.9%
	సేవారంగ వృద్ధిరేటు	9.3%
	ICOR	4.2
	జి.డి.పి.లో పెట్టుబడి రేటు	28.2%
	సగటు వార్షిక ద్రవ్యోల్బణ రేటు	5.02%

- ఈ ప్రణాళికలో చివరి 2 సం॥లు 9% పైనే వృద్ధి నమోదయింది.

2002-03	3.8%
2003-04	8.5%
2004-05	7.5%
2005-06	9.5%
2006-07	9.7%

విజయాలు:

- 8% వృద్ధిరేటు భావించగా 7.8% వృద్ధిని సాధించడమైంది. (9వ ప్రణాళిక లోని 5.4% కంటే ఎక్కువ) అనగా సుమారుగా అనుకున్న వృద్ధి సాధించినట్లే.
- పొదుపు, పెట్టుబడులు అనుకున్న లక్ష్యాలను మించినవి.
- జి.డి.పి.లో 28% పొదుపుగా కనిపిస్తోంది.
- ICOR ను 4.2 కి తగ్గించుకోగలిగాం. (ఇది 9వ ప్రణాళిక లోని 4.53 కంటే తక్కువ)
- ప్రణాళికా అంతానికి విదేశీ మారక నిల్వలు 185 బిలియన్లకు చేరాయి.

వైఫల్యాలు:

- పేదరికాన్ని అనుకున్న లక్ష్యానికి అనుగుణంగా తగ్గించలేకపోయాం.
- నిరుద్యోగితను 5% కి తగ్గించాలి అని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నా NSSO వారి 61వ రౌండ్ లో 8.3% గా నమోదైంది.
- వ్యవసాయ రంగంలో 4% వృద్ధి సాధించలేకపోయాం (2.13% మాత్రమే సాధించినది).
- ప్రాంతీయ అసమానతలు తగ్గలేదు.
- ధనిక రైతులకు వెళ్లే సబ్సిడీలను తగ్గించలేకపోయాం.
- IMR ను 45 కి తగ్గించాలన్న లక్ష్యం నెరవేరలేదు.
- జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్యసర్వే 2005-06 ప్రకారం 46% మంది పిల్లలు అల్పబరువుతో బాధపడుతున్నారు.

ECONOMY

సమీక్ష:-

- పొదుపు పెట్టుబడుల సాధనలోను, వృద్ధిరేటులోను సంతృప్తికర ఫలితాలున్నప్పటికీ పేదరికం, నిరుద్యోగం, ప్రాంతీయ అసమానతలు, 46% పిల్లల్లో అల్పబరువు మొదలగు విషయాలలో వైఫల్యం కనబడుతున్నది.
- వృద్ధి సామాన్యాలకు చేరుతుందా లేదా? మిలీనియర్-బిలీనియర్ లకు చేరుతుందా? అనేది ప్రశ్నగానే మిగిలింది.

అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు:-

- 2004- PURA (Providing Urban Amenities in Rural Areas) ప్రారంభం.
- 2005- "భారత్ నిర్మాణ" ప్రారంభం. ఇది గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 6 రంగాల్లో అవసాపనా సౌకర్యాల కల్పనకు చెందినది.

1. గ్రామీణ ఇళ్లు	4. గ్రామీణ రహదారులు
2. నీటి పారుదల	5. గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ
3. త్రాగునీరు	6. గ్రామీణ టెలిఫోన్
- 2005 - JNNURM (Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission) ప్రారంభం. ఇది ఎంపిక చేసిన నగరాలలో గృహవసతి అవసాపనా సదుపాయాలు కల్పించుటకు ఉద్దేశించినది.
- 2006, ఫిబ్రవరి 2 న జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం ను 200 వెనకబడ్డ జిల్లాల్లో ప్రారంభించారు. తర్వాత దీన్ని దేశంలోని అన్ని జిల్లాలకూ విస్తరించారు. 2009 అక్టోబర్ నుండి దీనిని "మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం" గా పిలుస్తున్నారు.

ఇతర సంఘటనలు:

- 2003 లో UTI.. UTI-1, UTI-2 లుగా విడిపోయింది.
- 2003 -బాలికల విద్యకోసం (NREGEL- National Programme for Education of Girl at Elementary Level) ప్రారంభం.
- 2004 లో జాతీయ రైతు కమీషన్ ఏర్పాటు.
- 2004 లో జాతీయ పనికి ఆహార పథకం ప్రారంభమైంది.
- 2005 National Rural Health Mission.

11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక (2007-12)

2007 ఏప్రిల్ 1 నుండి ప్రారంభమైంది. (2007 డిసెంబర్ లో జాతీయ అభివృద్ధి మండలి ఆమోదించింది.)

విజన్:

- పేదరికం తగ్గించి, ఉపాధి కల్పనను పెంచి సత్వర వృద్ధిని సాధించుట
- విద్య, ఆరోగ్యం లాంటి అవసరమైన సేవలు అందించుట
- విద్యా నైపుణ్యాలు పెంచుట ద్వారా సాధికారతను సాధించుట
- NREGS విస్తరణ ద్వారా ఉపాధిని విస్తరించుట
- పర్యావరణ కొనసాగింపు సాధించుట (Environmental Sustainability)
- లింగ వివక్షతను తగ్గించుట

ECONOMY

➤ పాలనలో మెరుగుదల తీసుకురావడం

ప్రాధాన్యత: Faster and Inclusive growth (సమైక్యత సత్వర వృద్ధి) అనగా ఎస్.సి, ఎస్.టి, మైనార్టీలు, మహిళలు, వెనుకబడ్డ వర్గాలు అందరినీ కలుపుకొని వృద్ధి సాధించుట.

వృద్ధిరేటు: 11వ ప్రణాళిక లో వృద్ధిరేటు లక్ష్యాలను పరిశీలిస్తే,

వ్యవసాయ రంగం	4%
పారిశ్రామిక రంగం	10% - 11%
సేవారంగం	9% - 11%

➤ 11వ ప్రణాళిక లో వార్షిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం 9% కాగా, చివరి సంవత్సరం 10% వృద్ధిని సాధించాలి.

Note: గత రెండు సం॥ల నుండి మాంద్యప్రభావం ఉండటం వలన ఈ వృద్ధిరేటును 8.1 శాతంనకు నవరించారు. చివరి సంవత్సరంలో 9% వృద్ధిని సాధించాలి.

➤ ఈ ప్రణాళిక నందు 6 రంగాలకు సంబంధించి 27 monitorable targets నిర్దేశించెను.

I. ఆదాయం-పేదరికం (6 అంశాలు):

1. జి.డి.పి వృద్ధిరేటు 9%
2. వ్యవసాయ వృద్ధిరేటు 4%
3. విద్యావంతులలో నిరుద్యోగిత 5% కంటే తక్కువ ఉండేట్లు చూడాలి.
4. 58 మిలియన్ల మందికి ఉపాధి కల్పించాలి.
5. నైపుణ్యం లేని శ్రామికుల వాస్తవ వేతనాలలో 20% పెరుగుదల ఉండాలి.
6. ప్రణాళికా అంతానికి పేదరికంను 10% పాయింట్లు తగ్గించాలి.

II. విద్య (5 అంశాలు):

7. ప్రాథమిక స్థాయిలో drop out Rates ను 52% నుండి 20% కి తగ్గించాలి.
8. ప్రాథమిక స్థాయిలో విద్యా ప్రమాణాలు పెంచాలి.
9. 7 సం॥ దాటిన వారిలో అక్షరాస్యతను 85% కి పెంచాలి.
10. 2012 నాటికి అక్షరాస్యతలో లింగ వివక్షతను 10% పాయింట్లు తగ్గించాలి.
11. ఉన్నత విద్యకు వెళ్లేవారి శాతం 2012 నాటికి 10% నుండి 15% పాయింట్లకు పెంచాలి.

III. ఆరోగ్యం (5 అంశాలు):

12. 2012 నాటికి శిశుమరణరేటును '28' కి, MMR ను '1' కి తగ్గించాలి.
13. 2012 నాటికి సంతానోత్పత్తిరేటును 2.1 కు తగ్గించాలి.
14. 2009 నాటికి అందరికీ సురక్షిత మంచినీరు అందించాలి.
15. అపొస్టికాహారంతో బాధపడుతున్న పిల్లల సంఖ్యను ప్రస్తుత స్థాయి నుండి సగానికి తగ్గించాలి.
16. రక్తహీనతగల స్త్రీలు, బాలికల శాతాన్ని సగానికి తగ్గించాలి.

ECONOMY

IV. స్త్రీలు మరియు పిల్లలు (3 అంశాలు):

17. 6 సం॥ లోపు జనాభాలో స్త్రీ, పురుషుల నిష్పత్తిని ప్రణాళికా అంతానికి 935 కి, 2017 నాటికి 950 కి పెంచాలి.
18. ప్రభుత్వ పథకాల లబ్ధిదారులలో కనీసం 33% మంది స్త్రీలు, పిల్లలు ఉండాలి.
19. పిల్లలందరూ తమ బాల్యంను అనుభవించగలగాలి.

V. అవస్థాపనా సదుపాయాలు (4 అంశాలు):

20. 2009 నాటికి అన్ని గ్రామాలకు, BPL కుటుంబాలకు విద్యుత్ కనెక్షన్లు అందించాలి.
21. 1000 కంటే ఎక్కువ జనాభాగల గ్రామాల్లో (కొండప్రాంతాలైతే 500 జనాభా) అన్ని కాలాలకూ పనికి వచ్చే విధంగా రోడ్లు నిర్మించాలి.
22. 2012 నాటికి అన్ని గ్రామాలకూ టెలిఫోన్ సౌకర్యం కల్పించాలి.
23. 2012 నాటికి అందరికీ ఇండ్ల స్థలాలు కల్పించి 2017 నాటికి ఇండ్లు నిర్మించాలి.

VI. పర్యావరణం (4 అంశాలు):

24. అడవులను, చెట్లను 5% పాయింట్లు పెంచాలి.
 25. 2012 నాటికి అన్ని ప్రధాన నగరాలలో WHO నిర్దేశించిన గాలి నాణ్యతను సాధించాలి.
 26. శక్తిని 20% పాయింట్లు పెంచాలి.
 27. అన్ని నదులను శుభ్రపరిచేందుకై పట్టణాలలో మురికినీటిని శుభ్రపరచాలి.
- పై 27 లో 13 లక్ష్యాలను రాష్ట్రాలకు నిర్దేశించుటకు జరిగింది.
- 11వ ప్రణాళిక నందు తలసరి ఆదాయం 7.6% వృద్ధిని సాధించాలి. మరియు రాబోయే 10 సం॥లలో తలసరి ఆదాయంను రెట్టింపు చేయాలని లక్ష్యం.

స్థూల ఆర్థిక సూచీలు:

1. జి.డి.పి. లో పొదుపురేటు	34.8%
2. ప్రస్తుత ఖాతా లోటు	1.88%
3. జి.డి.పి. లో పెట్టుబడి రేటు	36.7%
4. ICOR	4.1
5. జి.డి.పి. వృద్ధిరేటు	9%

ప్రణాళికా వనరులు - కేటాయింపులు:

- 11వ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగ కేటాయింపు 36,44,718 కోట్ల రూ॥లు
కేంద్రం వాటా	21,56,571 కోట్ల రూ॥లు (59.2%)
రాష్ట్రాల వాటా	14,88,147 కోట్ల రూ॥లు (40.8%)
- 11వ ప్రణాళికలో రంగాలవారీ కేటాయింపుల్లో;
1. సాంఘిక సేవలు	30%
2. శక్తి	23.4%
3. రవాణా, సమాచారం	18.3%

ECONOMY

➤ వివిధ రంగాలకు కేటాయింపులు:

రంగం	10వ ప్రణాళిక(%)	11వ ప్రణాళిక (రూ॥కోట్లలో)	11వ ప్రణాళిక(%)
1. వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు	3.8	1,36,381	3.7
2. గ్రామీణ అభివృద్ధి	8.5	3,01,069	8.3
3. ప్రత్యేక ప్రాంతాల కార్యక్రమం	1.0	26,329	0.7
4. నీటిపారుదల, వరదల నివారణ	6.9	2,10,326	5.8
వ్యవసాయ రంగం (1 to 4)	20.2	6,74,105	18.5
5. శక్తి	22.4	8,54,123	23.4
6. పరిశ్రమలు, గనులు	4.0	1,53,600	4.2
7. రవాణా	16.3	5,72,413	15.7
8. సమాచారం	5.1	95,380	2.6
రవాణా & సమాచారము (7 to 8)	21.4	6,67,793	18.3
9. శాస్త్ర సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, పర్యావరణం	1.8	87,933	2.4
10. సాధారణ ఆర్థిక సేవలు	1.9	62,523	1.7
11. సాంఘిక సేవలు	27.0	11,02,327	30.3
12. సాధారణ సేవలు	1.3	42,283	1.2

36,44,718

➤ పరిశ్రమలు, గనులపై కేవలం 4.2% కేటాయించారు.

➤ సాంఘిక సేవలు 11,02,327 కోట్లు (30.3%) దీనిలో

విద్య 3,47,338 కోట్లు (9.5%)

ఆరోగ్యం 1,75,000 కోట్లు (5.0%)

నీటి సరఫరా, పారిశుధ్యం

గృహనిర్మాణం

పట్టణాభివృద్ధి 1,54,000 కోట్లు (4.2%)

ఇతర సాంఘిక సేవలు మొ॥ కలవు

➤ 11వ ప్రణాళికలో అత్యధిక కేటాయింపులు సాంఘిక సేవలపై దీనిలో కూడా విద్యపై (3,47,000 కోట్లు) కేటాయించుట వల్ల ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ దీన్ని "విద్యాప్రణాళిక" గా పేర్కొన్నారు.

➤ 10వ ప్రణాళికతో పోలిస్తే 11వ ప్రణాళికలో కేటాయింపులు 125% పెరిగినవి.

➤ 10వ ప్రణాళికతో పోలిస్తే 11వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయరంగంపై కేటాయింపులు 20% నుండి 18.5% కి తగ్గినవి.

➤ ముఖ్యంగా వ్యవసాయాభివృద్ధికి అవసరమైన నీటిపారుదలపై కేటాయింపులు తగ్గెను.

➤ 58% (సుమారు 60%) ఆధారపడ్డ వ్యవసాయరంగంలో వృద్ధిని సాధించాలన్నా, సమ్మిళిత వృద్ధిని సాధించాలన్నా, నిర్దేశించిన వ్యవసాయరంగంలో 4% వృద్ధిని సాధించాలన్నా నీటిపారుదలపై కేటాయింపులు తగ్గించడం సరికాదన్నది విమర్శకుల అభిప్రాయం.

ECONOMY

- 10వ ప్రణాళికతో పోలిస్తే 11వ ప్రణాళికలో రవాణా, సమాచారం వాటా కూడా తగ్గింది. ముఖ్యంగా సమాచారం వాటా సగం తగ్గింది. సమాచారరంగంలో ప్రైవేట్ పెట్టుబడులు రోజురోజుకీ పెరుగుతూ రావడం వల్ల ఈ తగ్గింపు సమర్థనీయమేనని ప్రణాళికవేత్తల అభిప్రాయం.
- మానవాభివృద్ధికి ప్రాధాన్యమిచ్చి సాంఘిక సేవలపై నిధుల కేటాయింపు అనేది 27% నుంచి 30% పెంచుట మంచి పరిణామంగా చెప్పవచ్చు.

విద్యుత్:- 11వ ప్రణాళికలో 92,577 మెగావాట్ల విద్యుత్ను అదనంగా ఉత్పత్తి చేయాలని పేర్కొనెను.

10వ ప్రణాళికలో 41,110 మెగావాట్లు అదనంగా ఉత్పత్తి చేయాలని నిర్దేశించగా 21,000 మెగావాట్ల ఉత్పత్తి జరిగింది.

ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (IT):- 2012 నాటికి 18 మిలియన్ల మందికి ఉపాధిసందించాలనేది లక్ష్యం.

ఉద్యోగిత:- 11వ ప్రణాళికలో 58 మిలియన్ల మందికి ఉపాధిసందించాలనేది లక్ష్యంగా నిర్దేశించెను.

(10వ ప్రణాళికలో 47 మిలియన్ల మందికి ఉపాధిని అందించెను)

ప్రాంతీయ అసమానతలు:-

11వ ప్రణాళికలో గోవా 12% వృద్ధి, గుజరాత్ 11.2% వృద్ధి, ఆంధ్రప్రదేశ్ 9.5% వృద్ధిని సాధించాలి.

(10వ ప్రణాళికలో జార్ఖండ్ 11% వృద్ధి, గుజరాత్ 10% వృద్ధిని సాధించెను.)

- 11వ ప్రణాళికలో వృద్ధిరేట్లు;

మొదటి సంవత్సరం (2007-08)	9.3 %
రెండవ సంవత్సరం (2008-09)	6.8 %
మూడవ సంవత్సరం (2009-10)	8.0 %
నాల్గవ సంవత్సరం (2010-11)	8.5 % (సవరించిన అంచనా)
- ఈ ప్రణాళికలో 2007 అక్టోబర్ 1 న "రాష్ట్రీయ స్వాస్థ్య బీమా యోజన" (RSBY) పథకం ప్రారంభం. ఇది అవ్యవస్థీకృత రంగంలో పనిచేసే పేదరికపు రేఖ దిగువనున్న వారికి ఉద్దేశించబడింది.
- 2007 అక్టోబర్ లో "ఆమ్ ఆద్యీ బీమా యోజన" (AABY) ప్రారంభం. గ్రామీణ భూమిలేని కుటుంబాలకు బీమారక్షణ కల్పించేందుకు ఉద్దేశించబడింది. దీనికి చెల్లించే ప్రీమియం 200 రూ॥లు. దీని నిర్వహణ బాధ్యత LIC కు అప్పగించారు. నిధులను కేంద్ర,రాష్ట్రాలు 50:50 గా భరిస్తాయి. 2010 జూలై నాటికి 1.45 కోట్ల మందికి దీన్ని వర్తింపజేశారు.
- 2007 డిసెంబర్ లో "ఉజ్వల పథకం" ప్రారంభం. వ్యభిచార వృత్తిలో ఉన్నవారికి పునరావాసం కల్పించేందుకు ఇది ఉద్దేశించబడింది.
- 2009 RMSA (రాష్ట్రీయ, మాద్యమిక, శిక్ష అభియాన్) ప్రారంభం.
- 2010 RGSEAG (Rajiv Gandhi Scheme for Empowerment of Adolescent Girls) ప్రారంభం.

విమర్శ:-

- పేదరికంను 28% నుండి 18% కి తగ్గించుట, 58 మిలియన్ల మందికి ఉపాధిసందించుట, నిరుద్యోగితను 5% కి తగ్గించుట ఈ ప్రణాళిక ముందున్న సవాళ్లుగా పేర్కొనవచ్చు.
- వ్యవసాయరంగంలో 4% వృద్ధిని సాధించుట కూడా కష్టమే కావచ్చు.

ECONOMY

- ఇప్పటికే ప్రణాళిక 2,3 సం॥లలో అనుకున్న వృద్ధికంటే తక్కువగా నమోదయింది. రాబోయే సం॥లలో 9% పైన వృద్ధి నమోదయితేనే సవరించిన 8.1% వృద్ధి అయినా సాధించగలం.

వివిధ ప్రణాళికలు-వ్యయం

ప్రణాళిక	ప్రతిపాదిత వ్యయం(కోట్లు)	ప్రైవేట్ వ్యయం(కోట్లు)	ప్రభుత్వ వ్యయం(కోట్లు)	ప్రభుత్వరంగ వాస్తవవ్యయం(కోట్లు)
I (1951-56)	3,870	1,800	2,070(54%)	1960
II (1956-61)	7,900	3,100	4,800(61%)	4600
III (1961-66)	11,600	4,100	7,500(65%)	8500
IV (1969-74)	24,880	8,980	15,900(64%)	15,900
V (1974-79)	53,410	16,160	37,250(70%)	39,430
IV (1980-85)	1,58,710	61,210	97,500(61%)	1,09,290
VII (1985-90)	3,48,150	1,68,150	1,80,000(52%)	2,18,730
VIII (1992-97)	8,71,000	4,37,000	4,34,100(49.8%)	4,85,460
IX (1997-02)	23,03,200	14,44,000	8,59,200(37%)	7,05,820
X (2002-07)			15,25,639	16,18,460
XI (2007-12)			36,44,718	

- మొదటి ప్రణాళిక యందు 3870 కోట్లు కంటే, రెండవ ప్రణాళికలో 7900 కోట్ల రూ॥లు. ఇంచుమించుగా రెట్టింపు అయ్యింది.
- అయితే 3వ ప్రణాళికలో విదేశీ మారక నిల్వల కొరతవల్ల ఇది రెట్టింపు కాలేకపోయింది.
- మరలా 6వ ప్రణాళిక నుండి రెట్టింపువృత్తా వచ్చింది.
- ప్రభుత్వరంగ ప్రతిపాదిత వ్యయం:
 1వ ప్రణాళికలో 54% కాగా,
 5వ ప్రణాళికలో 70% గా ఉంది. ఇది తగ్గుతూ వచ్చి,
 8వ ప్రణాళిక నాటికి 50% కంటే తక్కువకు పడిపోయింది.
 8వ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వ ఆధిపత్యం తగ్గుతూ ప్రైవేట్ రంగం ఆధిపత్యం కనిపిస్తోంది.

ECONOMY

వివిధ ప్రణాళికలు - వివిధ రంగాలవారీ వ్యయం (శాతాల్లో):

ప్రణాళిక	వ్యవసాయ రంగం	శక్తి	పరిశ్రమలు	రవాణా, సమాచారం	సాంఘిక సేవలు
I	31	13	6	27	22
II	20	10	24	28	18
III	21	14	23	25	17
IV	24	15	23	20	18
V	22	19	26	18	17
VI	24	28	16	16	16
VII	22	28	13	19	18
VIII	21	27	10	21	22
IX	21.4	23.3	6.4	25.1	23.8
X	20.2	22.4	4.0	21.4	27
XI	18.5	23.4	4.2	18.3	30.3

వ్యవసాయం & నీటిపారుదల:-

I, IV ప్రణాళికలో ప్రథమస్థానం

- వ్యవసాయం-అనుబంధ రంగాలు, గ్రామీణాభివృద్ధి, ప్రత్యేక పథకాల కార్యక్రమం, నీటిపారుదల - వరదల నివారణ ఇవన్నీ కలిపి వ్యవసాయం & నీటిపారుదలగా పిలువబడుతున్నాయి.
- 1వ ప్రణాళికలో దీనికి 31% కేటాయించగా, 10వ ప్రణాళిక 20% కి తగ్గింది.
- 11వ ప్రణాళికలో దీనికి 18.5 % కేటాయించెను.

శక్తి:-

- 6వ ప్రణాళిక నుండి విద్యుత్తుకు బదులు 'శక్తి' అనే పదం ఉపయోగిస్తున్నారు.
- దీనిలో శక్తి, పెట్రోలియం, బొగ్గు, లిగ్నైట్, సాంప్రదాయేతర వనరులు భాగాలుగా ఉన్నాయి.
- మొదటి 4 ప్రణాళికలలో 10-15% మధ్య కేటాయింపులు జరిగెను. 6వ ప్రణాళిక నుండి కేటాయింపులు పెరిగెను. 6,7,8 ప్రణాళికలలో శక్తి ప్రథమస్థానం ఆక్రమించింది.

రవాణా & సమాచార:-

- 2,3,9 ప్రణాళికలలో ప్రథమస్థానం రవాణా & సమాచారం
- 11వ ప్రణాళికలో దీనిపై 18% వనరులు కేటాయించెను.
- సమాచార రంగంలో ప్రైవేట్ రంగం ముందుకు రావడమే దీనికి కారణం.

పరిశ్రమలు, గనులు:-

భారీ, కీలక, మధ్య, చిన్న తరహా పరిశ్రమలు & గనులు దీనిలో భాగాలు.

- 1వ ప్రణాళికలో దీనిపై 6% మాత్రమే కేటాయించెను.
- 2వ ప్రణాళికలో ఇది 24% కి పెరిగింది.
- 5వ ప్రణాళికలో ఇది ప్రథమస్థానం పొందింది.
- 6వ ప్రణాళిక నుండి తగ్గుతూ వస్తోంది.
- 10వ ప్రణాళికలో కేవలం 4% మాత్రమే వ్యయం జరిగింది.
- 11వ ప్రణాళికలో 4.2% మాత్రమే కేటాయించెను.

ప్రభుత్వరంగ వ్యయమంతా భారీపరిశ్రమల్లోనే జరిగింది. అనగా గృహ, చిన్న పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యమివ్వలేదు. అందుచే గాంధీయ ఆర్థికవేత్తలు విమర్శించారు.

ECONOMY

సాంఘిక సేవలు: విద్య, ఆరోగ్యం, గృహ, పట్టణాభివృద్ధి, వెనకబడిన తరగతులు దీనిలో భాగాలు.

10,11వ ప్రణాళికలలో ఇది ప్రథమస్థానం పొందినది.

- నిర్దేశించిన లక్ష్యాలకంటే ఎక్కువ వృద్ధిని సాధించిన ప్రణాళికలు: 1,5,6,7,8
- నిర్దేశించిన లక్ష్యాలకంటే తక్కువ వృద్ధిని సాధించిన ప్రణాళికలు: 2,3,4,9,10
- ఎక్కువగా విజయవంతం అయిన ప్రణాళికలు: 1,8
- అతితక్కువ వృద్ధిరేటును సాధించిన ప్రణాళిక: 3వ ప్రణాళిక
- ఇప్పటి వరకూ అత్యధిక వృద్ధిరేటు సాధించినది: 10వ ప్రణాళిక

ప్రణాళికలు-విజయాలు, అపజయాలు

విజయాలు:

1. జాతీయ, తలసరి ఆదాయాలు పెరిగాయి:-

- 1980 దశకానికి పూర్వం జాతీయ, తలసరి ఆదాయాలు 3.4%, 1.2% చొప్పున పెరిగాయి.
- 1980 తర్వాత 5.5%, 3.4% చొప్పున పెరిగాయి.
- అంటే రాజ్ కృష్ణ పేర్కొన్న 'హిందూ వృద్ధిరేటు' ను అధిగమించగలిగాం.
- 10వ ప్రణాళికలో వృద్ధి 7.8% నమోదైంది. అనగా జాతీయ, తలసరి ఆదాయాలు ఆశించిన విధంగా పెరిగాయి.

2. వ్యవసాయ అభివృద్ధి:-

1960 దశకంలో IADP, IAAP, HYVP, హరితవిప్లవం లు ప్రారంభించబడ్డాయి. ఫలితంగా ఎరువుల

వినియోగం 1950-51 లో 0.7 మిలియన్ టన్నులకాగా, 2008-09 నాటికి 25 మిలియన్ టన్నులకు పెరిగింది.

- నీటిపారుదల గల భూమి : 1950-51 లో 23 మిలియన్ హెక్టార్లు కాగా, 2008-09 నాటికి ఇది 85 మిలియన్ హెక్టార్లకు పెరిగింది (3 రెట్లకు పైగా పెరిగింది).
- ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి 1950-51లో 51 మిలియన్ టన్నులు కాగా, 2008-09 నాటికి 234 మిలియన్ టన్నులకి పెరిగింది. 2010-11 లో 241MT కి చేరింది.

వ్యవసాయోత్పత్తులు (మి||టన్నుల్లో)

	1950-51	2008-09	2010-11
ఆహార ధాన్యాలు	51	234	241.6
వరి	21	99	95
గోధుమ	7	81	80.8
బంగాళాదుంప	2	29	

- 58 సం||ల కాలంలో బంగాళాదుంపల ఉత్పత్తిలో అత్యధిక పెరుగుదల ఉంది.
- బంగాళాదుంపల తర్వాత గోధుమ ఉత్పత్తిలో అధిక పెరుగుదల కనిపిస్తుంది.

3. పరిశ్రమల వృద్ధి:-

- భారీ పరిశ్రమల్లో వైవిధ్యీకరణ సాధించగలిగాం.
- జనతా ప్రభుత్వం 6వ ప్రణాళికను ప్రవేశపెడుతూ భారత పారిశ్రామిక సామర్థ్యం విస్తరించుటయేగాక వైవిధ్యీకరణ చెందినదని పేర్కొనెను. దీనికికారణం - మహాలనోబిస్ భారీ పరిశ్రమల వ్యూహమే.

ECONOMY

పారిశ్రామికోత్పత్తులు	1950-51	2008-09
బొగ్గు (MT)	32	525
ఇనుము (MT)	3	215
విద్యుత్ KWH (B)	5	724
పెట్రోలియం (MT)	0.3	33

- వినియోగ వస్తువుల ఉత్పత్తి కూడా ప్రణాళికల కాలంలో పెరిగింది.

4. ఆర్థిక అవసాధనా సౌకర్యాలు వృద్ధి చెందాయి:-

- రోడ్లు, రవాణా, నీటిపారుదల, జలవిద్యుత్ ప్రాజెక్టులు, బ్యాంకింగ్ సంస్థలు వృద్ధిచెందాయి.

5. ఎగుమతులు, దిగుమతుల వైవిధ్యం:-

- భారత ఎగుమతుల్లో మార్పు వచ్చింది. ప్రారంభంలో ముడిసరుకులు ఎగుమతి జరిగేది. నేడు మూలధన, ఇంజనీరింగ్ వస్తువులను ఎగుమతి చేస్తున్నాం.
- మన దిగుమతుల్లో కూడా మార్పు వచ్చింది. వినియోగ వస్తువుల దిగుమతి తగ్గింది. వాటిని మనమే తయారు చేసుకుంటున్నాం. అనగా దిగుమతుల ప్రతిస్థాపన జరిగింది.
- మూలధన వస్తువుల దిగుమతులపై ఆధారపడటం తగ్గింది.

6. Development of Science & Technology :-

- ఆధునిక పరిశ్రమలను నిర్వహించగలిగే సాంకేతిక, నిర్వహణా నైపుణ్యంను సాధించగలిగాం.
- Middle East ఆఫ్రికాదేశాలకు మనమే సాంకేతిక నిపుణులను పంపేస్తామికి ఎదగగలిగాం. అంతరిక్షంలోకి అడుగుపెట్టిన 6వ దేశంగా భారత్ గుర్తింపు పొందింది.

7. Development of Huge Educational System:-

- 2004-05 నాటికి 1-12 తరగతుల మధ్య School Enrollment 21.9 కోట్ల మంది కలరు.
- ప్రపంచంలోనే ఇంత భారీనమోదు కలిగిన దేశాల్లో చైనా తర్వాత భారత్ 2వ స్థానంలో ఉంది.

8. పొదుపు పెట్టుబడుల పెరుగుదల:-

- 1950-51 లో భారత పొదుపు జి.డి.పి లో 9% లోపు ఉండేది. 2009-10 నాటికి ఇది 33.7%కి పెరిగింది. ఇదే కాలంలో పెట్టుబడి కూడా 9% నుండి 36.5% కి పెరిగింది.
- ప్రణాళికలు పూర్తయిన 40సం॥ల తర్వాత లక్షావాలా భారత ప్రణాళికల విజయంపై వ్యాఖ్యానిస్తూ;
- పొదుపు, పెట్టుబడులు పెరిగాయనీ;
 - ఆహారధాన్యాల్లో స్వావలంబన సాధించగలిగామనీ;
 - భారత పారిశ్రామిక నిర్మాణంలో మార్పొచ్చిందనీ;
 - నైపుణ్యంగల మానవశక్తిని వృద్ధిచేసుకోగలిగామనీ;
 - బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థ విస్తరించిందనీ;
 - ప్రభుత్వ, సహకార సంస్థలు విస్తరించాయనీ;
 - ప్రజల జీవన నాణ్యతలో (Birth Rate, death Rate, IMR) మార్పు వచ్చిందనీ పేర్కొనెను.

ECONOMY

వైఫల్యములు:-

- సుఖ్‌మాయ్ చక్రవర్తి "Development Planning the Indian Experience" గ్రంథంలో వైఫల్యాలను చర్చించెను. అవి:

1. ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు సమర్థవంతంగా పనిచేయకపోవడం
2. వృత్తులవారీ విభజనలో మార్పురాకుండుట
3. వ్యవసాయరంగంలో మార్పు అసంపూర్ణంగా ఉండుట

Ex: భూసంస్కరణలు సమర్థవంతంగా అమలుచేయలేకపోవడం.

- ఇవిగాక కొన్ని సాధారణ వైఫల్యాలు కన్పిస్తున్నాయి.

1. పేదరిక నిర్మూలనలో వైఫల్యం:-

- 1973-74 లో 55% ఉన్న పేదరికం 2004-05 నాటికి 27.5% కి తగ్గింది. ఈ కాలంలో పేదల సంఖ్య 32 కోట్ల నుండి 30 కోట్లకు మాత్రమే తగ్గింది.
- సురేష్ టెండూల్కర్ నివేదికలో 37% పేదరికం అంటే 40 కోట్ల మంది పేదలు కలరు.
- P.R. బ్రహ్మానంద వేతన-వస్తు నమూనా ద్వారా పేదరికంపై ప్రత్యక్షంగా దాడిచేయడానికి బదులు పేదరిక నిర్మూలనా పద్ధతులు అవలంబించెను అనెను.

2. నిరుద్యోగిత:-

- మొదట్నుంచీ మూలధన సాంద్రత ఉత్పత్తి పద్ధతులకు ప్రాధాన్యమిచ్చెను. ఫలితంగా నిరుద్యోగిత తగ్గలేదు.
- 1వ ప్రణాళికలో 5 మిలియన్లు ఉన్న నిరుద్యోగులు 10వ ప్రణాళిక ప్రారంభంనాటికి 35 మిలియన్లకు చేరెను.
- 3. ఆదాయ అసమానతలు తగ్గలేదు.
- 4. నల్లధనంను తగ్గించలేకపోయెను (జి.డి.పి. లో 40% కలదు)
- 5. ఆర్థికశక్తి కేంద్రీకరణను నిరోధించలేకపోయెను.
- 6. భూసంస్కరణల అమలులో వైఫల్యం.

ECONOMY

ఆర్థిక సంస్కరణలు (ECONOMIC REFORMS)

1991 నాటికి భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ.. ప్రభుత్వ ఆధిపత్యంగల ఆర్థికవ్యవస్థగా రూపొందినది. 1991 నాటి ఆర్థిక సమస్య అకస్మాత్తుగా సంభవించినది కాదు. ఇది గతంలోని ప్రభుత్వ విధానాల ఫలితమే.

సంస్కరణలకు పూర్వం ఆర్థికవ్యవస్థ లక్షణాలు:-

1. మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ:-

- * 1948-పారిశ్రామిక తీర్మానం మిశ్రమ ఆర్థికవ్యవస్థకు పునాదివేసింది.
- * 1956-పారిశ్రామిక తీర్మానం మిశ్రమ ఆర్థికవ్యవస్థను బలోపేతం చేసింది.
- * 1955, 1969, 1980, 1956, 1972 లలో వివిధ బ్యాంకులు, బీమా సంస్థలను జాతీయం చేయుటద్వారా ప్రభుత్వరంగం విస్తరించింది.

2. ప్రభుత్వరంగ విస్తరణ:-

- * 1951-52 లో 5 ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు ఉండేవి (29 కోట్ల పెట్టుబడితో),
- * 1991-92 నాటికి ఇవి 237 సంస్థలకు పెరిగెను (118 వేల కోట్లకు పెరిగెను).

3. ప్రైవేటీకరంగంపై అధిక నియంత్రణ:-

- * L,P,Q (లైసెన్సులు, పర్మిట్లు, కోటాలు) వంటి విధానాల ద్వారా ప్రైవేటీకరంగాన్ని నియంత్రించెను.
- * 1951 లో Industrial Development and Regulation Act ద్వారా పారిశ్రామిక లైసెన్సింగ్ విధానంను ప్రవేశపెట్టెను.
- * 1969 లో MRTP ని ప్రవేశపెట్టి పరిశ్రమలను విస్తరించాలన్నా, స్థలాన్ని మార్పిడి చేయాలన్నా ముందు అనుమతి పొందాలి...అనే నిబంధన ద్వారా నియంత్రించెను.

4. విదేశీ మూలధనం, పెట్టుబడి:-

- * 1991 కి పూర్వం విదేశీ పెట్టుబడిపై అధిక ఆంక్షలుండేవి.
- * విదేశస్థులు సగం కంటే తక్కువ శాతం మాత్రమే పెట్టుబడులు పెట్టాలి. యాజమాన్యం భారతీయుల చేతులలో ఉండేది.

5. విదేశీ వ్యాపార విధానం:-

- * 1991 కి పూర్వం దిగుమతుల ప్రతిస్థాపనకు ప్రాధాన్యమిచ్చెను.
- * చిన్న పరిశ్రమలకు కూడా రక్షణ కల్పించెను. ఫలితంగా మన వస్తువులు అంతర్జాతీయ పోటీకి నిలబడలేకపోయాయి.
- * 1956 లో State Trading Corporation స్థాపించుట ద్వారా విదేశీ వ్యాపారం క్రమబద్ధీకరించబడింది.
- * 1963 లో Minerals and Metals Trading Corporation ను స్థాపించుట ద్వారా లోహ వ్యాపారంను ప్రభుత్వ స్వాధీనం చేసుకున్నది.
- * విదేశీ మారక నియంత్రణకై 1973 లో Foreign Exchange Regulating Act (FERA) తీసుకొచ్చారు.

ECONOMY

నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల అవశ్యకత:-

1. **తక్కువ, అసంతృప్తి వృద్ధిరేటు** సంస్కరణలకు పూర్వం భారత్ లో వృద్ధిరేటు అల్పంగా ఉంది మరియు అసంతృప్తికరంగా ఉంది. దీనికి కారణం PSU ల అసమర్థత, ప్రైవేటీకరంగంపై విపరీత నియంత్రణ.

2. **ఇతర దేశాల అనుభవం**

* చైనా ప్రైవేట్ పెట్టుబడులకు ద్వారాలు తెరిచి వృద్ధి పథంలో పయనిస్తుంది.

* ఉత్తర కొరియా, తూర్పు ఐరోపా దేశాలు ప్రభుత్వ నియంత్రణావ్యవస్థను కలిగి అల్ప వృద్ధిరేటుతో ఉండగా, దక్షిణ కొరియా, పశ్చిమ ఐరోపా దేశాలు మార్కెట్ ఆర్థికవ్యవస్థకు ప్రాధాన్యమిచ్చి అధిక వృద్ధిని కలిగి ఉన్నాయి.

* మలేషియా, థాయిలాండ్, సింగపూర్లు మార్కెట్ ఆర్థికవ్యవస్థవైపు పయనించి అధిక వృద్ధితో ముందుకు పోతున్నవి. దీనితో భారత ఆర్థికవ్యవస్థ ఆలోచించాల్సిన సమయమొచ్చింది.

3. **ప్రభుత్వ సంస్థల అసమర్థత :-** ప్రభుత్వరంగ సంస్థల (PSUs) లో అసమర్థ యాజమాన్యం, వారి ఉత్పాదకతతో సంబంధం లేకుండా జీతాలివ్వడం, ఉద్యోగులలో పని సంస్కృతి కొరవడటం వలన ప్రభుత్వ సంస్థలు ఎక్కువగా నష్టాల్లో నడిచేవి.

4. **ద్రవ్యోల్బణం:-** 1990-91 లో ద్రవ్యోల్బణం రెండంకెల సంఖ్య (సుమారు 16%) కు చేరుకుంది.

5. **కోశలోటు:-** అంతర్గత ఋణాలు పెరుగుట, ప్రణాళికేతర వ్యయం, వడ్డీ చెల్లింపులు పెరగడం మరోవైపు పన్నరాబడి...వ్యయం పెరిగినంత వేగంగా పెరగకపోవడం వల్ల కోశలోటు ఏర్పడింది. 1991 నాటికి కోశలోటు 6.6% కి చేరింది.

6. **BOP లో సంక్షోభం:-**

* కోశలోటును భర్తీ చేసుకునేందుకు విదేశాల నుండి అధికంగా ఋణాలు స్వీకరించడం, దిగుమతులు భారీగా పెరగడం, దానికనుగుణంగా ఎగుమతులు పెరగకపోవడం వలన BOP నందు సంక్షోభం ఏర్పడింది.

* విదేశీ మారకపు నిల్వలు 15 రోజుల దిగుమతులకు కూడా సరిపడగా లేవు.

* 1991 లో భారత విదేశీ మారక నిల్వలు 2.2 బిలియన్ డాలర్లు.

* 1991 నాటికి ఎగుమతి ఆర్థికంలో 30% ఋణసేవలకైపోతుంది.

* 1991 ఆర్థిక సంక్షోభానికి ప్రధానకారణం BOP లో ఏర్పడిన సంక్షోభమే.

* 1990 లో గల్ఫ్ సంక్షోభం కూడా మన BOP పై ప్రతికూల ప్రభావం చూపింది.

లక్ష్యాలు

* కోశలోటును తగ్గించుట

* ప్రభుత్వరంగ పరిధిని తగ్గించి, ప్రైవేట్ రంగానికి అప్పగించుట

* పారిశ్రామిక లైసెన్సుల ఎత్తివేత

* విదేశీ పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించుట

* విదేశీ వ్యాపారంలో Tariff లు, Quota ల ఎత్తివేత మొదలగునవి.

1991 నాటికి భారత ఆర్థికవ్యవస్థలో కనబడే లక్షణాలు :-

1. ప్రభుత్వరంగ ఆధిపత్యంలో ఎక్కువ పరిశ్రమలు ఉండటం

ECONOMY

2. లైసెన్సింగ్ విధానం
3. MRTPఆంక్షలు
4. MNCsపై ఆంక్షలు
5. బ్యాంకులపై ప్రభుత్వ నియంత్రణ
6. Stock Exchange పై ప్రభుత్వ నియంత్రణ
7. దిగుమతులపై ఆంక్షలు
8. అధిక పన్నులు.

1991 - ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగాలు:- 1980 వ దశకం మధ్యలో రాజీవ్ గాంధీ కాలంలో దిగుమతల సరళీకరణ జరిగినప్పటికీ పూర్తిస్థాయి సంస్కరణలు 1991 లో పి.వి.నరసింహారావు, మన్మోహన్ సింగ్ ల ఆధ్వర్యంలో జరిగాయి. ఈ నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలను 2 రకాలుగా పిలుస్తారు.

1. Macro Economic Stabilisation Measures (స్థూల ఆర్థిక స్థిరీకరణ చర్యలు) ఇవి స్వల్పకాలానికి చెందినది. వీటినే 'Demand Management' చర్యలు అంటారు.
2. Structural Adjustment Policy (SAP) /నిర్మాణాత్మక సర్దుబాటు చర్యలు. ఇవి దీర్ఘకాలానికి చెందినది. మరియు సప్లయ్ వైపు ఆర్థికవ్యవస్థకు చెందినది.

1. స్థూల ఆర్థిక స్థిరీకరణ చర్యలు:- ఆర్థిక వ్యవస్థలో వెంటనే సర్దుబాటు చేసేందుకు ఉపయోగించినవి. దీనిలో భాగంగా;

ఎ) ద్రవ్యోల్బణాన్ని తగ్గించుట:- ద్రవ్య సప్లయ్ ను తగ్గించుట ద్వారా ద్రవ్యోల్బణాన్ని తగ్గించే ప్రయత్నం చేసెను.

బి) కోశ సర్దుబాటు చర్యలు:- పన్నురాబడిని పెంచేందుకు 1991 లో రాజాచెల్లయ్యకమిటీ నియమించారు.

* ప్రణాళికేతర వ్యయాన్ని తగ్గించేందుకు 2000లో గీతాకృష్ణన్ కమీషన్ నియమించారు.

* పన్నేతర రాబడిని పెంచేందుకు నీటి పారుదల, విద్యుత్, రోడ్లు మొదలగు వాటిపై యూజర్ చార్జీలు విధించెను.

* కోశలోటును తగ్గించేందుకు 2003లో FRBM చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టెను.

సి) **BOP లో సర్దుబాటు:-** BOP లో లోటును తగ్గించేందుకు రూపాయి మూల్యాహీనీకరణ చేసెను.

* 1992-93 లో LERMS ను ప్రవేశపెట్టెను.

2. Structural Adjustment Policy :-

దీనిలో భాగంగా LPG ని ప్రవేశపెట్టెను.

ఎ) **సరళీకరణ (L- Liberalisation):-** నియంత్రిత ఆర్థికవ్యవస్థకు స్వేచ్ఛను ప్రసాదించుటయే 'సరళీకరణ'. అనగా ప్రభుత్వ జోక్యం తగ్గించి మార్కెట్ శక్తులకు స్వేచ్ఛనివ్వడమే.

* భారత్ లో 1991 లో 18 పరిశ్రమలు మినహా మిగిలిన వాటికి లైసెన్సులు ఎత్తివేసెను. ప్రస్తుతం లైసెన్సులను 5 కు కుదించెను.

* విదేశీపెట్టుబడుల పరిమితిని పెంచెను.

* Mining, Ports, Harbers, అవస్థాపనా సదుపాయాల్లో 100% విదేశీ పెట్టుబడులను అనుమతించెను.

ECONOMY

బి) ప్రైవేటీకరణ (P- Privatisation):- దీనిలో భాగంగా ప్రభుత్వానికి Reserve చేసిన పరిశ్రమల సంఖ్యను '8' కి తగ్గించెను. ప్రస్తుతం '3' కు తగ్గించారు. ప్రభుత్వరంగ సంస్థలలో పెట్టుబడులను ఉపసంహరించెను.

సి) ప్రపంచీకరణ (G- Globalisation) :- భారత ఆర్థికవ్యవస్థను ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థతో అనుసంధానం చేయుటయే 'ప్రపంచీకరణ'. దీనిలో భాగంగా;

- * వస్తువులు, సేవులు, మూలధనం, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం లను ప్రపంచదేశాల మధ్య తరలించేటపుడు ఎలాంటి ముందస్తు అనుమతులు తీసుకోనక్కర్లేదు.
- * దిగుమతి లైసెన్సులను సరళీకరించెను.
- * దిగుమతి సుంకాలను 97% నుండి తగ్గించుకుంటూ వచ్చి 10% కి తీసుకువచ్చెను.

డి) విదేశీ మారక నిర్వహణలో సంస్కరణలు:-

- * 1992-93 Budget లో LERMS (Liberatised Exchange Rate Management System) ను ప్రవేశపెట్టెను. దీనిలో ఎగుమతిదారుడు తాను సంపాదించిన విదేశీమారక ద్రవ్యములో 40% RBI కి అధికారిక రేటువద్ద వినిమయం చేసి రూపాయిలోకి మార్చుకోగా మిగిలిన 60% బహిరంగ మార్కెట్లో demand supply ఆధారంగా నిర్ణయించబడ్డ వినిమయరేటుకు మార్పిడిచేసి రూపాయిలోకి మార్చుకొనును. అనగా రూపాయికి పాక్షిక మార్పిడి కల్పించెను. ఈ పద్ధతిని "ద్వంద్వ వినిమయ రేటు" అంటారు.
- * 1993-94 బడ్జెట్ లో రూపాయికి Trade Account లో పూర్తి మార్పిడి అవకాశం కల్పించెను (Full convertability of Rupee on Trade Account).
- * 1994 ఆగస్టు (1994-95) లో Current Account లో రూపాయికి పూర్తి మార్పిడి కల్పించెను. (Full Convertability of Rupee on Current Account)
- * మూలధన ఖాతాలో రూపాయికి పూర్తి మార్పిడి కల్పించే విషయంలో RBI మాజీ DY. గవర్నర్ అయిన S.S. తారాపూర్ని 1997 లో నియమించెను.
- తారాపూర్ కమిటీ కోశలోటును 3.5% కు తగ్గించి, ద్రవ్యోల్బణంను 3%-5% మధ్య ఉంచి, CRR ను 3% కి తగ్గించి, NPA ను 5% కి తగ్గించి రూపాయికి మూలధన ఖాతాలో పూర్తి మార్పిడిని అందించాలని పేర్కొన్నది.
- 2006 లో తారాపూర్ కమిటీని రెండవసారి నియమించెను.
- ఇది 3 దఫాలుగా రూపాయికి పూర్తి మార్పిడి కల్పించాలని పేర్కొన్నది.
 - మొదటి దఫా - 2006-07 లో
 - రెండవ దఫా - 2007-09 లో
 - మూడవ దఫా - 2011 నాటికి మూలధన ఖాతాలో పూర్తిమార్పిడిని కల్పించాలి.

> ఆర్థిక సంస్కరణలను మరోక విధంగా కూడా వర్గీకరించవచ్చు.

1. మొదటి తరం సంస్కరణలు
2. రెండవ తరం సంస్కరణలు

ECONOMY

1. మొదటి తరం సంస్కరణలు

ఎ) పారిశ్రామిక రంగ సంస్కరణలు:-

- * లైసెన్సుల ఎత్తివేత
- * ప్రభుత్వానికి Reserve చేసిన వాటిని తగ్గించుట
- * MRTP చట్టం సవరించుట.

అనగా de-licensing, de-reservation, de-Regulation లాంటి చర్యలు.

బి) ప్రభుత్వరంగ సంస్కరణలు:-

- * ప్రభుత్వరంగ పాత్రను కుదించుట
- * Golden Shake hand
- * మినీరత్న, నవరత్న, మహారత్న విధానాలు
- * National Renewal Fund (NRF) ఏర్పాటు

సి) కోశపరమైన సంస్కరణలు :-

- * పన్నురేట్లు తగ్గించి పన్నురాబడిని పెంచుట
- * సబ్సిడీలు తగ్గించుట
- * ప్రభుత్వోద్యోగుల పరిమాణాన్ని తగ్గించుట
- * User Charges విధించుట

డి) బ్యాంకింగ్ రంగ సంస్కరణలు :-

- * బ్యాంకింగ్ రంగంలో నరసింహం కమిటీ సిఫార్సుల అమలు.
- * SLR, CRR లను తగ్గించుట
- * Computerisation of Banks
- * CRAR/ CAR (Capital to Risk Assets Ratio) ను Banks అనుసరించుట
- * NPA (Non Performing Assets- నిరర్థక ఆస్తులు) ను తగ్గించేందుకు Assets Reconstruction Company (ARC) ఏర్పాటుచేయుట (2002 లో)
- * BSRB ని రద్దుచేయడం,

ఇ) విదేశీరంగ సంస్కరణలు:-

- * 1991 లో రూపాయి విలువను తగ్గించడం.
- * Quantitative Restrictions ఎత్తివేయుట.
- * ఎగుమతులను ప్రోత్సహించేందుకు Exports Orient Units (EOU) ను స్థాపించుట
- * దిగుమతి సుంకాలను తగ్గించుట

ECONOMY

* SEZ లను ఏర్పాటు చేయుట

* రూపాయికి పూర్తి మార్పిడి కల్పించుట.

2. రెండవతరం సంస్కరణలు :-

రెండవతరం సంస్కరణలలో '2' భాగాలు కలవు.

ఎ) మొదటి తరం సంస్కరణల కొనసాగింపు

బి) నూతనంగా ప్రవేశపెట్టిన సంస్కరణలు

నూతనంగా ప్రవేశపెట్టిన సంస్కరణలు :-

మొదటితరం సంస్కరణలు విస్తరించిన అంశాలపై 2వ తరం దృష్టి సారించింది.

1. **శ్రామిక సంస్కరణలు** :- దీనిలో కార్మికుల చట్టాల్లో సరళత్వంను తీసుకొచ్చారు. అనగా కార్మికుల నియామకంలోను, తొలగింపులోను యజమానికి స్వేచ్ఛ ఇచ్చెను.

2. **వ్యవసాయరంగ సంస్కరణలు** :- 2000 సం॥లో నూతన వ్యవసాయ విధానం ప్రకటించి వ్యవసాయ వృద్ధిరేటును 4% సాధించాలని నిర్దేశించెను.

* వ్యవసాయరంగంలోకి ప్రైవేట్, Corporate పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించెను.

* వ్యవసాయ వస్తువుల తరలింపులపై ఆంక్షలు ఎత్తివేసెను.

* వ్యవసాయ వస్తువులలో Future Trading కి అవకాశం కల్పించెను.

* Agriculture Export Zones (AEZ) ను ప్రోత్సహించెను.

3. రాష్ట్రాలకు సంస్కరణల విస్తరింపు :-

* FRBM Act ను రాష్ట్రాలకు విస్తరించడం

* VAT ను రాష్ట్రాలకు విస్తరించుట

4. Legal System: - నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల్లో భాగంగా మన చట్టాలను తాజాపరచడం జరిగెను.

Ex: MRTP చట్టం స్థానంలో 'పోటీ చట్టం'.

SICA స్థానంలో 'కంపెనీ సవరణ బిల్లు చట్టం'.

పాత పన్నుల స్థానంలో క్రొత్తగా 'GST చట్టం'.

5. సాంఘిక భద్రతా సంస్కరణలు

6. పర్యావరణ కొనసాగింపు సంస్కరణలు

7. విద్యాసంబంధ సంస్కరణలు

సమీక్ష:- * నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల వల్ల వృద్ధిరేటు పెరిగింది. పారిశ్రామిక రంగంలో వృద్ధి మెరుగైంది.

* PSUs గతం కంటే మెరుగ్గా పనిచేస్తున్నాయి (Public Sector Units).

* సేవారంగం...ముఖ్యంగా IT రంగం వృద్ధి చెందుతోంది.

* విదేశీ పెట్టుబడులు పెరుగుచున్నవి.

* విదేశీ వ్యాపారం పెరిగింది.

అయితే కొన్ని ప్రతికూల అంశాలు కలవు.

ECONOMY

- నిరుద్యోగిత పెరుగుతుంది.
- ముఖ్యంగా వ్యవస్థీకృత రంగంలో ఉపాధి తగ్గి, అవ్యవస్థీకృత రంగంలో ఉపాధి పెరుగుతోంది.
- Regular Employees తగ్గతూ casual Labour పెరుగుతున్నారు.
- వ్యవసాయరంగంలో పెట్టుబడులు క్షీణించడం వలన సంక్షోభం ఏర్పడుతుంది.
- ప్రాంతీయ అసమానతలు పెరుగుతున్నవి.
- దేశ ఆర్థిక సార్వభౌమత్వం తగ్గవచ్చు అనేది విమర్శకుల వాదన.

పేదరిక నిర్మూలన - నిరుద్యోగ నిర్మూలన పథకాలు & ముఖ్య సంస్థలు స్థాపన

1. సామాజిక అభివృద్ధి పథకం (CDP)	- 1952
2. జాతీయ విస్తరణ సేవా పథకం (NES)	- 1953
3. చిన్న పరిశ్రమల అభివృద్ధి సంస్థ (SIDO)	- 1954
4. ఖాదీ గ్రామీణ పరిశ్రమల కార్యక్రమం (KVIP)	- 1957
5. సాంధ్ర వ్యవసాయ జిల్లాల కార్యక్రమం (IADP)	- 1960-61
6. సాంధ్ర వ్యవసాయ ప్రాంతాల కార్యక్రమం (IAAP)	- 1965
7. క్రెడిట్ అధరైజేషన్ స్కీమ్ (CAS)	- 1965
8. అధిక దిగుబడి వంగడాల కార్యక్రమం (HYVP)	- 1966-67
9. ఇండియన్ టూరిజం డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ (ITDC)	- 1966
10. హరితవిప్లవం	- 1966-67
11. బహుళ పంటల కార్యక్రమం	- 1966-67
12. గ్రామీణ విద్యుదీకరణ కార్పొరేషన్	- 1969
13. మహారాష్ట్ర ఉపాదిహామీ పథకం	- 1972-73
14. అనావృష్టి ప్రాంతాల అభివృద్ధి పథకం	- 1973-74
15. ఎక్స్‌లెర్‌టెడ్ రూరల్ వాటర్ సప్లై ప్రోగ్రాం (ARWSP)	- 1972-73
16. కమాండ్ ఏరియా డెవలప్ మెంట్ ప్రోగ్రాం	- 1974-75
17. 20 సూత్రాల కార్యక్రమం	- 1975
18. నేషనల్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఫర్ రూరల్ డెవలప్ మెంట్	- 1977
19. ఎడారి అభివృద్ధి పథకం	- 1977-78
20. పనికి ఆహార పథకం	- 1977-78
21. అంతర్జాతీయ పథకం (రాజస్థాన్ లో ప్రారంభం)	- 1977-78
22. ట్రైనింగ్ రూరల్ యూత్ ఫర్ సెల్ఫ్ ఎంప్లాయిమెంట్	- 1979
23. సమీకృత గ్రామీణ అభివృద్ధి పథకం (1978-79లో మొదట ప్రారంభం)	- 1980
24. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం (NREP)	- 1980
25. డ్వాక్రా (DWCRA)	- 1982
26. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భూమి లేనివారికి ఉపాధి హామీ పథకం (RLEGP)	- 1983
27. రైతు వ్యవసాయ సేవా కేంద్రాలు (FASC's)	- 1983-84
28. భారత పారిశ్రామిక పునర్నిర్మాణ బ్యాంకు (IRBI)	- 1985
29. సమగ్ర పంటల బీమా పథకం	- 1985

ECONOMY

30. CAPART - కౌన్సిల్ ఫర్ ఎడ్యుకేషన్ మెంట్ ఆఫ్ పీపుల్స్ ఎక్సన్ అండ్ రూరల్ టెక్నాలజీ - 1986
31. పట్టణ పేదలకు స్వయం ఉపాధి పథకం (SEPUP) - 1986
32. SEBI - 1988
33. జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన (JRY) - 1989
34. నెహ్రూ రోజ్ గార్ యోజన (NRY) - 1989
35. స్కీమ్ ఆఫ్ అర్బన్ మైక్రో ఎంటర్ ప్రైజెస్ - 1990
36. నేషనల్ రిన్యూవల్ ఫండ్ - 1992
37. SITRA- (గ్రామీణ కళాకారులకు మెరుగైన పరికరాల సప్లై) - 1992
38. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎన్యూరెన్స్ స్కీమ్ (EAS) - 1993
39. MPLADS (పార్లమెంటు సభ్యుల స్థానిక ప్రాంతాల అభివృద్ధి పథకం) - 1993
40. ప్రధానమంత్రి రోజ్ గార్ యోజన - 1993
41. DRDA జిల్లా గ్రామీణ అభివృద్ధి ఏజెన్సీ - 1993
42. మహిళా సమృద్ధి యోజన - 1993
43. PMIUPEP - 1995
44. జాతీయ సాంఘిక సహాయ పథకం (NSAP) - 1995
45. గంగా కళ్యాణ యోజన (GKY) - 1997-98
46. భారత పారిశ్రామిక పెట్టుబడి బ్యాంకు (IIBI) - 1997
47. స్వర్ణజయంతి సహరి రోజ్ గార్ యోజన (SJSRY) - 1997 డిసెంబర్
48. రాజరాజేశ్వరి మహిళా కళ్యాణ యోజన - 1998
49. స్వర్ణజయంతి గ్రామ స్వరాజ్ గార్ యోజన - 1999 ఏప్రిల్
50. జవహర్ గ్రామ సమృద్ధి యోజన - 1999
51. జనశ్రీ భీమా యోజన - 2000
52. ప్రధానమంత్రి గ్రామోదయ యోజన - 2000
53. ప్రధానమంత్రి గ్రామ సడక్ యోజన (PMGSY) - 2000
54. సంపూర్ణ గ్రామీణ రోజ్ గార్ యోజన (SGRY) - 2001 సెప్టెంబర్ 25
55. వాల్మీకి అంబేద్కర్ ఆవాస్ యోజన - 2001
56. PURA (గ్రామీణప్రాంతాల్లో పట్టణ సౌకర్యాల కల్పన) - 2003
57. జాతీయ పనికి ఆహార పథకం - 2004 నవంబర్
58. నేషనల్ రూరల్ హెల్త్ మిషన్ (NRHM) - 2005
59. జవహర్లాల్ నెహ్రూ నేషనల్ అర్బన్ రెన్యూవల్ మిషన్ (JNNURM) - 2005-06
60. భారత నిర్మాణ - 2005 డిసెంబర్
61. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం (చట్టం 2005) - 2006 ఫిబ్రవరి 2
62. రాష్ట్రీయ స్వాస్థ్య భీమా యోజన - 2007 అక్టోబర్ 1
63. ఆమ్ ఆద్రీ భీమా యోజన - 2007 అక్టోబర్ 2
64. ఉజ్వల పథకం - 2007 డిసెంబర్
65. రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్ష అభియాన్ - 2009

పట్టణ పథకాలు :

SEPUP, NRY, UBSP, PMIUPEP, SJSRY, VAMBAY, JNNURM మొదలైనవి పట్టణ ప్రాంత పథకాలు.

ECONOMY

KEY POINTS

1. Planned Economy for India - మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య
2. Bombay plan - బొంబాయి పారిశ్రామికవేత్తలు
3. గాంధీ ప్రణాళిక - శ్రీమన్నారాయణ అగర్వాల్
4. ప్రజా ప్రణాళిక - యమ్.యన్.రాయ్
5. సర్వోదయ ప్రణాళిక - జయప్రకాష్ నారాయణ
6. ప్రణాళిక సంఘం స్వభావం - సలహాసంస్థ, రాజ్యాంగేతర సంస్థ
7. ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షుడు - ప్రధానమంత్రి
8. ప్రణాళికా సంఘం ఏర్పాటు - 1950
9. జాతీయాభివృద్ధి మండలి ఏర్పాటు - 1952
10. ప్రణాళికలను తుదిగా ఆమోదించేది - జాతీయాభివృద్ధి మండలి
11. రాష్ట్ర ప్రణాళికలకు కేంద్ర సహాయం - 'గాడ్గిల్ ఫార్ములా'
12. గాడ్గిల్ ఫార్ములా సవరణ - 'ముఖర్జీ ఫార్ములా'
13. 8వ ప్రణాళిక నుండి మనదేశంలో అమలులో ఉన్న ప్రణాళిక - సూచనాత్మక ప్రణాళిక
14. నిరంతర ప్రణాళిక - గున్నార్ మిర్థాల్
15. భారతదేశంలో నిరంతర ప్రణాళిక - లక్ష్మణ్
16. భారతదేశంలో ప్రణాళికా విరామం - 1966-99, 1990-92
17. Planning and the Poor - బి.యస్.మిన్హాస్
18. వృద్ధి జరిగితే దిగువ వర్గాల వారికి విస్తరించి పేదరికం దానంతట అదే తగ్గును - ట్రికిల్ డౌన్ థియరీ
19. హిందూ వృద్ధిరేటు - ప్రొఫెసర్ రాజ్ కృష్ణ
20. వృద్ధిరేట్ల విషయంలో లక్ష్యాన్ని మించి సాధించిన ప్రణాళికలు - 1,5,6,7,8 ప్రణాళికలు
21. లక్ష్యం కంటే తక్కువ వృద్ధి సాధించిన ప్రణాళికలు - 2,3,4,9,10 ప్రణాళికలు
22. రెండవ ప్రణాళిక వ్యూహం - మహాలనోబిస్ వ్యూహం
23. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక నమూనా - హోరాడ్-డోమర్
24. LPG నమూనా - డా॥ మన్మోహన్ సింగ్
25. PURA నమూనా - ఎ.పి.జె.అబ్దుల్ కలామ్
26. వేతన వస్తు నమూనా - వకీల్ మరియు బ్రహ్మానందం
27. 4వ ప్రణాళిక వృద్ధి నమూనా - అశోకరుద్ర మరియు మానె
28. 4వ ప్రణాళిక ముసాయిదా రూపకర్త - డి.ఆర్.గాడ్గిల్
29. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చినరంగం - వ్యవసాయరంగం
30. Community Development Programme - 1వ ప్రణాళిక
31. 2వ ప్రణాళిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన రంగం - పారిశ్రామిక రంగం
32. 3వ ప్రణాళిక లక్ష్యం - స్వావలంబన, స్వయంపోషకత్వం

ECONOMY

33. 4వ ప్రణాళిక లక్ష్యం - స్థిరత్వంతో కూడిన వృద్ధి, ఆర్థిక స్వావలంభన
35. 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక లక్ష్యం - పేదరిక నిర్మూలన, ఆర్థిక స్వావలంభన
36. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక లక్ష్యం - ఉపాది కల్పన, పేదరిక నిర్మూలన, సాంకేతిక స్వావలంభన
37. 7వ ప్రణాళిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది - ఆహారం, పని, ఉత్పాదకత
38. 8వ ప్రణాళిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది - మానవ వనరుల అభివృద్ధి
39. 9వ ప్రణాళిక దీనిపై దృష్టిని కేంద్రీకరించింది - సమానత్వంతో కూడిన వృద్ధి, సాంఘిక న్యాయం
40. 11వ ప్రణాళిక - సత్వర, సమ్మిళిత వృద్ధి
41. పరిశ్రమలు-రవాణా ప్రణాళిక, బోర్డ్ ప్రణాళిక - 2వ ప్రణాళిక
42. రూరెలా, దుర్గాపూర్, బిలాయ్ ప్రారంభం - 2వ ప్రణాళిక
43. 3వ ప్రణాళిక ముసాయిదాను రూపొందించినది - అశోక్ మెహతా
44. 1966లో రూపాయి మూల్యహీనీకరణ (36.5) - ప్రణాళికా విరామ కాలములో
45. రష్యా సహకారంతో బొకారో ఉక్కు కర్మాగారం - 4వ ప్రణాళిక
46. కనీస అవసరాల పథకం, 20 సూత్రాల కార్యక్రమం - 5వ ప్రణాళిక
47. IRDP, NREP, DWCRA, RLEGP - 6వ ప్రణాళిక
48. Poverty in India - రాత్, మరియు దండేకర్
49. JRY, NRY, SEBI, CCI, జాతీయ అక్షరాస్యతా మిషన్ - 7వ ప్రణాళిక
50. PMRY, NSAP, RIDF, AIDP, EAS - 8వ ప్రణాళిక
51. కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డ్ - 1998
52. PMGY, PMGSY, AAY, SGSY, SGRY - 9వ ప్రణాళిక
53. 10వ ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 8 శాతం
54. 10వ ప్రణాళిక సాధించిన వృద్ధిరేటు - 7.6 (7.8గా సవరించెను)
55. రాష్ట్రీయ సమ వికాసయోజన - 10వ ప్రణాళిక
56. 10వ ప్రణాళికలో ఏరంగంలో అత్యధిక వ్యయం చేసిరి - సాంఘిక సేవలు
57. NREGS, భారతనిర్మాణ JANNURM - 10వ ప్రణాళిక
58. 11వ ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 9% (చివరి సం॥లో 10%)
59. ఆమ్ ఆద్మి భీమా యోజన, రాష్ట్రీయ స్వాస్థ్య భీమా యోజన - 11వ ప్రణాళిక
60. 11వ ప్రణాళిక ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి వ్యయం - 36,44,718 కోట్లు
61. పన్ను రంగంలో సంస్కరణలు - రాజా చెల్లయ్య
62. కరెంట్ అకౌంట్లో రూపాయి పూర్తి మార్పిడి - 1994 ఆగష్టు (1994-95)
63. మూలధన ఖాతాలో రూపాయి మార్పిడి - తారాపోర్ కమిటీ (1997 & 2006)
64. బ్యాంకింగ్ రంగ సంస్కరణలు, విత్తరంగ సంస్కరణలు - నర్సింహం కమిటీ

ECONOMY

65. ద్రవ్య విధానం పనితీరు (1982)	- షుకుమార్ చక్రవర్తి
66. ఖాతాదారునికి మెరుగైన సేవలు	- గొయిపోరియో
67. బ్యాంకుల పర్యవేక్షణ	- పద్మనాభన్
68. బలహీన బ్యాంకుల పునర్వ్యవస్థీకరణ	- వర్మ కమిటీ
69. బ్యాంకులు, అభివృద్ధి విత్త సంస్థల సమన్వయం	- ఖాన్ వర్కింగ్ గ్రూప్
70. భీమా పరిశ్రమలో సంస్కరణలు	- మల్హోత్రా
71. బ్యాంకింగ్, పారిశ్రామిక, వర్తక, విత్తరంగ సంస్కరణలు	- మొదటి దశ ఆర్థిక సంస్కరణలు
72. శ్రామిక, వ్యవసాయ సంస్కరణలు	- రెండవ దశ నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు
73. ప్రభుత్వ ప్రణాళికేతర వ్యయం తగ్గింపు	- గీతాకృష్ణన్ కమిషన్
74. లకడావాలా ఘర్నూలా	- పేదరికం కొలమానంపై
75. మౌళిక సదుపాయాలపై సిఫార్సులు	- రాకేష్ మోహన్
76. పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ	- రంగరాజన్ కమిటీ
77. కంపెనీ చట్టం సంస్కరణలు	- ఇరాని కమిటీ
78. ఒక సంవత్సరం ముందుగా రద్దయిన ప్రణాళిక	- 5వ ప్రణాళిక
79. 11వ ప్రణాళిక అత్యధిక కేటాయింపులు చేయబడ్డ రంగం	- సాంఘిక సేవలు
80. వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలను గుర్తించుటకు	- పాండే కమిషన్
81. 1975 పి.సి.నాయక్ కమిటీ సూచనపై ఏర్పడిన సంస్థ	- వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధి అథారిటీ

ECONOMICS

ONE WORD QUESTIONS

ప్రణాళికలు - చరిత్ర

1. “కొన్ని ప్రభుత్వ సంస్థలు ఉద్దేశ పూర్వకంగాను, సుదీర్ఘ ఆలోచన తరువాత ఆర్థిక ప్రాధాన్యతలను ఎంపిక చేసుకొనుటయే ప్రణాళికా రచన” అని నిర్వచించినది ఎవరు ?
జ. శ్రీమతి బార్బారా ఊటన్
2. భారత ప్రజల జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచాలంటే దేశంలో ఉన్న వనరులను ప్రణాళికాబద్ధంగా అభివృద్ధి పరచాలని సూచించినది ఎవరు ?
జ. సర్ ఆర్థర్ సాల్టర్ (1931 లో)
3. ప్రణాళికాబద్ధమైన కృషి ద్వారా తక్కువ కాలంలో అభివృద్ధి సాధించిన దేశం ?
జ. రష్యా
4. భారతదేశంలో ప్రణాళికలను ఏర్పాటుచేసేందుకు ప్రభావితం చేసిన అంశాలు.
జ. (1) తక్కువకాలంలో రష్యా సాధించిన అభివృద్ధి, (2) 1929లో ప్రపంచంలో ఏర్పడిన ఆర్థికమాంద్యం, (3) అమెరికాలో రూజ్‌వెల్ట్ ప్రవేశపెట్టిన న్యూడీల్ సంస్కరణలు.
5. 1934లో Planned Economy for India (ప్రణాళికాబద్ధమైన ఆర్థిక వ్యవస్థ - భారతదేశం) అనే గ్రంథాన్ని రచించినది.
జ. మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య.
6. మన దేశానికి ప్రణాళికా సంఘం అవసరమని ప్రస్తావించిన మొట్టమొదటి జాతీయ నాయకుడు.
జ. సుభాష్ చంద్రబోస్
7. భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ 1938లో ఎవరి అధ్యక్షతన జాతీయ ప్రణాళికా కమిటీ (NPC)ని నియమించింది.
జ. జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ (రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం వలన ఈ కమిటీ నివేదికను తయారుచేయడంలో జాప్యం చేసింది).
8. 1943లో టాటా, బిర్లా లాంటి పారిశ్రామికవేత్తలు తయారుచేసిన భారతదేశ ఆర్థికాభివృద్ధికై ప్రణాళిక (A plan for Economic Development of India) ను ఏ పేరుతో పిలుస్తారు ?
జ. బొంబాయి ప్రణాళిక (Bombay plan).
9. బొంబాయి ప్రణాళిక అధిక ప్రాధాన్యతను ఏ రంగానికి ఇచ్చింది ?
జ. పారిశ్రామికాభివృద్ధి (ఇది వ్యవసాయరంగాన్ని విస్మరించింది).
10. బొంబాయి ప్రణాళిక 10వేల కోట్ల వ్యయంతో ఎన్ని సంవత్సరాలకు తలసరి ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేయాలని రూపొందించబడినది.
జ. 15 సంవత్సరాలు
11. ప్రజా ప్రణాళికను రూపొందించినది.
జ. యమ్.యన్.రాయ్ (ఇండియన్ లేబర్ ఫెడరేషన్‌కు చెందినవారు)

ECONOMICS

12. ప్రజా ప్రణాళికలో అధిక ప్రాధాన్యత ఏ రంగాలకు ఇవ్వబడింది.
జ. వ్యవసాయం, వినియోగ వస్తు పరిశ్రమలు.
13. బాంబే ప్రణాళికకు, ప్రజా ప్రణాళికకు గల తేడా ఏమిటి ?
జ. బాంబే ప్రణాళిక పెట్టుబడిదారీ లక్షణాలతో ఉండగా, ప్రజా ప్రణాళిక సామ్యవాద లక్షణాలతో ఉంది.
14. గాంధీ సిద్ధాంతాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని 3500 కోట్ల వ్యయంతో గాంధీ ప్రణాళికను రూపొందించినది.
జ. శ్రీమన్నారాయణ అగర్వాల్
15. వికేంద్రీకృత ఆర్థిక వ్యవస్థ, గ్రామ స్వయం సమృద్ధత లక్ష్యాలుగా రూపొందించబడ్డ ప్రణాళిక.
జ. గాంధీ ప్రణాళిక (దీనిలో పరిశ్రమలు కన్నా వ్యవసాయానికి, పెద్ద పరిశ్రమల కన్నా కుటీర పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం జరిగింది.)
16. 1944లో ప్రణాళికా అభివృద్ధి శాఖ (Department of planning and development) ను ఎవరి ఆధ్వర్యంలో ప్రభుత్వం నెలకొల్పింది.
జ. సర్ అద్దేషర్ దలాల్ (ఇతను బొంబాయి ప్రణాళిక నిర్మాతలలో ఒకరు)
17. 1946లో ఏర్పడిన మధ్యంతర ప్రభుత్వం నియమించిన High level Advisory Planning Board అధ్యక్షుడు ఎవరు ?
జ. కె.సి.నియోగి (ఇది ఒక స్థిర ప్రణాళికా సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని సిఫార్సు చేసెను.)
18. 1950లో సర్వోదయ ప్రణాళికను రూపొందించినది.
జ. శ్రీ జయప్రకాష్ నారాయణ
19. భారత రాజ్యాంగంలోని ఏ అంశం ప్రాతిపదికగా ప్రణాళికా సంఘం ఏర్పడింది.
జ. ఆదేశిక సూత్రాలు (ఆర్టికల్ 39)
20. ప్రణాళికా సంఘం ఏర్పడిన సంవత్సరం.
జ. 1950 మార్చి 15 (కేంద్ర మంత్రిమండలి తీర్మానం ద్వారా ఏర్పడినది)
21. ప్రణాళికా సంఘం స్వభావం.
జ. రాజ్యాంగేతర సంస్థ, మరియు శాసనేతర సంస్థ. (extra constitutional and non-statutory body)
- Note :** ఇది కేవలం సలహా సంస్థ మాత్రమే (Advisory Body)
22. ప్రణాళికా సంఘానికి అధ్యక్షుడు ఎవరు. (ex-officio chairman)
జ. ప్రధానమంత్రి
23. మొదటి ప్రణాళికా సంఘ అధ్యక్షుడు ఎవరు.
జ. జవహర్లాల్ నెహ్రూ
24. మొదటి ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు ఎవరు.
జ. గుల్జారిలాల్ నందా
25. ప్రస్తుత ప్రణాళికా సంఘ అధ్యక్షుడు ఎవరు.
జ. డా॥ మన్మోహన్ సింగ్

ECONOMICS

26. ప్రస్తుత ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు ఎవరు.
జ. డా॥ మాంటెకెసింగ్ అహ్లావాలియా.
27. దేశంలోని భౌతిక, మానవ వనరులను అంచనావేసి, వాటిని సమర్థవంతంగా వినియోగించేందుకు దోహదపడే సంస్థ.
జ. ప్రణాళికా సంఘం
28. ఆర్థిక ప్రణాళికలు రాజ్యాంగంలోని ఏ జాబితాకు చెంది ఉన్నవి.
జ. ఉమ్మడి జాబితా
29. జాతీయాభివృద్ధి మండలి ఏర్పాటుయిన సంవత్సరం.
జ. 1952 (ఇది కేంద్ర కార్యనిర్వాహక వర్గం ఉత్తర్వు ద్వారా ఏర్పడింది)
30. ప్రణాళికలను పరిశీలించి తుదిగా ఆమోదించేది.
జ. జాతీయాభివృద్ధి మండలి (NDC)
31. జాతీయాభివృద్ధి మండలికి అధ్యక్షుడుగా ఎవరు వ్యవహరించెను.
జ. ప్రధానమంత్రి
32. 1967 తరువాత NDC లో సభ్యులు.
జ. కేంద్ర కేబినెట్ మంత్రులు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల పాలకులు, ప్రణాళికా సంఘం సభ్యులు, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులు.
33. ప్రణాళికా నిర్మాణంలో రాష్ట్రాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే సంస్థ.
జ. జాతీయాభివృద్ధి మండలి.
34. జాతీయాభివృద్ధి మండలి స్వభావం.
జ. ఇదికూడా రాజ్యాంగేతర సంస్థయే.
35. రాష్ట్ర ప్రణాళికా బోర్డు చైర్మన్ గా ఎవరు వ్యవహరిస్తారు ?
జ. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి
36. జిల్లా ప్రణాళికాబోర్డు చైర్మన్ గా ఎవరు వ్యవహరిస్తారు ?
జ. జిల్లా కలెక్టర్
37. ఏ అధికరణ ప్రకారం రాష్ట్రాలకు ప్రణాళికలకై గ్రాంట్లు మంజూరు చేయబడును ?
జ. ఆర్టికల్ 282
38. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి రాష్ట్ర ప్రణాళికలకు కేంద్ర సహాయం ఎవరి ఫార్ములా ఆధారంగా పంపిణీ చేయబడుతుంది ?
జ. గాడ్గిల్ ఫార్ములా (ప్రస్తుతం గాడ్గిల్ ఫార్ములా స్థానంలో ముఖర్జీ ఫార్ములా అమలుచేయబడుతుంది.)
39. NDC కి కార్యదర్శిగా వ్యవహరించేది ?
జ. ప్రణాళికా సంఘం కార్యదర్శి.

ECONOMICS

ప్రణాళికలు - రకాలు

40. ప్రణాళికా రచన, అమలు ఒక కేంద్ర అధికార యంత్రాంగం వద్ద కేంద్రీకృతమై ఉంటే అట్లాంటి ప్రణాళికను ఏమందురు ?
- జ. కేంద్రీకృత ప్రణాళిక (రష్యా లాంటి సామ్యవాద ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఇలాంటి ప్రణాళిక కనపడును).
41. ప్రాంతీయ అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని రూపొందించే ప్రణాళికలు ?
- జ. వికేంద్రీకృత ప్రణాళికలు.
42. ఆదేశాత్మక లేదా నిర్దేశాత్మక ప్రణాళికలో ప్రణాళికా రచన, అమలు ఎవరి ఆధీనంలో ఉంటాయి ?
- జ. కేంద్ర సంస్థ లేదా ప్రభుత్వం (రష్యా, చైనా లాంటి దేశాలలో కన్పడును.)
43. ప్రభుత్వం స్థూల అంశాలను నిర్ణయించి వాటిని సాధించుటకు ప్రయివేట్ రంగానికి అన్ని సౌకర్యాలు కల్పించే ప్రణాళిక ఏది ?
- జ. సూచనాత్మక ప్రణాళిక (మొదట దీన్ని ఫ్రాన్స్ ప్రభుత్వం అవలంబించింది)
44. 8వ ప్రణాళిక నుండి భారతదేశంలో ఏరకమైన ప్రణాళికలను అమలు పరుస్తున్నారు ?
- జ. సూచనాత్మక ప్రణాళిక (Indicative Plan) (కేంద్రీకృత ప్రణాళిక స్థానంలో దీన్ని అమలు పరుస్తున్నారు.)
45. 20 లేదా 25 సంవత్సరాల కాలాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని రచించే ప్రణాళిక.
- జ. Perspective planning (దీర్ఘదర్శి ప్రణాళిక)
46. ఒక సంవత్సర కాల వ్యవధిలో రచించే ప్రణాళికలు.
- జ. స్వల్పకాలిక ప్రణాళిక లేదా వార్షిక ప్రణాళికలు.
47. నూతనంగా ఉత్పన్నమయ్యే పరిస్థితులను బట్టి ప్రణాళికా లక్ష్యాలను నిరంతరం మార్చుటకు అవకాశం కల్పించే ప్రణాళిక.
- జ. నిరంతర ప్రణాళిక
48. నిరంతర ప్రణాళిక అనే భావనను ప్రవేశపెట్టినది.
- జ. గున్నార్ మిర్దాల్
49. 1978లో జనతాప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ప్రణాళిక.
- జ. నిరంతర ప్రణాళిక
50. భారతదేశంలో నిరంతర ప్రణాళికను రూపొందించినది ?
- జ. లక్ష్మీవాళా
51. కొన్ని సంవత్సరాల కాలాన్ని స్థిరంగా నిర్ణయించి, లక్ష్యాలు సాధించుటకు రూపొందించే ప్రణాళిక ?
- జ. స్థిర ప్రణాళిక (ఉదా : భారత్ లో ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు పంచవర్ష ప్రణాళికలు రూపొందిస్తారు.)
52. భారతదేశంలో పంచవర్ష ప్రణాళికకు మరో పంచవర్ష ప్రణాళికకు మధ్య కాలాన్ని ఈ విధంగా పిలుస్తారు?
- జ. ప్రణాళికా విరామం (1966-69, 1990-92)

ECONOMICS

53. భారత పంచవర్ష ప్రణాళిక లక్షణాలు ఏవి ?

జ. 8వ ప్రణాళిక నుంచి సూచనాత్మక స్వభావం కలిగి ఉంది.

ప్రణాళికా ప్రక్రియ అన్ని రంగాలకు వర్తిస్తుంది కాబట్టి ఇది సమగ్రమైన ప్రణాళిక.

ఇది దీర్ఘకాలిక స్వభావం కలిగి ఉంది.

ప్రణాళికా లక్ష్యాలు

54. రాజ్యాంగంలోని ఏ నిబంధన స్త్రీ, పురుషులకు సమాన జీవన ప్రమాణాన్ని అందించాలని, సహజ వనరులు సమానంగా పంపిణీ చేయాలని, ఆర్థిక శక్తి కేంద్రీకృతం కాకుండా చూడాలని పేర్కొంటుంది ?

జ. ఆదేశ సూత్రాలలోని 39 నిబంధన.

55. 'Planning And The Poor' గ్రంథ రచయిత ?

జ. బి.ఎస్. మిన్హాస్

56. ప్రణాళికా సంఘం ఏర్పరచిన దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలు ఏవి ?

జ. 1) సత్వర ఆర్థిక వృద్ధి, (ఉత్పత్తిని గరిష్టంగా పెంచి, జాతీయ తలసరి ఆదాయాలు పెంచుట)

2) సంపూర్ణ ఉద్యోగితను సాధించుట

3) ఆదాయ, సంపద వ్యత్యాసాలు తగ్గించుట

4) సాంఘిక న్యాయంతో కూడిన సామ్యవాద సమాజం ఏర్పడేటట్లు చేయడం

నోట్ : మొదటి రెండు లక్ష్యాలు ఆర్థిక లక్ష్యాలు కాగా, తరువాత రెండు సాంఘిక లక్ష్యాలు.

57. ప్రణాళికా ఆర్థిక లక్ష్యాలలో ఒకటయిన సత్వర ఆర్థిక వృద్ధి సాధనకు తీసుకొన్న చర్యలేవి ?

జ. వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, రవాణా, కమ్యూనికేషన్స్ లాంటి రంగాలు అభివృద్ధి ద్వారా జాతీయ, తలసరి ఆదాయాలు పెంచేందుకు ప్రయత్నం చేసిరి.

58. Trickle Down Theory అనగా ?

జ. ఆర్థిక వృద్ధి జరిగి జాతీయ, తలసరి ఆదాయాలు పెరిగితే అది దిగువ వర్గాలకు ప్రసరించి పేదరికం దానంతట అదే తగ్గును.

59. హిందూ వృద్ధి రేటు అనగా ?

జ. భారత జాతీయాదాయ వృద్ధి రేటు 3 నుంచి 3.5 మధ్య తక్కువగా ఉండడాన్ని హిందూవృద్ధి రేటు అని ప్రొఫెసర్ రాజ్ కృష్ణ పేర్కొనెను.

60. 1950-51 నుంచి 1980-81 మధ్య భారతదేశ జాతీయాదాయ, తలసరి ఆదాయాల వృద్ధిరేట్లు సగటున ఎంతగా నమోదయినాయి ?

జ. జాతీయాదాయ వృద్ధిరేటు 3.5, తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు 1.2

61. ఏ దశకం నుండి రాజ్ కృష్ణ పేర్కొన్న హిందూ వృద్ధిరేటు భారతదేశం అధిగమించింది ?

జ. 1980 దశకం నుంచి.

ECONOMICS

62. 1980-81 నుంచి 2000-01 మధ్య భారత జాతీయ, తలసరి ఆదాయాల వృద్ధిరేట్లు సగటున ఎంత ఉన్నాయి ?
- జ. జాతీయాదాయ వృద్ధిరేటు 5.6, తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు 3.2గా ఉంది.
63. 2000-01 నుంచి 2006-07 మధ్య జాతీయ తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేట్లు సగటున ఎంత నమోదయినాయి?
- జ. జాతీయాదాయ వృద్ధిరేటు 7.5, తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు 5.6.
64. అనుకున్న లక్ష్యం కంటే ఎక్కువ వృద్ధి రేట్లు సాధించబడిన ప్రణాళికలు ?
- జ. 1, 5, 6, 7, 8 ప్రణాళికలు.
65. నిర్దేశించిన లక్ష్యం కంటే తక్కువ వృద్ధి సాధించబడిన ప్రణాళికలు ?
- జ. 2, 3, 4, 9 ప్రణాళికలు.
66. 10వ ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం 8% కాగా సాధించిన వృద్ధిరేటు ఎంత ?
- జ. 7.8 (ఇప్పటివరకు భారత ప్రణాళికలలో అత్యధిక వృద్ధిరేటు ఇదే)
67. 10వ ప్రణాళికలో సాధించిన తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు ?
- జ. 6.1
68. ఉపాధికి, ఆర్థిక వృద్ధికి మధ్య వైరుధ్యాన్ని గుర్తించి, ఉపాధికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన మొదటి ప్రణాళిక ఏది ?
- జ. జనతాపార్టీ ప్రవేశపెట్టిన 6 ప్రణాళిక (ఇదే నిరంతర ప్రణాళిక)
69. IRDP, NREP, RLEGP లాంటి ఉపాధి పథకాలు ప్రవేశపెట్టబడిన ప్రణాళిక ?
- జ. 6వ ప్రణాళిక
70. సాంఘిక లక్ష్యాలలో భాగంగా ఆదాయ అసమానతలను తగ్గించేందుకు తీసుకున్న చర్యలు ఏవి ?
- జ. మధ్యవర్తులను తొలగించుట, కమతాలపై గరిష్ట పరిమితిని విధించుట మొదలయినవి.
71. సాంఘిక మరియు ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం గురించి ప్రస్తావించబడిన ప్రణాళిక ?
- జ. 4వ ప్రణాళిక
72. 1991 నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల తరువాత మార్కెట్ శక్తులకు చోటు ఇచ్చుట వలన ప్రణాళిక యొక్క ఏ లక్ష్యాలు విస్మరించబడ్డాయి ?
- జ. సాంఘిక లక్ష్యాలు
73. భారత పంచవర్ష ప్రణాళికలలో గల వైరుధ్యం ఏమిటి ?
- జ. సత్వర వృద్ధి సాధించుటకై అధిక పెట్టుబడులు పెట్టే మూలధన సాంద్రత పద్ధతి ఉపయోగించుట వలన ఆర్థిక శక్తి కొద్దిమంది వద్దే కేంద్రీకృతమై ఆదాయ అసమానతలు పెరుగుచున్నవి.
74. ఆచరణలో భారత ప్రణాళికలు ఏ లక్ష్యానికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను ?
- జ. సత్వర వృద్ధి

ECONOMICS

ప్రణాళికా వ్యూహాలు

75. రెండవ ప్రణాళిక నుంచి భారత ప్రణాళికలలో అమలు పరచిన వ్యూహాలు ఏవి ?
 జ. మహల్ నోబిస్ నమూనా, గాంధీ నమూనా, రావు-మన్మోహన్ సింగ్ నమూనా, పురా నమూనా.
76. ఏ పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి స్పష్టమైన అభివృద్ధి వ్యూహం కనపడును ?
 జ. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక.
77. రష్యా అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని స్పష్టమైన అభివృద్ధి నమూనాను రూపొందించినది ?
 జ. పి.సి. మహల్నోబిస్
78. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక రూపశిల్పిగా ఎవరిని పిలుస్తారు ?
 జ. పి.సి. మహల్నోబిస్
79. సత్వర ఆర్థికాభివృద్ధికి పారిశ్రామికీకరణ అవసరమని దీనికై భారీపరిశ్రమలలో అధిక పెట్టుబడులు పెట్టాలని పేర్కొన్న వ్యూహం.
 జ. పి.సి. మహల్నోబిస్ వ్యూహం
80. పారిశ్రామికీకరణ అంటే భారీ పరిశ్రమల అభివృద్ధి అని పేర్కొన్న ప్రధాని ?
 జ. జవహర్లాల్ నెహ్రూ
81. మహల్నోబిస్ వ్యూహంలో లోపాలు.
 జ. వ్యవసాయ రంగాన్ని నిర్లక్ష్యం చేయుట, చిన్న పరిశ్రమలను వినియోగవస్తు పరిశ్రమలను నిర్లక్ష్యం చేయుట, ఆదాయ అసమానతలు, పేదరికం తగ్గకపోవుట, నిరుద్యోగం పెరుగుట.
82. వ్యవసాయరంగాన్ని నిర్లక్ష్యం చేయడం భారతజాతికి ప్రణాళికావేత్తల శాపమని నెహ్రూ విధానాన్ని విమర్శించినది.
 జ. చరణ్ సింగ్
83. మహల్నోబిస్ నాలుగు రంగాల నమూనాలో గల అంశాలు.
 జ. (a) పెట్టుబడిరంగం(K) ; (b) వినియోగవస్తురంగం (ఇది 3 రంగాలుగా ఉంటుంది)
 c_1 రంగం = కర్మాగారాలలో వినియోగ వస్తువులలో ఉత్పత్తి
 c_2 రంగం = చిన్న, గృహ పరిశ్రమలలో వినియోగ వస్తు ఉత్పత్తి వ్యవసాయ వస్తువుల ఉత్పత్తితో సహా
 c_3 రంగం = సేవారంగం
84. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఎవరి నమూనా ఆధారంగా రూపొందించడం జరిగింది ?
 జ. హారాడ్ - డోమర్ నమూనా (వృద్ధిరేటు = పొదుపురేటు / మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి)
85. హారాడ్-డోమర్ నమూనా ప్రకారం ఆర్థిక వృద్ధికి, పొదుపు లేదా పెట్టుబడికి మధ్యగల సంబంధం.
 జ. ప్రత్యక్షంగా ఉంటుంది.
86. హారాడ్-డోమర్ నమూనా ప్రకారం వృద్ధిరేటు ఏ అంశంతో విలోమ సంబంధం కలిగి ఉండును ?
 జ. మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి

ECONOMICS

87. 5శాతం వృద్ధి రేటును సాదించాలంటే మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి 3 అయినపుడు, పొదుపు లేదా పెట్టుబడి శాతం ఎంత ఉండాలి ?

జ. 15 $\left[5 = \frac{?}{3} \right]$

88. 1978లో జనతాపార్టీ 6వ ప్రణాళికను (1978-83) రూపొందించినపుడు స్వీకరించిన వ్యూహం ఏది?

జ. గాంధీ ఆర్థికాభివృద్ధి నమూనా

89. గాంధీ నమూనాను రూపొందించినది.

జ. శ్రీమన్నారాయణ అగర్వాల్

90. గాంధీ నమూనా యొక్క మౌళిక లక్ష్యం.

జ. సాధారణ ప్రజానీకం యొక్క భౌతిక, సాంస్కృతిక జీవన స్థాయిని పెంచుట. దీనికై వ్యవసాయ శాస్త్రీయాభివృద్ధి, కుటీర గ్రామీణ పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చేయుట.

91. గాంధీ ప్రణాళిక లక్షణాలు.

- జ. 1) ఉత్పత్తి ప్రధాన ప్రణాళిక కంటే ఉపాధి ప్రణాళికకు ప్రాధాన్యతను ఇచ్చుట,
2) ఎక్కువమందికి ఉపాధి కల్పించేందుకు వ్యవసాయానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చుట,
3) భారీ పరిశ్రమలకు బదులు చిన్న పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చుట

92. L.P.G. నమూనాను 1991లో ప్రవేశపెట్టినది.

జ. డా॥ మన్మోహన్ సింగ్

93. రావు, మన్మోహన్ సింగ్ నమూనాకు మరొకపేరు.

జ. L.P.G. నమూనా (సరళీకరణ, ప్రయివేటీకరణ, ప్రపంచీకరణ)

94. L.P.G. నమూనా ముఖ్య లక్షణాలు.

జ. ప్రభుత్వరంగానికి రిజర్వు చేసిన అంశాలను ప్రయివేట్ రంగానికి అనుమతిచ్చుట. MRTP చట్టంలో పరిమితులు ఎత్తివేత, పారిశ్రామిక లైసెన్సింగ్ ఎత్తివేత, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలకు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని కల్పించుట, విదేశీపెట్టుబడులకు అనుమతి ఇచ్చుట.

95. L.P.G. నమూనాలో లోపాలు.

జ. అధిక ఉపాధిని కల్పించే వ్యవసాయం, వ్యవసాయాధార పరిశ్రమలను నిర్లక్ష్యం చేయుట, విచక్షణారహితంగా MNC లకు అనుమతిచ్చుట, దిగుమతులకు అనుమతిచ్చుట వలన వ్యాపార లోటు పెరుగుట, మూలధన సాంద్రత పద్ధతికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చుట.

96. PURA నమూనా (పట్టణ ప్రాంత సౌకర్యాలు గ్రామీణ ప్రాంతంలో కల్పించుట) రూపొందించినది.

జ. అబ్దుల్ కలాం

ECONOMICS

97. 10శాతం వృద్ధిని సాధించి దానిని నిలబెట్టుకోవాలంటే అబ్బుల్ కలాం ప్రకారం ఏ ఐదు అంశాలలో చర్యలు అవసరం.
- జ. 1) వ్యవసాయం, ఆహార ప్రక్రియ ; 2) నమ్మదగిన, నాణ్యమైన విద్యుత్ ; 3) అందరికీ విద్య, ఆరోగ్యం, 4) సమాచార, సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని విస్తరించుట ; 5) అంతరిక్ష అణు, రక్షణ, సాంకేతిక పరిజ్ఞానాల అభివృద్ధి ద్వారా వ్యూహాత్మక రంగాలను అభివృద్ధి చేయుట.
98. నవీన గాంధీ విధానంగా పిలవబడ్డ నమూనా.
- జ. PURA నమూనా
99. భౌతిక, విజ్ఞానపరమైన, ఎలక్ట్రానిక్ పరమైన, ఆర్థికపరమైన అనుసందానాలు గ్రామాల మధ్య ఉండాలని పేర్కొన్న నమూనా.
- జ. PURA నమూనా
100. మహల్ నోబిస్ వ్యూహానికి ప్రత్యామ్నాయంగా, వేతన వస్తు నమూనాను రూపొందించినది.
- జ. వకీల్ మరియు బ్రహ్మానందం
101. అశోకరుద్ర, మానే లు 30 రంగాల అంతర పరిశ్రమ ఆధారంగా రూపొందించిన నమూనా ఏ ప్రణాళికకు ఆధారమయింది ?
- జ. 4వ ప్రణాళిక

Note : 4వ ప్రణాళిక ముసాయిదా రూపకర్త D.R. గాడ్గిల్. నమూనా మాత్రం మానే మరియు రుద్ర రూపొందించిరి.

ECONOMICS

మొదటి ప్రణాళిక :

102. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.
జ. 1951 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1956 మార్చి 31.
103. పునరావాసం, ఆహార కొరత నివారణ, ద్రవ్యోల్బుణం తగ్గించుట లక్ష్యాలుగా ప్రారంభించబడిన ప్రణాళిక.
జ. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక
104. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో వాస్తవంగా ఖర్చుచేసిన మొత్తం.
జ. 1960 కోట్లు (మొదట్లో కేటాయించినది 2069 కోట్లు, తరువాత దీన్ని 2378 కోట్లకు పెంచెను. కాని వాస్తవంగా ఖర్చు చేసినది 1960 కోట్లు)
105. వ్యవసాయం, సమాజాభివృద్ధి, నీటి పారుదలపై ఖర్చుచేసిన వ్యయశాతం.
జ. 31% (15% + 16%)
106. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన రంగం.
జ. వ్యవసాయరంగం
107. వ్యవసాయం, నీటిపారుదల తరువాత అధిక కేటాయింపులు చేయబడిన రంగం.
జ. రవాణా, కమ్యూనికేషన్లు
108. మొదటి ప్రణాళికలో పరిశ్రమలపై కేటాయించిన మొత్తం.
జ. 6% (చిన్న పరిశ్రమలకు 2% ; పరిశ్రమలు, ఖనిజాలపై 4%)
109. మొదటి ప్రణాళిక ఏ వృద్ధి నమూనా ఆధారంగా రూపొందించబడినది.
జ. హారాడ్ - డోమర్
110. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు.
జ. గుల్జారిలాల్ నందా (అధ్యక్షుడు జవహర్లాల్ నెహ్రూ)
111. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక నాటి ప్రణాళికా సంఘ డిప్యూటీ సెక్రటరీ.
జ. టర్లోక్ సింగ్ (సెక్రటరీ యన్.ఆర్.పిళ్ళై)
112. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.
జ. 2.1% (వాస్తవంగా సాధించినది 3.6%)
113. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి లక్ష్యం.
జ. 61.6 మిలియన్ టన్నులు (వాస్తవంగా సాధించినది 65.8 మిలియన్ల టన్నులు)
114. మొదటి ప్రణాళికా కాలంలో స్థాపించబడ్డ ముఖ్యమైన సంస్థలు.
జ. సింద్రి ఎరువుల కర్మాగారం, చిత్తరంజన్ లోకోమోటివ్ ఫ్యాక్టరీ, హిందుస్థాన్ షిప్యార్డ్, భారతీయ టెలిఫోన్ పరిశ్రమ.
115. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో సమగ్ర అభివృద్ధికై వి.టి.కృష్ణమాచారి సూచన మేరకు ప్రారంభించబడ్డ కార్యక్రమము.
జ. సమాజ అభివృద్ధి పథకం (Community Development Programme)

ECONOMICS

116. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ప్రారంభించబడ్డ ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టులు.
- జ. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు, మాచ్ఖండ్ జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టు, బాక్రానంగల్, దామోదర్ వేలీ, హీరాకుడ్ ప్రాజెక్టులు.
117. ప్రాధాన్యత దృష్ట్యా వ్యవసాయ ప్రణాళికగా పిలవబడే ప్రణాళిక.
- జ. మొదటి ప్రణాళిక (దీనినే వ్యవసాయం, నీటిపారుదల ప్రణాళిక అంటారు)
118. జమిందారీ పద్ధతి రద్దుచేయబడిన ప్రణాళిక.
- జ. మొదటి ప్రణాళిక.
119. పారిశ్రామిక అభివృద్ధి నియంత్రణ చట్టం (IDRA), జాతీయాభివృద్ధి మండలి (NDC), ICICI చిన్న పరిశ్రమల అభివృద్ధి సంస్థ (SIDO) లు ఏ ప్రణాళికలో ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి ?
- జ. మొదటి ప్రణాళిక
120. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికకు కావలసిన వనరులు ఏ మార్గాల ద్వారా సమీకరించబడ్డాయి ?
- జ. దేశీయబడ్జెట్ వనరులు (73%), విదేశీ సహాయం (10%), లోటు దారి ఆర్థిక విధానం (17%).
121. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక లోని వైఫల్యాలు ఏమి ?
- జ. ప్రణాళిక అంతానికి నిరుద్యోగిత పెరిగింది. పరిశ్రమలను నిర్లక్ష్యం చేసింది, భౌతిక వనరులు కంటే ద్రవ్య వనరులకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చుటవలన నిర్దేశించిన లక్ష్యం కంటే తక్కువ ఖర్చు చేయడం జరిగింది.
122. స్థబ్ధంగా ఉన్న ఆర్థిక వ్యవస్థలో చైతన్యవంతమైన వృద్ధిని ప్రేరేపించే శక్తులను ప్రవేశపెట్టి అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించిన ప్రణాళిక ఏది ?
- జ. మొదటి ప్రణాళిక

రెండవ ప్రణాళిక :

123. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.
- జ. 1956 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1961 మార్చి 31.
124. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఎవరి వృద్ధి నమూనా ఆధారంగా రూపొందించబడింది.
- జ. పి.సి.మహల్ నోబిస్ 4 రంగాల నమూనా (దీన్నే నెహ్రూ-మహల్ నోబిస్ (N-M) నమూనా అంటారు).
125. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన రంగం.
- జ. భారీ పరిశ్రమలు
126. సామ్యవాదరీతి సమాజ స్థాపన దిశగా చర్యలు తీసుకున్న ప్రణాళిక.
- జ. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక.
127. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ప్రణాళికా సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు.
- జ. వి.టి.కృష్ణమాచారి.

ECONOMICS

128. రెండవ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వం వాస్తవంగా ఖర్చు చేసినది.
జ. 4672 కోట్లు (4800 కోట్లు ఖర్చు చేయాలని భావించినప్పటికీ 4672 కోట్లే ఖర్చయింది.)
129. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక లలో వ్యయ కేటాయింపులలో ప్రధానమైన తేడా.
జ. వ్యవసాయం నీటి పారుదలపై మొదటి ప్రణాళికలో 31% నిధులు కేటాయించగా, రెండవ ప్రణాళికలో 20% నికి తగ్గును. మొదటి ప్రణాళికలో పరిశ్రమలపై 4% నిధులు కేటాయించగా, రెండవ ప్రణాళికలో 20% నికి పెంచెను.
130. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అత్యధిక కేటాయింపులు ఏ రంగంపై జరిగింది.
జ. రవాణా, సమాచారం
131. ప్రాధాన్యతలను బట్టి పరిశ్రమలు-రవాణా, ప్రణాళిక దేనిని అంటారు.
జ. రెండవ ప్రణాళిక (దీనినే బోల్డ్ ప్లాన్ అంటారు)
132. రెండవ ప్రణాళికలో చిన్న పరిశ్రమలకు కేటాయించబడిన వ్యయ శాతం.
జ. 4% (పరిశ్రమలకు 20%, మొత్తం పరిశ్రమలపై 24%)
133. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.
జ. 4.5 (సాధించినది 4.3)
134. మూడు ఉక్కు కర్మాగారాలు ప్రభుత్వరంగంలో స్థాపించబడ్డ ప్రణాళిక ఏది ?
జ. రెండవ ప్రణాళిక
135. రూరేలా ఉక్కు కర్మాగారానికి సహాయం అందించిన దేశం.
జ. జర్మనీ (బిలాయ్కు రష్యా, దుర్గాపూర్కు ఇంగ్లాండ్ సహకారాన్ని అందించెను)
136. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అవలంబించిన వృద్ధి వ్యూహం.
జ. అసంతులిత వృద్ధి వ్యూహం. (గతంలో దీనిని రష్యా అనుసరించింది)
137. రాంచీ వద్ద భారీ యంత్ర నిర్మాణ కర్మాగారం స్థాపనకు చర్యలు తీసుకొన్న ప్రణాళిక.
జ. రెండవ ప్రణాళిక
138. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికపై గల ప్రధాన విమర్శలు.
జ. ఇది శక్తికి మించిన ప్రణాళిక, వ్యవసాయ రంగాన్ని విస్మరించింది, ధరలు 30% పెరిగాయి.
139. ఆర్థిక వ్యవస్థలో సంస్థాగత పటిష్టతను సాధించి ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్లవన దశకు చేర్చిన ప్రణాళిక.
జ. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
140. SBI అనుబంధ బ్యాంకులను జాతీయం చేయుట, సాంద్ర వ్యవసాయ జిల్లాల కార్యక్రమం ప్రారంభించుట ఏ ప్రణాళికలో జరిగింది.
జ. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

ECONOMICS**మూడవ ప్రణాళిక :**

141. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.
జ. 1961 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1966 మార్చి 31.
142. వ్యవసాయ పారిశ్రామిక రంగాల ఆవశ్యకతను దృష్టిలో పెట్టుకొని సంతృప్త ప్రణాళికగా ఏర్పాటుచేయబడిన ప్రణాళిక.
జ. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
143. చైనా, పాకిస్తాన్ లతో యుద్ధాలు ఎదుర్కొన్న ప్రణాళిక.
జ. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
144. స్వపలంబన (Self-Reliant), స్వయం పోషకం (Self Generation), లక్ష్యాలుగా కలిగిన ప్రణాళిక.
జ. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
145. ఆహారదాన్యాల విషయంలో స్వయం సమృద్ధి సాధించాలని నిర్ణయించిన ప్రణాళిక.
జ. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
146. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వాస్తవంగా జరిగిన వ్యయం.
జ. 8577 కోట్లు
147. మూడవ ప్రణాళికలో అత్యధిక వ్యయం జరిగిన రంగం.
జ. రవాణా, సమాచారం (25%)
148. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముసాయిదాను రూపొందించినది.
జ. అశోక్ మెహతా (ఇది పీతాంబర పంత్ రచించిన సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి ఉంది)
149. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధి రేటు లక్ష్యం.
జ. 5.6% (సాధించినది 2.8%)
150. దీర్ఘకాలిక దృక్పథంతో రూపొందించిన ప్రణాళిక.
జ. మూడవ ప్రణాళిక
151. UTI, IDBI, FCI, వ్యవసాయ ధరల కమీషన్, సాంధ్ర వ్యవసాయ ప్రాంతాల కార్యక్రమం ప్రారంభించబడ్డ ప్రణాళిక.
జ. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
152. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు.
జ. గుల్జారీలాల్ నందా

వార్షిక ప్రణాళికలు :

153. మొదటిసారి ప్రణాళికా విరామం (Plan Holiday) ప్రకటించబడిన కాలం.
జ. 1966-69

ECONOMICS

154. పిగ్మీ ప్రణాళికలు అని వేటిని అంటారు.
జ. వార్షిక ప్రణాళికలు
155. వార్షిక ప్రణాళికా కాలంలో మొత్తం ప్రణాళికా వ్యయం.
జ. 6625 కోట్లు
156. రూపాయి మూల్యహీనీకరణ చేపట్టబడ్డ సంవత్సరం.
జ. 1966 జూన్ (1949లో మొదటిసారి రూపాయి విలువను తగ్గించారు.)
157. 1966 జూన్ లో రూపాయి మూల్యహీనీకరణ చేయబడిన శాతం.
జ. 36.5%
158. సస్య విప్లవం ప్రారంభమయిన సంవత్సరం.
జ. 1966 ఖరీఫ్

నాల్గవ ప్రణాళిక :

159. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.
జ. 1969 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1974 మార్చి 31 వరకు.
160. స్థిరత్వంతో కూడిన వృద్ధి (Growth with stability), ఆర్థిక స్వావలంబన (Economic Self Reliance) లను దృష్టిలో పెట్టుకొని తయారుచేసిన ప్రణాళిక.
జ. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
161. ఆర్థిక స్వావలంబన సాధించి PL 480 కింద దిగుమతి చేసుకునే అహార దాన్యాలను 1971 నాటికి నిలిపివేయాలని లక్ష్యంగా నిర్దేశించిన ప్రణాళిక.
జ. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
162. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఎవరి నమూనా ఆధారంగా రూపొందించబడింది.
జ. అశోక్ రుద్ర మరియు యస్.మానే
163. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముసాయిదా రూపకర్త.
జ. డి.ఆర్.గాడ్గిల్
164. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం నాటి ప్రణాళికా సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు.
జ. డి.ఆర్.గాడ్గిల్ (అధ్యక్షురాలు ఇందిరాగాంధీ)
165. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక లో ప్రభుత్వరంగ వ్యయం.
జ. 15,779 కోట్లు
166. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక లో అత్యధిక కేటాయింపులు ఏ రంగంపై కేటాయించడం జరిగింది.
జ. వ్యవసాయం, నీటిపారుదల (24%)

ECONOMICS

167. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.
జ. 5.7% (సాధించినది 3.3)
168. చమురు సంక్షోభం, 1971 పాకిస్థాన్ తో యుద్ధం ఎదుర్కొన్న ప్రణాళిక.
జ. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
169. ఇందిరాగాంధీ 'గరీబీ హరావ్' నినాదాన్ని ఏ ప్రణాళికలో ఇచ్చింది.
జ. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
170. మొదటిసారిగా వర్తకశేషం (BOT) లో మిగులు కనపడిన సంవత్సరం.
జ. 1972-73
171. రష్యా సహకారంతో నాల్గవ ప్రణాళికలో స్థాపించబడిన ఇనుము-ఉక్కు కర్మాగారం.
జ. బొకారో
172. మహారాష్ట్ర ఉపాధి హామీ పథకం, సన్నకారు రైతులు, వ్యవసాయ కూలీల ఏజెన్సీ (MFAL), అనావృష్టి పీడిత ప్రాంతాల అభివృద్ధి పథకం ప్రారంభించబడిన ప్రణాళిక.
జ. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
173. ఫ్రాన్స్ లో వలె పారిశ్రామిక ప్రణాళికను ఏ ప్రణాళికలో ప్రవేశపెట్టెను.
జ. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
174. 1969 జూలై లో 14 వాణిజ్య బాంకులు జాతీయం, 1973లో FERA ఏర్పాటు ఏ ప్రణాళికా కాలంలో సంభవించాయి.
జ. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
175. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రాష్ట్ర ప్రణాళికా బోర్డు ఏర్పడిన సంవత్సరం.
జ. 1974 (నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలోనే కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రణాళికలను వేరుచేసిరి)

ఐదవ ప్రణాళిక :

176. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.
జ. 1974 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1979 మార్చి 31 వరకు
177. ఒక సంవత్సరం ముందుగానే రద్దుచేయబడ్డ ప్రణాళిక.
జ. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
178. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రధాన లక్ష్యాలు.
జ. పేదరిక నిర్మూలన (Removal of Poverty), ఆర్థిక స్వావలంబన (Economic Self-Reliance)
179. 5వ ప్రణాళికా ముసాయిదా రూపకర్త.
జ. డి.పి.ధర్ (మొదట దీన్ని సి.సుబ్రహ్మణ్యం రూపొందించినప్పటికీ, తుది డ్రాఫ్ట్ మాత్రం డి.పి.ధర్ రూపొందించెను)

ECONOMICS

180. 5వ ప్రణాళికా కాలం నాటి ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు.

జ. పి.యన్. హక్సర్

181. అంతర్గత అత్యవసర పరిస్థితి ప్రకటించబడిన ప్రణాళిక.

జ. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

182. జాతీయ కనీస అవసరాల (MNP) పథకం ప్రారంభించబడిన ప్రణాళిక.

జ. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

183. ఇందిరాగాంధీ 20 అంశాల కార్యక్రమం ప్రకటించబడిన ప్రణాళిక.

జ. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

184. సమాజ అభివృద్ధి పథకాన్ని ఒక తీర్థయాత్రగా అభివర్ణించినది.

జ. యస్.కె. డే (ఈ పథకాన్ని మొదటి ప్రణాళికలో ప్రారంభించెను)

185. రెండవసారి భారత వ్యాపారశేషంలో మిగులు చోటు చేసుకున్న సంవత్సరం.

జ. 1976-77

186. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అత్యధిక వ్యయ కేటాయింపులు జరిగిన రంగం.

జ. పరిశ్రమలు (26%)

187. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.

జ. 4.4 (సాధించినది 4.8)

188. భారీ పరిశ్రమల వ్యూహం నుండి వేతన వస్తు నమూనాకు మారిన చాయలు మొదటగా కనపడిన ప్రణాళిక.

జ. ఐదవ ప్రణాళిక

189. పనికి ఆహార పథకం, ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకుల ప్రారంభం, మొట్టమొదట జాతీయ జనాభా విధానాన్ని ప్రకటించుట ఏ ప్రణాళికలో సంభవించినది.

జ. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

190. 5వ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగ వ్యయం.

జ. 39,426 కోట్లు

నిరంతర ప్రణాళిక :

191. 1978-83 కాలానికి మన దేశంలో ప్రవేశపెట్టిన ప్రణాళిక.

జ. నిరంతర ప్రణాళిక

192. మన దేశంలో నిరంతర ప్రణాళికను రూపొందించినది.

జ. లక్ష్మవాలా

ECONOMICS

193. గాంధీ భావాలతో కూడిన గ్రామీణాభివృద్ధికి ప్రాధాన్యతనిచ్చిన ప్రణాళిక.

జ. నిరంతర ప్రణాళిక

194. నిరంతర ప్రణాళికను 1980లో రద్దు చేసినవారు.

జ. ఇందిరాగాంధీ ప్రభుత్వం

6వ ప్రణాళిక :

195. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.

జ. 1980 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1985 మార్చి 31 వరకు.

196. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన అంశాలు.

జ. ఉపాది కల్పన, పేదరిక నిర్మూలన, సాంకేతిక స్వావలంబన (employment generation, removal of poverty, technological self reliance)

197. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు.

జ. యన్.డి.తివారి (ఇతని తరువాత యస్.బి.చవాన్ నియమించబడెను)

198. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి.

జ. 1,09,292 కోట్లు

199. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అత్యధిక వ్యయ కేటాయింపులు జరిగిన రంగం.

జ. శక్తి (energy) 28%

200. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.

జ. 5.2 (సాధించినది 5.7)

201. ఏ పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి రాజ్ కృష్ణ పేర్కొన్న హిందూ వృద్ధిరేటును అధిగమించగలిగాము.

జ. 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి

202. పేదరికంపై ప్రత్యక్ష దాడి చేసిన ప్రణాళిక.

జ. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక

203. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక విజయవంతమై అనుకున్న లక్ష్యాలు సాధించుటకు ఏ రంగంలో అధిక వృద్ధి దోహదపడింది.

జ. వ్యవసాయం మరియు సేవారంగం.

204. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఏ రంగంలో తక్కువ వృద్ధిరేటు నమోదు అయ్యింది.

జ. మైనింగ్ మరియు మాన్యుఫాక్చరీంగ్

205. IRDP, పథకం ఏ సంవత్సరంలో ప్రారంభించబడింది.

జ. 1980

ECONOMICS

Note : కొన్ని బ్లాకులలో 1978-79లో IRDP పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టెను. 1980 నుంచి దేశవ్యాప్తంగా ప్రవేశపెట్టబడెను.

206. IRDP, NREP, DWACRA, RLEGP, లాంటి గ్రామీణ ఉపాది పథకాలు ఏ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రవేశపెట్టబడెను.

జ. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో

207. 6 వాణిజ్య బాంకులు జాతీయీకరణ, NABARD స్థాపన, EXIM బాంకు స్థాపన, ఈ ప్రణాళికా కాలంలో సంభవించాయి?

జ. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక

208. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పేదరికం ఎంత శాతానికి తగ్గింది.

జ. 48% నుండి ప్రణాళికాంతానికి 37% నికి తగ్గింది.

209. 'Poverty in India' గ్రంథ రచయిత ?

జ. దండేకర్ మరియు నీలకంఠ రాత్

210. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక పేదరికాన్ని దేని ప్రాతిపదికగా నిర్వచించింది.

జ. తలసరి రోజుకు లభ్యమయ్యే పోషకాహారాన్ని బట్టి (గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కనీసం తలసరి రోజుకు 2400 కేలరీలు, పట్టణ ప్రాంతాలలో 2100 కేలరీలు శక్తినిచ్చే పోషక ఆహారం పొందలేనివారు పేదవారు)

211. ప్రణాళికా సంఘం ప్రకారం 'స్టాండర్డ్ పర్సన్ ఇయర్' (SPY) అనగా

జ. ఒక వ్యక్తి రోజుకు 8 గంటలు చొప్పున సంవత్సరంలో 273 రోజులు పనిచేస్తే దానిని SPY గా పిలుస్తారు.

212. 1వ పంచవర్ష ప్రణాళిక తరువాత ఎక్కువగా విజయవంతమైన ప్రణాళిక (1985 వరకు) ?

జ. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక

7వ ప్రణాళిక :

213. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.

జ. 1985 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1990 మార్చి 31 వరకు.

214. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడిన అంశం.

జ. ఆహారం, పని, ఉత్పాదకత (Food, Work, Productivity)

215. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక లక్ష్యాలు

జ. వృద్ధి, ఆధునికీకరణ, స్వావలంబన, సాంఘిక న్యాయం (Growth, Modernisation, Self-Reliance, Social Justice)

216. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అవలంబించిన వ్యూహం.

జ. పారిశ్రామిక రంగానికి తక్కువ ప్రాధాన్యం ఇచ్చి, అవస్థాపనా సౌకర్యాలకు అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను. దిగుమతులలోను, లైసెన్సులలోను సరళీకరణ ప్రారంభమయింది. దీనిని రాజీవ్ వ్యూహంగా చెబుతారు.

ECONOMICS

నోట్ : ఈ ప్రణాళికలో మహల్ నోబిస్ వ్యూహాన్ని అనుసరించలేదు. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వరకు జనతా ప్రభుత్వంలోని కొద్దికాలం మినహా మహల్ నోబిస్ వ్యూహాన్ని అమలు పరుస్తూ వచ్చారు.

217. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం నాటి ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు.
జ. డా॥ మన్మోహన్ సింగ్ (అధ్యక్షుడు రాజీవ్ గాంధీ)
218. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగం వ్యయం.
జ. 2,18,730 కోట్లు
219. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో అత్యధిక కేటాయింపులు ఏ రంగంపై చేయబడినవి.
జ. ఇందన రంగం (28%)
220. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధి రేటు లక్ష్యం
జ. 5% (సాధించినది 6%)
221. జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన వేతన ఉపాధి పథకాన్ని ఏ ప్రణాళికలో ప్రవేశపెట్టెను ?
జ. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక
222. ఏఏ పథకాలను విలీనం చేసి JRY ను ప్రవేశపెట్టెను ?
జ. NREP మరియు RLEGP
223. 1989లో ప్రవేశపెట్టిన నెహ్రూ రోజ్ గార్ యోజన (NRY) దీనికి చెందినది ?
జ. పట్టణాలలో స్వయం ఉపాధిని, వేతన ఉపాధిని అందించుటకు.
224. షేర్వాని కమిటీ సిఫార్సుల మేరకు SEBI ను ఏ సంవత్సరంలో ఏర్పాటు చేసెను.
జ. 1988 (1992లో దీనికి స్వయం ప్రతిపత్తిని ఇచ్చెను)
225. సమగ్ర పంటల భీమా పథకం (CCI), జాతీయ విద్యా విధానం (NEP), జాతీయ ఈక్విటీ నిధి, జాతీయ అక్షరాస్యతా మిషన్ లు ప్రవేశపెట్టబడిన ప్రణాళిక.
జ. 7వ ప్రణాళిక
226. వ్యవసాయాభివృద్ధిలో ప్రాంతీయ అసమానతలు తగ్గించుట, తూర్పు ప్రాంతాలకు హరిత విప్లవాన్ని విస్తరించుట అనే అంశాలు ఏ ప్రణాళికలో చోటు చేసుకున్నాయి ?
జ. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక

ANNUAL PLANS :

227. ప్రభుత్వ అనధికార శెలవుగా పిలవబడిన కాలం.
జ. 1990-92 వార్షిక ప్రణాళికలు
228. 1990 సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వం ముందున్న సమస్యలు.
జ. విదేశీమారకపు నిల్వల కొరత వలన విదేశీ చెల్లింపుల సంక్షోభం, రాజకీయ అస్థిరత, ద్రవ్యోల్బణం.

ECONOMICS

229. 1990-92 వార్షిక ప్రణాళికల కాలంలో చిన్న పరిశ్రమలకు ఋణ సహాయం చేయుటకు ఏర్పడిన సంస్థ.

జ. SIDBI 1990లో ఏర్పడింది.

230. మన్మోహన్ సింగ్ ఆర్థిక సంస్కరణలు, రాజా చెల్లయ్య పన్ను సంస్కరణలు, నరసింహం కమిటీ బాంకింగ్ సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టిన సంవత్సరం.

జ. 1991

8వ ప్రణాళిక :

231. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.

జ. 1992 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1997 మార్చి 31 వరకు.

232. 8వ ప్రణాళిక ప్రారంభం నాటికి దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి.

జ. నానాటికి పెరుగుతున్న కోశలోటు, తీవ్ర ద్రవ్యోల్బణం, ప్రతికూల విదేశీ వ్యాపార చెల్లింపులు, పరిశ్రమలలో మాంద్యం ఏర్పడుట, మరల వృద్ధిరేటు 3% కంటే తక్కువకు పడిపోవుట.

233. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముఖ్య లక్ష్యాలు.

జ. శతాబ్దాంతానికి సంపూర్ణ ఉద్యోగిత సాధించుట, జనాభాను నియంత్రించుట, సార్వత్రిక ప్రాథమిక విద్య, త్రాగునీరు, ఆరోగ్య సౌకర్యాలు కల్పించుట, అవస్థాపనా సదుపాయాల కల్పన.

234. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అధిక ప్రాధాన్యత పొందిన అంశం.

జ. వివిధ అంశాలలో మానవాభివృద్ధి

235. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక నమూనాను ఏ విధంగా పిలుస్తారు ?

జ. L.P.G. నమూనా (సరళీకరణ, ప్రయివేటీకరణ, ప్రపంచీకరణ)

నోట్ : హార్డ్-డోమర్ నమూనా, మహల్ నోబిస్ నమూనాలను విడిచిపెట్టి డిమాండుకు అనుగుణంగా సప్లయను పెంచాలంటే ప్రభుత్వ కృషి మాత్రమే సరిపోదని ప్రయివేట్ రంగం కృషి అవసరమని ఈ ప్రణాళిక గుర్తించింది.

236. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి ఏరకమైన ప్రణాళికను అవలంబించడం జరుగుతుంది.

జ. సూచనాత్మక ప్రణాళిక

237. మొదటిసారిగా ప్రయివేట్ రంగ పెట్టుబడుల కంటే ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడులు తక్కువగా నిర్ణయించబడ్డ ప్రణాళిక.

జ. 8వ ప్రణాళిక

238. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం నాటి ప్రణాళికా సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు.

జ. ప్రణబ్ ముఖర్జీ (ఆర్థికమంత్రి డా॥ మన్మోహన్ సింగ్, అధ్యక్షుడు పి.వి.నరసింహారావు)

ECONOMICS

239. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగ వ్యయం.
జ. 4,34,100 కోట్లు (వాస్తవంగా ఖర్చయింది 4,85,460 కోట్లు)
240. అత్యధిక కేటాయింపులు చేయబడిన రంగం.
జ. శక్తి (26.6%)
241. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధిరేటు.
జ. 5.6 (సాధించినది 6.8)
242. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వనరుల సేకరణలో దేశీయ బడ్జెట్ వనరుల శాతం.
జ. దేశీయ బడ్జెట్ వనరుల శాతం 86%, (విదేశీ సహాయం 5%, లోటు ద్రవ్యం 9%)
243. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ప్రాధాన్యత ఇస్తూ రూపొందించబడిన మొదటి ప్రణాళిక.
జ. 8వ ప్రణాళిక
244. ప్రధానమంత్రి రోజ్ గార్ యోజన (PMRY) ఏ సంవత్సరంలో ప్రవేశపెట్టబడింది.
జ. 1993
245. జాతీయ సామాజిక సహాయ పథకం (NSAP) ప్రవేశపెట్టబడిన సంవత్సరం.
జ. 1995
246. నాబార్డు గ్రామీణ అవస్థాపనా అభివృద్ధి నిధిని (RIDF) ఏర్పాటు చేసిన సంవత్సరం.
జ. 1995-96
247. సత్వర సాగునీటి లబ్ధి పథకం (AIBP) ప్రారంభించబడిన సంవత్సరం.
జ. 1996-97
248. EAS, DPEP, PMIUPEP పథకాలు ఏ ప్రణాళికలో ప్రారంభించబడినాయి.
జ. 8వ ప్రణాళిక

9వ ప్రణాళిక :

249. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం.
జ. 1997 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 2002 మార్చి 31 వరకు.
250. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముఖ్య లక్ష్యం (focus)
జ. సమానత్వంతో కూడిన వృద్ధి, సాంఘిక న్యాయం (Growth with Social Justice and Equity)
251. సమానత్వంతో కూడిన వృద్ధి, సాంఘిక న్యాయంను సాధించుటకు ఏ అంశాలపై ప్రత్యేక దృష్టి సాదించాలని పేర్కొంది.
జ. జీవన నాణ్యత, ప్రాంతీయ అసమానతల తగ్గింపు, ఉపాధిని పెంచుట, స్వావలంబన.

ECONOMICS

252. 9వ ప్రణాళికలో అవలంబించిన అభివృద్ధి వ్యూహంలోని అంశాలు ఏవి ?

జ. ప్రయివేట్ రంగాన్ని ప్రోత్సహించుట, సాంఘిక సేవలు, ఆర్థిక అవస్థాపనా సదుపాయాలలో ప్రభుత్వ పాత్రను పెంచుట, దిగుమతి సుంకాలను తగ్గించుట, భీమా రంగంలో పబ్లిక్ రంగ ఏకస్వామ్యాన్ని అంతంచేయుట, ప్రణాళికేతర వ్యయాన్ని తగ్గించుట మొదలగునవి.

256. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వృద్ధి రేటు లక్ష్యం.

జ. 6.5% (ముందుగా 7% నిర్ణయించి తరువాత 6.5%నకు తగ్గించిరి. సాదించినది 5.4)

257. 9వ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగ వ్యయం.

జ. 8, 59, 200 కోట్లు (వాస్తవంగా దీనిలో 82% మాత్రమే, అంటే 7,05,818 కోట్లు ఖర్చు చేసిరి)

258. 9వ ప్రణాళికలో అత్యధిక కేటాయింపులు చేయబడిన రంగం.

జ. రవాణా, సమాచారం (25%)

259. ఒరిస్సాలోని వరదలు, కార్గిల్ యుద్ధం లాంటి అంశాలు వలన అనుకున్న లక్ష్యాలను సాదించలేకపోయిన ప్రణాళిక.

జ. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక

260. ఉత్పాదకతతో కూడిన ఉత్పత్తిని పెంచుటకు, పేదరికాన్ని తగ్గించుటకు వ్యవసాయం గ్రామీణాభివృద్ధికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడిన ప్రణాళిక.

జ. 9వ ప్రణాళిక

261. స్వయం సహాయక బృందాలు, పంచాయితీ రాజ్ సంస్థలు, సహకార సంఘాల ద్వారా ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించుటకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన ప్రణాళిక.

జ. 9వ ప్రణాళిక

262. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయరంగంలో వృద్ధిరేటును ఎంత సాధించాలని నిర్ణయించెను.

జ. 4% (వాస్తవంగా సాదించినది 2.1)

263. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఏ రంగంలో అత్యధిక వృద్ధిరేటును లక్ష్యంగా నిర్ణయించెను.

జ. సేవలు 8.5% (వాస్తవంగా సాదించినది 7.8%)

264. స్వర్ణజయంతి సహారీ రోజ్ గార్ యోజన ప్రారంభించబడిన సంవత్సరం.

జ. 1997 డిశంబర్

265. 1998లో కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డ్ (KCC) పథకాన్ని, రాజరాజేశ్వరి మహిళా కళ్యాణ యోజన పథకాన్ని ప్రారంభించిన ప్రణాళిక.

జ. 9వ ప్రణాళిక

266. జాతీయ వ్యవసాయ భీమా పథకాన్ని (NAIS) ప్రవేశపెట్టిన సంవత్సరం.

జ. 1999-2000

ECONOMICS

267. ప్రధానమంత్రి గ్రామోదయ యోజన (PMGY), ప్రధానమంత్రి గ్రామసడక్ యోజన (PMGSY), అంత్యోదయ అన్న యోజన (AAY) పథకాలు ప్రారంభమయిన ప్రణాళిక.

జ. 9వ ప్రణాళిక

268. SGSY, SGRY అనే గ్రామీణ ఉపాధి పథకాలు ప్రారంభించబడిన ప్రణాళిక.

జ. 9వ ప్రణాళిక

269. స్వీడన్ సంస్థ సహాయంతో విద్యా వ్యాప్తి కొరకు 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రాజస్థాన్‌లో ప్రారంభించబడిన పథకం

జ. లోక్ జుబిష్

270. 4% వ్యవసాయ వృద్ధిరేటు లక్ష్యంతో జాతీయ వ్యవసాయ విధానాన్ని ప్రకటించిన సంవత్సరం

జ. 2000

10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక :

271. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమయిన కాలం

1) 2002 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 2007 మార్చి 31 వరకు

272. ఎన్ని సంవత్సరాలకు తలసరి ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేయాలని ప్రధానమంత్రి కోరడం జరిగింది.

జ. 10 సం॥లు

273. 10వ ప్రణాళికలో వార్షిక జనాభావృద్ధి రేటు ఎంత ఉండగలదని అంచనావేసెను ?

జ. 1.6 శాతం

274. 10వ ప్రణాళికలో GDP వృద్ధిరేటు ఎంత సాధించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొనెను ?

జ. 8 శాతం

275. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక 2007 నాటికి ఎంతశాతం పేదరికాన్ని తగ్గించాలని నిర్దేశించింది

జ. 5 శాతం

276. ఏ సంవత్సరం నాటికి సార్వత్రిక ప్రాథమిక విద్యను సాధించాలని 10వ ప్రణాళిక భావించింది.

జ. 2007

277. 10వ ప్రణాళిక అంతానికి ఎంత శాతానికి అక్షరాస్యత పెంచాలనెను ?

జ. 75 శాతం

278. 2001-2011 దశాబ్దంలో జనాభా వృద్ధిరేటు ఎంత ఉంటుందని అంచనావేసెను ?

జ. 16.2 శాతం

279. శిశు మరణరేటును 2007 నాటికి ప్రతి వెయ్యి సజీవ జననాలకు ఎంత శాతంకు తగ్గించాలని పేర్కొనెను.

జ. 45 (2012 నాటికి 28కి తగ్గించాలని నిర్దేశించెను)

280. 2007 నాటికి ప్రసూతి మరణరేటును ఎంతకు తగ్గించాలని నిర్దేశించెను. (ప్రతి 1000 సజీవ జననాలకు)

జ. 2 (2012 నాటికి 1కి తగ్గించాలి)

ECONOMICS

281. 2007 నాటికి అడవులు, చెట్ల భూ విస్తీర్ణాన్ని ఎంతకు పెంచాలని నిర్దేశించెను ?
జ. 25 శాతం (2012 నాటికి 33 శాతం)
282. అన్ని ప్రధాన నదులను ఏ సంవత్సరం నాటికి శుద్ధిచేయాలని నిర్ణయించెను ?
జ. 2007 (2012 నాటికి గుర్తించబడిన నదులను శుభ్రం చేయాలి)
283. అక్షరాస్యతలోను, వేతనాలలోను లింగ వివక్షతను 2007 నాటికి కనీసం ఎంతకు తగ్గించాలి ?
జ. 50%
284. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభం నాటికి గల BACK LOG నిరుద్యోగుల సంఖ్య ?
జ. 35 మిలియన్లు
285. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక అంతానికి నూతనంగా చేరే నిరుద్యోగుల సంఖ్య ?
జ. 35 మిలియన్లు
286. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 8% వృద్ధిని సాధించగలిగితే ఎంతమందికి ఉపాధి కలగగలదని అంచనా వేసెను ?
జ. 30 మిలియన్లు
287. ప్రత్యేక ఉపాధి పథకాల ద్వారా ఎంతమందికి ఉపాధి కల్పించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొనెను ?
జ. 20 మిలియన్లు
288. వృద్ధిరేటు ద్వారా 30 మిలియన్లు, ప్రత్యేక ఉపాధి పథకాల ద్వారా 20 మిలియన్లు మందికి ఉపాధి లభ్యమయితే నిరుద్యోగితారేటు ఎంతకు తగ్గగలదు ?
జ. 5%
289. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో స్థూల దేశీయ పొదుపురేటు (GDP లో శాతం) ను ఎంత శాతం నిర్దేశించెను?
జ. 26.84%
290. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పెట్టుబడి రేటును ఎంత శాతంగా నిర్దేశించెను ?
జ. 28.4%
291. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి (ICOR) ఎంత శాతంగా ఉండగలదని నిర్దేశించెను?
జ. 3.58%
292. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎగుమతుల వృద్ధిరేటును ఎంత శాతంగా నిర్దేశించెను ?
జ. 12.38%
293. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో దిగుమతుల వృద్ధిరేటు ఎంత శాతము ఉండగలదని నిర్ణయించెను ?
జ. 17.13%
294. స్థూల దేశీయ పొదుపులోని భాగాలేవి ?
జ. కుటుంబరంగ పొదుపు, ప్రైవేటు కార్పొరేటురంగ పొదుపు, ప్రభుత్వరంగ పొదుపు.

ECONOMICS

295. ప్రభుత్వరంగ పొదుపులోని భాగాలేవి ?

జ. ప్రభుత్వ పరిపాలన, ప్రభుత్వ సంస్థల పొదుపు

296. ప్రైవేటు రంగ పొదుపులోని భాగాలేవి ?

జ. గృహరంగము, ప్రైవేటు కార్పొరేటు రంగం

297. పదవ ప్రణాళికలో అత్యధిక పొదుపు ఏరంగం నుండి లభ్యమైంది ?

జ. గృహరంగం

298. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగ వ్యయం ఎంత ఉండాలని లక్ష్యంగా నిర్ణయించెను ?

జ. 15,25,639 కోట్లు

299. 10వ ప్రణాళిక వనరుల కేటాయింపులో అత్యధిక కేటాయింపు ఏ రంగాన్ని కేటాయించడం జరిగింది ?

జ. శక్తి (26.5%)

300. 10వ ప్రణాళికలో శక్తి తర్వాత అధిక కేటాయింపులు ఏ రంగానికి కేటాయించడం జరిగింది ?

జ. సాంఘిక సేవలు

301. 10వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయము, అనుబంధ కార్యకలాపాలకు చేసిన కేటాయింపుల శాతం ?

జ. 3.9%

302. 10వ ప్రణాళికలో గ్రామీణాభివృద్ధికి చేసిన కేటాయింపుల శాతం ?

జ. 8%

303. 10వ ప్రణాళికలో నీటిపారుదల, వరదల నివారణకు కేటాయించిన వ్యయశాతం ?

జ. 6.8%

304. మొత్తం వ్యవసాయరంగానికి పదవ ప్రణాళికలో కేటాయించిన వ్యయశాతం ?

జ. 20%

305. 10వ ప్రణాళికలో పరిశ్రమలు, ఖనిజాలపై కేటాయించిన వ్యయశాతం ?

జ. 3.9%

306. 10వ ప్రణాళికలో ఏరంగంలో అత్యధిక ఉపాధి అవకాశాలు అధికంగా లభ్యమవుతాయని ఉపాధి అవకాశాలపై గల ప్రత్యేక గ్రూపు పేర్కొంది ?

జ. గ్రామీణరంగం మరియు చిన్న మరియు మధ్యతరహా పరిశ్రమలు.

307. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తి అయిన తేది ?

జ. 2007, మార్చి 31

308. 10వ ప్రణాళికలో సాధించిన వృద్ధిరేటు ఎంత ?

జ. 7.8% (మొదటి 7.6%ను 7.8%గా సవరించిరి)

309. 10వ ప్రణాళికలో GDP లో శాతంగా స్థూలదేశీయ పొదుపు శాతం ఎంత ?

జ. 28.2% (9వ ప్రణాళికలో పొదుపు శాతం 23.1%)

ECONOMICS

310. 2005-2006 సంవత్సరంలో C.S.O. దేశీయ పొదుపు రేటును ఎంతగా అంచనా వేసింది ?
జ. 32.4%
311. 2005-06 సంవత్సరానికి C.S.O. స్థూల పెట్టుబడి రేటు ఎంతంటుందని అంచనా వేసెను ?
జ. 33.8%
312. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక చివరికి (2007 ఫిబ్రవరి నాటికి) విదేశీ మారక నిల్వలు ఎంతున్నాయి ?
జ. 185 బిలియన్లు
313. 2005-06 నాటికి మనదేశం మొత్తం విదేశీ పెట్టుబడుల్లో ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల వాటా ఎంత ?
జ. 35.6%
314. 2006-07 నాటికి మొత్తం పెట్టుబడుల్లో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల వాటా ఎంత ?
జ. సగంకంటే ఎక్కువ (76%)
315. 2004-05 నాటికి (NSSO వారి 61వ రౌండు) URP ప్రకారం భారతదేశ పేదరిక శాతం ?
జ. 27.5% (1993-94 లో ఇది 36% ఉండేది. 2004-05లో 300 మిలియన్లు పేదరికపు గీతకు దిగువునున్నారు.)
316. NSSO వారి 61 రౌండ్లో అత్యధిక పేద జనాభా గల రాష్ట్రం ?
జ. ఉత్తరప్రదేశ్ 69 మిలియన్లు, తరువాత బీహార్ 36.9 మిలియన్లు.
317. NSSO వారి 61వ రౌండ్లో రోజువారీ నిరుద్యోగిత ప్రకారం (CDS) నిరుద్యోగిత ఎంత శాతముంది ?
జ. 8.3% (10వ ప్రణాళిక అంతానికి నిరుద్యోగిత రేటును 5.11% ఉండాలని నిర్ణయించెను.)
318. 1994-2004 మధ్య వ్యవస్థీకృతరంగ ఉపాధి వృద్ధిరేటు ?
జ. రుణాత్మకంగా ఉంది. (ప్రభుత్వరంగం అదనపు ఉద్యోగులను తొలగించుటయే కారణం)
319. 10వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయరంగ వృద్ధిరేటు లక్ష్యం 4% కాగా సాధించినది ?
జ. 2 శాతము
320. పదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వైఫల్యంలో ముఖ్యమైనవి ?
జ. పేదరికం తగ్గించుటలో వైఫల్యం, నిరుద్యోగిత పెరిగింది. వ్యవసాయంలో అనుకున్న వృద్ధి సాధించుటలో వైఫల్యం, ప్రాంతీయ అసమానతలు తగ్గలేదు. ధనికులకు వెళ్ళే సబ్సిడీలను నిరోధించలేకపోవుట, IMR, MMR ను తగ్గించుటలో వైఫల్యం.
321. 2005 నాటికి శిశుమరణాల రేటు ?
జ. 58 (ప్రతి 1000 సజీవ జననాలకు)
322. 2005-06 నాటికి అల్పబరువుతో భాదపడేవారి పిల్లల శాతం ?
జ. 46%
323. 10వ ప్రణాళికలో మొత్తం ప్రభుత్వరంగ ప్రణాళికా వ్యయం 16,18,460 కోట్లు (ముందు కేటాయించినది 15,25,639) కోట్లు.

ECONOMICS

324. సవరించిన కేటాయింపులో 10వ ప్రణాళికలో అధిక కేటాయింపు పొందిన రంగం.

జ. సాంఘిక సేవలు

325. UTI-I, UTI-II గా విడిపోయిన సంవత్సరం.

జ. 2003 సం॥

326. జాతీయ రైతు కమిషన్ ఏ ప్రణాళికలో ఏర్పాటు చేయబడెను ?

జ. 10వ ప్రణాళిక

327. జాతీయ పనికి ఆహార పథకాన్ని స్థాపించబడిన సంవత్సరం ?

జ. 2004

328. “భారత నిర్మాణ” పథకంలో గల అంశాలేవి ?

జ. ఎ) నీటిపారుదల బి) త్రాగునీరు సి) గ్రామీణ రహదారులు
డి) గ్రామీణ విద్యుత్ ఇ) గ్రామీణ టెలిఫోన్ యఫ్) గృహ నిర్మాణము జి) గ్రామీణ రోడ్లు

329. 2006 ఫిబ్రవరి 2న 200 వెనుకబడ్డ జిల్లాల్లో ప్రారంభమయిన ఉద్యోగితా పథకం.

జ. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాది హామీ పథకం. (NREGS) 2008 ఏప్రిల్ 1 నుంచి దేశంలోని అన్ని జిల్లాలకు విస్తరించెను.

330. “జవహర్లాల్ నెహ్రూ అర్బన్ రెన్యూవల్ మిషన్” ఏ ప్రణాళికలో ప్రారంభించబడింది ?

జ. 10వ ప్రణాళిక (2005-06). దీనిలో రెండు భాగాలు కలవు. పట్టణ పేదలకు మౌలిక సౌకర్యాల పథకం (BSUP), మరియు సమీకృత గృహ, మురికి వాడల అభివృద్ధి పథకం (IHSDP).

11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక :

331. 11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమయిన కాలం

1) 2007 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 2012 మార్చి 31 వరకు.

332. "Towards faster and more inclusive growth" అనేది ఏ ప్రణాళిక టైటిల్ గా ఉంది ?

జ. 11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక

333. 11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభనాటికి మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో ప్రోత్సాహకరంగా ఉండే అంశాలేవి ?

జ. రికార్డుస్థాయిలో వృద్ధిరేటు 7.8% నమోదైంది, పొదుపు పెట్టుబడుల రేట్లు పెరిగాయి, విదేశీ పెట్టుబడి దారులు మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెట్టుబడి పెట్టేందుకు ఉత్సాహం చూపుతున్నారు.

334. 11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభనాటికి మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో కనపడే బలహీన అంశాలేవి ?

జ. 2004-05 నాటికి URP ప్రకారం 27.5% పేదరికం ఉంది. 46% పౌష్టికాహారలేమితో భాదపడుతున్నారు. 2001-06 సంవత్సరానికి పురుషులలో ఆయుర్దాయం 63.9 సంవత్సరాలు కాగా, స్త్రీలలో 66.9 సంవత్సరాలు ఉంది. ఇది చైనా సగటు ఆయుర్దాయం 72 సం॥ కంటే తక్కువే. వ్యవసాయాభివృద్ధి రేటు 2.1% గానే ఉంది.

ECONOMICS

335. 11వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.

జ. 9% (చివరి సంవత్సరంలో 10 శాతానికి చేర్చాలి)

336. వేగమైన వృద్ధితోపాటు, సమీకృత వృద్ధి అనగా

జ. SC, ST, OBC, మైనారిటీల జీవన నాణ్యతను పెంచుతూ వృద్ధి ఫలాలు అందరికీ చేరేటట్లు ప్రయత్నించుట.

337. 11వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయ వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.

జ. 4 శాతం

338. 11వ ప్రణాళిక విద్యావంతులలోని నిరుద్యోగితను ఎంతశాతం కంటే తక్కువగా నిర్దేశించెను ?

జ. 5 శాతం

339. 11వ ప్రణాళిక పేదరికాన్ని ఎంతశాతం తగ్గించాలని నిర్దేశించింది ?

జ. 10% (పాయింట్లు)

340. 11వ ప్రణాళిక ఎన్ని సంవత్సరాలకు తలసరి ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేయాలని నిర్దేశించింది. (తలసరి ఆదాయం 7.5% తో పెరగాలి)

జ. 10 సంవత్సరాలు

341. 11వ ప్రణాళిక ఎంతమందికి ఉపాది అవకాశాలు కల్పించాలని భావించింది.

జ. 70 మిలియన్లు

342. 2003-04 సం॥లో 52.2 శాతంగా ఉన్న ప్రాథమిక స్థాయిలోని Drop-out (డ్రాప్-అవుట్) లను ఎంత శాతానికి తగ్గించాలని నిర్దేశించెను ?

జ. 20 శాతం

343. ప్రణాళికాంతానికి 7 సం॥లు పైబడిన వారిలో అక్షరాస్యతను ఎంత శాతానికి పెంచాలని 11వ ప్రణాళిక లక్ష్యం.

జ. 85 శాతం

344. 11వ ప్రణాళిక అంతానికి అక్షరాస్యతలో లింగ వ్యత్యాసాన్ని ఎంత శాతం తగ్గించాలనెను ?

జ. 10 శాతం పాయింట్లు

345. 11వ ప్రణాళిక అంతానికి ఉన్నత విద్యను అభ్యసించేవారి శాతాన్ని ఎంత శాతానికి పెంచాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొనెను ?

జ. 15 శాతం

346. ప్రణాళిక అంతానికి శిశు మరణ రేటును ఎంతకు తగ్గించాలి ?

జ. 28 (ప్రతి వెయ్యి సజీవ జననాలకు)

347. 11వ ప్రణాళిక అంతానికి ప్రసూతి మరణరేటు ఎంతకు తగ్గించాలి ?

జ. 1 (ప్రతి 1000 సజీవ జననాలకు)

348. 11వ ప్రణాళిక అంతానికి మొత్తం ప్రత్యుత్పత్తి రేటు ఎంతకు తగ్గాలి (TFR) ?

జ. 2.1

ECONOMICS

349. అందరికీ పరిశుభ్రమైన నీరు ఏ సం॥ నాటికి అందుబాటులోకి తీసుకురావాలి ?

జ. 2009వ సం॥

350. ప్రస్తుత స్థాయి నుంచి 'రక్తహీనత' తో బాధపడుతున్న స్త్రీలు, బాలికలు శాతాన్ని ప్రణాళికాంతానికి ఎంతకు తగ్గించాలి ?

జ. సగము

351. 0-6 సం॥లు వయో వర్గం గల జనాభాలో స్త్రీ, పురుష నిష్పత్తిని 11వ ప్రణాళిక అంతానికి ఎంతకు చేర్చాలి ?

జ. 935 (2015 నాటికి 950కి చేర్చాలి)

352. ఏ సంవత్సరం నాటికి అన్ని గ్రామాలకు మరియు పేదరికపు రేఖకు దిగువనున్న కుటుంబాలకు విద్యుత్తును అందించాలని నిర్దేశించెను.

జ. 2009

353. ఏ సం॥ నాటికి 1000 కంటే ఎక్కువ జనాభా కలిగిన ప్రాంతాలలో అన్ని కాలాల్లో పనికివచ్చే రోడ్లను నిర్మించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొనెను.

జ. 2009 (గిరిజన ప్రాంతాల్లో 500 జనాభా దాటితే)

354. అన్ని గ్రామాలను టెలిఫోన్ మరియు 'బ్రాడ్ బాండ్ కనెక్టివిటీ' తో అనుసంధానం ఏ సంవత్సరానికి చేయాలనెను ?

జ. 2012

355. 11వ ప్రణాళిక అడవుల విస్తీర్ణతను ఎంత శాతానికి పెంచాలని నిర్ణయించెను ?

జ. 5 శాతం

356. 11వ ప్రణాళిక మొత్తం ప్రభుత్వరంగ ప్రణాళికా వ్యయం ఎంత అంచనా వేయబడింది.

జ. 36,44,718 కోట్లు (10వ ప్రణాళిక వ్యయం కంటే 125 శాతం ఎక్కువ)

357. ప్రభుత్వరంగ ప్రణాళికా వ్యయంలో కేంద్రం వాటా ఎంత ?

జ. 59.2 శాతం (21,56,571 కోట్లు)

358. ప్రభుత్వరంగ ప్రణాళికా వ్యయంలో రాష్ట్రాల వాటా ఎంత ?

జ. 48.8% (14,88,147 కోట్లు)

359. 11వ ప్రణాళికలో తలసరి ఆదాయ వృద్ధిరేటు ఎంత ఉండాలని నిర్ణయించెను ?

జ. 7.6 శాతం

360. 11వ ప్రణాళికలో దేశీయ పొదుపురేటు (GDP లో శాతంగా) లక్ష్యం.

జ. 34.8%

361. 11వ ప్రణాళికలో పెట్టుబడి రేటు (GDP లో శాతంగా) లక్ష్యం ?

జ. 36.7%

ECONOMICS

362. 11వ ప్రణాళికలో కరెంట్ అకౌంట్ లోటు (GDP లో శాతంగా) ?

జ. 1.88%

363. 11వ ప్రణాళికలో ఉపాంత మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి.

జ. 4.1%

364. 11వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయరంగం యొక్క వృద్ధిరేటు లక్ష్యం.

జ. 4 శాతం (10వ ప్రణాళికలో 2.1% సాధించగా, 9వ ప్రణాళికలో 2.4%గా ఉంది)

365. 11వ ప్రణాళికలో పొదుపుశాతం 34.8% లో అధిక వాటా ఏ రంగం నుండి వస్తుందని అంచనా వేయడం జరిగింది.

జ. గృహరంగం (22.8%) (కార్పొరేట్ రంగం 8.5%)

366. 11వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయము, నీటిపారుదల, గ్రామీణాభివృద్ధిపై కేటాయించిన వ్యయశాతం.

జ. 18.5% (10వ ప్రణాళికలో 20.2%)

367. 11వ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వ ప్రణాళికా వ్యయంలో అత్యధిక కేటాయింపులు చేయబడ్డ రంగం.

జ. సాంఘిక సేవలు (30.3%) (10వ ప్రణాళికలో 27%)

368. 11వ ప్రణాళికలో సమాచారంపై కేటాయించబడ్డ శాతం.

జ. 2.6% (10వ ప్రణాళికలో ఇది 5.1%, అంటే సగం తగ్గిపోయింది)

369. 11వ ప్రణాళికలో పరిశ్రమలు, ఖనిజాలపై కేటాయించిన శాతం.

జ. 4.2% (10వ ప్రణాళికలో 4%)

370. 11వ ప్రణాళికలో అత్యధిక కేటాయింపులు జరిగిన సాంఘిక సేవల వ్యయం.

జ. 11,02,327 కోట్లు (30.3%)

371. సాంఘిక సేవలలో అత్యధిక ప్రాధాన్యత పొందిన రంగం.

జ. విద్య (9.5 శాతం), దీనిపై 3,47,338 కోట్లు కేటాయింపు జరిగింది.

372. భారత ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ ఏ ప్రణాళికను 'విద్యా ప్రణాళిక' గా వ్యాఖ్యానించెను.

జ. 11వ ప్రణాళిక

373. 10వ ప్రణాళికలో విద్యుత్ రంగంలో అదనంగా ఎన్ని మెగావాట్ల విద్యుత్ను ఉత్పత్తి చేయాలని నిర్దేశించెను?

జ. 41,110 మెగావాట్లు (21,080 మెగావాట్లు సృష్టించడం జరిగింది)

374. 11వ ప్రణాళికలో విద్యుత్ రంగంలో ఎన్ని మెగావాట్లు అదనపు సామర్థ్యాన్ని ఉత్పత్తి చేయాలని నిర్దేశించెను.

జ. 92,577 (ఈ అధనపు శక్తిలో 63% ధర్మల్ విద్యుత్తే)

375. 11వ ప్రణాళిక అంతానికి ఐ.టి.రంగం ఎంతమందికి ఉపాది కల్పించగలదని అంచనావేసెను.

జ. 18 మిలియన్లు

376. 10వ ప్రణాళికలో 50 మిలియన్ల మందికి ఉపాది కల్పించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకోగా ఎన్ని ఉపాది అవకాశాలు సృష్టించబడ్డాయి.

జ. 47 మిలియన్లు

ECONOMICS

377. 1993-94 నుంచి 2004-05 మధ్య నిరుద్యోగిత రేటు.

జ. పెరిగింది (6.1 నుంచి 8.3కి పెరిగింది)

378. 2004-05 సంవత్సరానికి వ్యవసాయరంగంలో లభ్యమయ్యే ఉపాధి ?

జ. 52.1% (1993-94లో 61% ఉండేది)

379. 2004-05 సంవత్సరానికి పారిశ్రామికరంగం అందించే ఉపాధి వాటా ?

జ. 19.5% (1993-94 లో 15.9%గా ఉండేది)

380. 2004-05 సంవత్సరానికి సేవారంగం అందించే ఉపాధి వాటా ?

జ. 28.4% (1993-94లో 23.1% గా ఉండేది)

381. 11వ ప్రణాళికలో శ్రామికశక్తి (Labour force) అదనంగా ఎంత పెరగగలదని అంచనా వేసెను ?

జ. 45 మిలియన్లు

382. 2007లో అవ్యవస్థీకృత రంగంపై పరిశీలనకు నియమించిన కమిటీ

జ. అర్జున్ సేన్ గుప్తా కమిటీ

383. 11వ ప్రణాళిక అంతానికి అదనంగా ఎంతమందికి ఉపాధి అవకాశాలు లభ్యం కాగలవని అంచనా వేయబడెను ?

జ. 58 మిలియన్లు (ఇది సవరించబడింది)

384. 11వ ప్రణాళికలో ఎక్కువ ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించగలదని ఆశించిన రంగం ?

జ. వర్తకం, హోటళ్ళు, రెస్టారెంట్లు

385. 2004-05 నాటికి URP ప్రకారం పేదరికం శాతం.

జ. 27.5% (గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 28.3%, పట్టణాల్లో 25.7%)

386. 2004-05సం॥ నాటికి పేదరికపు రేఖను నిర్ధారించడానికి అవసరమైన తలసరి నెలసరి వినియోగ వ్యయం గ్రామీణ ప్రాంతంలో ఎంత ?

జ. గ్రామాల్లో 356/- రూ॥, పట్టణాల్లో 458/-రూ॥లు.

387. 10వ ప్రణాళికలో జాతీయ సగటు వృద్ధిరేటు 7.6% కాగా ఆంధ్రప్రదేశ్ సగటు వృద్ధిరేటు ఎంత ?

జ. 6.7%

388. జాతీయ రైతు కమీషన్ అధ్యక్షుడు

జ. యమ్.యస్.స్వామినాథన్

389. 11వ ప్రణాళిక “అప్రోచ్ పేపర్” 65 మిలియన్లకు ఉపాధి కల్పించాలని భావించగా ప్రణాళికా సంఘం దాన్ని ఎంతకు తగ్గించింది.

జ. 58 మిలియన్లు

390. ‘ఇండియా విజన్ 2020’ డాక్యుమెంటరీని రూపొందించింది.

జ. శ్యామ్ ప్రసాద్ గుప్తా

ECONOMICS

391. 'ఆమ్ ఆద్మి భీమా యోజన' ఏ సం॥లో ప్రారంభించబడింది.

జ. 2007 అక్టోబర్ 2 (గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భూమిలేని వారికి)

392. పేదరికపు రేఖకు దిగువున ఉండి, అవ్యవస్థీకృత రంగంలో పనిచేసే వారికై ప్రారంభించబడ్డ భీమా పథకం.

జ. రాష్ట్రీయ స్వాస్థ్య భీమా యోజన

393. 2007 డిశంబర్ లో ప్రారంభించబడ్డ "ఉజ్వల" పథకం ఎవరి పునరావాసం కొరకు ఉద్దేశించబడింది.

జ. వేశ్య వృత్తిలో ఉన్నవారి పునరావాసానికి.

పేదరిక నిర్మూలనా, నిరుద్యోగ నిర్మూలనా పథకాలు

394. ట్రికిల్ డౌన్ సిద్ధాంతం దేనికి సంబంధించినది.

జ. ఆర్థిక వ్యవస్థలో వృద్ధి జరిగినప్పుడు దాని ఫలాలు దిగువ వర్గాలకు చేరి పేదరికం తగ్గునని విశ్వసించే దృక్పథం.

395. ఏ దశాబ్దం ప్రారంభంలో 'ట్రికిల్ డౌన్ సిద్ధాంతం'పై విశ్వాసం సడలింది.

జ. 1970 దశకం

396. గ్రామీణ ఉపాధి పథకాలని ఎన్ని రకాలుగా చెప్పవచ్చు ?

జ. రెండు. (1) స్వయం ఉపాధి పథకాలు, (2) వేతన ఉపాధి పథకాలు.

397. IRDP ఏ రకమైన పథకం.

జ. స్వయం ఉపాధి పథకం (TRYSEM, DWCRA, SITRA, GKY, MWS అనే ఉప పథకాలను IRDP లో విలీనం చేసి 1999లో స్వర్ణజయంతి గ్రామ్ స్వరాజ్ గార్ యోజన' గా ప్రారంభించబడెను.)

398. మనదేశంలో ముఖ్యమైన గ్రామీణ వేతన ఉపాధి, స్వయం ఉపాధి పథకాలేవి ?

జ. గ్రామీణ స్వయం ఉపాధి పథకాలు

గ్రామీణ వేతన ఉపాధి పథకాలు

1. IRDP 1978-79

1. EGS 1972-73

TRYSEM 1979

2. FWP 1977-78

DWCRA 1982

3. NREP 1980

SITRA 1992

4. RLEGP 1983

GKY 1997

5. JRY 1989

MWS 1988-87

6. EAS 1993

7. JGSY 1999

8. SGRY 2001

2. SGSY 1999

9. NFFWP 2004

(IRDP + అనుబంధ పథకాలు)

10. NREGS 2006

ECONOMICS

399. IRDP మిలియన్ బావుల పథకం కలిసి నూతనంగా ఏర్పడ్డ పథకం.

జ. స్వర్ణజయంతి గ్రామ స్వరాజ్ గార్ యోజన (SGSY)

400. SGSY ఎప్పుడు ప్రారంభమయింది ?

జ. 1999 ఏప్రిల్ 1 (ఇది స్వయం ఉపాది పథకం)

401. TRYSEM ఏర్పడిన సంవత్సరం. (Training to Rural youth for Self Employment)

జ. 1979 (నిరుద్యోగులైన గ్రామీణ యువకులకు స్వయం ఉపాదికవసరమైన శిక్షణ ఇచ్చుట). ఇది SGSY లో విలీనం అయింది.

402. DWCRA ఏర్పడిన సంవత్సరం.

జ. 1982 సెప్టెంబర్ (ఇది IRDP తో కలిపి 1999లో SGSY లో విలీనం అయింది)

403. SITRA ఏర్పడిన సంవత్సరం.

జ. 1992 (సాంకేతిక వైపుణ్యం కలిగిన గ్రామీణ కళాకారులకు ఆధునిక పరికరాలు అందించుట, ఇది SGSY లో విలీనం అయింది.)

404. GKY (Ganga Kalyan Yojana) ఏర్పడిన సంవత్సరం.

జ. 1997 (భూగర్భ జలాలను బయటకు తీసేందుకు రైతులకు ఆర్థిక సహాయం కల్పించుటకు. ఇది SGSY లో విలీనం అయింది.)

405. MWS (Million Wells Scheme) ఎప్పుడు ప్రారంభించబడింది.

జ. 1988-89. (1995-96 నుంచి JRY నుంచి విడివడి స్వతంత్ర స్థాయి పొందింది. ప్రస్తుతం ఇది SGSY లో విలీనం అయింది.)

406. IRDP (Integrated Rural Development Programme) ఎప్పుడు ప్రారంభించబడింది.

జ. 1978-79 లో 2.300 బ్లాకుల్లో, 1980లో దేశం మొత్తానికి విస్తరించెను. (ఇది తన అనుబంధ పథకాలైన TRYSEM, DWCRA, SITRA, GKY, MWS తో కలిసి SGSY లో భాగమయింది.)

407. ఖాదీ గ్రామీణ పరిశ్రమల కమిషన్ చే నిర్వహించబడే పథకం.

జ. REGP (Rural Employment Generation Programme) 1995.

408. పని హక్కును గుర్తిస్తూ ఉద్యోగహామీ పథకాన్ని (1972-73) ప్రవేశపెట్టిన రాష్ట్రం.

జ. మహారాష్ట్ర

409. పనికి ఆహార పథకాన్ని ప్రారంభించిన సంవత్సరం.

జ. 1977

410. పనికి ఆహారపథకాన్ని పునర్ నిర్మించి ఈ పథకంగా పేరు మార్చిరి.

జ. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాది పథకం (NREP) (వ్యవసాయ పనులు లేని కాలంలో వేతన ఉపాధిని అందిస్తూ సామాజిక ఆస్తులను సృష్టించడం దీని లక్ష్యం. 1989లో ఇది JRY లో విలీనం అయింది.)

ECONOMICS

411. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భూమిలేని పేదలకు ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించేందుకు ప్రారంభించబడ్డ పథకం.
జ. RLEGP (1983) (ఇది NREP తో కలిసి JRY లో విలీనం అయింది)
412. ఏ రెండు పథకాలు విలీనమయి JRY ఏర్పడింది. (Jawahar Rojgar Yojana)
జ. NREP (1980) + RLEGP (1983) (JRY నే తరువాత JGSY గా పునర్ నిర్మించెను)
413. JRY ని పునర్ నిర్మించి 1999లో ప్రారంభించబడిన పథకం.
జ. JGSY (Jawahar Gram Samridhi Yojana)
414. వ్యవసాయ పనులు లేని కాలంలో 100 రోజులు తక్కువ కాకుండా ఉపాధిని అందించేందుకు 1993లో ప్రారంభించబడ్డ పథకం.
జ. EAS (Employment Assurance Scheme)
415. సంపూర్ణ గ్రామీణ రోజ్ గార్ యోజన (SGRY) ఏ ఏ పథకాలు విలీనంతో ఏర్పడింది.
జ. EAS + JGSY అనే రెండు పథకాలను విలీనంచేసి 2001 సెప్టెంబర్ 25న SGRY ని ప్రారంభించెను. (ప్రస్తుతం ఇది NREGP లో భాగం.)
416. జాతీయ పనికి ఆహార పథకం ఏ సం॥లో ప్రారంభించబడింది. (NFFWP)
జ. 2004 నవంబర్ 14. (ప్రణాళికా సంఘం గుర్తించిన 150 జిల్లాల్లో ప్రారంభించబడింది. ఇది NREGP లో భాగమయింది.)
417. ఏ ఏ పథకాల విలీనంతో NREGP ఏర్పడింది.
A. SGRY + NFFWP
418. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం ఏ సం॥లో ప్రారంభించబడింది ?
జ. 2006 ఫిబ్రవరి 2.
419. ప్రస్తుతం దేశంలో గ్రామీణ ప్రాంతంలో అమలవుతున్న ఏకైక వేతన ఉపాధి పథకం.
జ. NREGP (National Rural Employment Guarantee Programme)
ప్రారంభంలో 200 జిల్లాల్లో ప్రారంభించినప్పటికీ 2008 ఏప్రిల్ 1 నుంచి దేశంలోని అన్ని జిల్లాలకు విస్తరించబడెను.
420. దేశంలో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అమలవుతున్న ఏకైక స్వయం ఉపాధి పథకం.
జ. స్వర్ణజయంతి గ్రామ్ స్వరాజ్ యోజన (SGSY)
421. ప్రస్తుతం దేశంలో అమలవుతున్న పట్టణ ఉపాధి పథకం.
జ. స్వర్ణజయంతి సహారీ రోజ్ గార్ యోజన (SJSRY)

ECONOMICS

422. ముఖ్యమైన పట్టణ ఉపాధి పథకాలేవి ?

జ. SEPUP 1986

NRV 1989 (SEPUP దీనిలో విలీనం అయింది)

UBSP 1990-91

PMIUPEP 1995

SJSRY 1997 (NRV + UBSP + PMIUPEP)

పట్టణ పేదలకై SEPUP ని 1986లో ప్రారంభించెను. దీనిని 1989లో NRV గా మార్చెను. తరువాత 1990-91లో UBSP (Urban Basic Services for Poor), 1995 లో PMIUPEP (Prime Minister Integrated Urban Poverty Eradication Programme) లను ప్రారంభించెను.

1997లో UBSP ని PMIUPEP ని NRV తో కలిపి స్వర్ణజయంతి సహరి రోజ్ గార్ యోజనగా ప్రవేశపెట్టెను. ఇది స్వయం ఉపాధి, మరియు వేతన ఉపాధి పథకం.

423 ప్రధానమంత్రి గ్రామ సడక్ యోజన (PMGSY) ప్రారంభించబడ్డ సంవత్సరం.

జ. 2000 (ఇది కేంద్ర పథకం అన్ని కాలాలకు పనికివచ్చే విధంగా 500 జనాభా కలిగిన గ్రామాలకు రోడ్లు వేయుట దీని లక్ష్యం. డీజిల్ పై విధించే 'సెస్' ద్వారా దీనికి నిధులు సమకూరుతున్నవి.)

424. ప్రధానమంత్రి గ్రామోదయ యోజన ఎప్పుడు ఏర్పాటు చేయబడింది.

జ. 2000-01 (6 రంగాలలో మానవాభ్యుదయం దీని లక్ష్యం - ఆరోగ్యం, విద్య, త్రాగునీరు, గృహనిర్మాణం, పోషకాహారం, విద్యుదీకరణ.)

425. AYUSH (ఆయుష్) విస్తరించండి.

జ. ఆయుర్వేదం, యోగ మరియు నేచరోపతి, యునాని, సిద్ధ, హోమియోపతి.

426. ప్రణాళికా కాలంలో భారతదేశం సాధించిన విజయాలు ఏవి ?

- జ. 1) జాతీయ తలసరి ఆదాయం పెరిగింది.
2) వ్యవసాయ రంగంలో పురోగతి సంభవించింది.
3) పారిశ్రామికీకరణలో వైవిధ్యీకరణ సంభవించింది.
4) అర్థిక అవస్థాపన సౌకర్యాలు అభివృద్ధి చెందాయి.
5) ఎగుమతులు-దిగుమతుల్లో వైవిధ్యీకరణ సంభవించింది.
6) శాస్త్ర సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అభివృద్ధి చెందింది.
7) విద్యా విధానం అభివృద్ధి చెందింది.

వీటితోపాటుగా పొదుపు పెట్టుబడులు పెరుగుట, ఆహార దాన్యాల్లో స్వయం స్వావలంబన, పరిశ్రమల నిర్మాణంలో మార్పు, బ్యాంకింగ్ రంగం అభివృద్ధి, ప్రణాళికా యుగంలో మనం సాధించిన విజయాలు.

427. ఏ దశాబ్దం నుండి భారతదేశం రాజకృష్ట పేర్కొన్న హిందూ వృద్ధి రేటును అధిగమించింది.

జ. 1980 దశాబ్దం నుండి.

ECONOMICS

428. అధిక దిగుబడి వంగడాల కార్యక్రమంలో ఏ పంటల విషయంలో ఎక్కువ పెరుగుదల కనబడుతుంది ?

జ. వరి, గోధుమ

429. Development Planning - The Indian Experience గ్రంథ రచయిత.

జ. సుకుమార్ చక్రవర్తి

430. 50 Years of Indian Economy రచయిత.

జ. పి.ఆర్. బ్రహ్మానందం

431. ప్రణాళిక యుగంలో సాధించలేని అంశాలు (వైఫల్యాలు).

- జ. 1) పేదరికాన్ని తగ్గించుటలో విఫలం చెందింది.
2) ఉపాధి కల్పనలో విఫలం చెందింది.
3) నల్ల ద్రవ్యాన్ని నిరోధించడంలో విఫలం అయింది.
4) అర్థిక శక్తి కేంద్రీకరణను నిరోధించలేకపోయింది.
5) భూ సంస్కరణలు సమర్థవంతంగా అమలు చేయలేకపోయింది.

432. 1వ ప్రణాళికలో అత్యధిక వనరుల కేటాయింపు ఏ రంగానికి జరిగింది ?

జ. వ్యవసాయం నీటిపారుదల (31%)

433. వ్యవసాయం, నీటిపారుదలకు అధిక వ్యయ కేటాయింపులు ఏ ప్రణాళికలలో జరిగినవి.

జ. 1, 4 ప్రణాళికలు

434. పరిశ్రమలకు అత్యధిక వ్యయ కేటాయింపులు జరిగిన ప్రణాళిక.

జ. 5వ ప్రణాళిక (26%)

435. శక్తిపై అత్యధిక వ్యయ కేటాయింపులు జరిగిన ప్రణాళికలు.

జ. 6, 7, 8 ప్రణాళికలు (వరుసగా 28, 28, 27) శాతాలలో

436. రవాణా, సమాచారంపై అత్యధిక వ్యయ కేటాయింపులు జరిగిన ప్రణాళికలు.

జ. 2, 3, 9 ప్రణాళికలు (వరుసగా 28, 25, 25.1) శాతాలలో

437. సాంఘిక సేవలపై అత్యధిక కేటాయింపులు జరిగిన ప్రణాళికలు.

జ. 10, 11 (వరుసగా 27, 30.3%) శాతాలలో

438. మొదటి ఎనిమిది ప్రణాళికలలో తక్కువ లోటు ద్రవ్యం కలిగిన ప్రణాళిక.

జ. 5వ ప్రణాళిక (3%)

439. మొదటి ఎనిమిది ప్రణాళికలలో అధిక లోటు ద్రవ్యం కలిగిన ప్రణాళిక.

జ. 2వ ప్రణాళిక (20%)

440. అత్యధిక విదేశీ సహాయం పొందిన ప్రణాళిక.

జ. 3వ ప్రణాళిక (28%)

ECONOMICS

మార్కెట్లో ప్రణాళికా రచన :

441. పెట్టుబడిదారీ విధానం స్థానంలో సామ్యవాదం వస్తుందని పేర్కొన్నది.
జ. కార్ల్ మార్క్స్
442. ప్రస్తుత సరళీకరణ, ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ప్రణాళికలు ఏవిధంగా మారుతున్నవి.
జ. మార్కెట్ ప్రాధాన్యతతో కూడిన ప్రణాళికలు (Market Friendly Economies)
443. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో కొరత వనరుల అమలులో ముఖ్య పాత్ర పోషించేది.
జ. ధరల యంత్రాంగం
444. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ధరలను నిర్ణయించేది.
జ. డిమాండ్, సప్లై
445. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో సార్వభౌముని(రాజు)గా వ్యవహరించేది.
జ. వినియోగదారుడు
446. మౌలిక, ఆర్థిక సమస్యలైన ఏమిటి, ఎలా, ఎవరి కొరకు ఉత్పత్తి చేయాలి అనేది ఎవరిచే నిర్ణయించబడును?
జ. ధరల యంత్రాంగం
447. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఉత్పత్తి కారకాలకు ఉండే డిమాండ్ని ఏమంటారు ?
జ. ఉత్పన్న డిమాండ్
448. ప్రభుత్వం ఏ సందర్భంలో మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో జోక్యం చేసుకోవాలి.
జ. మార్కెట్ తన పాత్ర నిర్వహణలో వైఫల్యం చెందినపుడు.
449. పబ్లిక్ వస్తువులకు ఉదాహరణ.
జ. రక్షణ, శాంతిభద్రతలు, పర్యావరణ రక్షణ. వీటి నుండి అందరికీ ప్రయోజనం లభిస్తుంది కాబట్టి వీటిని ప్రైవేటు వ్యక్తులు అందించరు.
450. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ప్రభుత్వం ఏ సందర్భంలో జోక్యం చేసుకొనును. (ఏ సందర్భంలో మార్కెట్ వైఫల్యం చెందును ?)
జ. ఎ) పబ్లిక్ వస్తువులను ప్రైవేటు వ్యక్తులు అందించలేరు కాబట్టి ప్రభుత్వ జోక్యం అవసరం.
బి) ప్రైవేటురంగం పర్యావరణ కాలుష్యాన్ని నియంత్రించనపుడు ప్రభుత్వ జోక్యం అవసరం.
సి) వినియోగదారులు, ఉత్పత్తిదారుల మధ్య అసంపూర్ణ సమాచారం ఉన్నపుడు.
451. ప్రణాళికా ఆర్థిక వ్యవస్థలో వినియోగం, ఉత్పత్తి, పంపిణీ, వినిమయం ఎవరిచే నిర్ణయించబడెను ?
జ. కేంద్రీకృత ప్రణాళిక వ్యవస్థ
452. ప్రణాళిక ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఏమిటి, ఎలా, ఎవరి కొరకు ఉత్పత్తి చేయాలనేది నిర్ణయించేది ఎవరు ?
జ. ప్రణాళిక వేత్తలు
453. వ్యాపార చక్రాలు ఏ ఆర్థిక వ్యవస్థలో కనిపిస్తాయి ?
జ. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థ.

ECONOMICS

454. ప్రణాళిక ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఇవి సంభవించే ప్రశ్న ఉద్భవించదు ?

జ. వ్యాపార చక్రాలు

455. ప్రణాళిక ఆర్థిక వ్యవస్థలో విధానకర్తలు నిర్ణయాల ప్రకారం పెట్టుబడి పెట్టగా మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెట్టుబడులు ఏవిధంగా జరుగుతాయి ?

జ. లాభాలు వస్తాయని ఊహించే రంగంలో పెట్టుబడులు పెడతారు.

456. ధనికులపై పన్నులు విధిస్తూ ఆదాయ సమ పంపిణీకి దోహదపడే ఆర్థిక వ్యవస్థ ఏది ?

జ. ప్రణాళిక ఆర్థిక వ్యవస్థ

457. ప్రభుత్వ అధిక జోక్యం సాంఘిక న్యాయం, సమత్వం కనబడే ఆర్థిక వ్యవస్థ ఏది ?

జ. ప్రణాళిక ఆర్థిక వ్యవస్థ

458. ప్రణాళిక ఆర్థిక వ్యవస్థ ఈ విషయంలో విఫలం చెందవచ్చు.

జ. ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని గరిష్టం చేయుటలో

459. స్వాతంత్ర్యం తరువాత పేదరికం, నిరుద్యోగిత, ఆదాయ అసమానతలపై దాడిచేయుటకు వాహనంగా ఉపయోగించినది.

జ. ప్రణాళికలు

460. 1960-70 దశకాలలో అబిలషనీయ వనరుల కేటాయింపులో మార్కెట్ వైఫల్యం చెందునని బావించి భారత ఆర్థిక వేత్తలు వీటికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చిరి ?

జ. ప్రభుత్వ జోక్యం, ప్రభుత్వరంగంచే బారీ పెట్టుబడులు.

461. ప్రణాళికలు ప్రారంభం అయిన నాలుగు దశాబ్దాల తరువాత ఏ రంగం వైఫల్యాన్ని ఆర్థిక వేత్తలు గుర్తించిరి?

జ. ప్రభుత్వరంగం వైఫల్యం (వనరుల కేటాయింపులో దుర్వినియోగం, PSU లు నష్టాలలో నడుచుట)

462. భారతదేశంలో ప్రణాళికా అనుభవాన్ని ఈ విధంగా వర్ణించవచ్చు.

జ. Limited success (పరిమితంగా విజయవంతం అయ్యెను)

463. 1991లో ప్రవేశపెట్టిన ఆర్థిక సరళీకరణలో భారత ప్రణాళికల్లో ప్రధాన మార్పు.

జ. ప్రభుత్వపాత్రను తగ్గించి, మార్కెట్ శక్తులకు స్వేచ్ఛ ఇచ్చెను.

464. నూతన ఆర్థిక విధానం యొక్క ముఖ్య తృప్తి (Thrust).

జ. ఆర్థిక వ్యవస్థలో పోటీ వాతావరణాన్ని సృష్టించి ఉత్పాదకతను, సామర్థ్యాన్ని పెంచుట. (పారిశ్రామిక విధానం దేశీయ పోటీ వాతావరణాన్ని వర్తక విధానం అంతర్జాతీయ పోటీ తత్వాన్ని పెంపొందించేవిధంగా సంస్కరణలు చేపట్టబడెను.

ECONOMICS

ఆర్థిక సంస్కరణలు

465. ప్రభుత్వ సంస్థల యాజమాన్యాన్ని నిర్వహణను ప్రైవేటు పరం చేసే ప్రైవేటీకరణ ఈ పుస్తకంలో ప్రస్తావించబడింది.
- జ. The age of discontinuity (దీన్ని పీటర్ డ్రకర్ వ్రాసెను)
466. ప్రైవేటీకరణ అనే బావన ఎందువలన ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చింది.
- జ. ఇంగ్లాండ్‌లో మార్గరేట్ థాచర్ ప్రభుత్వ సంస్థలను ప్రైవేటీకరించుట వలన, రష్యాలో సామ్యవాద వ్యవస్థ పతనం, చైనా చేపట్టిన మార్కెట్ సామ్యవాదం ఈ వాదానికి బలం చేకూర్చినవి.
467. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలకు పూర్వం భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ లక్షణాలు.
- జ. 1) మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ స్థాపించబడింది.
2) ప్రభుత్వరంగాన్ని విస్తరించడం.
3) ప్రైవేటు రంగంపై నియంత్రణ
4) విదేశీ పెట్టుబడులపై ఆంక్షలు
5) విదేశీ వ్యాపారంపై ఆంక్షలు
468. మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఉదాహరణ.
- జ. ప్రభుత్వ ప్రైవేటు రంగాలు కలసి ఉండుట (1948 పారిశ్రామిక తీర్మానం దీనికి పునాది వేయగా 1956 తీర్మానం దీనిని బలోపేతం చేసింది.)
469. ప్రభుత్వరంగం విస్తరించిందని చెప్పడానికి ఉదాహరణ.
- జ. 1951లో 5 యూనిట్లతో ఉండేది 1991-92 నాటికి 237 యూనిట్లకు పెరిగింది. ఇదే కాలంలో ప్రభుత్వరంగ సంస్థలలో పెట్టుబడి 29 కోట్ల నుండి 118 కోట్లకు పెరిగింది.
470. ప్రభుత్వరంగ విస్తరణలో భాగంగా జాతీయం చేయబడ్డ ముఖ్యమైన సంస్థలు
- జ. 1949లో RBI, 1955లో SBI, 1969లో 14 వాణిజ్య బ్యాంకులు, 1980లో 6 వాణిజ్య బ్యాంకులు, 1956లో LIC, 1972 GIC లు జాతీయం చేయబడినాయి.
471. సంస్కరణలకు పూర్వం ప్రైవేటు రంగంపై నియంత్రణకు ఏర్పాటు చేయబడ్డ ముఖ్యమైన చట్టాలు.
- జ. 1) 1951 పారిశ్రామిక అభివృద్ధి క్రమబద్ధీకరణ చట్టం.
2) ధత్ కమిటీ సిఫారసులపై ఏర్పాటు చేయబడ్డ MRTP చట్టం ముఖ్యమైనవి.
472. స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటితో పోల్చితే 1991 నాటికి విదేశీ పెట్టుబడుల శాతం.
- జ. తగ్గుతూ వచ్చింది.
473. 1991 వరకు భారత వర్తక విధానం ఎట్లా ఉంది ?
- జ. ఎగుమతుల ప్రోత్సాహం, దిగుమతుల ప్రతిస్థాపన.
474. స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ ఏ సంవత్సరంలో స్థాపించబడింది.
- జ. 1956 (దీనిద్వారా విదేశీ వ్యాపారాన్ని ప్రభుత్వమే నిర్వహించేది)

ECONOMICS

475. మినరల్స్ అండ్ మెటల్స్ కార్పొరేషన్‌ను ఏ సంవత్సరంలో స్థాపించబడింది ?

జ. 1963 (దీనిద్వారా ప్రభుత్వం ఖనిజాల వెలికితీత, ఎగుమతుల వ్యవహారాలను నిర్వహించేది.)

476. విదేశీ మారక ద్రవ్యాన్ని నియంత్రించేందుకు FERA చట్టం ఎప్పుడు ఏర్పాటు చేయబడింది.

జ. 1973

477. 1991 నాటికి భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ లక్షణాలు.

జ. తక్కువ వృద్ధిరేటు (5%), అధిక ద్రవ్యోల్బణం.

ప్రభుత్వరంగ సంస్థల నష్టాలు పెరుగుట, కోశలోటు పెరుగుట, ముఖ్యంగా విదేశీ వ్యాపార చెల్లింపుల శేషంలో సంక్షోభం ఏర్పడుట.

478. నూతన ఆర్థిక వ్యవస్థల ముఖ్య లక్ష్యాలు.

జ. అనవసర అధికార నియంత్రణ నుండి ఆర్థిక వ్యవస్థకు స్వేచ్ఛను కల్పించుట.

1) కోశలోటును తగ్గించుట

2) ప్రభుత్వరంగ పరిధి తగ్గించి ప్రవేటు రంగానికి అప్పగించుట

3) పారిశ్రామిక లైసెన్సుల తొలగింపు

4) విదేశీ పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం, విదేశీ వ్యాపారంలో టారిఫ్‌ను తగ్గించి కోటాలు ఎత్తివేయుట.

479. BOP సంక్షోభం, అధిక ద్రవ్యోల్బణం, పోటీతత్వం కొరత, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలలో అసమర్థ యాజమాన్యం, అధిక కోశలోటుతో బాధపడుతున్న భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలో నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టిన సంవత్సరం.

జ. 1991

480. నూతన ఆర్థిక విధానంలో తీసుకున్న ముఖ్యమైన చర్యలు.

జ. 1) స్థూల ఆర్థిక స్థిరీకరణ చర్యలు

2) నిర్మాణాత్మక సర్దుబాటు విధానం (structural adjustment policies)

481. నూతన సంస్కరణలలో బాగాగా చేపట్టబడిన స్థూల ఆర్థిక స్థిరీకరణ చర్యలు ఏ కాలానికి చెందినవి.

జ. స్వల్పకాలానికి సంబంధించినవి. (అధిక ద్రవ్యోల్బణం, BOP లో కరెంట్ అకౌంట్ లోటు లాంటి సమస్యలు ఎదుర్కొనుటకు)

482. ఆర్థిక వ్యవస్థలో అడ్డంకులు తొలగించుటకు దీర్ఘకాలానికి సంబంధించి చేపట్టబడ్డ చర్యలు.

జ. నిర్మాణాత్మక సర్దుబాటు చర్యలు (SAP)

483. 1990-91లో భారతదేశ రెవిన్యూ లోటు ఎంత ?

జ. 3.3% (GDPలో శాతం)

484. 1990-91లో భారతదేశ ప్రాథమిక లోటు ఎంత ?

జ. 2.8% (GDPలో శాతం)

485. 1990-91లో భారతదేశ కోశలోటు ఎంత ?

జ. 6.6% (GDPలో శాతం)

ECONOMICS

486. కోశలోటును తగ్గించుటకు ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యలు

జ. ప్రణాళికేతర వ్యయాన్ని తగ్గించుటకు, పన్ను రాబడిని పెంచుటకు, సబ్సిడీలు తగ్గించేందుకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొన్నది.

487. పన్ను సంస్కరణలపై నియమించబడిన కమిటీ.

జ. రాజా చెల్లయ్య కమిటీ (1991లో)

488. రాజా చెల్లయ్య సిఫారుసులలో ముఖ్యమైనవి.

జ. 1) వ్యవసాయ ఆదాయంపై పన్ను విధించాలి. (గతంలో రాజ్ కమిటీ సూచించెను)

2) సర్వీసులను పన్ను పరిధిలోకి తీసుకురావాలి.

3) VAT ను అమలుపరచాలి. (మొదట యల్.కె.ఝా కమిటీ సూచించెను)

4) టిన్ (TIN) స్థానంలో PAN ప్రవేశపెట్టాలి.

489. ప్రభుత్వం ప్రణాళికేతర వ్యయాన్ని తగ్గించుటకు నియమించిన కమిటీ.

జ. గీతా కృష్ణన్ కమిటీ

490. ఆహార, ఎరువుల సబ్సిడీలు తగ్గించమని, ప్రభుత్వ సిబ్బంది తగ్గించాలని సిఫారసు చేసింది.

జ. గీతా కృష్ణన్ కమిటీ

491. ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యల ఫలితంగా కోశలోటు దోరణి ఎట్లా సాగింది.

జ. 2001-02 సంవత్సరం వరకు మొదట తగ్గి తరువాత పెరిగింది. 2003లో FRBM చట్టం ప్రవేశపెట్టిన తరువాత కోశలోటు తగ్గుతూ వచ్చింది.

492. 2003-04లో కోశలోటు ఎంత ?

జ. 4.5% (2004-05 లో 4%, 2005-06 లో 4.1%, 2006-07లో 3.4%)

493. 2008-09 బడ్జెట్లో కోశలోటు ఎంత ఉండగలదని అంచనా వేసెను.

జ. 2.5% (2007-08 రివెన్యూ బడ్జెట్లో ఇది 3.1%గా ఉంది)

494. వ్యవస్థాపూర్వక సంస్కరణలలో (SAP) బాగంగా ప్రవేశపెట్టిన సంస్కరణలను ఏవిధంగా వర్గీకరిస్తారు.

జ. సరళీకరణ, ప్రవేటీకరణ, ప్రపంచీకరణ

495. సరళీకరణ అనగా

జ. నియంత్రిత ఆర్థిక వ్యవస్థకు స్వేచ్ఛా వాతావరణాన్ని అందించుటయే సరళీకరణ.

496. సరళీకరణలో బాగంగా చేపట్టబడిన చర్యలు ఏవి ?

జ. పరిశ్రమలపై నియంత్రణలు తొలగించుట, విదేశీ పెట్టుబడులపై గల గరిష్ట పరిమితిని చాలా రంగాలలో ఎత్తివేయుట.

497. ప్రవేటీకరణలో బాగంగా తీసుకొన్న చర్యలు ఏవి ?

జ. ప్రభుత్వరంగానికి రిజర్వ్ చేసిన పరిశ్రమలను తగ్గించుట, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలలో పెట్టుబడులను ఉపసంహరించుట.

ECONOMICS

498. ప్రపంచీకరణలో బాగంగా చేపట్టబడిన సంస్కరణలు ఏవి ?

జ. దిగుమతులు లైసెన్సులను సరళీకరించుట, చెల్లయ్య కమిటీ సిఫారసులపై టారిఫ్లను హేతుబద్ధీకరించుట, విదేశీ మారకపు నియంత్రణలో సరళీకరణ.

499. రూపాయి మార్పిడికి సంబంధించి ద్వంద్వ వినిమయరేటును ఏ సం॥లో ప్రవేశపెట్టెను.

జ. 1992-93 బడ్జెట్లో (దీనిని పాక్షిక మార్పిడి అంటారు)

500. ద్వంద్వ వినిమయ రేటు అనగా

జ. ఎగుమతిదారుడుకు వచ్చిన విదేశీ మారక ద్రవ్యంలో 40% RBI కి ఇచ్చి, 60% మార్కెట్లో వినిమయం చేయవచ్చు.

501. ద్వంద్వ వినిమయరేటును నిర్మూలించిన సంవత్సరం

జ. 1993-94 బడ్జెట్

502. ట్రేడ్ అకౌంట్లో రూపాయికి పూర్తి మార్పిడి అవకాశం కల్పించిన సంవత్సరం.

జ. 1993-94 బడ్జెట్

503. కరెంట్ అకౌంట్లో రూపాయికి పూర్తి మార్పిడి అవకాశం కల్పించిన సంవత్సరం.

జ. 1994 ఆగష్టు (1994-95)

504. మూలధన ఖాతాలో రూపాయి మార్పిడికి సంబంధించి సాధ్యాసాధ్యాలను పరిశీలించేందుకు 1997లో నియమించబడిన కమిటీ.

జ. యస్.యస్. తారాపోర్ కమిటీ

505. మూలధన ఖాతాలో రూపాయి మార్పిడిపై 2వ సారి 2006లో నియమించబడిన కమిటీ.

జ. తారాపోర్ కమిటీ

506. 2వ సారి నియమించబడిన తారాపోర్ కమిటీ మూలధన ఖాతాలో (CAC) రూపాయి మార్పిడిని ఎన్ని దశలలో అమలుపరచాలనెను.

జ. 3 దశలు (2006-07 లో 1వ దశ, 2007-09లో 2వ దశ, 2011 నాటికి 3వ దశ)

507. ద్రవ్య విధానం పనితీరుపై 1982లో నియమించబడ్డ కమిటీ

జ. చక్రవర్తి కమిటీ

508. 1991లో విత్త వ్యవస్థపై నియమించబడిన కమిటీ.

జ. నర్సింహం కమిటీ

509. 1998లో 2వ సారి బ్యాంకింగ్ రంగంలో సంస్కరణలను సూచించేందుకై నియమించబడ్డ కమిటీ.

జ. నర్సింహం కమిటీ

510. నర్సింహం కమిటీ మొదటి దఫా సిఫార్సులలో (1991) ముఖ్యమైనవి.

జ. 1) SLR ను దశలవారీగా 25%నికి తగ్గించుట

2) ప్రాధాన్యత రంగాలకు ఇవ్వవలసిన శాతాన్ని 40% నుంచి 10% నికి తగ్గించుట

ECONOMICS

3) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో బ్రాంచీలు మూసివేయడానికి, ప్రారంభించడానికి స్వేచ్ఛ ఇచ్చుట

4) నిరర్థక ఆస్తులు తగ్గించుటకు 'Asset Reconstruction fund' ఏర్పాటు చేయాలి.

5) బ్యాంకింగ్ నిర్మాణం నాలుగు అంచెలుగా ఉండాలి.

511. బ్యాంకింగ్ నిర్మాణంలో నర్సింహం కమిటీ ఎన్ని అంచెలు వ్యవస్థను సూచించెను.

జ. నాలుగు (అంతర్జాతీయ, జాతీయ, స్థానిక, మరియు RRB లు)

512. 1998 నర్సింహం కమిటీ 2వ సారి బ్యాంకింగ్ రంగంపై చేసిన సిఫార్సులలో ముఖ్యమైనవి.

జ. 1) బలిష్ఠమైన బ్యాంకులను, బలహీనమైన బ్యాంకులతో విలీనం చేయరాదు.

2) 2002 నాటికి కేపిటల్ ఆడ్వైజరీ రేషియోని 10% నికి పెంచాలి

3) BSRB ను రద్దుచేయాలి

4) క్రింది చట్టాలను సమీక్షించాలి.

RBI చట్టం - 1934

బ్యాంకింగ్ రెగ్యులేషన్ చట్టం - 1949

SBI జాతీయీకరణ చట్టం - 1955

బ్యాంకుల జాతీయీకరణ చట్టం - 1969

513. నర్సింహం కమిటీ సిఫార్సులపై ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలలో ముఖ్యమైనవి.

జ. 1) SLR ను 25%నికి తగ్గించుట

2) BSRB ను (2001-02) రద్దుచేయుట

3) అసెట్ రీకన్స్ట్రక్షన్ ఫండ్ ను ఏర్పాటు చేయుట (2002)

4) కేపిటల్ ఆడ్వైజరీ రేషియోని 'బాసిల్' నియమం ప్రకారం 9% వద్ద నిర్ధారణ చేయుట

514. ఖాతాదార్లకు మెరుగైన సేవలందించేందుకు, బ్యాంకుల పనితీరును మెరుగుపరిచేందుకు ఎవరి అధ్యక్షతన కమిటీని నియమించెను ?

జ. గొయి పోరియా కమిటీ

515. బ్యాంకుల పనితీరుపై ప్రత్యక్ష పరిశీలన, పర్యవేక్షణకు 1995లో నియమించబడిన కమిటీ.

జ. పద్మనాభన్ కమిటీ

516. ప్రభుత్వరంగంలోని బలహీన బ్యాంకులను పునర్వ్యవస్థీకరించుటకు నియమించబడిన కమిటీ.

జ. వర్మ కమిటీ

517. బ్యాంకులను, అభివృద్ధి విత్త సంస్థలను సమన్వయ పర్చుటకు 1998లో నియమించబడ్డ కమిటీ.

జ. ఖాన్ వర్కింగ్ గ్రూప్

518. భీమా పరిశ్రమలో సంస్కరణలపై నియమించబడ్డ కమిటీ

జ. మల్హోత్రా కమిటీ

ECONOMICS

519. మల్టీట్రా కమిటీ సూచనపై LIC, GIC ల ఏకస్వామ్య ప్రతిపత్తిని అంతంచేస్తూ భీమా రంగంలో ఏర్పాటు చేయబడ్డ వ్యవస్థ

జ. ఇన్సూరెన్స్ రెగ్యులేటరీ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ.

560. మొదటిదశ ఆర్థిక సంస్కరణలను స్థూలంగా ఈవిధంగా విభజిస్తారు.

- జ. 1) పారిశ్రామిక రంగ సంస్కరణలు
2) కోశ విధానంలో సంస్కరణలు
3) వర్తక విధానంలో సంస్కరణలు
4) విత్త రంగంలో సంస్కరణలు

561. మొదటిదశ పారిశ్రామికరంగ సంస్కరణలలో ముఖ్యమైనవి.

- జ. - ప్రభుత్వరంగ పాత్రను కుదించుట
- పారిశ్రామిక లైసెన్సింగ్ ఎత్తివేత
- MRTP గరిష్ఠ పరిమితి ఎత్తివేత
- PSU లకు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని అందించుట

562. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగంగా కోశ విధానంలో చేపట్టబడిన సంస్కరణలలో ముఖ్యమైనవి.

- జ. - చెల్లయ్య కమిటీ సిఫార్సులపై పన్నురేటు తగ్గించుట
- ప్రభుత్వ వ్యయ విధానంలో మార్పులు

563. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగంగా వర్తక విధానంలో చేపట్టబడిన సంస్కరణలలో ముఖ్యమైనవి.

- జ. - దిగుమతి సుంకాలు తగ్గింపు
- దిగుమతుల సరళీకరణ
- పరిమాణాత్మక ఆంక్షలు పూర్తిగా ఎత్తివేత
- 1991లో రూపాయి మూల్య న్యూనీకరణ
- రూపాయికి కరెంట్ అకౌంట్ లో పూర్తి మార్పిడి కల్పించుట మొదలగునవి

564. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగంగా విత్తరంగంలో చేపట్టబడిన సంస్కరణలలో ముఖ్యమైనవి.

- జ. - SLR ను 25%నికి తగ్గించుట
- CRR ను తగ్గించుట
- 1993 నుంచి నూతన ప్రైవేట్ బ్యాంకులకు అనుమతించుట

565. 2వ దశ నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలలో ముఖ్యమైనవి.

- జ. 1) మొదటితరం సంస్కరణలు కొనసాగింపు (బ్యాంకింగ్, పన్ను, వ్యాపార, పారిశ్రామిక రంగ సంస్కరణలు)
2) నూతనంగా ప్రవేశపెట్టిన సంస్కరణలు

ECONOMICS

566. 2వ దశ ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగంగా నూతనంగా ప్రవేశపెట్టబడిన సంస్కరణలలో ముఖ్యమైనవి.

- జ. - శ్రామికరంగ సంస్కరణలు (కార్మిక చట్టాలు సరళీకరించుట)
 - వ్యవసాయరంగ సంస్కరణలు (Agri-Export ఏర్పాటు)
 - శాసనపరమైన చర్యలు (కంపెనీల చట్ట సవరణ, మనీ లాండరింగ్ శాసనం ఆమోదం, MRTTP స్థానంలో CCI)
 - రాష్ట్రాలకు సంస్కరణలను విస్తరించుట (VAT అమలు, FRBA చట్టం అమలు)

567. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత అనుకూల అంశాలేవి.

- జ. - వృద్ధిరేటు పెరిగింది. (2006-07లో 9.6% వృద్ధి సాధించింది)
 - జాతీయాదాయం నిర్మాణంలో మార్పులొచ్చాయి (తృతీయ రంగం నుంచి సగం కంటే ఎక్కువ ఆదాయం పొందుచున్నాం)
 - పొదుపు, పెట్టుబడులు పెరిగాయి (30% దాటాయి)
 - విదేశీ వ్యాపారంలో వాటా పెరిగింది. (1990-91లో ప్రపంచ ఎగుమతుల్లో భారత్ వాటా 0.5% కాగా, 2005-06 నాటికి 1%నికి పెరిగింది. అంటే రెట్టింపు అయింది.)

568. 1990-91లో GDP లో విదేశీ వ్యాపారం వాటా 17% కాగా, 2006-07 నాటికి ఎంతకు పెరిగింది?

జ. 26%నికి

569. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత అసంతృప్తిని కలిగించిన అంశాలు.

- జ. - పేదరికం తగ్గదలరేటు సంస్కరణల పూర్వం కంటే సంస్కరణల తర్వాత తక్కువగా ఉంది. అంటే సంస్కరణలు పేదరికాన్ని తగ్గించడంలో విఫలం చెందాయి.
 - సంస్కరణలతర్వాత ఉద్యోగితా వ్యాకోచత్వం తగ్గింది. తాత్కాలిక శ్రామికుల శాతం పెరిగింది.
 - ఆదాయ అసమానతలను సంస్కరణలు తగ్గించలేకపోయాయి.
 - ప్రాంతీయ అసమానతలను తగ్గించలేకపోయాయి.
 - వ్యవసాయరంగంలో ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడులు తగ్గుతూ వచ్చాయి.

570. FDI (విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు)ను ఆకర్షించుటకు నియమించబడ్డ కమిటీ.

జ. కె.యన్.సింగ్ కమిటీ

571. 1991 నుంచి చేపట్టిన ఆర్థిక సంస్కరణలు అభివృద్ధి చెందిన, వెనుకబడిన రాష్ట్రాల మధ్య ఆర్థిక వ్యత్యాసాలు పెంచాయని విమర్శించినది.

జ. యన్.జె. కురియన్

572. నూతన సంస్కరణలలో భాగంగా అంతర్జాతీయ పోటీని పెంచేందుకు, ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని పెంచేందుకు ప్రారంభించబడ్డ సంస్కరణలను ఏమంటారు.

జ. వ్యవసాహర్యక సర్దుబాటు చర్యలు

ECONOMICS

573. ఆధునిక సాంకేతిక విజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి స్థాపిత శక్తిని పూర్తిగా వినియోగించాలని, ఉత్పాదకతను పెంచాలనే లక్ష్యంతో మొదటిసారిగా 1985లో ఆర్థిక సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టింది.
- జ. రాజీవ్ గాంధీ (ఈ కాలంలో లైసెన్సింగ్ విధానాన్ని సరళతరం చేయడం జరిగింది. అయితే రాజీవ్ గాంధీ చేపట్టిన సంస్కరణలు ఆశించిన ఫలితాలను ఇవ్వలేదు.)
574. ప్రపంచీకరణ అందరికీ సమానంగా లబ్ధి చేకూర్చలేదని కొద్దిమంది తీసుకున్న నిర్ణయాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా అమలు కావడం మారాలని పేర్కొన్నది.
- జ. 2001 అర్థశాస్త్ర నోబుల్ బహుమతి గ్రహీత 'స్టిగ్లిజ్' (Stiglitz)
575. 2007 సం॥లో అర్థశాస్త్రం నోబుల్ బహుమతి గ్రహీతలు.
- జ. లియోనార్డ్ హుర్విజ్, ఎరిక్ మస్కిన్, రోజర్ మేయర్సన్ (2006లో అర్థశాస్త్రంలో ఫిలిప్స్ నోబుల్ బహుమతిని పొందెను.)
576. గౌరవదత్త సంస్కరణల తర్వాత పేదరికం తగ్గిందా అనే అంశంలో పేదరికంపై వెలుబుచ్చిన అభిప్రాయం.
- జ. పట్టణ ప్రాంతాల్లో పేదరికం తగ్గినా, గ్రామీణాభివృద్ధి జరగకపోవుట గ్రామీణ పేదరికం తగ్గలేదు.

ECONOMICS

APPSC గత ప్రశ్న పత్రాలలోని ప్రశ్నలు - సమాధానాలు

1. 11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఉద్దేశ్యమేమంటే వ్యవసాయరంగ వార్షిక వృద్ధిరేటు స్థాయిని [DL.2007]
 1) సాలీనా 5% 2) సాలీనా 4% 3) సాలీనా 3% 4) సాలీనా 55%
2. ప్రణాళికా సంఘనిర్వచనము ప్రకారము, భారతదేశ దారిద్ర్యరేఖను క్రిందివిధముగా నిర్ధారించినారు [DL.2007]
 1) 1980-81 ధరలు ప్రకారము పట్టణప్రాంతంలో సాలీనా తలసరి ఆదాయము రూ॥ 1800గాను గ్రామప్రాంతాలలో సాలీనా తలసరి ఆదాయము రూ॥ 1200గాను
 2) తీసుకునే కాలరీల ప్రకారము పట్టణములో 2,100 కాలరీలుగాను, గ్రామీణప్రాంతంలో 2,400 కాలరీలుగా
 3) ఐదుగురు గలపట్టణ కుటుంబంలో ఇద్దరు ఉద్యోగులుగా ఉండాలి. గ్రామీణప్రాంతంలో ఒకరు ఉద్యోగిగా ఉండాలి
 4) 1990 -91 ధరలలో పట్టణ ప్రాంత సాలీనా తలసరి ఆదాయము రూ॥ 3,200గాను, గ్రామీణ సాలీనా తలసరి ఆదాయము రూ॥ 2,800గా నిర్ణయించబడమైనది.
3. ఉత్పాదక, ఉత్పత్తుల వృద్ధినమూనా తెలిపినవారు [DEO-2007]
 1) ఎ.సి. పిగు 2) మార్షల్ 3) లియాంటిప్ 4) వాల్ రాస్
4. భారతదేశంలో ప్రణాళిక సంఘాన్ని మొట్టమొదటి సారిగా ఏ సంవత్సరములో ఏర్పాటుచేశారు ? [DEO-2008]
 1) 1950 2) 1952 3) 1958 4) 1956
5. 2006 -07 కాలంలో, GNP లో సేవారంగంయొక్క వాటా [DEO-2008]
 1) 52% 2) 42% 3) 42% 4) 22%
6. క్రిందివానిలో ఏ ప్రభావం విఫలమవడం వల్ల IRDP ప్రారంభించారు ? [DEO-2008]
 1) వ్యాపించు ప్రభావం 2) ట్రికల్ డౌన్ ప్రభావం
 3) బాక్ వాస్ ప్రభావం 4) పిగ్ వియన్ ప్రభావం
7. ప్రణాళికా సంఘం మొదటి అధ్యక్షుడు [DEO -2008]
 1) జవహర్ లాల్ నెహ్రూ 2) వల్లభాయ్ పటేల్
 3) ఆచార్య మహాల్ నోబిస్ 4) రాజేంద్ర ప్రసాద్
8. భారతదేశం మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఏరంగానికి అధిక ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు [DEO -2008]
 1) వ్యవసాయ రంగం 2) పారిశ్రామిక రంగం 3) సేవా రంగం 4) విదేశాంగ రంగం
9. జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన పథకం ప్రవేశపెట్టినది ఎప్పుడు [DEO -2008]
 1) 1979 2) 1980 3) 1989 4) 1990

ECONOMICS

10. ప్రణాళిక విరామము ఉన్నకాలం [GTG - 2000]
 1) 1966 - 1969 2) 1989 - 1992
 3) 1956 - 1959 4) (1), (2) మరియు (3)
11. భారతదేశంలో అమలైన పంచవర్ష ప్రణాళికలలో దారిద్ర్యనిర్మూలన మరియు ఆర్థిక స్వావలంబన సాధించడమనే రెండు లక్ష్యాలను కలిగి ఉన్న ప్రణాళిక ఏదనగా ? [GTG - 2000]
 1) 2వ ప్రణాళిక 2) 4వ ప్రణాళిక 3) 3వ ప్రణాళిక 4) 5వ ప్రణాళిక
12. “ పనికి ఆహారం ” కార్యక్రమమునకు ఈ విధంగా పునిర్మించిరి [GTG - 2000]
 1) జాతీయగ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమము 2) సమగ్ర గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమము
 3) సమగ్ర స్థల ప్రణాళిక కార్యక్రమము 4) కమాండ్ స్థల అభివృద్ధి కార్యక్రమము
13. సమాజ వికాస పథకం ఈ సంవత్సరంలో ప్రవేశపెట్టబడింది? [GTG - 2000]
 1) 1952 2) 1975 3) 1960 4) 1980
14. సాంద్రవ్యవసాయ జిల్లాల పథకం (IADP) ఈ కాలంలో ప్రవేశపెట్టబడింది ? [GTG - 2000]
 1) మొదటి ప్రణాళిక 2) 5వ ప్రణాళిక 3) 2వ ప్రణాళిక 4) 7వ ప్రణాళిక
15. కనీస అవసరాల పథకం ఈ ప్రణాళిక కాలంలో ప్రవేశపెట్టబడింది ? [GTG- 2000]
 1) 4వ ప్రణాళిక 2) 6వ ప్రణాళిక 3) 5వ ప్రణాళిక 4) 7వ ప్రణాళిక
16. భారతీయ ప్రణాళిక సంఘం దారిద్ర్యరేఖను క్రింది పౌష్టికాహార అవసరాన్ని ఆధారంచేసుకొని నిర్వచించెను. [GTG- 2000]
 1) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఒక వ్యక్తికి రోజుకు 2,400 కేలరీలు పట్టణ ప్రాంతాలలో ఒక వ్యక్తికి రోజుకు 2,100 కేలరీలు
 2) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వ్యక్తికి రోజుకు 2,100 కేలరీలు, పట్టణాలలో వ్యక్తికి 2,400 కేలరీలు
 3) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వ్యక్తికి రోజుకు 1400 కేలరీలు, పట్టణాలలో వ్యక్తికి 1800 కేలరీలు
 4) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వ్యక్తికి రోజుకు 1800 కేలరీలు, పట్టణాలలో వ్యక్తికి 2,300 కేలరీలు
17. “ప్లాన్ ఎకానమీ ఫర్ ఇండియా ” అనే గ్రంథాన్ని రచించిన వారు [GTG- 2000]
 1) వి.కె. ఆర్.వి. రావు 2) ఎమ్. కె. గాంధీ 3) విశ్వేశ్వరయ్య 4) జవహర్లాల్ నెహ్రూ
18. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలము [GTG- 2000]
 1) 1990 - 95 2) 1992 - 97 3) 1991 - 96 4) పైవేవికావు
19. ఉత్పాదక - ఉత్పత్తి విశ్లేషణ ఈయనతో ముడిపడి ఉన్నది [GTG- 2000]
 1) ఆడమ్స్మిత్ 2) మార్షల్ 3) కీన్స్ 4) లియోంటిఫ్
20. కేంద్ర ప్రణాళికా సంఘమనేది [J.L. 2007]
 1) అమలు పరిచే సంస్థ 2) చట్టబద్ధ సంస్థ 3) సలహాలు నిచ్చే సంస్థ 4) స్వతంత్ర సంస్థ

ECONOMICS

28. ఏ ప్రణాళికా కాలంలో “ గాడ్ఫిల్” విధానము రూపొందించబడినది [J.L. 2007]
 1) 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక 2) 3వ పంచవర్ష ప్రణాళిక
 3) 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక 4) 2వ పంచవర్ష ప్రణాళిక
29. ఆర్థిక ప్రణాళిక దేనికి సంబంధించినది [J.L. 2007]
 1) కేంద్ర లిస్టు 2) ఉభయలిస్టు
 3) రాష్ట్ర లిస్టు 4) ఖచ్చితంగా ఏలిస్టులో లేదు
30. SJSRY దీనికి సంబంధించినది [J.L. 2007]
 1) పట్టణ ప్రాంతాలకు 2) నగరపట్టణ లక్షణాలు గల ప్రాంతాలకు
 3) గ్రామీణ ప్రాంతాలకు 4) పైవన్నీ
31. నిర్ణీత కాలము కంటే సంవత్సరం ముందుగా రద్దు పరిచిన ప్రణాళిక [J.L. 2007]
 1) మొదటి ప్రణాళిక (1951 -56) 2) 6వ ప్రణాళిక (1980 -85)
 3) 3వ ప్రణాళిక (1966 - 71) 4) 5వ ప్రణాళిక (1974 - 79)
32. ఏ జత సరి అయినది కాదు ? [J.L. 2007]
 1) 1వ ప్రణాళిక (1951 - 56) 2) 6వ ప్రణాళిక (1980 - 85)
 3) 3వ ప్రణాళిక (1966 - 71) 4) 10వ ప్రణాళిక (2002 - 07)
33. TRYSEM అనేది [J.L. 2007]
 1) వ్యవసాయ ఉత్పత్తిలో నూతన సాంకేతిక పద్ధతి 2) అంతరిక్ష శాస్త్రములో ఉపయోగించే కోడ్
 3) స్వయం ఉపాధికొరకు గ్రామీణ యువతకు శిక్షణ ఇచ్చే కార్యక్రమము
 4) పైవి ఏవీకావు
34. ఆర్థిక వ్యవస్థ పురోగతిలో ఉంది అని చెప్పడానికి తృతీయరంగం వాటా, జాతీయ ఆదాయంలో [J.L. 2007]
 1) తగ్గడం 2) స్థిరంగా ఉండడం
 3) పెరగడం 4) మొదటి పెరిగి తరువాత తగ్గడం
35. లకడావాలా ఆర్థికవేత్త ప్రవేశపెట్టినది [2006 - Gaz]
 1) అభివృద్ధి ప్రణాళిక 2) రోలింగ్ ప్లాన్
 3) వార్షిక ప్రణాళిక 4) మానవ వనరుల ప్రణాళిక
36. భారతదేశ 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో ప్రవేశపెట్టిన ముఖ్య పథకము [2006 - Gaz]
 1) కుటుంబ సంక్షేమ కార్యక్రమము 2) IRDP
 3) కనీస అవసరాలు కార్యక్రమము 4) గ్రామీణ వనరుల పథకము

ECONOMICS

44. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఈ వృద్ధిరేటును సాధించాలనుకుంటున్నది [J.L. 2004]
 1) 9% సాలీనా 2) 10% సాలీనా 3) 8% సాలీనా 4) పైవేవీకాదు
45. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో భారతదేశంలో ఉత్పత్తి కారకాల దృష్ట్యా జాతీయ ఉత్పత్తి సగటు వార్షికవృద్ధిరేటు [J.L. 2004]
 1) 5.5% 2) 5.7% 3) 5.6% 4) 5.8%
46. 10వ ప్రణాళికలో భారతదేశ GDP లో గృహరంగం చేసిన పొదుపుశాతం [J.L. 2004]
 1) 26.7 2) 22.6 3) 24.2 4) 19.2
47. 2003-04 నాటికి భారతదేశంలో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి [J.L. 2004]
 1) 182 మి.ట. 2) 230 మి.ట. 3) 212 మి.ట. 4) 196 మి.ట.
48. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఉపయోగించిన అభివృద్ధి వ్యూహంకు ప్రాథమిక ఆధారం [J.L. 2004]
 1) మహల్ నోబిస్ సమూహా 2) ఫెల్డ్ మన్ సమూహా
 3) కాలర్ సమూహా 4) వకీల్ - బ్రహ్మానంద సమూహా
49. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఆశించిన వృద్ధిరేటు [J.L. 2006]
 1) సాలీనా 9% 2) సాలీనా 8% 3) సాలీనా 10% 4) సాలీనా 7%
50. 1999లో ప్రవేశపెట్టబడ్డ “ స్వర్ణజయంతి గ్రామ స్వయం ఉపాధి యోజన” క్రింది పథకాలను కలుపగా ఏర్పడ్డది [J.L. 2006]
 1) IRDP మరియు 10 లక్షల బావుల పథకం 2) IRDP మరియు ఇందిరా గృహనిర్మాణ పథకం
 3) IRDP మరియు ఉద్యోగ గ్యారంటీ పథకం 4) IRDP మరియు జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన
51. జాతీయ అభివృద్ధి సంస్థను ఎప్పుడు నెలకొల్పారు [J.L. 2006]
 1) 1950 2) 1952 3) 1951 4) 1956
52. 1990 - 91 లోని ఆర్థిక సంస్కరణలు వీటిలో ప్రవేశపెట్టలేదు [DL. 2007]
 1) విదేశీ వర్తకము 2) పన్నుల విధానము
 3) శ్రామిక చట్టాలు 4) బ్యాంకింగ్ రంగము
53. ప్రభుత్వరంగ సంస్థలలో స్వచ్ఛంద పదవీ విరమణ పథకం ప్రవేశపెట్టడానికి కారణం [DEO- 08]
 1) అధిక సిబ్బంది 2) అసమర్థ సిబ్బంది 3) దుర్నిర్వహణ 4) భ్రష్టాచారము
54. భారతదేశంలో మొదటి పెట్టుబడి వెనుకకు తీసుకొను సంఘం (Disinvestment commission) అధ్యక్షుడు ఎవరు [DEO- 08]
 1) ఆర్.సి. దత్తా 2) జి.వి. రామకృష్ణ
 3) జె. వర్మ 4) సి.హెచ్. హనుమంతరావు
55. ఆహారధాన్యాలకు సంబంధించి ఇండియా, యు.ఎస్.ఎ మధ్య ఒప్పందాన్ని ఎమంటారు
 1) గాట్ ఒప్పందం 2) డంకెల్ ప్రతిపాదన 3) పి.యల్. 480 4) యస్.యల్. 480

ECONOMICS

56. 'సవరత్నాలు' హోదా కలిగిన ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు అనుభవించేది [DEO- 08]
 1) స్వతంత్ర పరిపాలన పరమైన ప్రతిపత్తి 2) స్వతంత్ర కార్యపర ప్రతిపత్తి
 3) స్వతంత్ర ఆర్థికపరమైన ప్రతిపత్తి 4) 1 మరియు 3
57. అవస్థాపనా అభివృద్ధిని ఇటీవలి కాలంలో చేసేదెవరు ?
 1) పబ్లిక్ మాత్రమే 2) ప్రైవేట్ మాత్రమే
 3) పబ్లిక్ మరియు ప్రైవేటు రెండూ 4) పబ్లిక్ - ప్రైవేటు భాగస్వామ్యం
58. ఆర్థిక వృద్ధి ప్రతిఫలాలు అన్ని తరగతులు వారికి చేరి పేదరికం తగ్గును అని నమ్మే సిద్ధాంతం [JL-2003]
 1) వికేంద్రీకరణ వృద్ధి సిద్ధాంతం 2) పరిహార వ్యయసిద్ధాంతం
 3) ట్రికిల్ డౌన్ సిద్ధాంతం 4) వ్యత్యాసాల సిద్ధాంతం
59. 1991 తరువాత ప్రణాళికా వృద్ధి వ్యూహానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వని అంశం [JL-2003]
 1) ప్రయివేటు రంగం 2) FDI
 3) దిగుమతుల ప్రతిస్థాపన 4) సరళీకృత పారిశ్రామిక విధానం
60. ప్రణాళికా సంఘం 1999 -2000 సంవత్సరంలో పేదరికంపై వేసిన అంచనాలు ప్రకారం పేదరికానికి దిగువన ఉన్నవారి శాతం [JL-2003]
 1) 26.1% 2) 29.2% 3) 27.1% 4) 36.0%
61. భారీపరివ్రమల వ్యూహం దీనికి అధికప్రాధాన్యత ఇచ్చేను [JL-2003]
 1) ప్రభుత్వరంగం 2) ప్రయివేటు రంగం
 3) ప్రభుత్వ - ప్రయివేటురంగం 4) ఉత్పత్తి, వినియోగవస్తువులు
62. పనికి ఆహారపథకాన్ని ఈవిధంగా పునర్ నిర్మించెను [JL-2003]
 1) ఉపాధి హామీ పథకం (EGS) 2) జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం (NREP)
 3) క్రస్ ప్రోగ్రామ్ ఫర్ రూరల్ ఎంప్లాయ్మెంట్ 4) పైవేవీకావు
63. ఈ రంగపు పొదుపు అత్యధికము [GP-II -2003]
 1) గృహరంగము 2) కార్పొరేటు రంగము 3) ప్రభుత్వరంగము 4) పైవేవీకావు
64. సరళీకరణ అనగా [GP-II -2003]
 1) డిలైసెన్సింగ్ 2) ప్రైవేటీకరణ
 3) విదేశీవ్యాపారం, పెట్టుబడులపై ఆంక్షలను తగ్గించుట 4) పైవన్నీ
65. 1991లో ఈ క్రింది విధంగా రూపాయి మూల్యహీనకరణ జరిగింది [GP-II -2003]
 1) 18% 2) 33% 3) 22% 4) 15.5%
66. ఆర్థికరంగములో సంస్కరణలును సూచించిన సంఘము [GP-II -2003]
 1) రాజాచెల్లయ్యకమిటీ 2) నరసింహం కమిటీ 3) దంతాలా కమిటీ 4) పైవేవీకావు

ECONOMICS

67. నూతన ఆర్థిక విధానం ప్రధాన లక్ష్యం [GTL - 2001]
 1) ప్రభుత్వరంగసంస్థల పాత్రను తగ్గించుట 2) ప్రయివేటు రంగసంస్థల పాత్రను తగ్గించుట
 3) ఎగుమతులను పెంచడం 4) 1 మరియు 2
68. 1951 నుంచి భారతదేశ జాతీయోత్పత్తి పారిశ్రామిక మూలము (Industrial Origin) దృష్ట్యా [GTL - 2001]
 1) ఇతర రంగాలతో పోల్చినప్పుడు ప్రాథమిక రంగపు వాటా మెరుగైనది
 2) ద్వితీయ రంగపు వాటి ఇతర రంగాలతో పోల్చినప్పుడు తగ్గింది.
 3) అన్ని రంగాలు వాటాలు పెరిగినవి
 4) ప్రాథమిక రంగంవాటా తగ్గి, ద్వితీయ, తృతీయ రంగాల వాటాలు పెరిగినవి.
69. సరసింహం కమిటీ ఎన్ని అంచెల బ్యాంకింగ్ నిర్మాణాన్ని సూచించెను
 1) 2 2) 3 3) 4 4) 5
70. ప్రభుత్వరంగ సంస్థల లక్ష్యం [GTG-2000]
 1) ప్రభుత్వానికి లాభాలను సంపాదించటం
 2) ప్రైవేట్ రంగ సంస్థలతో పోటీపడటం
 3) దేశ పారిశ్రామికీకరణకు బలమైన పునాది వేయడం
 4) పైవన్నియు
71. భారతదేశంలో 1990లో సంభవించిన నిర్మాణాత్మక సంక్షోభం ఇలా ప్రతిబింబించింది. [GP-2005]
 1) సాధారణ స్థూల ఆర్థిక అసంతృప్తం
 2) విస్తరిస్తున్న ప్రభుత్వ వ్యయ ఆధారాల అంతరం
 3) తగినంత విదేశీ ద్రవ్యమార్కం రాశి లేకపోవడం
 4) వ్యాపార చెల్లింపుల శేషం సంక్షోభం
72. భారతదేశంలో 'ప్రయివేటీకరణ' అంటే అర్థం [GP - 2005]
 1) PSU లలో ప్రభుత్వ ఈక్విటీలను తగ్గించడం
 2) కొత్త క్షేత్రాలలో ప్రయివేటు పెట్టుబడిని అనుమతించడం
 3) జాతీయంచేసిన పరిశ్రమలను డీ నేషనలైజ్ చేయడం
 4) పైవన్నీ
73. 1973 నాటి విదేశీ ద్రవ్య మారక రెగ్యులేట్ చట్టం దీని ద్వారా పునఃస్థాపితం చేయబడింది [GP-2005]
 1) విదేశీ ద్రవ్యమారక నియంత్రణ చట్టం 2) విదేశీ ద్రవ్యమారక మేనేజ్మెంట్ చట్టం
 3) మని లాండరింగ్ చట్టం 4) భారతీయ విత్తచట్టం.

ECONOMICS

74. భారతదేశంలో 10వ పంచవర్షప్రణాళిక ఎప్పుడు ప్రారంభించారు [JL-2003]
 1) 1-4-2002 2) 1-4-2007 3) 1-4-2000 4) 1-4-2003
75. ఉత్పత్తి ఉత్పాదకతము సాంకేతికతను కనుగొన్నది ఎవరు [JL-2003]
 1) కోసే 2) మార్షల్ 3) చాండ్లేర్ 4) లియాంటిప్
76. ట్రికిల్ డౌన్ వ్యూహం (పద్ధతి) తెలియుజేయునది [JL-2001]
 1) అధికజాతీయాదాయం వల్ల వృద్ధిరేటు పెరిగి పేదరికంను తగ్గించగలదు
 2) పునఃపంపిణీ పద్ధతులు ద్వారా అధిక ఆదాయవర్గంవారి ఆదాయంను తగ్గించవచ్చు
 3) సామాజిక రంగానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చెను
 4) పైవేవీకావు
77. ICOR అనగా [JL-2001]
 1) Industrial capital - output Ratio 2) International capital - output ratio
 3) Investment capital - out put ratio 4) Incremental capital - output ratio
78. “ గ్రామీణ ఉపాదిని కల్పించు” జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన కార్యక్రమమును ఎప్పుడు ప్రవేశపెట్టారు [JL-2001]
 1) 1965 2) 1979 3) 1989 4) 1990
79. భారతదేశంలో 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక యొక్క వ్యూహరూపశిల్పి ఎవరు [JL-2001]
 1) A.S. Manne and Rudhra 2) A.K. Sen and K.N. Raj
 3) P.c. Mahalnobis 4) Sukhomoi chakravathy
80. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మన వ్యూహం [JL-2003]
 1) సమగ్ర ప్రణాళిక పద్ధతి 2) మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ
 3) సంతులిత వృద్ధి 4) అసంతులిత వృద్ధి
81. దీర్ఘదర్శి ప్రణాళిక దీనికి సంబంధించినది [JL-2003]
 1) స్వల్పకాల ప్రణాళిక 2) భ్లాకు స్థాయి ప్రణాళిక
 3) దీర్ఘకాల ప్రణాళిక 4) సూక్ష్మస్థాయి ప్రణాళిక
82. దారిద్ర్య నిరుద్యోగితల నిర్మూలనను స్పష్టంగా ఈ ప్రణాళికలో ఉద్ఘాటించబడినది [JL-2003]
 1) 3వ ప్రణాళిక 2) 4వ ప్రణాళిక 3) 5వ ప్రణాళిక 4) 6వ ప్రణాళిక
83. భారతదేశ 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలం [JL-2003]
 1) 1992 -97 2) 1997 -2002 3) 1985 - 90 4) 2002 - 2007
84. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక సగటు జి.డి.పి పెరుగుదల లక్ష్యం [JL-2005]
 1) 6.5 2) 7.5 3) 8.0 4) 8.5
85. యల్.పి.జి. నమూనాభివృద్ధి 1991న పరిచయం చేసినది [JL-2005]
 1) పి.వి. నరసింహారావు 2) వి.పి. సింగ్ 3) చిదంబరం 4) మన్మోహన్ సింగ్

ECONOMICS

86. పెట్టుబడిదారి ఆర్థిక వ్యవస్థలో వనరుల కేటాయింపు యొక్క ముఖ్య అంశాలు [JL-2002]
 1) కార్మిక సంఘాల యొక్క బలము 2) ప్రభుత్వ విదానాలు
 3) మూలధన వస్తువుల డిమాండు 4) ధరల యంత్రాంగము
87. భారతదేశము స్వతంత్రము వచ్చిన తరువాత వ్యవస్థ నిర్మాణము
 1) పెట్టుబడిదారి వ్యవస్థముందుగా 2) కమ్యూనిస్టు ఆర్థిక వ్యవస్థగా
 3) మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థగా 4) పెట్టుబడిదారి వ్యవస్థగా
88. ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఎప్పుడు ప్రారంభమయ్యెను [JL-2002]
 1) 1961 2) 1951 3) 1971 4) 1981
89. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రధానముగా [JL-2002]
 1) వృద్ధి, సామాజిక న్యాయము మరియు సమానత్వము 2) వ్యవసాయ రంగము మాత్రమే
 3) విద్య 4) స్వయంప్రతిపత్తి
90. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యయ కేటాయింపులో అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడినది [JL-2002]
 1) వ్యవసాయము మరియు గ్రామీణ అభివృద్ధి 2) పారిశ్రామిక అభివృద్ధి
 3) ప్రాంతీయ అభివృద్ధి 4) పైవి ఏవికావు
91. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వ రంగ పెట్టుబడి (ప్రతిపాదించినది) [JL-2002]
 1) 5,00,000కోట్లు 2) 8,59,200కోట్లు 3) 7,00,000కోట్లు 4) పైవి ఏవికావు
92. IRDP ప్రారంభమయినది [JL-2002]
 1) 1988 - 89 2) 1978 - 79 3) 1868 - 69 4) 1998 - 99
93. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎక్కువ శాతం వనరులు [JL-2004]
 1) వ్యవసాయ రంగము 2) విద్యుత్ రంగము 3) నీటిపారుదల 4) గ్రామీణ అభివృద్ధి
94. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమయినది [JL-2004]
 1) 1961 2) 1951 3) 1971 4) 1981
95. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముఖ్య ప్రాధాన్యత [JL-2004]
 1) వృద్ధి సామాజిక న్యాయము మరియు సమానత్వము 2) విద్య
 3) వ్యవసాయరంగం 4) స్వయంసంవృద్ధి
96. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక లక్ష్యాలు ఏవి [JL-2001]
 1) సామాజిక న్యాయంతో వృద్ధి 2) వృద్ధితో సమానత
 3) వృద్ధితో మానవ వృద్ధి సూచిక 4) వృద్ధితో సామాజిక న్యాయం మరియు సమానత
97. 'లీడ్ బాంక్' పథకము పరిచయమైనది [JL-2001]
 1) 3వ ప్రణాళిక 2) 4వ ప్రణాళిక 3) 2వ ప్రణాళిక 4) 5వ ప్రణాళిక
98. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో మొత్తం పెట్టుబడి కోట్ల రూపాయలలో [JL-1999]
 1) 1960 2) 4600 3) 8.500 4) 1.09,290

ECONOMICS

99. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రభుత్వ రంగం సంస్థలలో మొత్తం పెట్టుబడి కోట్ల రూపాయలలో (ప్రతిపాదించినది) [JL-1999]
- 1) 1,80,000 2) 3,48,148 3) 1,54,518 4) 3,22,366
100. ఉత్పత్తి పద్ధతుల ఎంపిక వీటిమధ్య ఎంపికను సూచిస్తుంది [JL-2000 - 01]
- 1) శ్రమ సాంద్రత మరియు మూలధన సాంద్రత
2) పురాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మరియు ఆధునిక సాంకేతికపరిజ్ఞానం
3) పెద్దతరహా మరియు చిన్నతరహా పరిశ్రమలు
4) ప్రభుత్వ రంగం మరియు ప్రైవేటు రంగం
101. 1951 నుండి భారత దేశ జాతీయోత్పత్తి పారిశ్రామిక మూలము దృష్ట్యా [JL-2000 - 01]
- 1) ఇతర రంగాలతో పోల్చినప్పుడు ప్రాథమిక రంగం వాటా మెరుగైనది
2) ద్వితీయ రంగం వాటా తగ్గింది
3) అన్ని రంగాల వాటాలు పెరిగినవి
4) ప్రాథమిక రంగం వాటా తగ్గి, తృతీయ రంగం వాటా ద్వితీయరంగం వాటా కన్నా త్వరితంగా మొరుగవుతున్నది
102. NREP ముఖ్యోద్దేశము [JL-2000 - 01]
- 1) వ్యవసాయంలో పని లేని కాలంలో ఉపాది కల్పించడం
2) గ్రామాలలో భూమిలేని వారికి ఉపాది విస్తరించడం
3) గ్రామీణ యువకులలో నిరుద్యోగితను నిర్మూలించడం
4) గ్రామీణ యువకులకు శిక్షణ ఇవ్వడం
103. కనీస అవసరాల పథకం ఈ కాలంలో ప్రవేశపెట్టబడింది [JL-2000 - 01]
- 1) 7వ ప్రణాళిక 2) 6వ ప్రణాళిక 3) 5వ ప్రణాళిక 4) 4 వ ప్రణాళిక
104. భారతదేశ ప్రణాళిక సంఘం అధ్యక్షుడు [JL-2000 - 01]
- 1) ప్రధానమంత్రి 2) ఆర్థికమంత్రి 3) రాష్ట్రపతి 4) ఉపరాష్ట్రపతి
105. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఈ రంగానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది [JL-2000 - 01]
- 1) వ్యవసాయం 2) పరిశ్రమలు 3) బ్యాంకింగ్ 4) రవాణా
106. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముఖ్యోద్దేశం [JL-2000 - 01]
- 1) విదేశీ ఋణాలను తగ్గించడం 2) దిగుమతులను తగ్గించడం
3) ఉద్యోగితను పెంచడం 4) ఎగుమతులను తగ్గించడం
107. ఉత్పాదక ఉత్పత్తి విశ్లేషణ ఈ విధంగా కూడా పిలుస్తారు [JL-2000 - 01]
- 1) NRY 2) ట్రికిల్ డౌన్ సిద్ధాంతం
3) ఉత్పత్తి ఫలం 4) అంతర్ పరిశ్రమ విశ్లేషణ
108. ఉత్పాదక - ఉత్పత్తి విశ్లేషణ ఈయనతో ముడిపడివుంది
- 1) ఆడమ్స్మిత్ 2) లియాంటిఫ్ 3) ఉర్సాల హిక్స్ 4) మహాలనోబిస్

ECONOMICS

109. భారతదేశంలో పంచవర్ష ప్రణాళికలు ద్రాష్టును చివరకు ఎవరు ఖరారు చేయుదురు
 1) పార్లమెంటు 2) జాతీయ అభివృద్ధి మండలి
 3) ప్రణాళికా సంఘము 4) భారతరాష్ట్రపతి
110. భారతదేశమ ప్రణాళికా సంఘానికి చైర్మన్
 1) విత్తమంత్రి 2) ప్రణాళికా రచన మంత్రి
 3) ప్రధానమంత్రి 3) భారతరాష్ట్రపతి
111. పనికి ఆహారపథకం ఈ సం॥లో ప్రవేశపెట్టబడింది
 1) 1966 2) 1956 - 59 3) 1977 4) 1987
112. ప్రణాళికా విరామము ఉన్న కాలం
 1) 1966 -69 2) 1956 - 59 3) 1989 - 92 4) 1, 2 మరియు 3
113. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రవేశ పెట్టబడిన సంవత్సరము
 1) 1966 2) 1968 3) 1969 4) 1971
114. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రకారము గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో దారిద్ర్య రేఖను యీ ప్రాతిపదిక మీద ధృవీకరించారు
 1) ప్రతి దినము తీసుకొనే ఆహారంలో 2100 కాలరీలు
 2) ప్రతి దినము తీసుకొనే ఆహారంలో 2200 కాలరీలు
 3) ప్రతి దినము తీసుకొనే ఆహారంలో 2300 కాలరీలు
 4) ప్రతి దినము తీసుకొనే ఆహారంలో 2400 కాలరీలు
115. నాబార్డు స్థాపించబడిన సంవత్సరము
 1) 1982 2) 1991 3) 1965 4) 1974

ASO 2008

116. 1991లో పన్ను సంస్కరణల కమిటీ ఎవరి అధ్యక్షతన ఏర్పాటు చేయడమైనది. []
 1) చెల్లయ్య 2) హనుమంతరావు 3) రంగరాజన్ 4) ఐ.జి.పటేల్
117. మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ అనగా []
 1) వ్యవసాయ మరియు పరిశ్రమ సమ్మేళనము
 2) సాంప్రదాయ మరియు ఆధునిక సమ్మేళనము
 3) పబ్లిక్ మరియు ప్రైవేట్ రంగ సమ్మేళనము
 4) అభివృద్ధి చెందిన మరియు వెనుకబడిన ఆర్థిక వ్యవస్థ సమ్మేళనము
118. భారతదేశములో మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఏ రంగమునకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడమైనది []
 1) వ్యవసాయ రంగము 2) ఉత్పత్తి రంగము
 3) తృతీయ రంగము 4) ఉత్పత్తి మరియు తృతీయ రంగము

ECONOMICS

143. జతపరచండి. []

లిస్ట్-1**లిస్ట్-2**

(ఎ) 1999

(1) సంపూర్ణ గ్రామీణ రోజ్ గార్ యోజన

(బి) 1994

(2) జిల్లా గ్రామీణ పారిశ్రామిక ప్రాజెక్టు

(సి) 2001

(3) స్వర్ణజయంతి గ్రామ్ స్వరాజ్ గార్ యోజన

(డి) 2000

(4) ప్రధానమంత్రి గ్రామసడక్ యోజన

కోడ్

ఎ	బి	సి	డి
1) 3	2	1	4
3) 3	1	2	4

ఎ	బి	సి	డి
2) 4	1	5	2
4) 4	3	1	2

144. క్రిందివానిలో సరియైనది ఏది ? []

- 1) విత్తప్రణాళిక కంటే భౌతిక ప్రణాళిక ప్రాముఖ్యత కలిగినది
- 2) భౌతిక ప్రణాళిక కంటే విత్త ప్రణాళిక ప్రాముఖ్యత కలిగినది
- 3) రెండూ సమానమైన ప్రాముఖ్యత కలిగినవి
- 4) భౌతిక, విత్త ప్రణాళికలు పూరకాలు

145. క్రిందివానిలో 10వ ప్రణాళిక లక్ష్యం ఏది ? []

- 1) లాభదాయకమైన నాణ్యత కలిగిన ఉపాధి నందించుట
- 2) నిలకడ దరలతో వృద్ధిని వేగవంతం చేయుట
- 3) 1 మరియు 2
- 4) ఏదీకాదు

146. క్రింది వానిలో సరియైనది ఏది ? []

- 1) 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అదనంగా 41,110 M.W. శక్తిని పెంచాలని ప్రతిపాదించెను
- 2) 11వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అదనంగా 60,000 M.W. శక్తిని పెంచాలని ప్రతిపాదించెను
- 3) రెండూ సరియైనవే
- 4) 1 మాత్రమే సరియైనది

UPSC - 2004

147. సూచనాత్మక ప్రణాళిక ఈ సూత్రంపై ఆధారపడును ? []

- 1) కేంద్రీకృత నిర్వహణ మరియు అమలు
- 2) వికేంద్రీకృత నిర్వహణ అమలు
- 3) ఒక రంగం ఉత్పత్తి యొక్క వివరాలు మొత్తం
- 4) ప్రజలచేత ప్రణాళిక

148. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక వ్యవసాయ రంగంలో సగటు వార్షిక వృద్ధిరేటు ? []

- 1) 1.8
- 2) 2.1
- 3) 3.2
- 4) 4.6

ECONOMICS

149. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభం నాటికి శ్రమశక్తిలో “బ్యాక్‌లాగ్” (Backlog) నిరుధ్యోగిత శాతం ? []

- 1) 14% 2) 9% 3) 27% 4) 3%

150. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అవలంబించిన మహాలనోబిస్ వ్యూహం ఈ రంగంలో పెట్టుబడికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది ? []

- 1) భారీ పరిశ్రమలు 2) వ్యవసాయం
3) వినియోగ వస్తు పరిశ్రమలు 4) ఎగుమతి పరిశ్రమలు

151. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఉపాంత మూలదన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి ? []

- 1) 5 : 2 2) 3 : 4 3) 4.53 4) 6.37

UPSC - 2003

152. పంచాయితీ రాజ్ సంస్థల ద్వారా బలోపేతం అయ్యేవి ? []

- 1) సూచనాత్మక ప్రణాళిక 2) నిర్మాణాత్మక ప్రణాళిక
3) కార్యాత్మక ప్రణాళిక 4) కేంద్రీకృత ప్రణాళిక

153. నిరంతర ప్రణాళిక లక్షణం ? []

- 1) ప్రతి సం॥ లక్ష్యాలు మారవు
2) ప్రతి సం॥ కేటాయింపులు మారును
3) ప్రతి సం॥ లక్ష్యాలు, కేటాయింపులు కూడా మారును
4) ప్రతి సం॥ కేవలం లక్ష్యాలు మాత్రమే మారును

154. క్రిందివానిలో జాతీయాభివృద్ధి మండలి విడి కానిదేది ? []

- 1) పంచవర్ష ప్రణాళికల ప్రగతిని సమీక్షించును
2) ముఖ్యమైన సాంఘిక, ఆర్థిక విధానాలను పరీక్షించును
3) రాష్ట్రాల మధ్య, బడ్జెట్ కేటాయింపుల నిర్ణయం తీసుకొనెను
4) ప్రణాళిక అమలుకు అవసరమైన పరిపాలన సేవల సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరుచును

155. భారత ప్రణాళిక అనుభవంలో వివిధ ప్రణాళికలలో వివిధ వృద్ధిరేట్లు సంబంధించాయి. 5, 6, 7, 8 ప్రణాళికలకు సంబంధించి అవరోహణ క్రమంలో సాధించిన వృద్ధిరేట్లను అమర్చండి ? []

- 1) 5, 6, 7, 8 ప్రణాళికలు 2) 8, 7, 6, 5 ప్రణాళికలు
3) 8, 6, 5, 7 ప్రణాళికలు 4) 7, 8, 5, 6 ప్రణాళికలు

156. క్రిందివానిలో భారత ప్రణాళిక లక్షణం కానిదేది ? []

- 1) నిర్దేశాత్మక ప్రణాళిక 2) పరిమిత కేంద్రీకృత ప్రణాళిక
3) ప్రజాస్వామ్య, సామ్యవాద ప్రణాళిక 4) సూచనాత్మక ప్రణాళిక

ECONOMICS

157. పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థల ఆధారంగా వికేంద్రీకృత ప్రణాళికను సూచించినది ? []

- 1) బలవంతరాయ్ మెహత కమిటీ 2) మహాలనోబిస్ కమిటీ
3) అశోక్ మెహతా కమిటీ 4) గార్గిల్ కమిటీ

158. క్రింది పథకాలలో []

- A) IRDP B) TRYSEM C) MWS D) DWCRA

స్వర్ణజయంతి గ్రామ్ స్వరాజ్ గార్ యోజన (SGSY) లో విలీనం అయినదేది ?

- 1) A మరియు B 2) B మరియు C 3) A, B మరియు C 4) పైవన్నియు

UPSC - 2002

159. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఈ ప్రణాళిక తరువాత అమలులోకి వచ్చింది ? []

- 1) 3వ పంచవర్ష ప్రణాళిక 2) మొదటి వార్షిక ప్రణాళిక
3) 3 సం॥ల ప్రణాళిక విరామం 4) భారత చైనా యుద్ధం 1962

UPSC - 2001

160. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో సవరించిన GDP వృద్ధిరేటు లక్ష్యం []

- 1) 7% 2) 6.5% 3) 6% 4) 5.5%

161. భారతదేశంలో పంచవర్ష ప్రణాళికలను చివరకు ఆమోదించేది ? []

- 1) కేంద్ర క్యాబినెట్ 2) ప్రణాళిక సంఘం
3) జాతీయాభివృద్ధి మండలి 4) ప్రణాళికలపై పార్లమెంటరీ కమిటీ

162. నిర్దేశించిన సం॥ కంటే ఒక సం॥ ముందుగానే రద్దు చేయబడ్డ ప్రణాళిక ఏది ? []

- 1) 3వ 2) 4వ 3) 5వ 4) 6వ

UPSC - 2000

163. 1990 నుంచి మన దేశంలో గృహరంగం యొక్క పొడవు []

- 1) ఫైవేటు కార్పొరేట్ రంగం కంటే ఎక్కువగాను, ప్రభుత్వరంగం కంటే తక్కువగాను ఉంది
2) ఫైవేటు కార్పొరేట్ రంగం కంటే తక్కువగాను, ప్రభుత్వరంగం కంటే ఎక్కువగాను ఉంది
3) ఫైవేటు కార్పొరేట్ రంగం కంటే మరియు ప్రభుత్వరంగం కంటే ఎక్కువగా ఉంది
4) ఫైవేటు కార్పొరేట్ రంగం కంటే మరియు ప్రభుత్వరంగం కంటే తక్కువగా ఉంది

ECONOMICS

164. హిందూ వృద్ధి రేటు అనగా []
- 1) హిందూ జనాభా వృద్ధిని తెలుపును
 - 2) 3.5 శాతంగా ఉన్న భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధిరేటు స్వభావాన్ని తెలిపేందుకు రాజ్ కృష్ణ గారు ఉపయోగించారు
 - 3) 3.5 శాతంగా ఉన్న భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధిరేటు స్వభావాన్ని తెలిపేందుకు అమర్త్యసేన్ గారు ఉపయోగించారు
 - 4) 4 శాతంగా ఉన్న భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధిరేటు స్వభావాన్ని తెలిపేందుకు వి.కె.ఆర్.వి.రావు గారు ఉపయోగించారు
165. పేదరికపు రేఖకు దిగువున ఉన్న జనాభా []
- 1) నిరపేక్షకంగాను, సాపేక్షకంగాను పెరుగుచున్నది
 - 2) సాపేక్షకంగా తగ్గుచున్నది, నిరపేక్షకంగా పెరుగుచున్నది
 - 3) సాపేక్షకంగాను, నిరపేక్షకంగాను తగ్గుచున్నది
 - 4) చాలా సం॥లుగా మార్పు రాలేదు
166. ఆర్థిక వ్యవస్థ 7శాతం వృద్ధిని సాధించాలని భావించి, ఉపాంత మూలదన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి 3.5 శాతంగా ఉంటుందని ప్రమేయం చేస్తే కావలసిన పెట్టుబడి రేటు ఎంత ? []
- 1) 20%
 - 2) 24.5%
 - 3) 10.5%
 - 4) 3.5%

UPSC - 1999

167. ప్రణాళిక సంఘం అంచనాల ప్రకారం 1993-94 సం॥రానికి పేదరికపు రేఖకు దిగువున ఉన్నవారి శాతం []
- 1) 31
 - 2) 36
 - 3) 46
 - 4) 48
168. సూచనాత్మక ప్రణాళిక లక్షణాలు మొదటిసారిగా ఏ ప్రణాళికలో కనబడ్డది ? []
- 1) 5వ
 - 2) 6వ
 - 3) 7వ
 - 4) 8వ
- నోట్ : 8వ ప్రణాళిక నుంచి సూచనాత్మక ప్రణాళికను అన్ని రంగాల్లో ఆచరిస్తున్నారు.
169. 2వ మరియు 3వ పంచవర్ష ప్రణాళికలకు ఏ వృద్ధి నమూనా ఆధారమైంది ? []
- 1) హోరాడ్ డోమర్ వృద్ధి నమూనా
 - 2) మాహల్ నోబిస్ నమూనా
 - 3) మానే మరియు రుద్రాలు 30 రంగాల నమూనా
 - 4) కాలర్ వృద్ధి నమూనా
170. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఆహార దాన్యాల ఉత్పత్తి లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడాన్ని ప్రధాన కారణం []
- 1) ఎరువుల వినియోగం పెరుగుట
 - 2) అనుకూల ఋతుపవనాలు
 - 3) నీటి పారుదల సౌకర్యాలు కల్పించుట
 - 4) సామాజిక అభివృద్ధి ప్రాజెక్టు

ECONOMICS

171. సర్వీసం కమిటీ ఈ రంగంలో సంస్కరణలకై సిఫారసు చేసెను []

- 1) భ్యాంకింగ్ రంగం 2) భీమారంగం
3) మూలదన మార్కెట్ రంగం 4) భ్యాంకేతర విత్త సంస్థల రంగం

UPSC - 1998

172. భారత ప్రభుత్వం మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక దీనిపై ఆధారపడి ఉంది ? []

- 1) లియాన్టిఫ్ ఉత్పత్తి ఉత్పాదక నమూనా 2) హారాడ్ డోమర్ నమూనా
3) మహల్ నోబిష్ నమూనా 4) మానే రుద్ర నమూనా

173. క్రింది గ్రామీణ అభివృద్ధి పథకాలను ప్రారంభాన్ని కాలక్రమంలో అమర్చండి ? []

- (A) పనికి ఆహార పథకం (B) సామాజిక అభివృద్ధి పథకం
(C) TRYSEM (D) IRDP

- 1) A, B, C, D 2) B, A, D, C 3) A, B, D, C 4) B, A, C, D

174. 1997లో RBI ఎవరి అధ్యక్షతన మూలదన ఖాతాలో రూపాయి మార్పిడిలో కమిటీని నియమించెను []

- 1) యస్.యస్. తారాపూర్ 2) సి. రంగరాజన్
3) వి. రామకృష్ణ 4) సేన్ గుప్తా

UPSC - 1997

175. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగం కానిదేది ? []

- 1) కోశ సంస్కరణలు 2) ప్రకృరల్ రిఫారమ్స్ (నిర్మాణాత్మక సంస్కరణలు)
3) విత్తరంగం సంస్కరణలు 4) జనాభా విధానం

UPSC - 1996

176. క్రింది వానిలో ఏది ఏ పంచవర్ష ప్రణాళికకు చెందని సంవత్సరం ? []

- 1) 1968-69 2) 1971-72 3) 1965-66 4) 1981-82

177. జతచేయండి. []

List - I

- A) PMRY
B) EAS
C) NRY
D) JRY

List - II

- 1) సూక్ష్మ సంస్థల ద్వారా పట్టణాల్లో ఉపాదికల్పన
2) గ్రామీణ ప్రాంతాలు
3) పట్టణ ప్రాంతాలు
4) ఉపాది హామీ

Codes :

	A	B	C	D
1)	1	4	3	2
3)	3	4	2	1

	A	B	C	D
2)	4	3	1	2
4)	1	2	3	4

ECONOMICS

UPSC - 1995

178. ఈ క్రింది ఉన్న పథకాలలో వాటి స్థాపన ప్రకారం కాలక్రమంలో అమర్చండి ? []
- A) EAS 2) TRYSEM 3) JRY 4) RLEGP
- 1) 2, 4, 1, 3 2) 4, 2, 1, 3 3) 2, 4, 3, 1 4) 4, 2, 3, 1
179. క్రింది వానిలో 8వ పంచవర్ష ప్రణాళిక లక్ష్యాలు ఏవి ? []
- (ఎ) శతాబ్ద అంతానికి సంపూర్ణ ఉద్యోగిత సాధించేందుకు సరిపడే ఉపాది సృష్టించుట
- (బి) జనాభా వృద్ధిని నిరోధించుట
- (సి) వృద్ధి ప్రక్రియను కొనసాగించేందుకు అవస్థాపన సదుపాయాలను బలోపేతం చేయుట
- 1) (ఎ), (బి) మరియు (సి) 2) (ఎ) మరియు (బి)
- 3) (ఎ) మరియు (సి) 4) (సి) మరియు (బి)
180. ఉపాధి హామీ పథకాన్ని మొదటిసారిగా ప్రవేశపెట్టిన రాష్ట్రం ? []
- 1) మహారాష్ట్ర 2) ఆంధ్రప్రదేశ్ 3) రాజస్థాన్ 4) పంజాబ్
181. "Standard Person Year" ఆధారంగా ఒక వ్యక్తి ఉద్యోగిగా పిలువబడాలంటే ఎన్ని రోజులు పని లభ్యం కావాలి ? []
- 1) రోజుకి 7 గంటల చొప్పున సం॥ 273 రోజులు
- 2) రోజుకి 8 గంటల చొప్పున సం॥ 273 రోజులు
- 3) రోజుకి 12 గంటల చొప్పున సం॥ 300 రోజులు
- 4) రోజుకి 8 గంటల చొప్పున సం॥ 300 రోజులు

ECONOMICS**KEY**

- 1) 2 2) 2 3) 3 4) 1 5) 1 6) 2 7) 1 8) 1 9) 3 10) 1
 11) 4 12) 1 13) 1 14) 3 15) 3 16) 1 17) 3 18) 2 19) 4 20) 3
 21) 2 22) 1 23) 3 24) 1 25) 3 26) 2 27) 3 28) 1 29) 2 30) 1
 31) 4 32) 3 33) 3 34) 3 35) 2 36) 3 37) 1 38) 4 39) 2 40) 3
 41) 3 42) 1 43) 3 44) 3 45) 1 46) 2 47) 3 48) 1 49) 2 50) 1
 51) 2 52) 3 53) 1 54) 2 55) 3 56) 4 57) 4 58) 3 59) 3 60) 1
 61) 1 62) 2 63) 1 64) 4 65) 3 66) 2 67) 1 68) 4 69) 3 70) 3
 71) 4 72) 4 73) 2 74) 1 75) 4 76) 1 77) 4 78) 3 79) 1 80) 4
 81) 3 82) 4 83) 4 84) 3 85) 4 86) 4 87) 3 88) 2 89) 1 90) 4
 91) 2 92) 2 93) 2 94) 2 95) 1 96) 4 97) 2 98) 4 99) 1 100) 1
 101) 4 102) 1 103) 3 104) 1 105) 1 106) 3 107) 4 108) 2 109) 2 110) 3
 111) 3 112) 1 113) 3 114) 4 115) 1 116) 1 117) 3 118) 1 119) 3 120) 4
 121) 1 122) 4 123) 2 124) 3 125) 2 126) 1 127) 3 128) 4 129) 1 130) 1
 131) 1 132) 1 133) 4 134) 1 135) 4 136) 4 137) 3 138) 3 139) 4 140) 4
 141) 3 142) 4 143) 1 144) 4 145) 3 146) 4 147) 2 148) 2 149) 2 150) 1
 151) 3 152) 1 153) 3 154) 3 155) 2 156) 1 157) 1 158) 4 159) 3 160) 2
 161) 3 162) 3 163) 3 164) 2 165) 3 166) 2 167) 2 168) 3 169) 2 170) 2
 171) 1 172) 2 173) 2 174) 1 175) 4 176) 1 177) 1 178) 3 179) 1 180) 1
 181) 2

ECONOMICS

PLANNING IN INDIAN ECONOMY

ప్రాక్టీస్ ప్రశ్నలు

1. ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు ఎప్పుడు స్థాపించబడ్డాయి ? []
1) 1975 2) 1970 3) 1969 4) 1956
2. మనదేశంలో పేదరికపు గీత అనే భావన మొదట ఉపయోగించినది []
1) దాదాబాయ్ నౌరోజీ 2) రమేష్ దత్ 3) యమ్.కె. దత్ 4) మోతీలాల్ నెహ్రూ
3. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అక్షరాస్యత శాతాన్ని ఎంతకు పెంచాలని నిర్దేశించెను []
1) 65.1% 2) 75% 3) 85% 4) 100%
4. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పేదరికపు నిష్పత్తిని ఎంత తగ్గించాలని నిర్దేశించెను []
1) 5% 2) 10% 3) 20% 4) 30%
5. జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన ఈ సంవత్సరంలో ప్రారంభించబడింది []
1) 1989 2) 1969 3) 1979 4) 1965
6. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఎవరి నమూనాపై ఆధారపడి ఉంది []
1) సోలో 2) మహల్ నోబిస్ 3) ఆర్.ఆర్. డోమర్ 4) శ్యాముల్సన్
7. వేతన వస్తు వ్యూహాన్ని ఆభివృద్ధి చేసినది []
1) అమర్త్యసేన్ 2) సి.యన్. వర్మ 3) పి.సి.మహల్నోబిస్ 4) భగవతి
8. శ్రమశక్తి, నిరుద్యోగితలను NSSO వారు దీన్ని ఆధారంగా అంచనావేస్తారు []
1) సాధారణ స్థితి, వారంవారీ స్థితి, రోజువారీ స్థితి అనే భావనలు
2) నిర్ణీతకాలానికి పనిచేసే సిద్ధత, ఉత్పాదకత
3) ఆదాయగుర్తింపు మరియు ఉత్పత్తి
4) శ్రామిక గుణకము
9. క్రింది గ్రామీణాభివృద్ధి పథకాలలో అవి ప్రారంభించబడ్డ కాలం ప్రకారం వరుసక్రమంలో అమర్చండి []
(i) పనికి ఆహార పథకం, (ii) సామాజిక అభివృద్ధి పథకం, (iii) TRYSEM, (iv) IRDP
Code :
1) i, ii, iii, iv 2) ii, i, iv, iii 3) i, ii, iv, iii 4) ii, i, iii, iv
10. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అధనపు మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి (ICOR) ఎంత ? []
1) 3 : 1 2) 4 : 1 3) 5 : 1 4) 6 : 1
11. 1997 లో RBI ఎవరి అధ్యక్షతన మూలధన ఖాతాలో రూపాయి మార్పిడిపై కమిటీని వేసెను. []
1) తారాపోర్ 2) రంగరాజన్ 3) రామకృష్ణ 4) సేన్ గుప్త

ECONOMICS

12. ప్రణాళికా సంఘం పేదరికాన్ని దేని ఆధారంగా నిర్వచించింది []
 1) పట్టణప్రాంతాల్లో రోజుకి ఒకరికి 2100 కేలరీల శక్తినిచ్చే పోషకాహార లభ్యత
 2) గ్రామీణప్రాంతాల్లో రోజుకి ఒకరికి 2400 కేలరీల శక్తినిచ్చే పోషకాహార లభ్యత
 3) ఏదీకాదు
 4) పై రెండూ
13. 1951లో ప్రభుత్వరంగంలో స్థాపించబడిన ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ ఇక్కడ కలదు []
 1) నంగల్ 2) సింద్రీ 3) తాల్చేర్ 4) గోరఖ్ పూర్
14. 10వ ప్రణాళిక డాక్యుమెంట్ ప్రకారం MMR ను ఈ సంవత్సరం నాటికి రెండింటికి తగ్గించాలని నిర్ణయించెను []
 1) 2005 2) 2007 3) 2012 4) 2017
15. 10వ ప్రణాళిక పేదరికాన్ని ఏ సంవత్సరం నాటికి 11% నికి తగ్గించాలని నిర్దేశించెను []
 1) 2005 2) 2007 3) 2012 4) 2017
16. కాలిక నిరుద్యోగిత అనేది ముఖ్యంగా దీనిలో కనపడును []
 1) ప్రైవేటురంగ పరిశ్రమ 2) ప్రభుత్వరంగ పరిశ్రమ
 3) వ్యవసాయం 4) బ్యాంకింగ్
17. ప్రణాళికల కృషి ఫలితంగా GDP లో అత్యధిక వాటా ఈ రంగం నుంచి లభ్యమగును []
 1) వ్యవసాయం 2) తయారీరంగం 3) నిర్మాణరంగం 4) సేవారంగం
18. కనీస అవసరాల పథకంలో లేని అంశం ఏది ? []
 1) గ్రామీణ నీటి సరఫరా 2) సామాజిక అడవులు
 3) ప్రాథమిక విద్య 4) పట్టణాల్లో మురికివాడల మెరుగుదల
19. మనదేశంలో ప్రచ్ఛన్న నిరుద్యోగిత ఎక్కువగా కనబడే రంగం []
 1) వ్యవసాయం 2) పరిశ్రమలు 3) వర్తకం 4) రవాణా
20. 10వ ప్రణాళికలో 2007 నాటికి చెట్లు, అడవుల భూ విస్తీర్ణ శాతం ఎంత ఉండాలి []
 1) 20 2) 22 3) 25 4) 27
21. 10వ ప్రణాళిక కాలం []
 1) 1995-2000 2) 2002-2007 3) 1997-2002 4) 2005-2010
22. ఈ పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి ధరలు నిరంతరం పెరుగుతూ వచ్చాయి []
 1) 1 2) 2 3) 3 4) 4
23. 9వ ప్రణాళిక ప్రభుత్వ ప్రైవేటు రంగాల పాత్రను ఈ విధంగా ఉండాలని సూచించింది ? []
 1) పరిపూరకంగా 2) పోటీపడే విధంగా
 3) మినహాయించబడే విధంగా 4) పైవేవీ కావు

ECONOMICS

35. 10వ ప్రణాళికలో పెట్టుబడిరేటు ఎంత ఉండాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొనెను []
 1) 28.4 2) 26.8 3) 30.4 4) 24.8
36. 10వ ప్రణాళికలో వనరుల కేటాయింపులో అత్యధిక భారితం ఏ రంగానికి ఇవ్వడం జరిగింది []
 1) వ్యవసాయం, గ్రామీణాభివృద్ధి 2) పరిశ్రమలు-ఖనిజాలు
 3) శాస్త్ర సాంకేతిక పరిజ్ఞానం 4) శక్తి
- నోట్ : ప్రణాళికా కేటాయింపులో అధిక ప్రాధాన్యత శక్తికి ఇచ్చినప్పటికీ వాస్తవ వ్యయం సాంఘిక సేవలపై జరిగింది.
37. పేదరికంపై ప్రత్యక్ష దాడి వ్యూహంలో భాగం కానిది ఏది ? []
 1) IRDP 2) JRY
 3) NREP 4) కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం
38. మూలధన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి అనగా []
 1) ఒక యూనిట్ ఉత్పత్తిని ఉత్పత్తి చేయుటకు అవసరమైన మూలధన యూనిట్లు
 2) ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఒక నిర్ణీత కాలంలో మూలధనం యొక్క ఉత్పాదకత
 3) పెట్టుబడి వృద్ధిరేటు
 4) మూలధనంపై ప్రతిఫలం
39. భారతదేశంలో ప్రణాళికా సంఘం []
 1) సుప్రీంకోర్టు వలె రాజ్యాంగబద్ధ సంస్థ
 2) కేంద్రంచే సృష్టించబడ్డ రాజ్యాంగేతర సంస్థ
 3) ఆర్థిక ప్రణాళికలపై ఏర్పాటుచేయబడ్డ రాజ్యాంగ సంస్థ
 4) ప్రభుత్వానికి సహాయం చేయడానికి ఏర్పడ్డ స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి గల సంస్థ
40. 6% వృద్ధిరేటు అనగా దీనిని తెలుపును []
 1) వ్యవసాయోత్పత్తి ఈ రేటుతో పెరిగెను 2) పారిశ్రామికోత్పత్తి ఈ రేటుతో పెరిగెను
 3) జాతీయోత్పత్తి ఈ రేటుతో పెరిగెను 4) తలసరి ఆదాయం ఈ రేటుతో పెరిగెను
41. మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ []
 1) ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు రంగాల కలయిక 2) పెట్టుబడిదార్లు, శ్రామికుల కలయిక
 3) ఆధునిక, సాంప్రదాయ రంగాల కలయిక 4) వ్యవసాయ, పరిశ్రమల సంతులిత అభివృద్ధి
42. 10వ ప్రణాళికలో అంచనావేయబడ్డ 8% వృద్ధిరేటు ఈవిధంగా సాధించాలి []
 1) వార్షికంగా 2) 3 నెలలకు ఒకసారి
 3) అర్థ సంవత్సర వారీగా 4) పైదేదీ కాదు
43. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో సాధించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొన్న వృద్ధిరేటు []
 1) 5.5 2) 6.0 3) 6.5 4) 5.0

ECONOMICS

44. ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు ఈ లక్ష్యంతో స్థాపించబడ్డాయి []
 1) చిన్న రైతులకు, వృత్తి కళాకారులకు విత్తాన్ని అందించుటకు
 2) గ్రామీణ ప్రజలకు ప్రత్యక్ష ఉపాధిని అందించుటకు
 3) గ్రామీణ పేదలకు గ్రాంట్లు ఇచ్చుటకు
 4) గ్రామీణ ప్రజలకు వడ్డీ లేకుండా ఋణాలు ఇవ్వడం
45. భారతదేశంలో ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షుడు []
 1) రాష్ట్రపతి
 2) ప్రధానమంత్రి
 3) ఆర్థిక మంత్రి
 4) రోటేషన్ పద్ధతిలో ముగ్గురూ
46. గతంలో పనికి ఆహారపథకం ఈ పథకంగా మారింది []
 1) IADP
 2) IRDP
 3) NREP
 4) MNP (కనీస అవసరాల కార్యక్రమం)
47. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో విద్యుత్ రంగానికి కేటాయించబడ్డ వ్యయశాతం []
 1) 4% 2) 7% 3) 10% 4) 13%
48. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో గ్రామీణ చిన్నతరహా పరిశ్రమలు చేసిన కేటాయింపుల శాతం []
 1) 4% 2) 10% 3) 20% 4) 28%
49. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పరిశ్రమలు, ఖనిజాలపై కేటాయించిన వ్యయశాతం []
 1) 4% 2) 10% 3) 20% 4) 28%
50. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అత్యధిక కేటాయింపులు ఈ రంగంపై జరిగినవి []
 1) వ్యవసాయం 2) పరిశ్రమలు 3) విద్యుచ్ఛక్తి 4) రవాణా సమాచారం
51. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో నీటిపారుదల, వరదల నియంత్రణపై చేసిన కేటాయింపులు []
 1) 11 2) 9 3) 10 4) 4
52. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయం, సమాజాభివృద్ధికి చేసిన కేటాయింపులు శాతం []
 1) 15 2) 16 3) 2 4) 4
53. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో నీటిపారుదల, వరదల నియంత్రణపై చేసిన వ్యయశాతం []
 1) 15 2) 16 3) 2 4) 4
54. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయం, సమాజాభివృద్ధి మరియు నీటిపారుదల, వరదల నివారణపై చేసిన కేటాయింపుల శాతం []
 1) 15 2) 16 3) 31 4) 2
55. గ్రామీణ చిన్నతరహా పరిశ్రమలపై మొదటి ప్రణాళికలో చేసిన కేటాయింపులు శాతం []
 1) 2 2) 4 3) 27 4) 23
56. మొదటి ప్రణాళికలో పరిశ్రమలు, ఖనిజాలపై చేసిన కేటాయింపుల శాతం []
 1) 2 2) 4 3) 27 4) 23

ECONOMICS

57. మొదటి ప్రణాళికలో వ్యవసాయం, నీటిపారుదల తర్వాత అత్యధిక కేటాయింపులు ఏ రంగంపై జరిగినవి []
- 1) చిన్నతరహా పరిశ్రమలు 2) రవాణా సమాచారం
3) సాంఘిక సేవలు 4) విద్యుచ్ఛక్తి
58. జాతీయ కనీస అవసరాల కార్యక్రమాన్ని ఈ ప్రణాళికలో ప్రారంభించెను []
- 1) 2వ 2) 3వ 3) 4వ 4) 5వ
59. భారతదేశాన్ని పేద ప్రజలున్న సంపన్న దేశంగా ఎందుకు వ్యాఖ్యానిస్తారు. []
- 1) భారతదేశం అధిక సహజ వనరులున్నప్పటికీ పూర్తిగా ఉపయోగించుకోలేకపోతుంది
2) భారతదేశం అధిక విస్తీర్ణం కలిగి ఎక్కువమంది పేదలతో వుంది
3) ఆదాయ, సంపదలో ఎక్కువగా అసమానతలున్నాయి
4) సుసంపన్నమైన వారసత్వం కలిగిఉండి, పేదప్రజలతో ఉంది
60. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక అమలుచేసిన కాలం []
- 1) 1973-80 2) 1977-82 3) 1979-82 4) పైవవీకావు
61. నిరంతర ప్రణాళిక ఈ కాలానికి రూపొందించబడ్డది []
- 1) 1978-83 2) 1980-85 3) 1985-90 4) పైదేదీకాదు
62. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక యొక్క విజయానికి ఏర్పడ్డ అడ్డంకులు []
- 1) ఋతుపవనాల వైఫల్యం 2) పాకిస్తాన్ తో యుద్ధం
3) బంగ్లాదేశ్ కాంధశీకుల సమస్య 4) పైవన్నీ
63. పరిశ్రమలు, ఖనిజాలపై 4వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కేటాయించిన వ్యయశాతం []
- 1) 13 2) 18 3) 23 4) 28
64. ప్రణాళికా, దాని లక్ష్యాన్ని జతపర్చండి []
- i) ఆహారం, పని, ఉత్పాదకత a) 2వ ప్రణాళిక
ii) భారీపరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తూ సత్వర పారిశ్రామికీకరణ b) 5వ ప్రణాళిక
iii) పేదరిక నిర్మూలన, స్వయం స్వావలంభన c) 6వ ప్రణాళిక
iv) పర్యావరణ ఆస్తుల రక్షణను ప్రోత్సహించుట d) 7వ ప్రణాళిక
- 1) i-d, ii-c, iii-a, iv-b 2) i-d, ii-a, iii-b, iv-c 3) i-a, ii-c, iii-b, iv-d 4) i-b, ii-d, iii-c, iv-a
65. 7వ ప్రణాళికలో ఉపాది కల్పనకై రూపొందించిన వ్యూహంలో భాగం కానిదేది []
- 1) ఎక్కువమంది శ్రామికులను స్వీకరించేవిధంగా వ్యవసాయ విస్తరణ
2) ఎక్కువ ఉపాది అవకాశాలు కల్పించుటకు భారీ పరిశ్రమల విస్తరణ
3) NREP, RLEGP పథకాలను బలోపేతం చేయుట
4) ఎక్కువ ఉపాదిని కల్పించే గ్రామీణ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించుట

ECONOMICS

66. క్రింది వానిలో అత్యధిక నిరుద్యోగిత రేటు కలిగిన రాష్ట్రం []
 1) కేరళ 2) మధ్యప్రదేశ్ 3) హర్యానా 4) అస్సాం
67. స్వాతంత్ర్యం తరువాత ప్రణాళికలలో జరిగిన కృషి వల్ల భారత ఆర్థిక వ్యవస్థను ఈ విధంగా వర్ణిస్తారు []
 1) వెనుకబడిన, స్థబ్ధతతో కూడిన ఆర్థికవ్యవస్థ 2) అల్పాభివృద్ధి ఆర్థికవ్యవస్థ
 3) అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థికవ్యవస్థ 4) స్థబ్ధతతో కూడిన అల్పాభివృద్ధి ఆర్థికవ్యవస్థ
68. నెహ్రూ అభివృద్ధి నమూనా అధిక ప్రాధాన్యత దీనికి ఇచ్చును []
 1) భూమిని సామూహికంగా ఉపయోగించుట
 2) వ్యవసాయాభివృద్ధి
 3) దిగుమతి విత్తనాలను ఉపయోగించుట
 4) మౌళిక భారీ పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ సత్వర పారిశ్రామికీకరణ
69. క్రిందివానిలో సరియైనది ఏది ? []
 1) భారత ప్రణాళికలు సంపూర్ణంగా విజయవంతమయ్యాయి
 2) భారతదేశంలో వ్యవస్థాపకులు దీర్ఘదృష్టితో కూడిన విధానాలు కల్గి ఉన్నారు
 3) భారత ప్రణాళికలు సంపూర్ణంగా వైఫల్యం చెందాయి
 4) భారత ప్రణాళికలు పరిమితంగా విజయవంతమయ్యాయి
70. మొదటి ప్రణాళికలో అధిక ప్రాధాన్యత దీనికి ఇవ్వబడింది []
 1) పారిశ్రామికీకరణ కార్యక్రమాలు
 2) దిగుమతుల ప్రతిస్థాపన
 3) ఎగుమతుల ప్రోత్సాహం
 4) యుద్ధం, దేశవిభజన వల్ల విచ్ఛిన్నమైన ఆర్థిక వ్యవస్థను నిర్మించుట, సత్వర వ్యవసాయాభివృద్ధి
71. భారతదేశం ఎదుర్కొనే ముఖ్య ఆర్థిక సమస్య []
 1) నిరుద్యోగిత 2) అల్ప ఉద్యోగిత 3) పేదరికం 4) పైవన్నీ
72. భారత ఆర్థికవ్యవస్థను అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థగా ఎందుకు అభివర్ణిస్తారనగా []
 1) ఎక్కువమంది వ్యవసాయంపై ఆధారపడుటవల్ల
 2) పరిశ్రమలు సత్వరంగా విస్తరించకపోవడం వల్ల
 3) అధిక శ్రమ, తక్కువ మూలధనం ఉండుటవల్ల
 4) అభివృద్ధి చెందిన దేశాలతో పోల్చినప్పుడు నెమ్మదిగా అయినప్పటికీ తలసరి ఆదాయం పెరుగుటవల్ల
73. 8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో తలసరి ఆదాయం సగటున ఎంత శాతం పెరిగింది ? []
 1) 4.9% 2) 6.6% 3) 6.9% 4) 7.10%
74. అధిక మూలదన ఉత్పత్తి నిష్పత్తి సూచించేది ? []
 1) అధిక లాభాలు 2) అల్ప లాభాలు 3) సాధారణ లాభాలు 4) పైవేవీ కావు

ECONOMICS

75. ఆర్థిక సంవత్సరం 2007-08 ప్రకారం అత్యధిక వృద్ధిరేటు 2007-08 సం॥నికి ఈ రంగంలో నమోదైంది []
- 1) నిర్మాణం 2) తయారీరంగం 3) వర్తకం, హోటల్స్ 4) మైనింగ్
76. వృద్ధి చేయబడ్డ పేదరికపు గీత (augmented poverty line) అనగా []
- 1) సరిపడినంత కేలరీలు లభ్యం కాకపోవుట
- 2) పేదరికాన్ని కొలుచుటకు వ్యక్తిగత కుటుంబ వ్యయంతోపాటు, ప్రభుత్వవ్యయం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాన్ని కూడా లెక్కించుట
- 3) జీవనాధారాన్ని కొనసాగించే కుటుంబ వినియోగవ్యయం
- 4) పైవేవీకావు
77. NABARD ఏ ప్రణాళికలో స్థాపించబడింది []
- 1) 6వ 2) 7వ 3) 8వ 4) 9వ
78. NABARD పనిచేసే విధానం []
- 1) రైతు పరపతి అవసరాలు తీర్చే ఒకే ఒక వ్యవస్థ
- 2) RRB విజయానికి దోహదపడేది
- 3) గ్రామీణ పరపతి అందించేందుకు ప్రత్యామ్నాయ వ్యవస్థ
- 4) గ్రామీణరంగంలో పరపతి అవసరాలను చూసే శిఖరాగ్ర సంస్థ
79. నిరుద్యోగ నిర్మూలన ప్రధానంగా కలిగిన ప్రణాళిక []
- 1) 4వ 2) 5వ 3) 6వ 4) 7వ
80. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక దేనిపై ఆధారపడిఉంది []
- 1) వేతనవస్తు నమూనా 2) మహల్ నోబిస్ నమూనా
- 3) గాడ్ఫ్రీ నమూనా 4) డి.పి.దర్ నమూనా
81. ప్రణాళికలలో దీన్ని సాధించుట ప్రధాన లక్ష్యంగా ఉంది []
- 1) వృద్ధితోగాని, వృద్ధిలేకుండా గాని స్థిరత్వం 2) స్థిరత్వంతో కూడిన వృద్ధి
- 3) స్థిరత్వం లేకుండా వృద్ధి 4) పైవేవీ కావు
82. రాజా చెల్లయ్య కమిటీ దీనిలో సంస్కరణలకై నియమించబడెను []
- 1) బ్యాంకింగ్ 2) పన్ను సంస్కరణలు 3) వర్తక సంస్కరణలు 4) భూ సంస్కరణలు
83. భారత పంచవర్ష ప్రణాళికలు మౌళికంగా వీటిలో మార్పులు తీసుకువచ్చేందుకు ఉద్దేశించబడినవి []
- 1) స్వయం సహాయలబ్ధ సమాజాన్ని నిర్మించుట
- 2) అత్యధికుల జీవన ప్రమాణాన్ని మెరుగుపరుచుట
- 3) ఆర్థిక వ్యవస్థలో నిర్మాణాత్మక మార్పులు తీసుకువచ్చుట
- 4) పైవన్నీ

ECONOMICS

84. ఫలన కాలం (gestation period) అనగా []
 1) ప్రాజెక్టు ప్రారంభం నుంచి పూర్తవడానికి అయిన కాలం
 2) ప్రాజెక్టు ప్రారంభం అవడానికి తీసుకున్న కాలం
 3) ఉత్పత్తి ప్రారంభం అవడానికి తీసుకున్న కాలం
 4) ఏదీకాదు
85. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ సాధారణంగా ఈ విధంగా వర్గీకరించబడింది []
 1) సామ్యవాద ఆర్థిక వ్యవస్థ
 2) మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ
 3) పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక వ్యవస్థ
 4) పైదేదీ కాదు
86. మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో []
 1) ఉత్పత్తులు అమ్మబడతాయి
 2) ఉత్పత్తి, ఉత్పత్తి కారకాలు కొనబడతాయి
 3) ఉత్పత్తి, మరియు ఉత్పత్తి కారకాలు అమ్ముట, కొనుట జరుగును
 4) పైవేవీ కావు
87. ప్రణాళికలు అభివృద్ధి విభాగాన్ని స్థాపించిన సంవత్సరం []
 1) 1940 2) 1944 3) 1950 4) 1957
88. పంచవర్ష ప్రణాళికలు లేని కాలం []
 1) 1965 2) 1967 3) 1970 4) 1972
89. భారతదేశంలో ప్రణాళికల దీర్ఘకాలిక లక్ష్యం ఏది []
 1) ప్రజల జీవనప్రమాణ స్థాయిని పెంచుతూ అధికవృద్ధి రేటు
 2) సాంఘిక న్యాయం 3) ఆర్థిక స్వావలంబన
 4) పైవన్నీ
90. నిరంతర ప్రణాళిక అనే భావన ఆమోదించబడినది []
 1) 1975 2) 1976 3) 1977 4) 1980
91. మొదటి ప్రణాళిక సాధించిన వృద్ధిరేటు []
 1) 15% 2) 16.6% 3) 18.4% 4) 20.2%
92. ప్రభుత్వ నిరుద్యోగితను నిర్మూలించేందుకు ఈ ప్రణాళిక నుంచి పథకాలను చేపట్టినవి []
 1) 1 2) 2 3) 3 4) 4
93. SFDA పథకం దీనిలో విలీనం అయింది []
 1) MFAL 2) IRDP 3) IDLAD 4) TRYSEM
94. క్రింది వానిలో ఏ పథకం NREP కి అనుబంధంగా ప్రారంభించబడింది []
 1) IDLAD 2) MFAL 3) DPAP 4) RLEGP

ECONOMICS

95. TRYSEM []

- 1) యువ శాస్త్రవేత్తలకు ఉపాదిని ఇచ్చేందుకు శిక్షణ
- 2) గ్రామీణ యువతకు స్వయం ఉపాదిని అందించేందుకు శిక్షణ
- 3) యువ విద్యార్థులకు ఉపాదిని ఇచ్చేందుకు అందించే శిక్షణ
- 4) పైవేవీ కావు

96. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రధానలక్ష్యం []

- (ఎ) ఆహారధాన్యాల్లో స్వయం సమృద్ధి
- (బి) యుద్ధం, విభజనవల్ల విచ్ఛిన్నమైన ఆర్థిక వ్యవస్థను పునర్నిర్మించుట
- (సి) కనీస అవసరాల కార్యక్రమం
- (డి) భారీ పరిశ్రమల అభివృద్ధి

- 1) ఎ మరియు బి 2) సి మరియు డి 3) ఎ, బి మరియు సి 4) ఎ, బి, సి మరియు డి

97. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళిక లక్షణం కానిదేది []

- 1) అధిక ఆహారధాన్యాలు, వాణిజ్యపంటల ఉత్పత్తి 2) ద్రవ్యోల్బణం ధోరణులు
- 3) విదేశీ మారక నిల్వలు క్షీణించుట 4) తీవ్ర సంక్షోభం

98. 3వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం []

- 1) 1960-65 2) 1961-66 3) 1958-62 4) 1962-67

99. క్రిందివానిలో భారత పంచవర్ష ప్రణాళికల లక్షణం కానిదేది []

- 1) నిర్దేశాత్మక ప్రణాళిక (Imperative planning) 2) పరిమిత కేంద్రీకరణ
- 3) ప్రజాస్వామ్య సామ్యవాదం 4) సూచనాత్మక ప్రణాళిక

100. క్రిందివానిలో భారత ఆర్థిక ప్రణాళికల లక్ష్యం కానిది []

- 1) పారిశ్రామిక వృద్ధి 2) జనాభా వృద్ధి 3) స్వయం స్వావలంబన 4) ఉపాది కల్పన

101. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం []

- 1) 1947-52 2) 1950-55 3) 1952-57 4) పైదేదీ కాదు

102. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో అత్యధిక వనరులు ఏ రంగంపై కేటాయించడం జరిగింది []

- 1) వ్యవసాయం, గ్రామీణాభివృద్ధి 2) పరిశ్రమలు, ఖనిజాలు
- 3) శాస్త్ర సాంకేతిక పరిజ్ఞానం 4) శక్తి

103. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళిక దీని అభివృద్ధికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను []

- 1) ఖాదీ మరియు చేతి పరిశ్రమలు 2) మౌలిక మరియు భారీ పరిశ్రమలు
- 3) చిన్నతరహా తయారీ యూనిట్లు 4) నీటిపారుదల, వరదల నివారణ

104. 3వ పంచవర్ష ప్రణాళిక []

- 1) మితంగా విజయవంతమైంది 2) ఎక్కువగా విజయవంతమైంది
- 3) విజయవంతమైనది 4) విఫలమైనది

ECONOMICS

105. 3వ పంచవర్ష ప్రణాళిక విఫలం అవడానికి దోహదం చేసిన కారకాలు []
 (ఎ) చైనా దాడి (బి) ఇండియా-పాకిస్తాన్ సంఘర్షణ
 (సి) రూపాయి మూల్యనూనీకరణ (డి) ఋతుపవనాల వైఫల్యం
 1) ఎ మరియు సి 2) సి మరియు డి 3) ఎ, బి మరియు డి 4) ఎ, బి, సి మరియు డి
106. ప్రణాళిక విరామ కాలం []
 1) 1965-68 2) 1966-69 3) 1967-70 4) 1977-80
107. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలము []
 1) 1966-71 2) 1967-72 3) 1968-73 4) 1969-74
108. 4వ ప్రణాళిక లక్ష్యం []
 1) స్వావలంబన సాధించుట 2) స్థిరత్వంతో కూడిన వృద్ధి
 3) సంతృప్తి ప్రాంతీయాభివృద్ధి 4) పైవేన్నీ
109. 7వ ప్రణాళికలో ఏ కాలానికి సంబంధించి దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలుతో రూపొందించబడ్డది []
 1) 1985-95 2) 1985-2000 3) 1985-2005 4) 1985-2010
110. దీర్ఘకాలిక వ్యూహంతో కూడిన 7వ ప్రణాళిక దీనికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చెను []
 1) భారీ, మౌళిక పరిశ్రమలు 2) చిన్నతరహా పరిశ్రమలు
 3) ఎక్కువ ఉపాది అవకాశాలు సృష్టించుట 4) పైవేవీ కావు
111. 7వ ప్రణాళికలో ప్రతిపాదించబడ్డ ప్రభుత్వరంగవ్యయం (కోట్లలో) []
 1) 1,80,000 2) 2,20,000 3) 2,60,000 4) 3,00,000
112. 7వ ప్రణాళికలో వాస్తవంగా జరిగిన ప్రభుత్వ వ్యయం (కోట్లలో) []
 1) 1,80,216 2) 2,18,730 3) 4,85,460 4) 1,09,290
113. JRY ఏ ప్రణాళికలో ప్రవేశపెట్టబడింది []
 1) 5వ 2) 6వ 3) 7వ 4) 8వ
114. 6వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రతిపాదించబడ్డ ప్రభుత్వ వ్యయం (కోట్లలో) []
 1) 57,500 2) 77,500 3) 97,500 4) 1,45,000
115. 6వ ప్రణాళికలో జరిగిన వాస్తవిక వ్యయం (కోట్లలో) []
 1) 89,646 2) 1,09,290 3) 1,49,290 4) 1,29,290
116. వి.యమ్.దండేకర్, నీలకంఠరాథ్ ల పేదరికపు అంచనాలలో 1960-61 నాటికి పేదరికపు రేఖకు దిగువున నివసించేవారు []
 1) 177 మిలియన్లు 2) 277 మిలియన్లు 3) 377 మిలియన్లు 4) 477 మిలియన్లు
117. గ్రామీణప్రాంతాలలో సగటున ఎన్ని కేలరీల ఆహారం లభ్యం కాకపోతే పేదరికపు రేఖకు దిగువనున్నట్లు []
 1) 2100 కేలరీలు 2) 2400 కేలరీలు 3) 3400 కేలరీలు 4) 3000 కేలరీలు

ECONOMICS

118. క్రిందివానిలో పేదరిక నిర్మూలనా కార్యక్రమం కానిదేది ? []
 1) IRDP 2) NREP 3) RLEGP 4) HYVP
119. ప్రణాళికా సంఘం ప్రకారం పట్టణప్రాంతాల్లో రోజువారీ తలసరి కేలరీల శక్తి (పేదరికాన్ని గణించుటకు) []
 1) 2100 2) 2400 3) 3000 4) 2700
120. క్రిందివానిలో సరికానిదేది []
 1) ప్రణాళికలలో ఎక్కువ పెట్టుబడులు ప్రభుత్వరంగంలో చేయబడినవి
 2) దేశీయ పొదుపునకు ప్రభుత్వరంగం నుంచి తోడ్పాటు ఏమీలేదు
 3) స్వాతంత్ర్యం తరువాత పారిశ్రామికీకరణ ప్రగతిలో వైవిధ్యీకరణ సంభవించింది
 4) మనదేశంలో పొదుపునకు ప్రధాన ఆధారం గృహరంగమే
121. ఈ క్రింది వానిలో సరియైనది ఏది ? []
 1) దత్ కమిటీ (1969) - పారిశ్రామిక లైసెన్సెంగ్
 2) వాంఛా కమిటీ (1971) - ప్రత్యక్ష పన్నులు
 3) చక్రవర్తి కమిటీ (1985) - ద్రవ్య విధానం
 4) పైవన్నీ సరైనవే
122. క్రిందివానిలో ఏ కమిటీ పేదరికపు గీతను సమీక్షించినది []
 1) చక్రవర్తి కమిటీ 2) వాంఛా కమిటీ 3) లక్ష్మణ్ కమిటీ 4) దత్ కమిటీ
123. క్రింది వానిలో సరియైన జత ఏది ? []
 1) CART - రూరల్ టెక్నాలజీ 2) NAFED - వ్యవసాయ మార్కెటింగ్
 3) NSIC - చిన్న పరిశ్రమలు 4) అన్నియూ సరియైనవే
124. క్రిందివానిలో ప్రణాళికా లక్షణాలకు సంబంధించి తప్పుగా జతచేయబడినది []
 1) 1వ ప్రణాళిక - సామాజిక అభివృద్ధి పథకం
 2) 2వ ప్రణాళిక - భారీ పరిశ్రమలు
 3) 3వ ప్రణాళిక - సంతృప్త ప్రణాళిక
 4) 4వ ప్రణాళిక - పేదరిక నిర్మూలన, కనీస అవసరాల కార్యక్రమం
125. 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముఖ్యలక్ష్యం []
 1) పేదరిక నిర్మూలన 2) స్వయం స్వావలంబన 3) పై రెండూనూ 4) ఏదీకాదు
126. అనుకున్న లక్ష్యం కంటే ఎక్కువ వృద్ధి రేటును సాధించిన ప్రణాళిక ఏది ? []
 1) 3 2) 2 3) 4 4) 8
127. 9వ ప్రణాళికలో సాధించిన వృద్ధిరేటు []
 1) 5.0% 2) 5.4% 3) 6.0% 4) 6.5%

ECONOMICS

128. ఈ మధ్యకాలంలో GDP కి అత్యధిక వాటా అందించే రంగం []
 1) ప్రాథమిక రంగం 2) ద్వితీయ రంగం 3) తృతీయ రంగం 4) తయారీరంగం
129. జాతీయ పనికి ఆహార పథకం ఏ సం॥లో ప్రారంభించబడింది []
 1) 1999 2) 2001 3) 1995 4) 2004
130. స్వర్ణజయంతి గ్రామ్ స్వరాజ్‌గార్ యోజన ప్రారంభించబడిన సంవత్సరం []
 1) 1999 2) 2001 3) 1995 4) 2004
131. ఉపాది హామీ పథకం మొదట ప్రవేశపెట్టబడిన రాష్ట్రం []
 1) కేరళ 2) మహారాష్ట్ర 3) గుజరాత్ 4) పంజాబ్
132. క్రిందివానిలో సరియైన జత ఏది ? []
 1) JRY - 1989 2) RLEGP - 1983 3) EGS - 1972-73 4) పైవన్నియూ సరైనవే
133. క్రిందివానిలో తప్పుగా జతచేయబడ్డ జత ఏది ? []
 1) ప్రధానమంత్రి గ్రామసడక్ యోజన (PMGSY) - 2000
 2) ప్రధానమంత్రి గ్రామోదయ యోజన (PMGSY) - 2000-01
 3) రూరల్ ఎంప్లాయ్‌మెంట్ జనరేషన్ ప్రోగ్రాం (REGP) - 1995
 4) జాతీయ గ్రామీణ ఉపాది హామీ పథకం (NREGS) - 2007
134. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాది హామీ పథకానికి సంబంధించి సరికానిదేది. []
 1) SGSY మరియు PMGSY అనే రెండు పథకాలు దీనిలో విలీనమయ్యెను
 2) కుటుంబంలో పని కోరుకునే వారిలో కనీసం ఒకరికి 100 రోజులు పని కల్పించుట
 3) 15 రోజులు లోపు పని కల్పించలేకపోతే నిరుద్యోగ భృతి ఇవ్వాలి
 4) ఇది 2006 ఫిబ్రవరి నుంచి అమలులోకి వచ్చింది
135. “అంత్యోదయ అన్న యోజనకు” సంబంధించి క్రింది వానిలో సరియైనది []
 1) ఇది 2000 సం॥ నుంచి ప్రారంభమయింది
 2) కేజీ గోధుమలు 2/- రూ॥లకు, బియ్యం 3/- రూ॥లకు అందిస్తారు
 3) 2002 నుంచి 25 కేజీలు నుంచి 35 కేజీ లకు కుటుంబానికి పెంచడం జరిగింది
 4) అన్నియూ సరియైనవే
136. స్వర్ణజయంతి గ్రామ్ స్వరాజ్‌గార్ యోజన క్రింది పథకాల కలయిక వల్ల ఏర్పడింది []
 1) IRDP మరియు పదిలక్షల బావుల పథకం (MWS)
 2) JRY మరియు EAS
 3) IRDP మరియు IAY
 4) JRY మరియు IAY

ECONOMICS

137. క్రింది వానిలో JRY లక్ష్యం కానిదేది []
- 1) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నిరుద్యోగిత, అల్ప ఉద్యోగితలో ఉన్న స్త్రీ పురుషులకు లాభదాయకమైన ఉపాధిని కల్పించుట
 - 2) పేదరికపు గీతకు పైనున్నవారిని స్వయం సహాయక బృందాలుగా ఏర్పాటుచేసి సహాయం చేయుట
 - 3) సాంఘిక, సామాజిక ఆస్తులను సృష్టించుట
 - 4) వేతనస్థాయిపై ధనాత్మక ప్రభావం పడేటట్లు చూచుట
138. 10వ ప్రణాళికకు సంబంధించి సరికాని జత ఏది ? []
- 1) వ్యవసాయం-అనుబంధ కార్యకలాపాలు - 10%
 - 2) గ్రామీణాభివృద్ధి - 8%
 - 3) శక్తి - 26.5%
 - 4) సాంఘిక సేవలు - 22.8%
- నోట్ : 10వ ప్రణాళిక కేటాయింపులో శక్తికి 26.5% కేటాయింపు జరిగినప్పటికీ వాస్తవంగా జరిగిన ఖర్చు 22.5% మాత్రమే. సాంఘిక సేవలకు 22.8% కేటాయించినప్పటికీ 27% ఖర్చు చేసిరి.
139. జాతీయాభివృద్ధి మండలి ప్రధానంగా దీనికి సంబంధించినది []
- 1) పంచవర్ష ప్రణాళికలను ఆమోదించుట
 - 2) గ్రామీణాభివృద్ధి పథకాలను అమలుచేయుట
 - 3) అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులను తయారుచేయుట
 - 4) కేంద్ర రాష్ట్ర విత్త సంబంధాలు
140. భారతదేశంలో ప్రణాళికలు ప్రారంభం అయినప్పటి నుంచి ఎన్ని సం॥లు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో భాగంగా లేవు []
- 1) 6
 - 2) 7
 - 3) 5
 - 4) 3
141. హిందూ వృద్ధిరేటు అనేది దీని వృద్ధిరేటును తెలుపును []
- 1) జాతీయాదాయం
 - 2) తలసరి ఆదాయం
 - 3) జనాభా
 - 4) అక్షరాస్యత
142. సూచనాత్మక ప్రణాళికకు సంబంధించి సరియైనది []
- 1) ఇది రష్యా అనుసరించినది
 - 2) దీనిని ఫ్రాన్స్‌లో అమలుపర్చిరి
 - 3) ప్రభుత్వం స్థూల లక్ష్యాలను నిర్ణయించి వాటిని సాధించేందుకు ప్రైవేటు రంగానికి సౌకర్యాలు కల్పించెను
 - 4) 2 మరియు 3
143. 1991 నూతన ఆర్థిక సంస్కరణలలో భాగం కానిదేది []
- 1) కోశ సంస్కరణలు
 - 2) నిర్మాణాత్మక సంస్కరణలు
 - 3) విత్త సంస్కరణలు
 - 4) శాసనసభ సంస్కరణలు
144. క్రిందివానిలో సరియైన జత ఏది ? []
- 1) యమ్.యన్.రాయ్ - ప్రజా ప్రణాళిక
 - 2) శ్రీమన్ నారాయణ - గాంధీ ప్రణాళిక
 - 3) జయప్రకాష్ నారాయణ - సర్వోదయ ప్రణాళిక
 - 4) పైవన్నీ సరైనవే

ECONOMICS

145. క్రింది వానిని వరుస క్రమంలో (ప్రారంభం బట్టి) అమర్చండి []
- 1) మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభం
 - 2) ప్రణాళికా సంఘాన్ని స్థాపించుట
 - 3) జాతీయాభివృద్ధి మండలి స్థాపన
- 1) 3, 2, 1 2) 2, 3, 1 3) 2, 1, 3 4) 3, 1, 2
146. క్రింది వానిలో నిర్మాణాత్మక సర్దుబాటు కార్యక్రమంలో (SAP) భాగం కానిదేది []
- 1) నూతన పారిశ్రామిక విధానం
 - 2) రూపాయి మూల్యహీణీకరణ
 - 3) విత్తరంగ సంస్కరణలు
 - 4) పన్నురంగ సంస్కరణలు
147. 10వ ప్రణాళికలో స్థూల ఆర్థిక సూచికలు గురించి సరికానిది. (లక్ష్యాలలో) []
- 1) స్థూల దేశీయ పొదుపు రేటు - 26.8%
 - 2) ICOR - 3.58%
 - 3) GDP వృద్ధిరేటు 7.93%
 - 4) పెట్టుబడి రేటు 30.4%
148. 10వ ప్రణాళికలో అదనంగా ఎంతమంది నిరుద్యోగులు పెరగగలరని అంచనావేసెను []
- 1) 26 మిలియన్లు
 - 2) 30 మిలియన్లు
 - 3) 35 మిలియన్లు
 - 4) 39 మిలియన్లు
149. క్రిందివానిలో సరికాని జత ఏది ? []
ప్రణాళిక	సాధించిన వృద్ధి
1) 3వ ప్రణాళిక	2.8%
2) 7వ ప్రణాళిక	6.0%
3) 8వ ప్రణాళిక	6.68%
4) 9వ ప్రణాళిక	7.8%
150. తారాపోర్ కమిటీ రూపాయి పూర్తి మార్పిడిని దీనిలో కల్పించేందుకై నివేదికను సమర్పించెను []
- 1) కరెంట్ ఖాతా
 - 2) మూలధన ఖాతా
 - 3) కరెంట్, మూలధన ఖాతాలు
 - 4) SDR
151. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికా వ్యూహం []
- 1) వ్యవసాయరంగంనకు అధిక ప్రాధాన్యత నివ్వటం
 - 2) పని-ఆహారం మరియు ఉత్పాదకత
 - 3) పారిశ్రామికరంగం శీఘ్రవృద్ధి
 - 4) కనీస అవసరాల కార్యక్రమం
152. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక సగటు సాంవత్సరిక వృద్ధిరేటు లక్ష్యం []
- 1) 6%
 - 2) 7%
 - 3) 8%
 - 4) 9%
153. 10వ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగం మొత్తం వ్యయంలో అత్యధిక భాగం దీనికి కేటాయించబడింది. []
- 1) వ్యవసాయం మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి
 - 2) పరిశ్రమలు మరియు మార్కెట్లు
 - 3) ఇందనం
 - 4) రవాణా

ECONOMICS

154. ప్రణాళికా సంఘం Ex-officio చైర్మన్ []
 1) ప్లానింగ్ మినిష్టర్ 2) ఫైనాన్స్ మినిష్టర్ 3) ప్రధానమంత్రి 4) రిజర్వ్ బ్యాంకు గవర్నర్
155. ప్రణాళికా సంఘం ఒక []
 1) చట్టబద్ధమైన సంస్థ 2) సలహా సంస్థ
 3) రాజ్యాంగబద్ధమైన సంస్థ 4) స్వతంత్ర సంస్థ
156. ప్రణాళికా సంఘంను స్థాపించిన సంవత్సరం []
 1) 1942 2) 1947 3) 1950 4) 1951
157. భారతదేశంలో ప్రణాళికా వ్యూహంలో భాగం []
 1) పేదరికం మీద ప్రత్యక్ష దాడి
 2) లాభదాయక ఉద్యోగిత పెంచుట
 3) వ్యవసాయ మరియు పరిశ్రమల వృద్ధిని సాదించుట
 4) పైవన్నియు
158. 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక దేనికి అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది []
 1) ఉత్పాదక ఉద్యోగిత కల్పించడం 2) వయోజన విద్య
 3) రవాణా వ్యవస్థను పటిష్టం చేయడం 4) దిగుమతి ప్రత్యామ్నాయం
159. 7వ ప్రణాళిక, దీర్ఘకాలిక అభివృద్ధి వ్యూహంలో దేనికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది. []
 1) భారీ మరియు బేసిక్ పరిశ్రమలు 2) చిన్నతరహా పరిశ్రమలు
 3) ఎక్కువ ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించుట 4) పైవేవీ కావు
160. 8వ ప్రణాళికా కాలం []
 1) 1989-94 2) 1990-95 3) 1989-95 4) 1992-97
161. 10వ ప్రణాళిక కాలంలో అంచనావేసిన వృద్ధిరేటు []
 1) 6% 2) 7% 3) 8% 4) 10%
162. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అంచనావేసిన మూలదన-ఉత్పత్తి నిష్పత్తి []
 1) 4.1 2) 3.58 3) 4.20 4) 4
163. మొదటి ప్రణాళికా ప్రధాన లక్షణం కాదు []
 1) వ్యవసాయరంగ ప్రాధాన్యత 2) ఆర్థిక వ్యవస్థను Rehabilitating చేయుట
 3) సమాజ అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు 4) భారీ పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత
164. 5వ ప్రణాళిక వాస్తవంగా పనిచేసిన కాలం []
 1) 1974-78 2) 1974-79 3) 1975-79 4) 1975-80

ECONOMICS

165. రెండవ ప్రణాళిక దేనికి అత్యధిక ప్రాధాన్యతను ఇచ్చింది. []
- 1) పారిశ్రామికీకరణ పథకాలు
 - 2) దిగుమతి ప్రత్యామ్నాయం
 - 3) యుద్ధం మరియు విభజనచేత నాశనమైన ఆర్థిక వ్యవస్థను పునఃనిర్మాణం చేయుట మరియు శీఘ్ర వ్యవసాయాభివృద్ధి
 - 4) ఎగుమతుల ప్రోత్సాహం
166. 10వ ప్రణాళిక కేటాయింపులలో ఎక్కువ వాటా పొందినది []
- 1) రవాణా
 - 2) సైన్స్ & టెక్నాలజీ
 - 3) సాంఘికసేవ
 - 4) ఇందనం
167. భారతదేశ ప్రణాళికా విధానం []
- 1) ప్రజాస్వామ్య ప్రణాళికా విధానం
 - 2) Totalitarian ప్రణాళికా విధానం
 - 3) పెట్టుబడిదారీ ప్రణాళికా విధానం
 - 4) సామ్యవాద ప్రణాళికా విధానం
168. వెనుకబడిన దేశాలకు “నిరంతర ప్రణాళిక”ను ఎవరు ప్రతిపాదించిరి ? []
- 1) గున్నార్ మిర్థాల్
 - 2) లూయిస్
 - 3) నర్స్
 - 4) రోడాన్
169. మూడవ ప్రణాళిక దీనిపై ఆధారపడినది []
- 1) భారతదేశం స్వయం సమృద్ధి సాదించుట
 - 2) వయోజన విద్య
 - 3) హరిత విప్లవం
 - 4) పనికి ఆహారపథకం
170. ప్రణాళికల క్రింద దీనిని సాదించుట భారతదేశ ముఖ్యలక్ష్యం []
- 1) నిలకడతో కూడిన వృద్ధి
 - 2) నిలకడతోగాని లేదా నిలకడ లేకుండాగాని వృద్ధి
 - 3) వృద్ధితోగాని లేదా వృద్ధి లేకుండా గాని నిలకడ
 - 4) పైవేవీ కావు
171. భారత ప్రణాళికా విధానం మీద మొదటి పుస్తకంను "Planned Economy for the India" రాసినదెవరు. []
- 1) కె.టి. షా
 - 2) జె.యల్. నెహ్రూ
 - 3) యమ్. విశ్వేశ్వరయ్య
 - 4) భారత జాతీయ కాంగ్రెస్
172. 3వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మొత్తం ప్రణాళికా అభివృద్ధి వ్యయం సుమారుగా []
- 1) రూ॥ 7,577 కోట్లు
 - 2) రూ॥ 8,077 కోట్లు
 - 3) రూ॥ 8,577 కోట్లు
 - 4) రూ॥ 9,077 కోట్లు
173. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ప్రారంభించబడిన పథకాలు []
- (ఎ) గ్రామీణ పని పథకం (RWP)
 - (బి) ఉపాంత రైతులు మరియు వ్యవసాయ కూలీల పథకం (MFAL)
 - (సి) చిన్న రైతుల అభివృద్ధి ఏజెన్సీ (SFDA)
 - (డి) సమగ్ర పొడి భూమి వ్యవసాయ అభివృద్ధి (IDLAD)
- 1) (ఎ) మరియు (బి)
 - 2) (బి) మరియు (డి)
 - 3) (ఎ), (బి) మరియు (డి)
 - 4) (ఎ),(బి),(సి) మరియు (డి)

ECONOMICS

174. పనికి ఆహార పథకంను ఈ ప్రణాళికా కాలంలో ప్రారంభించారు []
 1) 4వ ప్రణాళిక 2) 5వ ప్రణాళిక 3) 6వ ప్రణాళిక 4) 7వ ప్రణాళిక
175. రెండవ ప్రణాళికలో దీనికి అత్యంత ప్రాధాన్యతను ఇవ్వడం జరిగింది []
 1) బేసిక్ మరియు బారీ పరిశ్రమలు 2) ఖాదీ మరియు చేనేత పరిశ్రమలు
 3) చిన్న తరహా తయారీ యూనిట్లు 4) నీటిపారుదల మరియు వరద నియంత్రణ
176. పేదరికాన్ని తొలగించడం వలన “ప్రతి కంటి నుండి ప్రతీ కంటిపు చుక్కను తుడిచేయవచ్చు” అని ఎవరు పేర్కొన్నారు ? []
 1) జవహర్లాల్ నెహ్రూ 2) మహాత్మా గాంధీ 3) రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ 4) ఇందిరా గాంధీ
177. 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక యొక్క వ్యూహాత్మక లక్ష్యం []
 1) వయోజన విద్య
 2) రవాణా వ్యవస్థను మెరుగుపరచడం
 3) పేదరిక నిర్మూలన మరియు ఆర్థిక స్వయం సమృద్ధిని సాధించుట
 4) వ్యవసాయంను ఆధునికీకరించుట
178. “గరీబీ హరావో” (పేదరికం నిర్మూలించుట) అనే నినాదం ఈ ప్రణాళికా కాలంలో చేయబడింది []
 1) మొదటి ప్రణాళిక 2) మూడవ ప్రణాళిక 3) రెండవ ప్రణాళిక 4) నాల్గవ ప్రణాళిక
179. 8వ ప్రణాళిక అంచనా వేసిన వృద్ధిరేటు []
 1) 8% 2) 6% 3) 5.6% 4) 7.2%
180. ఈ క్రింది వానిలో 8వ ప్రణాళికా ప్రాధాన్యత లక్ష్యాలు []
 (ఎ) ప్రాథమిక విద్య సార్వజనీనత
 (బి) వృద్ధి మరియు వ్యవసాయంలో బిన్నత్వం సాధించుట
 (సి) జనాభా వృద్ధిని తగ్గించుట
 (డి) ప్రభుత్వరంగ సంస్థలను క్రమేపీ ప్రయివేటీకరణ చేయడం
 1) (ఎ), (బి) మరియు (డి) 2) (బి), (సి) మరియు (డి)
 3) (ఎ), (సి) మరియు (డి) 4) (ఎ), (బి) మరియు (సి)
181. 8వ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వరంగానికి కేటాయించిన మొత్తం []
 1) 432,100 కోట్లు 2) 434,105 కోట్లు 3) 434,100 కోట్లు 4) 433,100 కోట్లు
182. ఈ ప్రణాళిక కాలంలో సాదారణ ధరల స్థాయిలో తగ్గుదల ఏర్పడింది. []
 1) 4వ ప్రణాళిక 2) 3వ ప్రణాళిక 3) 2వ ప్రణాళిక 4) 1వ ప్రణాళిక
183. 5వ ప్రణాళిక ప్రధాన లక్ష్యం []
 1) పేదరిక నిర్మూలన 2) స్వయం ఆధారితం 3) పై రెండూ 4) పైవేవీ కావు

ECONOMICS

184. ఈ క్రింది ప్రణాళికల్లో దేనిలో మానవ వనరుల అభివృద్ధికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది []
 1) 3వ ప్రణాళిక 2) 5వ ప్రణాళిక 3) 7వ ప్రణాళిక 4) 8వ ప్రణాళిక
185. 9వ ప్రణాళికా కాలంలో స్థూల దేశీయోత్పత్తి సగటు వృద్ధిరేటు []
 1) 4.6% 2) 5% 3) 5.4% 4) 6.1%
186. ప్రజా ప్రణాళిక (People's Plan) రూపొందించినది ఎవరు ? []
 1) శ్రీమన్నారాయణ 2) యమ్.యన్. రాయ్ 3) ఆర్.సి.దత్ 4) పైవేవీ కావు
187. గాంధీ ప్రణాళికను (Gandhian Plan) రూపొందించినది ఎవరు ? []
 1) శ్రీమన్నారాయణ 2) యమ్.యన్. రాయ్ 3) ఆర్.సి.దత్ 4) పైవేవీ కావు
188. ప్రస్తుతం ప్రణాళికా సంఘం చైర్మన్ []
 1) డా॥ మన్మోహన్ సింగ్ 2) మాంటెక్ సింగ్ ఆహ్లావాలియా
 3) ప్రణబ్ ముఖర్జీ 4) పి. చిదంబరం
189. 4వ ప్రణాళికా కాలం []
 1) 1965-1970 2) 1966-71 3) 1968-73 4) 1969-74
190. 10వ ప్రణాళిక సామాజిక అభివృద్ధి లక్ష్యంనకు సంబంధించినది కానిది []
 1) 2007 నాటికి 21% నకు పేదరికాన్ని తగ్గించుట
 2) 2007 నాటికి 5 సం॥ల దాటిన పిల్లలందరిని బడిలో చేర్చించుట
 3) ఈ ప్రణాళికా కాలంలో అక్షరాస్యత రేటును 65% నుండి 85%నకు పెంచుట
 4) దశాబ్దపు జనాభా వృద్ధిరేటును 2001-2011 దశాబ్దానికి 16.2% నకు తగ్గించుట

ECONOMICS

ప్రాక్టీస్ ప్రశ్నలు

KEY

- 1) 1 2) 1 3) 2 4) 1 5) 1 6) 3 7) 2 8) 1 9) 4 10) 2
- 11) 1 12) 4 13) 2 14) 2 15) 3 16) 3 17) 4 18) 4 19) 1 20) 3
- 21) 2 22) 2 23) 1 24) 2 25) 2 26) 1 27) 1 28) 1 29) 1 30) 1
- 31) 1 32) 2 33) 1 34) 3 35) 1 36) 4 37) 4 38) 1 39) 2 40) 3
- 41) 1 42) 1 43) 3 44) 1 45) 2 46) 3 47) 3 48) 1 49) 3 50) 4
- 51) 2 52) 1 53) 2 54) 3 55) 1 56) 2 57) 2 58) 4 59) 1 60) 4
- 61) 1 62) 4 63) 3 64) 2 65) 2 66) 1 67) 3 68) 4 69) 4 70) 4
- 71) 4 72) 4 73) 2 74) 2 75) 3 76) 2 77) 1 78) 4 79) 3 80) 3
- 81) 2 82) 2 83) 4 84) 1 85) 2 86) 3 87) 2 88) 2 89) 4 90) 3
- 91) 3 92) 4 93) 2 94) 4 95) 2 96) 1 97) 1 98) 2 99) 1 100) 2
- 101) 4 102) 4 103) 2 104) 4 105) 3 106) 2 107) 4 108) 4 109) 2 110) 3
- 111) 1 112) 2 113) 3 114) 3 115) 2 116) 1 117) 2 118) 4 119) 1 120) 2
- 121) 4 122) 3 123) 4 124) 4 125) 3 126) 4 127) 2 128) 3 129) 4 130) 1
- 131) 2 132) 4 133) 4 134) 1 135) 4 136) 1 137) 2 138) 1 139) 1 140) 2
- 141) 1 142) 4 143) 4 144) 4 145) 3 146) 2 147) 4 148) 3 149) 4 150) 2
- 151) 2 152) 3 153) 3 154) 3 155) 2 156) 3 157) 4 158) 1 159) 3 160) 4
- 161) 3 162) 2 163) 4 164) 1 165) 1 166) 4 167) 1 168) 1 169) 1 170) 1
- 171) 3 172) 3 173) 4 174) 2 175) 1 176) 2 177) 3 178) 4 179) 1 180) 4
- 181) 3 182) 4 183) 3 184) 4 185) 3 186) 2 187) 1 188) 1 189) 4 190) 3

MODEL PAPER
GROUP-II PAPER-III
ప్రణాళికలు

SECTION-1

<p>1. భారత దేశంలో పంచవర్ష ప్రణాళికలను తుదిగా ఆమోదించేది ఏది?</p> <p>1) కేంద్ర కెబినెట్</p> <p>2) ప్రణాళికా సంఘం</p> <p>3) జాతీయ అభివృద్ధి మండలి</p> <p>4) ప్రణాళికలపై గల పార్లమెంటరీ కమిటీ</p> <p>2. మన దేశానికి ప్రణాళికాసంఘం అవసరమని ప్రస్తావించిన మొదటి జాతీయనాయకుడు?</p> <p>1) మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య</p> <p>2) సుభాష్ చంద్రబోస్</p> <p>3) జవహర్లాల్ నెహ్రూ</p> <p>4) సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్</p> <p>3. ఒక సంవత్సరం ముందుగా రద్దయిన ప్రణాళిక ఏది?</p> <p>1) 3వ పంచవర్ష ప్రణాళిక</p> <p>2) 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక</p> <p>3) 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక</p> <p>4) 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక</p> <p>4. క్రిందివానిలో తప్పుగా చెప్పబడినది?</p> <p>1) ప్రణాళికాసంఘం - ప్రధాని
Ex-officio chairman</p> <p>2) జాతీయ ప్రణాళికా - నెహ్రూ
కమిటీకి అధ్యక్షుడు</p> <p>3) సర్వోదయ ప్రణాళిక - జయప్రకాష్ నారాయణ్</p> <p>4) Planning and the poor - మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య</p> <p>5. నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక దీని వేంటనే అమలయింది?</p> <p>1) 3వ పంచవర్ష ప్రణాళిక</p> <p>2) మొదటి వార్షిక ప్రణాళిక</p> <p>3) 1962 ఇండో-చైనా యుద్ధం</p> <p>4) మూడు సంవత్సరాల ప్రణాళికా విరామం</p>	6. 1980 వరకు భారతదేశంలో వృద్ధి పనితీరును ఈ విధంగా పిలచేవారు? 1) ముస్లిం వృద్ధిరేటు 2) హిందూ వృద్ధిరేటు 3) కుజ్ నెట్స్ వృద్ధిరేటు 4) రోస్టోవ్ వృద్ధిరేటు 7. క్రింది వానిలో సరి కానిది ఏది? 1) జాతీయ అభివృద్ధిమండలి -1952 ఆగస్టు 6 2) ప్రణాళికలు - ఉమ్మడి జాబితా 3) పిగ్మీ ప్రణాళికలు - రోలింగ్ ప్రణాళిక 4) భారత ప్రణాళికల రూపశిల్పి - నెహ్రూ 8. పదవ ప్రణాళిక లక్షిత వృద్ధిరేటు? 1) సంవత్సరానికి 9% 2) సంవత్సరానికి 10% 3) సంవత్సరానికి 8% 4) సంవత్సరానికి 7% 9. జాతీయాభివృద్ధి మండలిలో సభ్యులు? 1) కేంద్ర కేబినెట్ మంత్రులు 2) ప్రణాళికా సంఘ సభ్యులు 3) రాష్ట్రముఖ్యమంత్రులు 4) పై వారందరూ 10. ప్రణాళికా సంఘం ఏర్పడిన తేదీ? 1) 1950 మార్చి 15 2) 1950 ఎప్రిల్ 15 3) 1950 జూన్ 15 4) 1950 జనవరి 15 11. భారతదేశ మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక దీనికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చేను? 1) పారిశ్రామిక రంగం 2) చిన్న పరిశ్రమలు 3) విదేశీ రంగం 4) వ్యవసాయ రంగం

12. క్రిందివానిలో సరికానిది ఏది?
- 1) ప్రణాళికా సంఘంనకు స్ఫూర్తి - 39 అధికరణ
 - 2) సూచనాత్మక ప్రణాళిక - ప్రాన్స్
 - 3) మొదటి ప్రణాళిక ఉపాధ్యక్షుడు - గుజ్రాల్ నందా
 - 4) గరీబీ హతావో నినాదాన్ని ఇచ్చినది - లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి
13. కేంద్ర ప్రణాళిక సంఘం అనేది?
- 1) కార్య నిర్వాహక సంస్థ
 - 2) సలహా సంస్థ
 - 3) రాజ్యాంగబద్ధ సంస్థ
 - 4) స్వతంత్ర సంస్థ
14. నిరంతర ప్రణాళికకు సంబంధించి సరికానిది?
- 1) దినిని గున్నార్ మిర్దాల్ ప్రవేశపెట్టెను
 - 2) దినిని ఇండియాలో జనతాప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టెను
 - 3) దినిని ఇందిరాగాంధీ 1981లో రద్దు చేసేను
 - 4) ఇండియాలో లక్షావాలా దీని డ్రాఫ్ట్ తయారుచేసేను
15. Poverty in India అనే గ్రంథాన్ని రచించినది?
- 1) Dr. V.K.R.V. రావు
 - 2) దాదాబాయి నౌరోజీ
 - 3) రాజా చెల్లయ్య
 - 4) V.M. దండేకర్ మరియు రాత్
16. సురేష్ టెండుల్కర్ నివేదిక ప్రకారం భారతదేశ పేదరిక శాతం.
- 1) 41.8%
 - 2) 25.7%
 - 3) 37.2%
 - 4) 27.5%
17. ప్రణాళికా సంఘం నిర్వచనం ప్రకారం పేదరికపు గీత దీని ఆధారంగా నిర్వచించెను?
- 1) 1980-81 ధరలలో పట్టణాలలో రూ॥1800, గ్రామాల్లో రూ॥1200 తలసరి ఆదాయం.
 - 2) గ్రామాల్లో 2,400, పట్టణాల్లో 2100 కేలరీల శక్తినిచ్చే ఆహారం
 - 3) పట్టణాల్లో కుటుంబాల్లో ఇద్దరు, గ్రామాల్లో కుటుంబాల్లో ఒకరు ఉపాధి పొందుట
 - 4) 1990-91 ధరలలో పట్టణాల్లో రూ॥3,200, గ్రామాల్లో రూ॥ 2,800 తలసరి ఆదాయం.
18. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ
- 1) పెట్టుబడి వారీ ఆర్థిక వ్యవస్థ
 - 2) సామ్యవాద ఆర్థికవ్యవస్థ
 - 3) మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ
 - 4) ఏదీ కాదు
19. స్వర్ణజయంతి గ్రామ స్వరాజ్ గార్ యోజన (SGSY) వీటిని విలీనం చేసి 1999 లో ప్రారంభించెను?
- 1) IRDP & MWS
 - 2) IRDP & IAY
 - 3) IRDP & EAS
 - 4) IRDP & JRY
20. 9వ పంచవర్ష ప్రణాళిక దీనికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చినది?
- 1) Growth with equity distributive justice
 - 2) Qualitative improvement in the living standard of people
 - 3) Eradication of poverty and to attain self-sufficiency
 - 4) Growth with stability
21. భారతదేశంలో నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికకు ఆధారమైన నమూనా ఎవరిది?
- 1) P.C. మహల్ నాబిన్
 - 2) సుఖమెయ్ చక్రవర్తి
 - 3) A.S. మానే, మరియు A. రుద్ర
 - 4) A.K. సేన్ మరియు A రాజ్
22. భారత్ నిర్మాణ పథకంలో భాగంగాని అవస్థాపనా సౌకర్యం?
- 1) నీటిపారుదల
 - 2) గ్రామీణ రోడ్లు
 - 3) గ్రామీణ ఆరోగ్యం
 - 4) గ్రామీణ గృహ నిర్మాణం
23. 11వ ప్రణాళికలో క్రిందివానిలో Monitorable target కానిది?
- 1) ప్రతి 1000 సజీవ జననాలకు శిశుమరణ రేటు 45కి తగ్గించుట
 - 2) మొత్తం సంతానోత్పత్తి రేటు 2.1 కి తగ్గించుట
 - 3) చైల్డ్ సెక్స్ రేషియోని ప్రణాళిక అంతానికి 935కి పెంచుట
 - 4) అడవులు అధనంగా 5% పెంచుట

24. క్రింది వానిలో గ్రామీణ వేతన ఉపాధి పథకం కానిది ఏది?
- 1) EAS - Employment Assurance Scheme
 - 2) RLEGP - Rural Landless Employment Guarantee Programme
 - 3) NRY - Nehru Rojgar Yojana
 - 4) NREP - National Rural Employment Programme.
25. 11వ ప్రణాళికలో స్థూల దేశీయ పొదుపు (GDP లో శాతంగా) ఎంత ఉండగలదని అంచనా వేసెను.
- 1) 34.8%
 - 2) 26.8%
 - 3) 36.7%
 - 4) 32.6%
26. భారత దేశంలో ఈ మధ్యకాలంలో పేదరిక శాతం ఇక్కడ ఎక్కువుగా ఉంది?
- 1) గ్రామాలతో పోలిస్తే పట్టణాల్లో
 - 2) పట్టణాలతో పోలిస్తే గ్రామాలలో
 - 3) గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలు రెండింటిలోను
 - 4) మెట్రో పాలిటన్ నగరాలతో పోలిస్తే పట్టణాలలో
27. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీపథకం డ్రాఫ్ట్ క్రిందివానిలో దేనిని కల్గి ఉండలేదు?
- 1) పనికోరిన 15 రోజులలోపు పని కల్పించాలి
 - 2) సంవత్సరంలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కనీసం 120 రోజులు పని కల్పించాలి
 - 3) ప్రజాపనులలో, క్యాజువల్, మాన్యువల్ వర్క్స్ లో హామీ ఇవ్వబడింది
 - 4) కనీస వేతనం ఇవ్వాలి
28. 8వ ప్రణాళికలో మొత్తం పెట్టుబడిలో ప్రభుత్వ రంగం వాటా?
- 1) 61%
 - 2) 52%
 - 3) 37.3%
 - 4) 49.8%
29. గతంలో ప్రభుత్వం ఆంక్షలు సడలించుటను ఈ విధంగా పిలవవచ్చు?
- 1) ప్రైవేటీకరణ
 - 2) ప్రపంచీకరణ
 - 3) పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ
 - 4) సరళీకరణ
30. దేశీయ ఆర్థిక వ్యవస్థను, ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థతో అనుసంధానం చేయుటను ఈ విధంగా పిలుస్తారు?
- 1) ప్రపంచీకరణ
 - 2) ప్రైవేటీకరణ
 - 3) సరళీకరణ
 - 4) పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ
31. క్రింది వానిలో సరిగా జత చేయబడనిది?
- 1) గ్రామీణ పరపతి - NABARD
 - 2) పారిశ్రామిక విత్తం - SIDBI
 - 3) గ్రామీణ పేదరికం - SJSRY
 - 4) ప్రచ్ఛన్న నిరుద్యోగిత - జీవనాధార వ్యవసాయం
32. Trickle down వ్యూహం తెల్పేది?
- 1) ఆదాయ పునః పంపిణీ ద్వారా అధిక ఆదాయ వర్గాల ఆదాయం తగ్గించుట
 - 2) అధిక GNP పేదరికాన్ని తగ్గించును
 - 3) సామాజిక సేవల ప్రాధాన్యత
 - 4) ఏదీ కాదు
33. భారత దేశంలో ప్రైవేటీకరణ?
- 1) PSU లలో ప్రభుత్వ వాటా తగ్గించుట
 - 2) నూతన రంగాలలో ప్రైవేటు పెట్టుబడి అనుమతించుట
 - 3) జాతీయీకరణ పరిశ్రమలను డీనేషనలైజ్ చేయుట
 - 4) పై వన్నీయూ
34. క్రిందివానిలో పంచవర్ష ప్రణాళికల విజయం కానిది ఏది?
- 1) ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిలో స్వయం సంమృద్ధి
 - 2) అందరికీ ఆరోగ్యం లక్ష్యం సాదించుట
 - 3) పొదుపు, పెట్టుబడులు పెరుగుట
 - 4) జాతీయ, తలసరి ఆదాయాలు పెరుగుట

35. భారత ప్రణాళికల సామాజిక లక్ష్యం ఏది?
- A) సత్వర వృద్ధి
 - B) ఆదాయ అసమానతల తగ్గింపు
 - C) సంపూర్ణ ఉద్యోగిత సాధన
 - D) సామ్యవాద రీతి సమాజ స్థాపన
- 1) A & B
 - 2) B & C
 - 3) A & D
 - 4) B & D
36. నూతన ఆర్థిక సంస్కరణల కాలంలో విదేశీ రంగానికి సంబంధించి సరియైనది ఏది?
- 1) వర్తక అంశాలపై పరిమాణాత్మక ఆంక్షలు విధింపు
 - 2) ఎక్కువ అంశాలపై పరిమాణాత్మక ఆంక్షలు ఎత్తివేత
 - 3) టారిఫ్ పెంచి, విదేశీ పెట్టుబడులు నిరుత్సాహ పర్చుట
 - 4) పై వన్నీయూ
37. క్రింది వానిని జత పర్చండి.
A) 1వ పంచవర్ష ప్రణాళిక	1) పని, అహారం, ఉత్పాదకత
B) 3వ పంచవర్ష ప్రణాళిక	2) స్థిరత్వంతో కూడిన వృద్ధి
C) 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక	3) తక్కువ వృద్ధి రేటు
D) 7వ పంచవర్ష ప్రణాళిక	4) చిత్తరంజన్ లోక్ మెటివ్ ప్యాక్టరీ
A	B	C	D
1) 4	3	1	2
2) 4	3	2	1
3) 3	1	2	4
4) 3	2	1	4
38. క్రిందివానిలో సరికాని జత ఏది?
- 1) 1వ ప్రణాళికా - రూ 1960 కోట్లు
 - 2) 2వ ప్రణాళికా - రూ 4,600 కోట్లు
 - 3) 10వ ప్రణాళికా - రూ 7,05.820 కోట్లు
 - 4) 11వ ప్రణాళికా - రూ 36,44,718 కోట్లు

39. 11వ ప్రణాళిక వనరుల కేటాయింపునకు సంబంధించి సరికానిది ఏది?
రంగం	కేటాయింపు(%)
1) సాంఘిక రంగం	35.24
2) శక్తి	23.43
3) వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు	18.49
4) రవాణా	15.71
40. 1993 లో నియమించబడ్డ పేదరికంపై నిపుణుల కమిటీకి అధ్యక్షత వహించినది?
- 1) లక్ష్మణ్
 - 2) సురేష్ టెండూల్కర్
 - 3) గౌరవ్ దత్
 - 4) అమర్త్య సేన్
41. ఆమ్ ఆర్మీ భీమా యోజన (AABY) వీరికి సాంఘిక భద్రతను అందిస్తుంది?
- 1) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మొత్తం శ్రామికులకు
 - 2) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పేదరికపు రేఖకు దిగువనున్న భూమిలేని పేదలకు
 - 3) పట్టణాలలో గల మొత్తం శ్రామికులకు
 - 4) గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలలో గల శ్రామికులకు
42. జాతీయ అభివృద్ధి మండలికి అధికార రీత్యా కార్యదర్శిగా వ్యవహరించేది?
- 1) ఆర్థిక మంత్రిత్వశాఖ కార్యదర్శి
 - 2) లోక్ సభ జనరల్ సెక్రటరీ
 - 3) ప్రణాళికా సంఘ కార్యదర్శి
 - 4) ప్రణాళికా సంఘము ఉపాధ్యక్షుడు
43. ఈ క్రింది వానిలో భారత ప్రణాళికా సంఘానికి సంబంధించి సరియైనది ఏది?
- 1) భారత రాజ్యాంగంలో ఇది నిర్వచించబడలేదు
 - 2) దీని సభ్యులు, ఉపాధ్యక్షుల కాలము స్థిరంగా నిర్ణయించబడలేదు.
 - 3) దీని సభ్యులకు కనీస విద్యార్హత ఉండవలసిన అవసరం లేదు
 - 4) పైవి అన్నీయు

44. UNDP వారు నూతనంగా ప్రవేశపెట్టిన పేదరికపు సూచీ?
- 1) Human Poverty Index
 - 2) Poorest among poor Index
 - 3) Social Poverty Index
 - 4) Multi-dimensional poverty index
45. ఈ క్రింది వానిలో ఏ ప్రణాళిక పీతాంబర్ పంత్ రచించిన సిద్ధాంతాలపై ఆధారపడి పనిచేస్తుంది?
- 1) 4వ ప్రణాళిక
 - 2) 3వ ప్రణాళిక
 - 3) 5వ ప్రణాళిక
 - 4) 6వ ప్రణాళిక
46. ఈ క్రింది వానిలో రూపాయి మూల్యాహీనీకరణ చేయబడని సంవత్సరం?
- 1) 1991
 - 2) 1966
 - 3) 1948
 - 4) 1949
47. ఈ క్రింది వానిలో ఏ పంచవర్ష ప్రణాళికలో లక్ష్యం కంటే అధిక వృద్ధిరేటు సాధించబడెను?
- 1) 5వ ప్రణాళిక
 - 2) 4వ ప్రణాళిక
 - 3) 2వ ప్రణాళిక
 - 4) 8వ ప్రణాళిక
48. ఖాదీ గ్రామీణ పరిశ్రమల కమిషన్ ఏర్పాటు చేయబడినది?
- 1) 3వ ప్రణాళిక
 - 2) 4వ ప్రణాళిక
 - 3) 1వ ప్రణాళిక
 - 4) 2వ ప్రణాళిక
49. ఏ రెండు ఉపాధి పథకాలు ప్రధానమంత్రి ఉపాధి కల్పనా పథకము (PMEGP) లో విలీనము చేసెను?
- 1) PMRY and NREP
 - 2) NREP and REGP
 - 3) PMRY and REGP
 - 4) PMRY
50. 'Garibi Hatao' అనే నినాధాన్ని ఏ ప్రణాళికలో ఇచ్చెను.
- 1) 3వ ప్రణాళిక
 - 2) 4వ ప్రణాళిక
 - 3) 5వ ప్రణాళిక
 - 4) 6వ ప్రణాళిక
51. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో చేపట్టిన పథకము ఏది?
- 1) ఎంప్లాయిమెంట్ గ్యారంటీ స్కీమ్
 - 2) గ్రామీణ పనుల కార్యక్రమము
 - 3) పనికి ఆహార పథకము
 - 4) కరువు ప్రాంతాల అభివృద్ధి పథకము
52. మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకములో చెల్లించే వేతనాలు వీటితో ముడిపడి ఉన్నవి?
- 1) WPI
 - 2) CPI [AL]
 - 3) CPI [IW]
 - 4) ఆహార ద్రవ్యోల్బణము
53. క్రింది వానిలో తప్పుగా చెప్పబడినది?
- 1) 11వ ప్రణాళిక - 2007-12
 - 2) ఎ.పి. రాష్ట్ర ప్రణాళికా బోర్డు - 1974
 - 3) 5వ ప్రణాళిక రూపకర్త - డి.పి. ధర్
 - 4) సమగ్ర పంటల భీమా పథకము - 1986
54. DWCRRA దీనిలో విలీనము అయినది?
- 1) JRY
 - 2) SJSRY
 - 3) TRYSEM
 - 4) SGSY
55. పనికి ఆహార పథకము ఈ విధంగా పునః నిర్మించబడినది?
- 1) RLEGP
 - 2) IRDP
 - 3) NREP
 - 4) MNP

56. 2010లో అర్ధశాస్త్రంలో నోబెల్ ప్రైజ్ పొందిన వారి సంఖ్య
- 1) 2
 - 2) 3
 - 3) 4
 - 4) ఒకరు మాత్రమే
57. భారత రూపాయికి ఎవరు రూపకల్పన చేసిన డిజైన్ ఆమోదించబడింది?
- 1) డి. ఉధయ్ కుమార్
 - 2) డి. కుమార్ రాజ్
 - 3) ఉదయ్ డి. రాజ్
 - 4) డి. ఉదయ్ రెడ్డి
58. అంత్యేదయ కార్యక్రమము యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యము?
- 1) పట్టణ పేదరికపు నిర్మూలన
 - 2) షెడ్యూల్డ్ కులాల వారి జీవన ప్రమాణము మెరుగు పరుచుట
 - 3) మైనారిటీల కొరకు
 - 4) పేదలలో నిరుపేదలకు సహాయం కొరకు
59. ఏ గ్రామీణ పథకాలు విలీనమయ్యి స్వర్ణజయంతి గ్రామ స్వరాజ్ గార్ యోజనగా ఏర్పడును?
- 1) TRYSEM and MNP
 - 2) DPAP and IRDP
 - 3) NREP and RLEGP
 - 4) IRDP and TRYSEM
60. క్రింది ప్రస్తావించబడిన పథకాలలో అవి ఏర్పడిన క్రమము (Ascending order)
1. DPAP
 2. JRY
 3. IRDP
 4. MNP
1.	1	4	3	2
2.	4	3	2	1
3.	1	2	3	4
4.	4	3	1	2

61. క్రింది వానిలో సరికానివి ఏవి?
1. ప్రాంతీయ అసమానతలు నిర్మూలన-రాష్ట్రీయ సమ వికాస యోజన
 2. వ్యవస్థీకృత రంగం-రాష్ట్రీయ స్వాస్థ్య భీమా యోజన
 3. పట్టణపేద బాలకుల ఉన్నత విద్య-ప్రతిభ కిరణ్ యోజన
 4. గర్భిణీస్త్రీల సంరక్షణ- వందేమాతరం పథకం
62. 2002 ఆగష్టు 15న ప్రధానమంత్రి నిర్మల్ భారత్ అభియన్ యోజనను ప్రకటించెను. ఇది దీనికి సంబంధించినది?
1. త్రాగునీరు
 2. సాగునీరు
 3. సామాజిక మరుగుదొడ్లు
 4. గృహ నిర్మాణం
63. NSSO వారి 61వ రౌండ్ లో MRP, URP ల ప్రకారం భారత్ లో పేదరిక శాతము వరుసగా?
1. 21.8% మరియు 27.5%
 2. 27.5% మరియు 21.8%
 3. 36.0% మరియు 27.5%
 4. 26.1% మరియు 36%
64. 2007 అక్టోబరు 2న ప్రారంభమయిన ఆమ్ ఆద్యీ భీమా యోజన సహజ మరణాలకు అందించే భీమా?
1. రూపాయిలు. 30,000
 2. రూపాయిలు. 50,000
 3. రూపాయిలు. 75,000
 4. రూపాయిలు. 37,500
65. ఆంధ్రప్రదేశ్ పేదరికానికి సంబంధించి?
- A దేశపేదరికం కంటే రాష్ట్ర పేదరికం తక్కువ
- B రాష్ట్రంలో పట్టణాల కంటే గ్రామీణ పేదరికపు శాతం తక్కువ
- C రాష్ట్రంలో గ్రామాల కంటే పట్టణాల పేదరికాల శాతం తక్కువ
- పై వానిలో సరియైనది ఏది
1. A మాత్రమే
 2. A మరియు B
 3. A మరియు C
 4. ఏదీ సరికాదు

66. సురేష్ టెండూల్కర్ రిపోర్ట్‌కు సంబంధించి సరికానిది?
1. 2004-05 నాటికి భారత పేదరికం 37.2 శాతము
 2. పట్టణ పేదరికం కంటే గ్రామీణ పేదరికం శాతము తక్కువ వుంది
 3. అత్యధిక పేదరిక శాతం గల రాష్ట్రం ఒరిస్సా
 4. గ్రామాలలో 446, పట్టణాలలో 578 రూపాయిలు MPCE గా నిర్ణయించెను.
67. ఎడారి, కొండ ప్రాంతాలలో 100 రోజులకు తక్కువ కాకుండా లాభదాయకమైన ఉపాధిని అందించేందుకు ప్రవేశ పెట్టబడిన పథకము?
1. పనికి ఆహార పథకము
 2. జాతీయ పనికి ఆహార పథకము
 3. ఉపాధి హామీ పథకము
 4. RLEGP
68. క్రిందివానిలో సరికానిది ఏది?
1. రాజీవ్ ఆవాస్ యోజన - పట్టణ ఇండ్ల నిర్మాణం
 2. SITRA - మెరుగైన పరికరాలు అందించుట
 3. గంగా కళ్యాణ యోజన - భూగర్భ జలాలు వెలికి తీయుట
 4. అన్నపూర్ణ - అధిక సబ్సిడీపై ఆహార ధాన్యాలు అందించుట.
69. క్రింది వానిలో సరికానిది ఏది?
1. 5వ ప్రణాళిక - 20 సూత్రాల కార్యక్రమము
 2. 6వ ప్రణాళిక - భూమిలేని వారికి ఉపాధి హామీ పథకము
 3. 8వ ప్రణాళిక - ప్రధానమంత్రి గామ సడక్ యోజన
 4. 10వ ప్రణాళిక - JNNURM
70. క్రింది వానిలో సరికానిది ఏది?
1. 8వ ప్రణాళిక నుండి భారత ప్రణాళికలు సూచనాత్మక మైనవి
 2. భారత ప్రణాళికలు పాక్షికమైనవి
 3. 1966-69 కాలాన్ని ప్రణాళికా విరామంగా పిలుస్తారు
 4. Principles of planning లోక్‌నాద్ రచించెను

71. ఇప్పటి వరకు అనుకున్న లక్ష్యం కంటే ఎక్కువ వృద్ధిని సాధించిన ప్రణాళికలు ఏవి?
1. 1, 5, 6, 8, 9 ప్రణాళికలు
 2. 1, 5, 6, 7, 8 ప్రణాళికలు
 3. 1, 4, 5, 6, 8 ప్రణాళికలు
 4. 1, 6, 7, 8, 10 ప్రణాళికలు
72. భారత పంచవర్ష ప్రణాళికా వనరులకు సంబంధించి సరియైనది
1. అత్యధిక వనరులు దేశీయ బడ్జెట్ వనరులే
 2. 3వ ప్రణాళికలో విదేశీ సహాయం అధికంగా పొందడము అయినది
 3. 2వ ప్రణాళికలో లోటు విత్తము అధికంగా సమకూర్చు డమయినది
 4. పైవి అన్నియు సరియైనవే
73. క్రింది వానిని జత చేయండి.
A 2వ ప్రణాళిక	1. గాంధీ వ్యూహము
B నిరంతర ప్రణాళిక	2. మహాల్ నోబిస్ వ్యూహం
C 7వ ప్రణాళిక	3. L.P.G. వ్యూహము
D 8వ ప్రణాళిక	4. వేతన వస్తు వ్యూహము
A	B	C	D
1. 4	3	2	1
2. 2	1	3	4
3. 2	1	4	3
4. 4	3	1	2
74. క్రింది వానిలో సరియైనది ఏది?
1. 1వ ప్రణాళిక - వ్యవసాయ ప్రణాళిక
 2. 2వ ప్రణాళిక - పరిశ్రమలు, రవాణా ప్రణాళిక
 3. 7వ ప్రణాళిక - శక్తి ప్రణాళిక
 4. పైవన్నియు

75. క్రింది వానిని జతపర్చండి.

A మొదటి ప్రణాళిక	1. ప్రణాళి ముఖర్జీ
B మూడవ ప్రణాళిక	2. హారాడ్-డోమర్
C నాలుగవ ప్రణాళిక	3. అశోక్ మెహతా
D ఎనిమిదవ ప్రణాళిక	4. D.R. గాడ్గిల్

A B C D

1.	2	3	1	4
2.	2	3	4	1
3.	2	4	3	1
4.	2	1	4	3

76. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో వనరుల కేటాయింపు బట్టి (అవరోహణ క్రమంలో) వరుసగా.

- A రవాణా సమాచారం
B నీటిపారుదలతో కలిసి వ్యవసాయ రంగము
C సామాజిక సేవలు

1.	A	B	C
2.	B	A	C
3.	A	C	B
4.	B	C	A

77. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రారంభము కాని పరిశ్రమ.

- విశాఖ హిందూస్థాన్ షిప్ యార్డ్
- భారతీయ టెలిఫోన్ పరిశ్రమ (బెంగళూర్)
- చిత్తరంజన్ లోకోమోటిల్ ఫ్యాక్టరీ
- నైవేలీ లిగ్నైట్ కార్బోరేషన్

78. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో ICOR ఎంతగా నమోదయింది?

- 2:95:1
- 3:95:1
- 2:45:1
- 1:95:1

79. క్రింది వానిలో సరికానిది (ఉపాధ్యక్షులకు సంబంధించి)

- 1వ ప్రణాళిక - గుల్జారీలాల్ నందా
- 2వ ప్రణాళిక - మహల్ నోబిస్
- 4వ ప్రణాళిక - డి.ఆర్. గాడ్గిల్
- 5వ ప్రణాళిక - పి.యన్. హక్సర్

80. క్రింది వానిని జత చేయండి?

A రూరేలా	1. రష్యా
B. బిలాయ్	2. ఇంగ్లాండ్
C. దుర్గాపూర్	3. పశ్చిమ జర్మనీ
D. బోకారో	

A B C D

1.	2	1	1	2
2.	3	3	1	2
3.	1	3	2	1
4.	3	1	2	1

81. 2వ ప్రణాళికకు సంబంధించి సరియైనది?

- అసంతులిత వృద్ధి వ్యూహమునకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది
- భారత ఘన దశలోనికి ప్రవేశించింది
- పారిశ్రామిక ఉత్పత్తిలో స్వయం సంపృద్ధి సాధించింది
- 1 మరియు 2

82. పెల్డ్మన్ నమూనా వీరికి ఆధారమైనది?

- హారాడ్-డోమర్
- మహల్ నోబిస్
- గాడ్గిల్
- హక్సర్

83. క్రింది వానిలో తప్పుగా చెప్పబడినది ఏది?

- 3వ ప్రణాళిక-Self Reliance, self generating economy
- 4వ ప్రణాళిక-Growth with Stability
- 5వ ప్రణాళిక- Removal of Poverty
- 6వ ప్రణాళిక-Food, work, productivity

84. అనుకున్న వృద్ధిరేటు కంటే అతి తక్కువ వృద్ధి సాధించిన ప్రణాళిక.

- 7వ ప్రణాళిక
- 2వ ప్రణాళిక
- 3వ ప్రణాళిక
- 4వ ప్రణాళిక

85. సమగ్ర పశు గణాభివృద్ధి కార్యక్రమము (ICDP) ప్రారంభమైన సంవత్సరము?

1. 1963-64
2. 1964-65
3. 1965-66
4. 1966-67

86. క్రింది వానిలో సరికాని విస్తరణ?

1. CADP - Command Area Development Programme
2. ICOR - Incremental Capital Output Ratio
3. SFDA - Small Farmers Development Agency
4. CSRE - Child Security for Rural Employee

87. నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అనుకున్న లక్ష్యము సాధించక పోవడానికి కారణం?

1. పాకిస్థాన్తో యుద్ధం
2. 1973లో చముర ధరల పెరుగుట
3. 3 సంవత్సరాలు వాతావరణం అనుకూలంగా లేకపోవుట
4. పైవన్నీయు

88. 5వ ప్రణాళికకు సంబంధించి సరికానిది?

1. మొదటి జాతీయ జనాభా విధానం ప్రకటన
2. అర్బన్ పట్టణ భూ గరిష్ట పరిమిత చట్టము చేయుట
3. జిల్లా పారిశ్రామిక కేంద్రాల ఏర్పాటు
4. నిర్బంధ కుటుంబ నియంత్రణ అమలు

89. రెండవ హరిత విప్లవము ప్రారంభము అని పిలువబడిన సంవత్సరము?

1. 1967-68
2. 1972-73
3. 1983-84
4. 1984-1985

90. క్రింది వానిలో ఏర్పాటు బట్టి భిన్నమైనది?

1. DW CRA
2. RLEGP
3. NABARD
4. EXIM BANK

91. డాక్టర్ మన్మోహన్ సింగ్కు సంబంధించి సరియైనది?

- A. 7వ ప్రణాళికలో ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు
 - B. ప్రస్తుత ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షుడు
 - C. సూతన ఆర్థిక సంస్కరణల రూపశిల్పి
1. B మరియు C
 2. C మాత్రమే
 3. A, B మరియు C
 4. A, మరియు B

92. పదవ ప్రణాళికలో ప్రారంభించబడని పథకము?

1. NRHM
2. PURA
3. RMSA
4. భారత్ నిర్మాణ్

93. 11వ ప్రణాళికలో వృద్ధిరేటు, మరియు ఇతర లక్ష్యాలకు సంబంధించి?

- A. వ్యవసాయ వృద్ధి - 4 శాతము
- B. సవరించిన వృద్ధిరేటు - 8.1 శాతము
- C. సేవారంగం వృద్ధి - 9-11 శాతము
- D. Monitorable Targets - 27

సరియైనవి ఏవి

1. A, C మరియు D
2. A, B మరియు D
3. A, B మరియు C
4. A, B, C మరియు D

94. క్రింది వానిలో సరికానిది?

1. వ్యవసాయ రంగము కేటాయింపుల్లో ప్రథమ స్థానం పొందినది - 1 మరియు 4 వ ప్రణాళికలు
2. రవాణా సమాచారం కేటాయింపుల్లో ప్రథమ స్థానం పొందినది - 2,3 మరియు 9వ ప్రణాళికలు
3. శక్తి కేటాయింపుల్లో ప్రథమ స్థానం పొందినది - 6,7,8వ ప్రణాళికలు
4. పరిశ్రమలు ఏ ప్రణాళికలోను కేటాయింపుల్లో ప్రథమ స్థానం పొందలేదు.

95. 1991 సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టేనాటికి భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలో కనపడని లక్షణము?

1. దిగుమతులపై ఆంక్షలు
2. MRTP ఆంక్షలు
3. పన్నులు సరళీకరణ
4. విదేశీ పెట్టుబడులపై ఆంక్షలు

96. కరెంట్ ఎకౌంట్లో రూపాయికి పూర్తి మార్పిడి కల్పించినది?

1. 1992-93
2. 1993-94
3. 1994 ఏప్రిల్
4. 1994 ఆగస్టు

97. 2006లో నియమించబడిన తారాపూర్ కమిటీ ఏ సంవత్సరం నాటికి రూపాయికి మూలధన ఖాతాలో పూర్తి మార్పిడి కల్పించాలని సూచించింది?

1. 2007
2. 2010
3. 2011
4. 2012

98. మొదటి తరము ఆర్థిక సంస్కరణలలో లేనిది?

- ఎ. పారిశ్రామిక సంస్కరణలు
- బి. శ్రామిక సంస్కరణలు
- సి. వ్యవసాయ సంస్కరణలు
- డి. రాష్ట్రాలకు సంస్కరణల విస్తరణ

1. B మరియు C
2. C మరియు D
3. B,C మరియు D
4. A,B,C మరియు D

99. MRTP చట్టాన్ని సవరించుట ఈ రకమైన సంస్కరణలలో భాగము

1. కోశపరమైన సంస్కరణలు
2. బ్యాంకింగ్ రంగ సంస్కరణలు
3. పారిశ్రామిక రంగ సంస్కరణలు
4. విదేశీ సంస్కరణలు

100. గీతాకృష్ణన్, రాజా చెల్లయ్య, నర్సింహం కమిటీలు దీనికి సంబంధించినవి?

1. ప్రణాళికా వ్యయము-పన్నులు- విత్త రంగము
2. ప్రణాళికేతర వ్యయము- విత్తరంగము- పన్నులు
3. ప్రణాళికేతర వ్యయము- పన్నులు- విత్త రంగము
4. సబ్సిడీలు - పన్నులు- విత్తరంగం

MODEL PAPER
GROUP-II PAPER-III
ప్రణాళికలు

KEY

1) 3	21) 3	41) 2	61) 2	81) 4
2) 2	22) 3	42) 3	62) 3	82) 2
3) 3	23) 1	43) 4	63) 1	83) 4
4) 4	24) 3	44) 4	64) 1	84) 3
5) 4	25) 1	45) 2	65) 2	85) 2
6) 2	26) 2	46) 3	66) 2	86) 4
7) 3	27) 2	47) 4	67) 3	87) 4
8) 3	28) 4	48) 4	68) 4	88) 3
9) 4	29) 4	49) 3	69) 3	89) 3
10) 1	30) 1	50) 2	70) 2	90) 2
11) 4	31) 3	51) 3	71) 2	91) 3
12) 4	32) 2	52) 2	72) 4	92) 3
13) 2	33) 4	53) 4	73) 3	93) 4
14) 3	34) 2	54) 4	74) 4	94) 4
15) 4	35) 4	55) 3	75) 2	95) 3
16) 3	36) 2	56) 2	76) 2	96) 4
17) 2	37) 2	57) 1	77) 4	97) 3
18) 3	38) 3	58) 4	78) 1	98) 3
19) 1	39) 1	59) 4	79) 2	99) 3
20) 1	40) 1	60) 1	80) 4	100) 3

Economics Paper

1. A country's net national income is Rs. 20,000 crores, net external income earnings Rs.5,000 crores; commodity tax Rs. 2,000 crores and subsidies provided is Rs. 1,000 crores. What will be the Net Domestic Product at factor cost?
 - 1) Rs. 13,000 crores
 - 2) Rs. 17,000 crores
 - 3) Rs. 14,000 crores
 - 4) Rs. 16,000 crores
2. 'The Wealth of Nations' is written by
 - 1) Adam Smith
 - 2) J.M. Keynes
 - 3) Alfred Marshall
 - 4) David Ricardo
3. The concept of Mixed Economy was introduced in the
 - 1) Second Five Year Plan
 - 2) Framing of the Constitution
 - 3) Industrial Policy of 1948
 - 4) None of the above
4. The primary factors of production are
 - 1) land and capital
 - 2) land and labour
 - 3) land and organisation
 - 4) labour and capital
5. 'Intermediate technology' is suggested by
 - 1) Adam Smith
 - 2) J.M. Keynes
 - 3) Alfred Marshall
 - 4) Schumacher
6. Balanced Growth Doctrine is associated with the name of
 - 1) Hirschman
 - 2) Rosentein Rodan
 - 3) Ragner Nurkse
 - 4) Both (2) and (3) above
7. Innovation as a key to the process of economic development was propounded by
 - 1) Harrod-Domar
 - 2) Arthur Lewis
 - 3) Schumpeter
 - 4) Scitovsky
8. Which of the following is more liquid?
 - 1) Fixed Deposit
 - 2) Real Estate
 - 3) Savings Bank Deposit
 - 4) Equity
9. Which one does not belong to Market?
 - 1) Bonds
 - 2) Debentures
 - 3) Preference Shares
 - 4) Salary Certificate
10. Amartya K. Sen is associated with the following investment criterion
 - 1) Balance of Payments criterion
 - 2) Social Marginal Productivity criterion
 - 3) Time Series criterion
 - 4) Human Development criterion
11. Which one is not an objective of Monetary Policy?
 - 1) Full employment
 - 2) Economic growth
 - 3) Price stability
 - 4) Savings and investment
12. The Lending Rate of Bank is influenced by
 - 1) Money Market Rate of Interest
 - 2) Government Borrowing Rate
 - 3) Bank Rate
 - 4) None of the above

Economics Paper

1. ఒక దేశము నికర జాతీయాదాయము రూ. 20,000 కోట్లు, నికర బాహ్య ఆదాయ రాబడులు రూ. 5,000 కోట్లు, వస్తు పన్ను రూ. 2,000 కోట్లు మరియు సబ్సిడీలు ఇచ్చినది రూ. 1,000 కోట్లు అయినప్పుడు, ఉత్పత్తి కారకాల ఖరీదు దృష్ట్యా దేశీయోత్పత్తి ఎంత ఉండును?
 - 1) రూ. 13,000 కోట్లు
 - 2) రూ. 17,000 కోట్లు
 - 3) రూ. 14, 000 కోట్లు
 - 4) రూ. 16,000 కోట్లు
2. “దేశాల సంపద” అనే గ్రంథ రచయిత?
 - 1) ఆడమ్ స్మిత్
 - 2) జె.ఎమ్. కీన్స్
 - 3) ఆల్ఫ్రెడ్ మార్షల్
 - 4) డేవిడ్ రికార్డ్
3. మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ అనే భావన ప్రవేశపెట్టబడినది ఇందులో.
 - 1) రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక
 - 2) రాజ్యాంగం రూపకల్పన
 - 3) 1948 పారిశ్రామిక నీతి
 - 4) పైవేవీ కావు
4. ప్రాథమిక ఉత్పత్తి కారకాలు ఏవనగా?
 - 1) భూమి మరియు మూలధనము
 - 2) భూమి మరియు శ్రమ
 - 3) భూమి మరియు సంస్థ
 - 4) శ్రమ మరియు మూలధనము
5. మధ్యస్థ సాంకేతిక తత్వాన్ని ప్రతి పాదించినారు.
 - 1) ఆడమ్ స్మిత్
 - 2) జె.ఎమ్. కీన్స్
 - 3) ఆల్ఫ్రెడ్ మార్షల్
 - 4) షుమాకర్
6. సంతృప్తిత వృద్ధి సిద్ధాంతము ఇతనితో సంబంధము కల్గివున్నది?
 - 1) హార్డ్మన్
 - 2) రోసెన్ స్టీన్ రోడన్
 - 3) రాగ్నర్ నర్కేసే
 - 4) పైన తెలిపిన (2) మరియు (3)
7. అధికాభివృద్ధికి కీలకాంశంగా నవకల్పన భావనను ప్రవేశ పెట్టిన అర్థశాస్త్రజ్ఞుడు?
 - 1) హారెడ్-డోమార్
 - 2) ఆర్థర్ లూయి
 - 3) షుంపీటర్
 - 4) సిటోవ్స్కి
8. ఈ క్రింది వాటిలో ఏది అధిక ద్రవ్యత్వాన్ని కలిగి ఉంటుంది?
 - 1) కాల వ్యవధి డిపాజిట్లు
 - 2) రియల్ ఎస్టేటు
 - 3) సేవింగ్సు బ్యాంక్ ఖాతా
 - 4) ఈక్విటీ
9. మూలధన మార్కెట్టుకు చెందని అంశం?
 - 1) బాండ్లు
 - 2) డిబెంచర్లు
 - 3) ప్రిఫరెన్స్ షేర్లు
 - 4) ఆదాయ ధృవ పత్రం
10. అమర్త్య కె. సేన్ కు ఈ క్రింద కనబరచిన పెట్టుబడి పద్ధతితో సంబంధము కలదు?
 - 1) విదేశీ చెల్లింపుల శేషము పద్ధతి
 - 2) సాంఘిక ఉపాంత ఉత్పాదకత పద్ధతి
 - 3) కాలశ్రేణుల పద్ధతి
 - 4) మానవ అభివృద్ధి పద్ధతి
11. ద్రవ్య విధానం లక్ష్యం కాని అంశం ఏది?
 - 1) సంపూర్ణ ఉద్యోగిత
 - 2) ఆర్థిక వృద్ధి
 - 3) ధరల స్థిరత్వం
 - 4) పొదుపు మరియు పెట్టుబడి
12. బ్యాంకులు జారీ చేసే ఋణాల రేటు ఆధారపడే అంశం?
 - 1) ద్రవ్య మార్కెట్టులోని వడ్డీ రేటు
 - 2) ప్రభుత్వం చెల్లించే వడ్డీరేటు
 - 3) బ్యాంకు రేటు
 - 4) పైవేవీ కావు

13. Liquidity preference and interest rates are related
 - 1) Negatively
 - 2) Positively
 - 3) Not related
 - 4) All the above
14. The developed economies are in this stage of demographic transition
 - 1) First stage
 - 2) Second stage
 - 3) Third stage
 - 4) Fourth stage
15. Which is not a cause of population growth in India?
 - 1) Shortage of foodgrains
 - 2) Early marriages
 - 3) Poverty
 - 4) Illiteracy
16. These characteristics of population growth is known as "The First Stage of Demographic Transition"
 - 1) birth rate high and death rate low
 - 2) birth rate low and death rate high
 - 3) birth rate high and death rate high
 - 4) birth rate low and death rate low
17. If the growth rate of money is kept constant and output is growing
 - 1) price level would be falling
 - 2) price level would be constant
 - 3) price level would be rising
 - 4) no change in price level
18. Which system of Note Reserves is followed in India?
 - 1) Fixed Fiduciary system
 - 2) Proportionate Reserve system
 - 3) Minimum Reserve system
 - 4) None of the above
19. Commercial banks are regarded as the creators of money because
 - 1) they are bound to make known their obligations
 - 2) their loans create deposits
 - 3) they buy securities from the central bank
 - 4) None of the above
20. The Reserve Ratio is usually determined by
 - 1) the commercial banks
 - 2) the free play of market forces
 - 3) the monetary authority
 - 4) All the three together
21. Which one of the following countries is the largest partner in India's Foreign Trade?
 - 1) U.S.A.
 - 2) Russia
 - 3) Japan
 - 4) OPEC Nations
22. Customs Duties imposed by a Government on the importation of a good are known as
 - 1) Import Quotas
 - 2) Tariffs
 - 3) Non-tariff barriers
 - 4) Surcharges
23. Real income is less than money income under
 - 1) Deflation
 - 2) Inflation
 - 3) Stagflation
 - 4) Full employment
24. The system in which there are both private enterprise and an authoritarian economy is
 - 1) Mixed Economy
 - 2) Primitive Socialism
 - 3) Gandhian Socialism
 - 4) Liberal Socialism

13. ద్రవ్యత్వాభిరుచి మరియు వడ్డీ రేటుల మధ్య సంబంధం?
 1) ఋణాత్మకం
 2) ధనాత్మకము
 3) ఏ సంబంధం ఉండదు
 4) పైవన్నీ
14. అభివృద్ధి చెందిన ఆర్థిక వ్యవస్థలు ఈ క్రింద కనబరచిన జనాభా మార్పు దశలో ఉన్నాయి?
 1) మొదటి దశ
 2) రెండవ దశ
 3) మూడవ దశ
 4) నాలుగవ దశ
15. భారత దేశములో జనాభా పెరుగుదలకు కారణము కానిది?
 1) ఆహార ధాన్యాల కొరత
 2) ముందుగా వివాహాలు చేయుట
 3) పేదరికము
 4) నిరక్షరాస్యత
16. ఈ క్రింద కనబరచిన కారణాలలో ఒకటి జనాభా పెరుగుదల లక్షణాల వలన “జనాభా మార్పు మొదటి దశ” గా చెప్పబడును.
 1) జనన రేటు ఎక్కువ మరియు తగ్గుతున్న మరణ రేటు
 2) జనన రేటు తక్కువ మరియు మరణ రేటు ఎక్కువ
 3) జనన రేటు ఎక్కువ మరియు మరణ రేటు ఎక్కువ
 4) జనన రేటు తక్కువ మరియు మరణ రేటు తక్కువ
17. ద్రవ్యవృద్ధి రేటు నిలకడగా ఉండి, ఉత్పత్తి పెరిగితే?
 1) ధర మట్టం తగ్గును
 2) ధర మట్టం స్థిరంగా ఉండును
 3) ధర మట్టం పెరుగును
 4) ధర మట్టంలో మార్పు ఉండదు
18. భారత దేశములో కరెన్సీ నోట్ల నిక్షిప్తమైన ఎటువంటి పద్ధతినీ అనుసరించుచున్నారు?
 1) స్థిర విశ్వాసాశ్రిత పద్ధతి
 2) అనుపాత నిక్షిప్త పద్ధతి
 3) కనీస నిక్షిప్త పద్ధతి
 4) పైవేవీ కావు
19. వాణిజ్య బ్యాంకులను ద్రవ్య సృష్టికర్తలగా పరిగణించుతారు. ఎందుకంటే?
 1) అవి వాటి బాధ్యతలను తప్పనిసరి తెలియచేయాలి
 2) వాటి ఋణాలు డిపాజిట్లను కల్పించును
 3) కేంద్ర బ్యాంకు నుండి అవి సెక్యూరిటీలను కొనును
 4) పైవేవీ కావు
20. రిజర్వు రేషియో సామాన్యంగా దీనిపైన నిర్ణయింపబడును?
 1) వాణిజ్య బ్యాంకులు
 2) మార్కెట్ బలాల నిర్బంధము లేని కార్యకలాపాలు
 3) ద్రవ్యనిర్ణయ అధికారి
 4) పై మూడూ కలిసి ఒక్కటిగా
21. భారత దేశ విదేశీ వ్యాపారములో ఏ దేశముతో ఎక్కువ భాగస్వామ్యము కలదు?
 1) U.S.A.
 2) రష్యా
 3) జపాన్
 4) OPEC దేశాలు
22. ఒక ప్రభుత్వము ఒక వస్తువును దిగుమతి చేసుకొన్నప్పుడు విధించే దిగుమతి సుంకాలను ఈ విధంగా పిలుస్తారు?
 1) దిగుమతి కోటాలు
 2) టారిఫ్లు
 3) టారిఫ్లు కాని అడ్డంకులు
 4) సర్ చార్జీలు
23. వాస్తవ ఆదాయం ద్రవ్య ఆదాయం కన్నా తక్కువ ఉండే స్థితి?
 1) ప్రతి ద్రవ్యోల్బణం
 2) ద్రవ్యోల్బణం
 3) స్థబ్ధత
 4) సంపూర్ణ ఉద్యోగిత
24. నిరంకుశ ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ప్రైవేటు సంస్థలు ఉండే వ్యవస్థ?
 1) మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ
 2) ఆదిమ సోషలిస్టు వ్యవస్థ
 3) గాంధేయ సోషలిస్టు వ్యవస్థ
 4) ఉదారవాద సోషలిస్టు వ్యవస్థ

25. Income tax in India is a
- 1) Proportional tax
 - 2) Regressive tax
 - 3) Indirect tax
 - 4) Progressive tax
26. The Production Possibility Curve is
- 1) convex to the origin
 - 2) concave to the origin
 - 3) L-shaped
 - 4) U-shaped
27. Components of National Income are indicated by
- 1) $C + I + G + (X - M)$
 - 2) $TR - TC$
 - 3) $C + I - G$
 - 4) $C - S$
28. $MV = PT$ refers to
- 1) Fisher
 - 2) Keynes
 - 3) Milton Friedman
 - 4) Modigliani
29. In calculating National Income which of the following is not included?
- 1) Rental income
 - 2) Wages and salaries
 - 3) Interest and profits
 - 4) Pensions
30. NNP is equal to
- 1) $GNP + \text{Depreciation}$
 - 2) $GNP - \text{Depreciation}$
 - 3) $GNP + \text{Exports}$
 - 4) $GNP - \text{Imports}$
31. Aggregate consumption expenditure depends on
- 1) GNP
 - 2) National Income
 - 3) NNP
 - 4) Disposable Income
32. Undervalued currency would result in a/an
- 1) Increase in imports
 - 2) Increase in exports
 - 3) Balance of Trade deficit
 - 4) Balance of Payments deficit
33. 'Legal Tender Money' refers to
- 1) Cheques
 - 2) Drafts
 - 3) Bills of Exchange
 - 4) Currency notes
34. The Lead Bank Scheme was evolved by RBI to follow
- 1) Population approach
 - 2) Area approach
 - 3) Sectoral approach
 - 4) Target approach
35. The Central bank in India is
- 1) Reserve Bank of India
 - 2) Central Bank of India
 - 3) Indian Bank
 - 4) State Bank of India
36. In India's total savings, which sector is the most important?
- 1) Household sector
 - 2) Public sector
 - 3) Corporate sector
 - 4) Foreign sector

25. భారత దేశములో ఆదాయపు పన్ను ఈ క్రింద తెలిపిన దానిలో ఒక జాతికి చెందింది?
- 1) అనుపాతం పన్ను
 - 2) తిరోగామి పన్ను
 - 3) పరోక్ష పన్ను
 - 4) పురోగామి పన్ను
26. ఉత్పత్తి అవకాశాల వక్ర రేఖ?
- 1) మూలబిందువుకు కుంభాకారమైనది
 - 2) మూలబిందువుకు పుటాకారమైనది
 - 3) L- ఆకారమైనది
 - 4) U- ఆకారమైనది
27. జాతీయాదాయంలోని అంతర్భాగాలను సూచించే సమీకరణం.
- 1) $C + I + G + (X - M)$
 - 2) $TR - TC$
 - 3) $C + I - G$
 - 4) $C - S$
28. $MV=PT$ సమీకరణాన్ని ప్రతిపాదించిన వారు?
- 1) ఫిషర్
 - 2) కీన్స్
 - 3) మిల్టన్ ఫ్రీడ్మాన్
 - 4) మొడిగ్నాని
29. జాతీయాదాయ మదింపులో పరిగణించగూడని అంశమేది?
- 1) భాటకపు ఆదాయం
 - 2) కూలి మరియు లాభాలు
 - 3) వడ్డీ మరియు లాభాలు
 - 4) పించనులు
30. NNP దేనికి సమానము?
- 1) $GNP +$ తరుగుదల
 - 2) $GNP -$ తరుగుదల
 - 3) $GNP +$ ఎగుమతులు
 - 4) $GNP -$ దిగుమతులు
31. సమష్టి వినియోగ వ్యయం ఆధారపడి వుండే అంశం?
- 1) GNP
 - 2) జాతీయాదాయము
 - 3) NNP
 - 4) వ్యయార్హ ఆదాయం
32. కరెన్సీ అల్పు మూల్యీకరణ ఈ క్రింది దానికి దారి తీస్తుంది.
- 1) దిగుమతులు పెరుగుట
 - 2) ఎగుమతులు పెరుగుట
 - 3) విదేశీ వ్యాపార శేషము లోటు
 - 4) విదేశీ చెల్లింపుల శేషము లోటు
33. 'లీగల్ టెండర్ మనీ' అనగా
- 1) చెక్కులు
 - 2) డ్రాఫ్టులు
 - 3) ఎక్స్చేంజి బిల్లులు
 - 4) కరెన్సీ నోట్లు
34. రిజర్వు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా చేత రూపు దిద్దబడిన లీడ్ బ్యాంకు పథకము దీనికి ఉద్దేశించబడినది?
- 1) జనాభా మార్గము
 - 2) ఏరియా మార్గము
 - 3) రంగాల మార్గము
 - 4) లక్ష్యం మార్గము
35. భారతీయ కేంద్ర బ్యాంకు ఇది?
- 1) భారతీయ రిజర్వు బ్యాంకు
 - 2) భారతీయ సెంట్రల్ బ్యాంకు
 - 3) ఇండియన్ బ్యాంకు
 - 4) స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా
36. భారత దేశము మొత్తం పొడుపులో ఏ రంగము ప్రధానమైనది?
- 1) గృహ సంబంధ రంగము
 - 2) పబ్లిక్ రంగము
 - 3) కార్పొరేట్ రంగము
 - 4) విదేశీ రంగము

37. The Finance Commission is appointed for every
- 1) 5 years
 - 2) 6 years
 - 3) 7 years
 - 4) 4 years
38. The revenue of the State Governments is raised from all the following sources except
- 1) Land revenue
 - 2) Agricultural income tax
 - 3) Entertainment tax
 - 4) Expenditure tax
39. Which one of the following taxes is levied by the States and Shared with the Union Government?
- 1) Irrigation tax
 - 2) Agricultural income tax
 - 3) Entertainment tax
 - 4) None of the above
40. Biggest source of capital receipts of the Union Government is
- 1) Market borrowing
 - 2) External assistance
 - 3) Small savings
 - 4) Provident fund
41. Largest source of non-tax revenue of the Union Government is
- 1) Surplus from public enterprises
 - 2) Contribution of railways
 - 3) Profits of the RBI
 - 4) Interest receipts
42. Which of the following is the solution for unemployment according to Classical Economists?
- 1) Government investment
 - 2) Lowering wages
 - 3) Reducing interest rate
 - 4) Population control
43. Which of the following is an invisible receipt?
- 1) Value of shares of an existing firm purchased by foreign persons
 - 2) Value of machinery sold abroad
 - 3) Expenditure by a foreign tourist in the country
 - 4) Value of shares of a new company purchased by a foreign firm
44. Adverse Balance of Payments can be corrected with this method
- 1) Overvaluation of the currency
 - 2) Loan from IMF
 - 3) Devaluation of currency
 - 4) Suspension of all imports
45. MRTP Act applies to
- 1) small scale sector
 - 2) large scale sector
 - 3) large scale private sector
 - 4) All key sectors
46. The rate of growth of an economy mainly depends upon
- 1) Investment Income Ratio (IIR)
 - 2) Capital Output Ratio (COR)
 - 3) IIR / COR
 - 4) COR / IIR
47. Balanced development refers to equal development of all
- 1) sections of the people
 - 2) sectors
 - 3) nations
 - 4) regions
48. Finance Commission makes recommendations on
- 1) Devolution of divisible pool of tax revenue
 - 2) Tax transfer
 - 3) Tax shifting
 - 4) Expenditure control

37. విత్త సంఘము ఈ కాలవ్యవధిలో నియమించబడును?

- 1) 5 సంవత్సరములు
- 2) 6 సంవత్సరములు
- 3) 7 సంవత్సరములు
- 4) 4 సంవత్సరములు

38. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల రాబడి ఈ క్రింద కనబరచిన మార్గాల ద్వారా పొందవచ్చును అయితే ఒక మార్గము తప్పు. అది ఏదనగా?

- 1) భూమి శిస్తు
- 2) వ్యవసాయ ఆదాయ పన్ను
- 3) వినోద పన్ను
- 4) వినిమయ పన్ను

39. రాష్ట్రాల చేత విధింపబడి, కేంద్ర ప్రభుత్వంతో కలసి పంచుకొను పన్ను?

- 1) నీటి పారుదల పన్ను
- 2) వ్యవసాయ ఆదాయ పన్ను
- 3) వినోదపు పన్ను
- 4) పైవేవీ కావు

40. యూనియన్ ప్రభుత్వము యొక్క అతిపెద్ద మూలధన రాబడుల మార్గము?

- 1) మార్కెట్ నుండి అప్పు తీసికొనుట
- 2) విదేశీ సహాయము
- 3) చిన్న మొత్తాల పొదుపులు
- 4) ప్రావిడెంట్ ఫండ్

41. యూనియన్ ప్రభుత్వము యొక్క అతిపెద్ద పన్నురహిత రాబడి మార్గము?

- 1) ప్రభుత్వ సంస్థల నుండి మిగులు
- 2) రైల్వేల నుండి సహాయం
- 3) రిజర్వు బ్యాంకు లాభాలు
- 4) వడ్డీ రాబడులు

42. నిరుద్యోగిత నివారణకు సంప్రదాయ వాదులు సూచించిన పరిష్కార మార్గం?

- 1) ప్రభుత్వ పెట్టుబడి
- 2) వేతనాలను తగ్గించడం
- 3) వడ్డీ రేటును తగ్గించడం
- 4) జనాభా నియంత్రణ

43. ఈ క్రింది వాటిలో ఏది అదృశ్య రాబడి?

- 1) విదేశీయులు కొనుగోలు చేసిన ఒక సంస్థ యొక్క షేర్ల విలువ
- 2) విదేశీ మార్కెట్టులో అమ్మిన యంత్రాల విలువ
- 3) విదేశీ సంచారకుడు మన దేశంలో చేసే వ్యయం
- 4) ఒక నూతన సంస్థ యొక్క షేర్లను విదేశీయులు కొనుగోలు చేయడం

44. ప్రతికూల విదేశీ చెల్లింపుల శేషాన్ని ఈ పద్ధతితో చక్కదిద్ద వచ్చును?

- 1) కరెన్సీని అధిక మూల్యీకరణం చేయడం
- 2) అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధినుండి ఋణమును తీసికొనడం
- 3) కరెన్సీ విలువ తగ్గించడం
- 4) అన్ని దిగుమతులను నిలుపుదల చేయడం

45. MRTTP చట్టము దీనికి వర్తించును?

- 1) చిన్న తరహా రంగము
- 2) పెద్ద తరహా రంగము
- 3) పెద్ద తరహా ప్రైవేటు రంగము
- 4) ప్రధానమైన అన్ని రంగాలు

46. ఒక దేశము ఆర్థిక వృద్ధి రేటు ప్రధానంగా దీనిపైన ఆధారపడి ఉండును?

- 1) పెట్టుబడి-ఆదాయ నిష్పత్తి (IIR)
- 2) మూలధన-ఉత్పత్తి నిష్పత్తి (COR)
- 3) IIR/COR
- 4) COR/IIR

47. సంతృప్తిత వృద్ధి అనగా?

- 1) అన్ని రకాల ప్రజల సమానాభివృద్ధి
- 2) అన్ని రంగాల సమానాభివృద్ధి
- 3) అన్ని దేశాల సమానాభివృద్ధి
- 4) అన్ని ప్రాంతాల సమానాభివృద్ధి

48. విత్త సంఘము దీనిపైన సిఫారసులు చేయును?

- 1) భాజిత సమూహ పన్ను రాబడి యొక్క సంక్రమణ
- 2) పన్ను బదిలీ
- 3) పన్ను మార్పు
- 4) వినిమయ నియంత్రణ

49. At the time of Independence, India's population was
 1) 339 million
 2) 340 million
 3) 341 million
 4) 342 million
50. The Chairman of the First Finance Commission was
 1) Dr. Rajamannar
 2) A.K. Chanda
 3) K. Santhanam
 4) K.C. Neogi
51. The economist responsible for the New Economic Policy in India was
 1) Raja Challaiah
 2) Lakadawala
 3) Manmohan Singh
 4) Rangarajan
52. Rourkela steel plant was set up with the assistance of
 1) Russia
 2) Germany
 3) U.K.
 4) U.S.A.
53. The system of Five Year Plan for economic development was first introduced in this country
 1) China
 2) Yugoslavia
 3) India
 4) USSR
54. The main objective of Land Reforms in India is
 1) to provide self-employment to the farmer
 2) to provide security to the tiller of the soil
 3) mechanisation of agriculture
 4) to provide modern inputs to farmers
55. Which of the following statements is true?
 1) The Finance Commission is a Constitutional Body
 2) The Finance Commission is controlled by the Finance Ministry
 3) The Finance Commission is a part of the Planning Commission
 4) All of the above are true
56. An ad valorem tax is based on
 1) Income
 2) Wealth
 3) Quantity of the good
 4) Value of the good
57. The labour intensive technique is more suitable for India because
 1) There is shortage of capital
 2) Financial sector is not developed
 3) The private sector is reluctant to invest
 4) The country has large unskilled labour seeking employment
58. Disguised unemployment is generally found in this sector
 1) Transport
 2) Agriculture
 3) Banking
 4) Heavy industry
59. Call Money Market transaction period is
 1) three months
 2) one month
 3) one year
 4) one day
60. The initiator of the concept of mixed economy is
 1) Jawaharlal Nehru
 2) J.M. Keynes
 3) Alfred Marshall
 4) Adam Smith

49. స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన నాటికి భారత దేశ జనాభా?

- 1) 339 మిలియన్లు
- 2) 340 మిలియన్లు
- 3) 341 మిలియన్లు
- 4) 342 మిలియన్లు

50. మొదటి విత్త సంఘము అధ్యక్షుడు?

- 1) డా. రాజమన్నార్
- 2) ఎ.కె. చాందా
- 3) కె. సంతానమ్
- 4) కె.సి. నియోగి

51. భారత దేశములో నూతన ఆర్థిక విధానానికి కారకుడైన ఆర్థిక శాస్త్రవేత్త?

- 1) రాజా చెల్లయ్య
- 2) లకడావాలా
- 3) మన్మోహన్ సింగ్
- 4) రంగరాజన్

52. రూర్కెలాలోని స్టీలు ప్లాంటు ఈ దేశం సహాయంతో స్థాపించబడినది?

- 1) రష్యా
- 2) జెర్మనీ
- 3) యు.కె.
- 4) యు.యస్.ఎ.

53. ఆర్థికాభివృద్ధి పంచవర్ష ప్రణాళికా పద్ధతిని మొట్ట మొదటిగా ప్రవేశ పెట్టిన దేశము?

- 1) చైనా
- 2) యుగోస్లావియా
- 3) ఇండియా
- 4) యు.యస్.యస్.ఆర్.

54. భారత దేశంలో భూ సంస్కరణల ముఖ్య లక్ష్యం?

- 1) రైతులకు స్వయం ఉపాధి కల్పించడం
- 2) భూమి సాగుచేసేవారికి భద్రత కల్పించడం
- 3) వ్యవసాయ రంగ యాంత్రీకరణ
- 4) రైతులకు ఆధునిక వనరులను సరఫరా చేయడం

55. ఈ క్రింది వాటిలో ఏది వాస్తవం?

- 1) విత్త సంఘం రాజ్యాంగబద్ధ సంస్థ
- 2) విత్త సంఘం ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ అధీనంలో ఉంటుంది.
- 3) విత్త సంఘం ప్రణాళికా సంఘంలో ఒక భాగం
- 4) పైవన్నీ వాస్తవం

56. అడ్ వాలోరెం పన్నుల విధానం దీనిపై ఆధారపడి ఉంది?

- 1) ఆదాయం
- 2) సంపద
- 3) వస్తు పరిమాణం
- 4) వస్తువు విలువ

57. భారత దేశానికి శ్రమప్రధాన సాంకేతికము చాలా అనువుగా ఉండును ఎందుకంటే?

- 1) మూలధనం కొరత కలదు
- 2) విత్త సంబంధ రంగం అభివృద్ధి చెందలేదు
- 3) ప్రైవేటు రంగం పెట్టుబడి పెట్టేదానికి విముఖత చూపడం
- 4) దేశములో ఉద్యోగం కొరకు ప్రయత్నము చేయు నైపుణ్యము లేని పెద్ద శ్రామిక వర్గము.

58. ప్రచ్ఛన్న నిరుద్యోగిత సాధారణంగా కనిపించే రంగం?

- 1) రవాణా
- 2) వ్యవసాయం
- 3) బ్యాంకింగ్
- 4) భారీ పరిశ్రమలు

59. పిలుచు విత్తము మార్కెటులో లావాదేవీల కాలవ్యవధి?

- 1) మూడు నెలలు
- 2) ఒక నెల
- 3) ఒక సంవత్సరం
- 4) ఒక దినము

60. మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ భావనను ప్రవేశ పెట్టినవాడు?

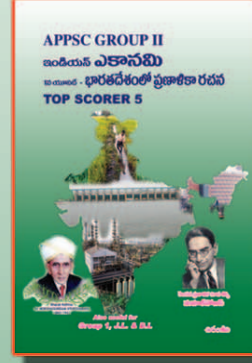
- 1) జవహర్లాల్ నెహ్రూ
- 2) జె.యమ్. కీన్స్
- 3) ఆల్ఫ్రెడ్ మార్షల్
- 4) ఆడమ్ స్మిత్

61. The First Five Year Plan was started in the year
 1) 1949 - 50
 2) 1950 - 51
 3) 1951 - 52
 4) 1952 - 53
62. The theory developed by Gunnar Myrdal for underdeveloped economies is
 1) The theory of vicious circle of poverty
 2) The theory of surplus labour
 3) The theory of critical minimum effort
 4) The theory of backwash effects
63. The fourteen commercial banks were nationalised in the year
 1) 1967
 2) 1968
 3) 1969
 4) 1970
64. What is the population of Andhra Pradesh State according to 1991 census?
 1) 664 lakhs
 2) 665 lakhs
 3) 666 lakhs
 4) 668 lakhs
65. Mahalanobis planning model emphasises
 1) Poverty eradication
 2) Growth rate
 3) Rural development
 4) Employment
61. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభించబడిన సంవత్సరము?
 1) 1949-50
 2) 1950-51
 3) 1951-52
 4) 1952-53
62. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలనుద్దేశించి గున్నర్ మిర్డల్ ప్రతిపాదించిన సిద్ధాంతము?
 1) పేదరిక విషవలయ సిద్ధాంతము
 2) మిగులు శ్రమ సిద్ధాంతము
 3) సందిగ్ధ కనీస ప్రయత్న సిద్ధాంతము
 4) తిరోగమన పరిణామాల సిద్ధాంతము
63. 14 వాణిజ్య బ్యాంకులు జాతీయము చేయబడిన సంవత్సరము?
 1) 1967
 2) 1968
 3) 1969
 4) 1970
64. 1991 జనాభా లెక్కల ప్రకారం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రము జనాభా ఎంత?
 1) 664 లక్షలు
 2) 665 లక్షలు
 3) 666 లక్షలు
 4) 668 లక్షలు
65. మహాలనోబిస్ ప్రణాళికా నమూనా నొక్కి చెప్పేది?
 1) పేదరిక నిర్మూలన
 2) వృద్ధిరేటు
 3) గ్రామీణాభివృద్ధి
 4) ఉద్యోగిత

KEY

1) 3	8) 3	15) 1	22) 2	29) 4	36) 1	43) 3	50) 4	55) 1	60) 2
2) 1	9) 4	16) 3	23) 2	30) 2	37) 1	44) 3	51) 3	56) 4	61) 3
3) 3	10) 3	17) 1	24) 1	31) 4	38) 4	45) 3	52) 2	57) 4	62) 4
4) 2	11) 4	18) 3	25) 4	32) 2	39) 4	46) 2	53) 4	58) 2	63) 3
5) 4	12) 3	19) 2	26) 2	33) 4	40) 1	47) 2	54) 2	59) 4	64) 2
6) 4	13) 1	20) 3	27) 1	34) 2	41) 4	48) 1	సూచన :- 21) ప్రస్తుతం UAE 41) ప్రస్తుతం డివిడెండ్లు, లాభాలు		
7) 3	14) 4	21) 1	28) 1	35) 1	42) 2	49) 4			

గ్రూప్ - 2 ఎకానమిపై విడుదలైన మెటీరియల్

ప్రతి యూనిట్పై 1000 పైగా జబ్స్

Top Scorer -6 : యూనిట్ - 1 : జాతీయాదాయం (ఎ.పి. ఎకానమి) (విడుదలైంది)

Top Scorer -5 : యూనిట్ - 1 : భారతదేశంలో ప్రణాళికా రచన (విడుదలైంది)

Top Scorer -4 : యూనిట్ - 2 : స్థూల ఆర్థిక విధానాలు

Top Scorer -3 : యూనిట్ - 3 : భౌగోళిక పరిమాణం - సహజ వనరులు -
జనాభా - వృత్తులవారీ విభజన - బ్రిటిష్ పాలనా ప్రభావం

Top Scorer -2 : యూనిట్ - 4 : ద్రవ్యము, బ్యాంకింగ్, ప్రభుత్వ విత్తం (విడుదలైంది)

Top Scorer -1 : యూనిట్ - 5 : వృద్ధి, అభివృద్ధి మరియు గణాంక శాస్త్రం (విడుదలైంది)

అతి త్వరలో

ప్రాక్టీస్ బట్ బ్యాంక్ - 1

- 14 ప్రీవియస్ ప్రశ్నాపత్రాలు (J.L, D.L, A.S.O, Group-II Gaz, Endowment, Dy.E.O. మొదలగు ప్రశ్నా పత్రాలు)

ప్రాక్టీస్ బట్ బ్యాంక్ - 2

- 10 ఛాప్టర్లపై ప్రాక్టీస్ ప్రశ్నలు
MODEL PAPERS

Rs. 45/-

For Books Contact: 9959513530